

Mehmet Rauf

DEFİNE VE KAN DAMLASI

YAYIN YÖNETMENİ

EMİNE GÜRSOY NASKALİ

HAZIRLAYAN

SEDA ERDENDOĞDU

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

DEFİNE VE KAN DAMLASI

Mehmet Rauf

Define ve kan damlası/ Mehmet Rauf; hazırlayan: Seda Erdendoğdu.--Ankara: Türk Dil Kurumu, 2024.

211 s.; 24 cm.— (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları; 1574)

Kaynakça var.

ISBN: 978-975-16-6033-3

1. Türk Edebiyatı, Roman 2. Türk Romanı I. Erdendoğdu, Seda (haz.) II. e.a

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

DEFİNE VE KAN DAMLASI

Yayın Yönetmeni
Emine Gürsoy NASKALİ

Hazırlayan
Seda ERDENDOĞDU

Ankara, 2024

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Türk Dil Kurumu Yayınları: 1574

DEFİNE VE KAN DAMLASI

Mehmet Rauf

*

Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALİ

*

Hazırlayan:

Seda ERDENDOĞDU

*

İnceleyiciler:

Prof. Dr. Mitat DURMUŞ

Prof. Dr. Nâzım Hikmet POLAT

Doç. Dr. Erdoğan KUL

*

Metin Denetimi:

TDK - Tuğçe ERKURT

*

Sayfa ve Kapak Tasarımı:

TDK - Mehmet GÜVEN

*

Birinci Baskı: Ankara, 2024 Ekim

ISBN: 978-975-17-6033-3

DOI: 10.24155/tdk.kitap.38

*

Dağıtım:

Türk Dil Kurumu

Üniversiteler Mahallesi

Toplum Caddesi No.: 5

06800 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 (312) 457 52 00

Belgegeçer: +90 (312) 468 07 83

Genel ağ: <http://tdk.gov.tr>

*

©5846 sayılı Yasa'ya göre
eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları
Türk Dil Kurumuna aittir.

İçindekiler

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü • 7

Kaynaklar • 11

Giriş • 15

DEFİNE VE KAN DAMLASI • 17

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü

12 Ağustos 1875'te İstanbul Balat'ta doğar. İlk ve ortaöğrenimini Defterdar Mahalle Mektebi ve Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi'nde yapar. 1888 yılında girdiği Bahriye Mektebi'ni 1894'te bitiren Mehmet Rauf, Girit'te tamamladığı stajının ardından Kiel Kanalı'nın açılış töreni için Türkiye'den gönderilen askerî gemiyle 1895'te Hamburg'a gider. 1899 yılında yüzbaşılığa, II. Meşrutiyet'ten sonra da kıdemli yüzbaşılığa terfi eden Mehmet Rauf'un 1905'te atandığı Mekteb-i Bahriye Kitabet Muallimliği ordudaki son görevidir.

II. Meşrutiyet'ten sonra imzasız olarak yayımladığı *Bir Zambak'ın Hikâyesi* adlı romanının yasaklanıp toplatılmasının ardından 1910 yılında askerî mahkemece altı ay hapis cezasına çarptırılarak askerlikle ilişkisi kesilir. 1920'de Şule Neşriyat Evi adıyla bir yayınevi açan Mehmet Rauf, 1 Kasım 1921-2 Mart 1922 tarihleri arasında **Vakit** gazetesi yazarı sıfatıyla bir süre İtalya'da bulunur. 1926'da geçirdiği kısmi felcin ardından 1928'de geçirdiği ikinci felç, onu yatağa düşürür. 23 Aralık 1931 tarihinde vefat eden Mehmet Rauf, İstanbul Maçka'da toprağa verilir.

Edebiyata eğilimi, küçük yaşta okuduğu kitaplar ve babasıyla gittiği tiyatroyla başlayan Mehmet Rauf, özellikle Bahriye Mektebi yıllarında Türk ve Batı edebiyatıyla ilgili eserleri okumaya hatta Prosper Mérimée, Alphonse Daudet ve Catulle Mendès gibi yazarlardan çeviriler yapmaya başlar. Edebî zevki geliştikçe George Ohnet, Octave Feuillet, Daudet, Emile Zola, Gustave Flaubert gibi realist yazarlara yönelir. İzmir'de hayranı olduğu Halit Ziya'ya gönderdiği *Düşmüş* adlı hikâyesi **Hizmet** gazetesinde yayımlandığında henüz on altı yaşındadır. Mektuplarla kurulan

dostlukları, Halit Ziya'nın İstanbul'a gelişiyle daha da ilerler. Halit Ziya'nın özel kütüphanesinden faydalanma ve onunla fikir alışverişinde bulunma imkânı ona edebî hayatında yepyeni ufuklar açar.

1897'den itibaren **Servet-i Fünûn** mecmuasında yaklaşık beş yıl süren hikâye, roman, mensur şiir, makale ve incelemeler kaleme aldığı bu verimli yıllar, Mehmet Rauf'un edebî hayatının en önemli dönemini oluşturur. İlk romanı *Ferdâ-yı Garâm*'la, psikolojik romanın edebiyatımızdaki başarılı örneklerinden sayılan *Eylül* ve bu romandan sonra en çok tanınan eseri *Siyah İnciler*'de topladığı mensur şiirleriyle edebî kişiliğinin zirvesine ulaşır. Türk, İngiliz ve Fransız edebiyatlarıyla ilgili kaleme aldığı yazıları, eleştirileri ve tiyatroya dair makaleleri yine bu dönemde **Servet-i Fünûn** dergisinde yayımlanmıştır. Bu yüzden de hep bu dönemde verdiği eserleriyle anılagelmıştır.

1901'de **Servet-i Fünûn**'un geçici olarak kapatılmasının ardından II. Meşrutiyet'e kadar sessiz kalan Mehmet Rauf, Meşrutiyet'in ilanından sonra tekrar yazı hayatına geri dönerse de artık yeni bir edebiyat anlayışı ve yeni bir edebî nesil vardır. 1908'den 1927'ye kadar sürecek olan bu dönemde, **Servet-i Fünûn**, **Resimli Kitab**, **Musavver Hale**, **Musavver Muhit**, **Şehbal**, **Şiir ve Tefekkür**, **Şebâb**, **Resimli Ay**, **Sevimli Ay**, **Güneş** **Mecmualarıyla Tanin**, **Yeni Ses**, **Cumhuriyet**, **Peyam (Peyam-ı Edebî)**, **Payitaht**, **Vakit** gazetelerinde çeşitli yazılar kaleme alan Mehmet Rauf, **Mahasin**, **Süs**, **Gelincik** ve **Sinema Yıldızı** adlı dört de magazin mecmuası yayımlar. Bu kadar dergi ve gazetede yazmış olmasına karşın onun için artık bir "unutuluş dönemi" başlamıştır. Bu unutuluştaki Mehmet Rauf'un aşkları ve bohem hayatı da önemli rol oynamıştır. Özellikle askerlikle ilişkisinin kesilmesinden sonra hayatını tamamıyla yazılarıyla kazanmak zorunda kalması onu edebî kaygıdan uzaklaştırır. Edebî hayatının bu döneminde kaleme aldığı on bir romanın bir kısmı tefrika edildikten sonra kitap hâline gelirken *Harabeler* ve *Kâbus* adlı iki romanı ise tefrika hâlinde kalmıştır. Mehmet Rauf'un bu dönemdeki eserlerinde dikkati çeken husus, önceki romanlarından farklı olarak platonik aşktan çok maddi aşkın ön plana çıkmış olmasıdır.

Öte yandan Mehmet Rauf, II. Meşrutiyet'ten sonra tiyatro ile ilgili makaleler yazıp adapteler yaparken bir yandan da Sahne-i Osmanîye ile 1914'te kurulan Darülbeytî'nin yönetim kurullarında görev alır.

Mehmet Rauf'un eserlerindeki ortak özellik, aşırı bir duyarlılık (*santimentalizm*), alınganlıklar, hastalıklı (*patetik*) ve sonu intihara varan karşılıksız aşklar, hastalık, ölüm fikri ve bunların vermiş olduğu kötümser atmosferin işlenmiş olmasıdır. Yine bunlara müzik düşkünlüğünü de (*melomani*) eklemelidir.

Eserlerinde sıkça başvurduğu ruh analizlerinde zaman zaman aşırıya kaçtığı söylenebilir. Mehmet Rauf, Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu içinde dili en sade olan yazarlardan biridir. Bunun nedeni, diğer arkadaşlarına göre üslupçuluğu başaramamış olmasıdır. Genellikle birbirinin yazılarını imladan, üsluba kadar kontrol eden Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu'nun dağılışıdan sonra verdiği eserlerinde görülen dil sürçmeleri bu yüzdendir.

ESERLERİ

Roman: *Eylül* (1901), *Serap* (1909), *Ferdâ-yı Garâm* (1913), *Genç Kız Kalbi* (1914), *Bir Aşkın Tarihi (Mültehib)* (1915), *Menekşe* (1915), *Karanfil ve Yasemin* (1924), *Böğürtlen* (1926), *Define* (1927), *Son Yıldız* (1927), *Harabeler* (1927), *Kan Damlası* (1928)¹, *Kâbus* (1928), *Halâs-İstiklâl Harbi Romanı* (1929).

Hikâye: *İhtizâr* (1909), *Âşıkane* (1909), *Son Emel* (1913), *Hanımlar Arasında* (1914), *Üç Hikâye* (1919), *Kadın İsterse* (1919), *Pervaneler Gibi* (1920), *Safo ve Karmen* (1920)², *İlk Temas İlk Zevk* (1922), *Aşk Kadını* (1923), *Gözlerin Aşkı* (1924), *Eski Aşk Geceleri* (1927).

Mensur Şiir: *Siyah İnciler* (1901)

¹ Define adlı eserin zeyli olması sebebiyle *Külliyat*'ın içerisinde *Define* ve *Kan Damlası* şeklinde yer almaktadır.

² Telif eser olmadığı için *Külliyat*'a alınmamıştır.

Oyun: *Ferdi ve Şürekâsı*³, *Pençe* (1909), *Cidal* (1911), *Diken* (1917), *Sansar* (1920), *Ceriha* (1927).

Anı: *Mehmet Rauf'un Anıları* (Derleyen: Rahim Tarım 2023).

Prof. Dr. Rahim Tarım

³ Halit Ziya Uşaklıgil'in aynı adlı eseri, Mehmet Rauf tarafından oyun hâline getirilerek 1909 yılında kitap olarak yayımlanmıştır. *Külliyat*'a telif eser olmadığı için alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- AKALIN, L. Sami; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Varlık Yayınları, İstanbul 1953.
- AKI, Niyazi; *Türk Tiyatro Edebiyatı Tarihi I: Başlangıçtan Cumhuriyet Devrine Kadar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1989.
- AKYÜZ, Kenan; *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, Ankara 1982.
- AKYÜZ, Kenan; *Tevfik Fikret*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 56, Ankara 1947.
- ALANGU, Tahir; *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman*, C I, II, III, İstanbul 1965.
- AND, Metin; “Tanzimat ve Meşrutiyet’te Tiyatro Yazarlığı”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, C VI, İletişim Yayınları, s. 1622-1628, İstanbul 1985.
- BAKIRCIOĞLU, N. Ziya; *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1983.
- BELGE, Murat; *Edebiyat Üstüne Yazılar*, İletişim Yayınları, İstanbul 1998.
- BİRİNCİ, Ali; “Müstehcenlik Tartışmaları Tarihinde ‘Bir Zambağın Hikâyesi’” *Dergâh*, nr: 16, s.19, Haziran 1991.
- BİRSEL, Salâh; *Ah Beyoğlu Vâh Beyoğlu*, 2. bs., İstanbul 1981.
- BİRSEL, Salâh; *İstanbul Paris*, Ankara 1983.
- BOSTAN (Mustafa)-ÇIRAK (Münevver); *Mehmet Rauf: Bütün Telif Tiyatroları*, Hiper Yayın, İstanbul 2020.
- COŞKUN, Erdoğan; *Mehmet Rauf*, Toker Yayınları, İstanbul 1976.
- ÇELİK, Naci; *Romanda Hesaplaşma*, Türkiye Defteri Yayınları, İstanbul 1971.

- ÇOKER, Fahri; *Deniz Harp Okulumuz 1773*, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul 1984.
- DİNO, Güzin; *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul 1978.
- DÜRDER, Baha; *Şâirler, Muharrirler, Edipler*; 9. bs., İstanbul 1970.
- ERCİLASUN, Bilge; *Servet-i Fünûn'da Edebî Tenkit*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet; *Cenap Şehabettin*, Yeni Şark Kütüphanesi, İstanbul 1934.
- FINN, Robert P.; *Türk Romanı* (İlk Dönem 1872-1900), Bilgi Yayınları, Ankara 1984.
- GÖKÇEK, Fazıl; *Bir Tartışmanın Hikâyesi: Dekadanlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2007.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Hikâye ve Romanları Üzerinde Bir Araştırma*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Edebî Eserleri Üzerinde Bir Araştırma*, İzmir 1984.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Halit Ziya Uşaklıgil*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- KAPLAN, Mehmet; *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II*, İstanbul 1987.
- KAPLAN, Ramazan; *Klâsikler Tartışması (Başlangıç Dönemi)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1988.
- KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri; *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1969.
- KAVCAR, Cahit; *Batılılaşma Açısından Servet-i Fünun Romanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1985.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir; *Yeni Türk Edebiyatı*, Muallim Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul 1936.
- KÖPRÜLÜ, Fuad; *Bugünkü Edebiyat*, İkbâl Kitaphanesi, Cihan Biraderler Matbaası, İstanbul 1924.
- KUDRET, Cevdet; *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman*; C I, II; İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1987.
- MEHMET RAUF, *Siyah İnciler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2018.

- MEHMET RAUF, *Seçme Hikâyeler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2007.
- MUTLUAY, Rauf; *Tanzimat ve Servet-i Fünun Edebiyatı* (XIX. yy. Türk Edebiyatı), Gerçek Yayınları, İstanbul 1988.
- NACÎ, Fethi; *100 Soruda Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme*; Gerçek Yayınları, İstanbul 1990.
- NAYIR, Y. Nabi; *Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri Antolojisi*; Varlık Yayınları, İstanbul 1947.
- NUTKU, Özdemir; *Darülbeydi’nin Elli Yılı*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1969.
- OĞUZKAN, A. Ferhan; *Yakup Kadri Karaosmanoğlu* (Hayatı-Sanatı-Eserleri), Varlık Yayınları, İstanbul 1954.
- ÖNERTOY, Olcay; *Edebiyatımızda Eleştiri (Tanzimat ve Servet-i Fünun Dönemleri)*; Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1980.
- ÖZBALCI, Mustafa; *Mehmet Rauf’un Romanlarında Şahıslar Kadrosu*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1997.
- ÖZMEN, Kemal; “Mehmet Rauf’un *Eylül* Romanı Üzerine Düşünceler: Bir Romanın Doğuş Süreci”, *Rahim Tarım Armağanı*, s. 51-78, Emin Yayınları, Bursa 2022.
- SCOGNAMİLLO, Giovanni; *Bir Levantenin Beyoğlu Anıları*, İstanbul 1990.
- SEVÜK, İsmail H.; *Avrupa Edebiyatı ve Biz -Garpten Tercümeler-*, C I-II, İstanbul 1940-41.
- T. Z. (1332), *Nevsâl-i Millî 1330*, Fırat Âsâr-ı Müfide Kütüphanesi, İstanbul.
- TARAKÇI, Celâl; *Cenap Şahabeddin’de Tenkid (Dil, Sanat ve Edebiyat Hakkında Görüşleri)*, Samsun 1986.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara 1998.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Hayatı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.
- TARIM, Rahim; “Servet-i Fünûn Romanı ve Bovarizm”, *Est&Non Birikimler*, Şubat-Nisan 2001, s. 79-88.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Anıları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2023.

- TARIM, Rahim; “Anıların İzinde: Halit Ziya Uşaklıgil ve Mehmet Rauf”, *Halit Ziya Uşaklıgil*, s. 335-345, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2021.
- TARIM, Rahim; “Eylül  zerine”, *Prof. Dr. Nâzım Hikmet Polat’a Armađan*, (Tayfun Haykır-Dinçer Apaydın- Merve Akbař), s. 747-752, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, Ankara 2022.
- T MUR, Taner; *Osmanlı-Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*; Afa Yayınları, İstanbul 1991.
- TÖRENEK, Mehmet; *Hikaye ve Romanlarıyla Mehmet Rauf*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 1999.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Kırk Yıl*, (Haz. Nur  zmel Akın),  zg r Yayınları, İstanbul 2008.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Sanata Dair*, (Haz.: Sacit Ayhan-Levent Ali  anaklı),  zg r Yayınları, İstanbul 2014.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebî Hatıralar*, Akşam Kitaphanesi, İstanbul 1935.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebiyat Anıları*; Türkiye  ř Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 1975.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Kavgalarım*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019.

Giriş

Mehmed Rauf'un *Define* adlı romanı ilk olarak 1341 [1925-1926] yılında, **Resimli Ay** dergisinin Nisan ile Kânun-ı evvel [Aralık] ayları arasında yayımlanan 3-11 numaralı nüshalarında 10 sayı olarak tefrika edilmiştir. Romanın sonraki bölümleri **Sevimli Ay** dergisinde yayımlanmıştır. 1926'nın Mart-Ağustos aylarındaki 1-6. sayılarda toplam altı bölüm yayımlanan *Define*, bu dergide tamamlanmıştır. *Define* ayrıca, Kanaat Matbaası tarafından, 1927 yılında kitap hâlinde basılmıştır. Romanın devamı niteliğindeki *Kan Damlası* ise **Sevimli Ay** dergisinin 7 numaralı sayısından başlayarak [Eylül 1926] 12. sayıya kadar [Şubat 1927] burada devam etmiş. Ardından roman **Resimli Ay** dergisinin 1-9 numaralı nüshalarında [Mart-Teşrin-i sâni] tamamlanmıştır. *Kan Damlası*, Amed Matbaası tarafından 1928 yılında ilk kez kitap hâlinde basılmıştır.

Seda Erdendoğdu

DEFİNE

Erzurum Hastanesi Sertabibi¹ Şakir Feyzi'nin Ruznâmesi²

Erzurum: Mayıs 339

Hayat, bu mudil³ ve müşevveş⁴ kudret, bütün muhabbetine rağmen, tesadüf denilen oyuncakların elinde ne âciz ne naçiz⁵ bir vaziyettedir.

İşte, mesela burada lâ-akall⁶ birkaç sene için tesis etmiş benim hayatım böyle bir oyuncak elinde ber-hevâ oldu⁷. Hem bidayette⁸ ne kadar manasız ne kadar ehemmiyetsiz bir tesadüf! Bu sebeple altı aydan beri bulunduğum bu şehirde daha birkaç sene için ikametim mukarrerken⁹, beni bir haftaya kadar tekrar İstanbul'a hem öyle bir sergüzeşt¹⁰ hayatına atıyor ki hayret etmemek mümkün değil. Bu mukaddimeden¹¹ sonra hemen vakalara geçeyim. Erzurum'a daha hemen gelmiş ve hastaneye yeni yerleşmiştim. Bir gün bir hastaya çağırıldılar; orta hâlli bir evde, yaşlı bir hasta kadın, Hacı Hanım diyorlar ve bütün komşuları hürmet ediyorlardı. Evinde bir ahretlikle

¹ sertabib: başhekim

² ruznâme: günlük

³ mudil: zor

⁴ müşevveş: düzensiz

⁵ naçiz: değersiz

⁶ lâ-akall: en azından

⁷ ber-hevâ olmak: kaybolmak

⁸ bidayet: başlangıç

⁹ mukarrer: belli, sabit

¹⁰ sergüzeşt: macera

¹¹ mukaddime: ön söz, giriş

yaşıyordu. Zevci¹², mütekait¹³ binbaşı, iki sene evvel vefat etmiş, onu yalnız bırakmıştı. Hafif bir zatürreden rahatsızdı. Dört beş defa gittim, tedavi ettim, iyi oldu kalktı. Bu tedavi için bana çok minnettar oldu. Lakırdı arasında, tabii birbirimizi tanıdığımız kadar, aramızda samimi bir muhabbet hâsıl olmuştu¹⁴. O bana: “Oğlum!” der, ben ona “Valide Hanım!” diye hitap ederdim.

Aradan beş ay kadar geçti. Bundan on gün evvel, Hacı Hanım beni yine çağırttı, eskimiş vücudu, bir gencin defedebileceği zayıf bir hastalığı bile hazmedemiyordu.

Ben metanetle¹⁵ yine tedaviye başladım. Her gün akşamüstü kendisine uğruyor ve hastalığın revişini¹⁶ takip ediyordum.

Nihayet bir akşam kendisini ağırca dalmış buldum. Biraz sonra kendine geldi, beni orada görünce, zaten her ziyaretimde şükranlara müstağrik¹⁷ bırakırken bu sefer yine: “Allah senden razı olsun oğlum. Allah seni ihya etsin.” diye söylendi durdu.

Sonra birdenbire: “Seninle biraz ciddice ile görüşmek isterim evladım.” dedi.

— Emredersiniz efendim, diye mukabele ettim¹⁸.

— Bana gösterdiğiniz insaniyet size karşı o kadar derin bir minnet peyda etti ki nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyordum. Dün gece yine siz gittikten sonra, Allah razı olsun, ne iyi adam diye düşünürken aklıma bir şey geldi. Bilmem düne kadar bunu niçin düşünemedim. Fakat dünya gailesi¹⁹ insanda akıl mı bırakıyor oğlum?

Rahmetli beyle İstanbul’dan geldiğimiz günler daha gençtim, vaka da daha yeni idi. Uğraştım, uğraştım, durmadım, uğraştım.

¹² zevç: koca

¹³ mütekait: emekli

¹⁴ hâsıl olmak: ortaya çıkmak

¹⁵ metanet: dayanarak

¹⁶ reviş: seyir, ilerleme

¹⁷ müstağrik: batmış, bulanmış

¹⁸ mukabele etmek: karşılık vermek

¹⁹ gaile: dert

Sonra işte bir muvaffakiyet²⁰ zuhur etmediği²¹ için ben de me'yûs²² oldum. Yavaş yavaş ihmal ettim. Öylece bıraktım. Şimdi beni dinleyiniz oğlum. İş gayet mühim ve esrarlıydı.

Ben Abdülhamit'in paşalarından, İstibdat²³ sonlarında nazırlık²⁴ etmiş ve evvelce birçok valiliklerde bulunmuş meşhur Abdüssamet Paşa'nın konağında kâhya kadın idim. Paşanın hanımı ölmüş, bir kızı kalmıştı. Bütün dünyası bu kızıdan, Hadiye Hanım'dan ibaret idi. Bunun üstüne titrer, Hadiye deyince deli olurdu. Kızı iyi tahsil ettirip tam bir kadın yapmak için eve mürebbiyeler²⁵, piyanistler, muallimler²⁶ doldurdu. Bu muallimlerden bir tanesi, şeklini, tavrını hiç sevmediğim bir Çerkez, uzun boylu, kemikli yüzlü bir Raci Bey vardı. Meğer Hadiyecik bunun şeytanetine²⁷ uymuş, herifin, mâhâza²⁸ babasının parası için gösterdiği muhabbeti kendisi için zanetmiş. Raci kızı bir kere böyle elde edince, paşadan istemiş, paşa bu teklifi büyük bir küstahlık addeylemiş²⁹, reddetmiş. Paşa kızını şehzadelere bile layık bulmazken böyle at hırsızlarına nasıl verir?

Fakat herif, habis, iblis bir şey olduğu için bir gün kızcağızı iğfal edip kaçırmaz mı? Hem de nereye? Paşanın mutlaka bulup ele geçirerek kafasını ezeceğini bildiği için, yakınlarla değil, uzaklara, ta Fransa'ya götürmüş. Herifin emeli, ölüp de mirası yeninceye kadar kızı vasıtasıyla babasının kuyruğunu sıkıştırıp bir taraftan para çekmek! Paşa bu harekete deli oldu. Bahusus³⁰ giderken Hadiye Hanım Paşa'nın epeyce parasını da alıp götürdüğü için affetmedi. Paşa bu hareketi hiç affetmedi ama baba kalbi hiç durur mu? Aldı-

²⁰ muvaffakiyet: başarı

²¹ zuhur etmek: meydana gelmek

²² me'yûs: ümitsiz

²³ İstibdat: II. Abdülhamit'in 1878-1908 yılları arasındaki sansür, jurnal ve baskıcı yönetimi.

²⁴ nazırlık: bakanlık

²⁵ mürebbiye: çocukların eğitim ve bakımıyla ilgilenen kadın

²⁶ muallim: öğretmen

²⁷ şeytanet: şeytanlık

²⁸ mâhâza: yalnız

²⁹ addeylemek: farzetmek, düşünmek

³⁰ bahusus: en çok da, özellikle

ğı haberler onu harap ediyor, Raci'nin; babasından ümidi kesince, kız hakkında sû-i muameleye³¹ kalktığını öğreniyor, babalık gururu infialle³² aldırmamak isterken şefkati müsamaha etmiyor³³. Hâsılı³⁴ adamcağız cehennem enginlerinde sürükleniyordu.

Bu esnada hürriyet ilan edildi. O günlerde Abdülhamit nâzırlarına³⁵ ne fena muameleler edildiğini bilirsiniz ya! Her gün bir konak basılıyor, bir paşa tevkif olunuyor³⁶ yahut tezyif edilerek³⁷ serveti müsâdere olunuyordu³⁸.

Bir gece uykumdan uyandırdılar, paşa hazretleri istiyor, dediler. Hemen giyindim, koştum. Esasen kendisinde kalp illeti vardı. Gece geç vakit kapının önünde uğultu bir kalabalık peyda olmuş, paşa konağı basmaya geldiler zannetmiş, kalbi tutmuş, vâkıâ³⁹ kalabalık çekilmiş ama paşa harap bir hâlde kalmış... Ve ansızın ölmekten korktuğu için beni çağırtmış.

Bana dedi ki:

— Zannederim ki son saatlerimde bulunuyorum Şehriyar, hat-ta ölmesem de kurtulsam da bu herifler sağlam bırakmayacaklar; bıraksalar bile paramı alıp beni ve kızımı sefalet içinde mahvedecekler. Paramı bankalara tevdî etmek⁴⁰, bu gürültülü zamanlarda tehlikeli şey. Çaresiz kalarak bütün servetimi bir yere, bir köşeye sakladım. Bu paranın kızıma teslim edilmesini temin için birtakım tedbirler ittihaz ettim⁴¹. Bunları sana bildireceğim, senin sadakatinden eminim. Bu paranın yalnız Hadiye'nin eline geçmesini istiyorum. Bunun için söylediklerimi harfiyen icra edeceksin. Yastığın altından bir ciltli kalın kitap çıkardı, içinden bir mektup aldı:

³¹ sû-i muamele: kötü muamele, kötü davranma

³² infial: güceniklik, gücenme

³³ müsamaha etmemek: hoş görmemek

³⁴ hâsılı: kısacası

³⁵ nâzır: bakan

³⁶ tevkif olunmak: tutuklanmak

³⁷ tezyif edilmek: küçük düşürülmek

³⁸ müsâdere olunmak: el konulmak

³⁹ vâkıâ: gerçi, her ne kadar

⁴⁰ tevdî etmek: emanet etmek

⁴¹ ittihaz etmek: düşünmek

— Evvela bu mektubu yarın Galata'da Fransız Postanesi'ne⁴² götürüp taahhütlü olarak teslim edersin; bunu Hadiye'ye yazdım, fakat mektubun Raci herifi tarafından elde edilmesi ihtimali üzerine işi olduğu gibi anlatamadım. Yalnız müphem⁴³ bir surette bildirdim.

On beş gün sonra yine o postaneye gidip şu kâğıdı gösterir ve bu isme bir mektup gelip gelmediğini sorarsın. Şayet cevap gelirse kızımın demektir. Demek ki mektubu almıştır. O hâlde onunla gizlice muhâbere eder⁴⁴ ve buraya geldiği zaman (mektupta her şeyi bırakıp İstanbul'a gelmesini yazıyorum.) bu kitabı ona verirsin. Paranın saklı olduğu yer bu kitabın içinde yazılıdır. Hadiye bunu alsın, derin derin, ince ince tetkik etsin⁴⁵, nerede saklı olduğunu keşif ve tayin eder. Eğer Hadiye'den bir cevap çıkmazsa, bu kitabı sakın yabancılara teslim etme. Çünkü bugüne kadar topladığım bütün servetim hep oradadır: Yirmi bin kadar altın, birçok inci, pırlanta ve kıymetli taşlar var... Şöyle böyle otuz bin lira kadar bir şey... Sen ölünceye kadar kitabı sakla. Bir tarafta her vasıtaya müracaatla Hadiye'yi ara, bulmaya çalış. Bir gün elbette İstanbul'a geleceklerdir. Görür görmez ve bulur bulmaz kitabı kendisine teslim et. Sana bu vasiyetimdir. Kelimesine kadar da riâyet edeceksin⁴⁶. Edersin değil mi? Yemin et bakayım!

O zaman Paşa'nın huzurunda diz çökerek yemin ettim. Ve kitabı aldım; sabaha karşı Paşa öldü. Emrettiği gibi mektubu gönderdim, on iki on beş gün sonra cevabı bekledim, hiçbir şey gelmedi. Ben şimdi ne yapacaktım?

Bildik, tanıdık Paşa'nın ahabplarından, adamlarından kimse görürsem yalvarır, Hadiye Hanım'dan bir haber almak için deli olurum. Bazıları Raci'nin onu tek başına bırakıp sıvıştığını, bazıları onunla beraber daha uzak memleketlere gittiklerini söylüyorlardı. Ben, kitap sandığımda en aşağı otuz bin lira, paşanın sakladığı

⁴² Fransız Postanesi: O yıllarda posta hizmetleri yabancı şirketler tarafından sağlanıyordu.

⁴³ müphem: belirsiz

⁴⁴ muhâbere etmek: haberleşmek

⁴⁵ tetkik etmek: araştırmak, incelemek

⁴⁶ riâyet etmek: uymak

yerde kıvrım kıvrım kıvranıyordum. Nihayet kısmetim çıktı. Rahmetliye vardım. Buraya geldik. Buradan sık sık İstanbul'a haberler gönderiyor, bildiklerden akrabalarından Hadiye'nin nerede olduğuna dair bir haber var mı diye sorduruyordum. Fakat hiçbir cevap alamıyordum. Nihayet bu cevapsızlık arasında, demin söylediğim gibi, ben de me'yûs oldum. Artık ihmal ettim ve unuttum. Fakat dün gece, siz gittikten sonra birdenbire "Ya ölüverirsem de bu kitap bende kalırsa?" diye bir kuruntu geldi. O zaman bakınız ne düşündüm oğlum. Otuz bin altın, bugün rahmetli beyin ettiği hesaba göre, aşağı yukarı iki yüz elli bin lira kadar tutuyor zannederim. Bu kitabı size versem? İstanbul'a gitseniz. Hadiye Hanım'ı arasanız, bulursanız onlar tabii sizin bu hizmetinize mukabil sizi ihya ederler. Bulmazsanız, ananızın ak sütü gibi parayı siz kendiniz alınız."

Kadıncağız, teklifinin fevkaladeliğinden pırıl pırıl parlayan gözleriyle bana bakıyordu. Birdenbire kendimi bir başka dünyada zannettim. Hazine bahşeden hesapsız kadınlardan birinin çukurunda mı idim? İki yüz elli bin lira! Rüya mıydı?

Acı bir tebessüm gösterdim:

— Bu paranın bu kadar seneden beri, zannederim, on beş sene kadar zamandır yerinde kaldığı farz edilse bile nerede bulunduğunu keşfetmek mümkün olacak mı?

Dirseğinin üzerine dönerek: "Oğlum, bu kitabın içinde yazılı imiş ya!"

Kitabı aldım, bu Fuzuli'nin *Divan*'ı idi. 1286 *Tasvir-i Efkar* temsili⁴⁷. Bu üç yüz elli sahifelik kitabın muntazam⁴⁸ satırları arasında gözlerim gezdi, gezdi, aradım, taradım göze görünür şüpheli manalı hiçbir şey bulamadım. Bu esnada acaba Hacı Hanım benimle eğleniyor mu, diye acı bir şüphe içime geldi. Fakat kadın hastalığının ağır saatlerinde, benimle eğlenmek için bir sebep yoktu.

Ben kitabı karıştırırken o söyleniyordu:

⁴⁷ temsil: örnek

⁴⁸ muntazam: düzenli

— Paşa kitabı bana verirken: “Paranın saklı olduğu yer kitabın içinde yazılıdır, dikkatle karıştırınca elbette meydana çıkar.” dedi. Kitabı siz alınız ve birkaç gün dikkatle okuyunuz, elbette bir şeyler bulacaksınız. Eğer teklifimi kabul etmezseniz yine siz bilirsiniz. Fakat bu paranın çokluğu zannederim sizi biraz harekete getirir ve getirmelidir oğlum.

Evet, Hacı Hanım, iki yüz elli bin lira beni harekete getirmelidir. Ve nitekim getirdi de.

İşte, hastanın yanından çıktım ve kıymetli *Fuzuli Divanı* koltuğumda, evime geldim. Bir saat kadar sahifeleri evirdim, çevirdim, defineye ait hiçbir alamete⁴⁹ rast gelmedim. Zannederim, sahifeleri birer birer dikkatle mütalaa⁵⁰ lazım gelecek. Bunu yarına tehir ederek⁵¹ bu gece hayatımda bu fevkalade vakayı şu deftere tespit ettim.

Niyet ettim. Yatacağım ve uyumak mümkün olursa uyuyacağım. Aman ya Rabbi, iki yüz elli bin lira elimin altında, bu kitapta iki yüz elli bin lira var! Fakat acaba mümkün olup bunu meydana çıkarabilecek miyim? İki yüz elli bin lira! Sen aklımı muhafaza et⁵² Allah’ım!

2⁵³

İstanbul, 2 Haziran 1339

Uzun ve meşakkatli⁵⁴ bir seyahatten sonra nihayet İstanbul’dayım. Fakat o kadar sene içinde yaşadığım, ümit ettiğim ve mustarip olduğum⁵⁵ bu şehir şimdi bana sihir-engiz⁵⁶ bir rüyet⁵⁷ arkasında pür-nur⁵⁸ ve müzehheb⁵⁹ görünüyor.

⁴⁹ alamet: iz

⁵⁰ mütalaa: okuma

⁵¹ tehir etmek: ertelemek

⁵² muhafaza etmek: korumak

⁵³ Orijinal/tefrika metinde numaralandırma «2» olarak yayımlanmıştır.

⁵⁴ meşakkatli: zorlu

⁵⁵ mustarip olmak: sıkılmak

⁵⁶ sihir-engiz: sihirli

⁵⁷ rüyet: bakış

⁵⁸ pürnur: aydınlık

⁵⁹ müzehheb: altın yaldızlı

Yirmi beş günden beri hayatımda bir darbe-i füsûn⁶⁰ ile peyda olan⁶¹ inkişaf⁶² beni bambaşka bir adam yaptı; eski Şakir Feyzi kimdir ve nasıl adamdır, bugün unutuyorum. Bir küçük ihtimal ile iki yüz elli bin lira sahibi olacağım. Hediye Hanım'ı bulamazsam bu para tekmil⁶³ benim olacak. Bulursam, elbette büyük bir hisse alacağım. Herhâlde yüz bin lira içinde adamım. Çünkü *Fuzuli Divanı*'ndaki esrarı keşfetmeye kadir olsalar bile, bunu mevki-i fi'le⁶⁴ tatbik etmeye⁶⁵ hiçbir kadın muktedir olamaz. Paşanın nasıl bir akıl ile bu işi bu kadar müşkülata⁶⁶ boğduğunu anlamıyorum.

Ben yirmi gün kadar tetkik sayesinde kitabın sırrını elde ettim. Evvela, satır satır bütün kitabı okumaya karar vermişim. Okurken üçüncü günü iki satır arasında ayrı bir kalemle yazılmış iki kelime gördüm. Bu kelimeler “iki koy” kelimeleri idi. Kırk elli sahifeden sonra yine aynı kalemle yazılmış bir tek kelime: “Burnunda” kelimesi çıktı: “İki koy burnunda” ne demek oluyordu?

Artık esrarın miftâhı⁶⁷ bu sonradan kalemle ilave edilen kelime-ler olduğunu zannederek satırları hep bu nokta-i nazardan⁶⁸ tetkik etmeye başladım. Böylece mürekkeple yazılmış olarak şu kelimeleri buldum: Yıldız, deniz, bir içeri, iki dışarı, merdiven, sahanlık, boğum, dokuzuncu, karayel, istikameti, raks-ı âhenin⁶⁹, tarafından, ciheti⁷⁰.

Bunlara bir mana veremeyince, acaba rast gele kim bilir ne sebeple yazılmış adi sözler mi, yoksa beni işgal eden iki yüz elli bin liranın sırrına müteallik⁷¹ bir işaret mi, diye tereddüde düştüm.

⁶⁰ darbe-i füsûn: büyü darbesi

⁶¹ peyda olmak: görünmek, ortaya çıkmak

⁶² inkişaf: açıklık

⁶³ teknil: tamamen

⁶⁴ mevki-i fi'l: gerçek hayat

⁶⁵ tatbik etmek: uygulamak

⁶⁶ müşkülât: zorluk

⁶⁷ miftâh: şifre

⁶⁸ nokta-i nazar: bakış açısı

⁶⁹ raks-ı âhenin: demirden raks

⁷⁰ cihet: yön

⁷¹ müteallik: bağlı

Sonra mâhâza kitabı elimden düşürmediğimin mükâfatı olarak kapağın iç tarafındaki kâğıt yaprakta birtakım numaralar gözüme ilişti. Bunlar ne demek oluyordu? Dikkat ettim ki numaralar üç yüz elli dâhilinde idi. Kitabın sahifesi de üç yüz elli olduğundan bunların sahifeyi işaret ettiğini düşündüm ve rakamların sahifesini çevirdim. O zaman mürekkep ve kalemle yazılmış kelimelerin bu sahifelerde muharrer⁷² olduğunu gördüm. Ve böylece numaraların sırasıyla bu perişan kelimelerin sırasını tertip etmeye muktedir oldum. Bu hâlde şu satırlar peyda oldu:

“İki koy burnunda deniz tarafında Yıldız cihetinde dokuzuncu boğum. Bir içeri iki dışarı merdiven sahanlığında karayel istikame-tinde raks-ı âhenin...”

Hâzâ⁷³ deli saçması. Bu satırları peyda edinceye kadar tamam yirmi gün sarf ettim. Hem de sabahtan akşama ve akşamdan gece yarısına kadar. Yolda, arabada, tırabzanda, vapurda hep bununla meşgul oldum. Gece rüyalarımındaki hayalât⁷⁴ ve kâbuslar da başka. Gece yatıp da gözlerimi kapadığım zaman iki yüz elli bin liranın altın rüyaları hayalhânemi⁷⁵ tezhib⁷⁶ ve tenvir etmeseydi⁷⁷, mutlak kitabı tutunca kaldırır, atar, bu tımarhane kaçkını işinden kurtulurdum.

Evet, satırı çıkardım. Fakat bu satırlardan mana çıkarmak mümkün olacak mı? Hay Allah akıllar versin. Hadiye Hanım değil, en şeytan bir kadın bile evvela, bu satırı çıkarabilir ve sonra bu satırda mana bulabilir mi? Ve ben güya zekâm ve müşikâflığımla⁷⁸ mağrurum⁷⁹. Acaba ben bulacak mıyım?

İki koy burnu... Neresi? İstanbul'da koyları aradım: Büyükde-re, Kavak, Beykoz, İstinye, Haydarpaşa, Kalamış koyları var. Bu-

⁷² muharrer: yazılı

⁷³ hâzâ: tam olarak

⁷⁴ hayalât: hayaller

⁷⁵ hayalhâne: zihin

⁷⁶ tezhib: süsleme

⁷⁷ tenvir etmek: aydınlatmak

⁷⁸ müşikâflık: inceden inceye araştırma

⁷⁹ mağrur: gururlu

runları tetkik ettim: Selviburnu, Kireçburnu, Yeniköy Burnu, Kandilli, Arnavutköy, Sarayburnu, Moda Burnu...

O zaman birden aklımda şimşek çaktı. İki koy burnu Moda Burnu değil mi? Kalamış Koyu ile Haydarpaşa Koyu arasında. Diğer burunların iki tarafta koy yoktu. Demek para Moda Burnu'nda aranacaktı.

Fakat burnun neresinde? Buraya gelince bunu vapurda tayini kabil olamayacağını⁸⁰ teslim etmek icap etti, bu mahal birtakım arızaları gösteriyordu: Deniz tarafında yıldız cihetinde dokuzuncu boğum. İlh... İlh...

Bunun için, kitabı kapadım. Tekrar servet-i hayalâta⁸¹ daldım.

İstanbul'a on gün evvel akşamüstü çıktım; evvelce kararlaştırmıştım. Gece Beyoğlu otellerinden birinde kalacaktım ve hemen o gece Hadiye Hanım'ın gelip gelmediğini keşfetmeye başlayacaktım. Bunun için İstanbul hakkında amîk⁸² bir vukufu⁸³ olan bir dostumu gidip görmek lazımdı. Bu adam Şişli'de otururdu. Bir otele yerleştim, yıkandım, elbisemi değiştirdim, caddeye çıktım.

Ah servet... Servet. Ne ilahi bir servet ya Rabbim! Uzun müddet bana o kadar yeknesak⁸⁴, o kadar renksiz görünmüş, hafızamda menkuş⁸⁵ olan şekli manasız kalmış olan o caddede, bir akşam neşesiyle elektriklere bulanmış olan mağazalar, ruhumda ne feyz-â-feyz⁸⁶ ne cûş-â-cûş⁸⁷ bir inkişafı mucip⁸⁸ oluyordu.

⁸⁰ kabil olmak: mümkün olmak

⁸¹ servet-i hayalât: hayaller

⁸² amîk: derin

⁸³ vukuf: bilgi

⁸⁴ yeknesak: tekdüze

⁸⁵ menkuş: işlenmiş

⁸⁶ feyz-â-feyz: verimli

⁸⁷ cûş-â-cûş: coşkun

⁸⁸ mucip: gerektirme

Daha elime para geçmemişken, ümidiyle bütün hayata tahakküm etmek⁸⁹, cür'asına⁹⁰ kadar bütün zevk-i âlemi⁹¹ nûş etmek⁹² kudretiyle pür-iştigal⁹³ idim. Her saadet⁹⁴, güya ikbal⁹⁵ ve her kadın mutlak benim olacakmış ve hatta benimmiş emniyetiyle gibi yürüyordum.

Mağazalar, paranın temin edeceği bütün esbâb-ı zevk ü rahatı⁹⁶, vesâit-i keyf ü neşeyi⁹⁷ bana birer birer takdim ediyor, kadınlar hepsi tebessüm ediyor, hepsi beni davet ediyorlar gibi idi. Birdenbire sarsıldım, durdum: Şayet bir aksilik çıkar da bu emeller tahakkük etmezse⁹⁸ ne gayr-i kabil-i tamir⁹⁹ bir felaket ne gayr-i kabil-i tahammül¹⁰⁰ bir sefalet olacaktı!

Adeta bütün para elimde imiş, onun zevk-i temellüküyle¹⁰¹ sermestmişim¹⁰² gibi bir cûş u hurûş¹⁰³ görüyorum. Başka zamanda aklıma gelmeyecek bir şey yaptım: Düşünmeden Tokatlıyan'a¹⁰⁴ girdim. En adi lokantalarda bile yaptığım gibi listeden fiyatına bakıp hesaplamadan nefis bir yemek yedim.

Yemekten sonra kırk yıldır bu hayat içinde yetişmiş, perveriş bulmuşum¹⁰⁵ gibi fâriğ¹⁰⁶ ve bahtiyar¹⁰⁷ çıktım.

⁸⁹ tahakküm etmek: hâkim olmak

⁹⁰ cür'a: yudum

⁹¹ zevk-i âlem: dünya zevkleri

⁹² nûr etmek: tatmak

⁹³ pür-iştigal: meşgul

⁹⁴ saadet: mutluluk

⁹⁵ ikbal: talih

⁹⁶ esbâb-ı zevk ü rahat: huzur ve zevk sebepleri

⁹⁷ vesâit-i keyf ü neşe: neşe ve keyif araçları

⁹⁸ tahakkük etmek: gerçekleşmek

⁹⁹ gayr-i kabil-i tamir: tamiri imkânsız

¹⁰⁰ gayr-i kabil-i tahammül: tahammül etmesi imkânsız

¹⁰¹ zevk-i temellük: sahip olmanın verdiği keyif

¹⁰² sermest: sarhoş

¹⁰³ cûş u hurûş: coşmak

¹⁰⁴ Tokatlıyan: Beyoğlu'nda bulunan ünlü bir otelin lokantası.

¹⁰⁵ perveriş bulmak: beslenmiş olmak

¹⁰⁶ fâriğ: rahat

¹⁰⁷ bahtiyar: mutlu

Bir otomobile atladım. Doğru Şişli'ye. İnsan servet kadar hiçbir şeye çabuk alışamazmış. Bir taraftan kendi kendime: “Hay Hacı Hanımcık, ruhun şâd olsun¹⁰⁸!” diyor ve beni bu saadete sevk eden¹⁰⁹ tesadüfleri birer birer takdis ediyordum¹¹⁰.

Dostumu evinde buldum. Beni Erzurum'da zannederken ansızın karşısında görünce hayret etti. Mezunen¹¹¹ geldiğimi söyledim. Ve lakırdı arasında tesadüfen aklıma gelmiş gibi yaparak Abdüsamet Paşa'nın kerimesi¹¹² Hadiye Hanım'dan malumat sordum. Onun haberi yoktu, vâkıâ vaktiyle bu vakanın dedikodularını işitmiş ise de sonra alakadar olmadığını söyledi. Fakat bunun tahkiki¹¹³ pek kolay olduğunu söyleyerek telefona oturdu. İstanbul'da bir numarayla aradı; orada görüşmeye başladı. Lakırdıyı Hadiye Hanım'a getirdi. Ben cevapları işitmediğim hâlde suallerden tahmin ediyordum. Ve anlıyordum ki, hanımefendi İstanbul'da bulunuyor ve kızıyla birlikte Taksim'de oturuyormuş.

Dostum telefondan ayrılıp izahat verdi¹¹⁴:

— Hadiye Hanım, Harb-i Umumi'nin¹¹⁵ ilanında Fransa'dan kızı ile İstanbul'a avdet etmiş¹¹⁶, iki sene sonra burada bir kocaya varmış, üç sene kadar evvel kocası öterek, şimdi ilk kocasından olan kızı ile Taksim'de Sıraselviler'de, Cambazyan Apartmanı'nda, 4 numarada ikamet ediyormuş. İlk kocasından olan kızı... Yani bugün aşağı yukarı on yedi, on sekiz yaşında olacak bir hanım!

İtiraf ederim ki bu genç kız hayali olmasaydı, ilk hamlede gidip Hadiye Hanım'ı görmeyi ihmal etmek mümkündü. Fakat esasen ilk günden beri binlerce kararlar arasında en sonuncu bir karar olmak üzere düşünmüş ve tayin etmiştim: Gidersem Hadiye

¹⁰⁸ şâd olmak: mutlu olmak

¹⁰⁹ sevk etmek: ulaştırmak

¹¹⁰ takdis etmek: kutsamak

¹¹¹ mezunen: izinli olarak

¹¹² kerime: kız çocuk

¹¹³ tahkik: araştırma

¹¹⁴ izahat vermek: açıklama yapmak

¹¹⁵ Harb-i Umumi: I. Dünya Savaşı

¹¹⁶ avdet etmek: geri dönmek

Hanımefendi'ye keyfiyeti¹¹⁷ anlatarak, bütün zahmeti, bütün tahariyâtı¹¹⁸ üzerine alacak, servet meydana çıkarsa yarısını isteyecektim. Yarısı en aşağı yüz bin lira! Yüz bin lira! Benim neme yetmezdi? Yüz bin lira! Fakat şimdi işte bir de ömrünün bir kısmını Paris'te geçirmiş, Fransız terbiyesi almış bir genç kız peyda olunca, bu karar tabii tahkim ve teyit etti¹¹⁹ ve hemen müsaade alarak çıktım, doğru Taksim'e geldim. Apartmana dâhil oldum, kapıyı çaldım, açan hizmetçiye hanımefendiyi mühim bir iş için görmek istediğimi bildirdim.

İki dakika sonra salonda hanımefendinin huzurunda idim.

Hanımefendi, insanı ilk hamlede kibarlığı, asaleti ile teshir eden¹²⁰, söz söylemeye başlayınca, sesinin halâveti¹²¹, tavrının letafeti¹²², şahsının şiiiriyeti ile meclûb¹²³ ve meftun¹²⁴ bırakan bir nâdire-i cihan¹²⁵! Ancak otuz beşle kırk arasında, zevkime göre yegâne bir kusuru var: Biraz şişmanca, fakat ne ipek bir mahlûk idi!

3

Hayatta bugüne kadar temas ve tesadûf ettiğim insanlardan aldığım tecrübe şimdi huzurunda bulunduğum ve fikir ve kararıyla servet ve saadetim içinde büyük bir hüküm ve nüfuzu olacak bu kadına hitap hususunda beni büyük bir tereddüde sevk ediyordu. Mesleği ona nasıl anlatmalıydım ki onu istediğim mecra¹²⁶ sevk ve celp edebileyim? Tecrübelerim bir işin kabul veya reddinin muhatabın kabiliyet-i mizâc ve şahsiyetine¹²⁷ göre tarz-ı edâ ve ifâdeye¹²⁸

¹¹⁷ keyfiyet: durum

¹¹⁸ tahariyât: araştırmalar

¹¹⁹ tahkim ve teyit etmek: perçinlemek ve onaylamak

¹²⁰ teshir etmek: büyülemek

¹²¹ halâvet: tatlılık

¹²² letafet: hoşluk

¹²³ meclûb: tutkun

¹²⁴ meftun: tutkun, bağlı

¹²⁵ nâdire-i cihan: dünyada eşi benzeri olmayan

¹²⁶ mecra: alan, yer

¹²⁷ kabiliyet-i mizâc ve şahsiyet: huy ve karakter yeteneği

¹²⁸ tarz-ı edâ ve ifâde: ifade ve davranış tarzı

bağlı olduğuna inandırmıştı. Bârid¹²⁹, haşin, hod-pesend¹³⁰ ve itiraz-kâr yahut yumuşak, samimi ve âteşîn¹³¹ insanlara aynı iş aynı tarz-ı telkîn ve izâhla¹³² kabul ettirilemez itikadındayım¹³³.

Bunun için en evvel hanımefendinin mizaç ve temayülünü¹³⁴ tayin etmek lazım gelirdi; ilk söz olarak:

— Tanımadığınız bir adam tarafından vâki olan¹³⁵ bu vakitsiz ziyaretin sizi mütehayyir ettiğine¹³⁶ eminim hanımefendi, diye başladım.

Aynı zamanda sözlerimin nasıl bir telakki¹³⁷ ile dinlendiğini takdir için gözlerini ve simasını derin bir tetkike tabi bulunduyordum.

Bir söz söylemedi, bir fikir beyan etmek için lakırdının nihayetini beklediğini işrâb¹³⁸ eden bir göz işareti yaptı. Onu tahrik¹³⁹ için meraka sevk etmek lazım olduğunu biliyordum.

— Ta Erzurum’dan bizzat sizi görmek için geldiğimi söylersem bu ziyaretin ehemmiyetini teslim edersiniz zannederim, dedim.

— Erzurum’dan mı, diye taaccüp etti¹⁴⁰. Ne söylüyorsunuz? Beni görmek için mi? Küçük, nağme-fezâ¹⁴¹ bir sesi vardı. Cazibesi insanın ruhunu hemen kavrayan bir dalga ile telâtum ediyordu¹⁴². Gözlerinde derin bir merak şerâresi¹⁴³ ateşlenmişti.

¹²⁹ bârid: soğuk

¹³⁰ hod-pesend: kendini beğenmiş

¹³¹ âteşîn: ateşli, sıcak

¹³² tarz-ı telkîn ve izah: anlatım tarzı

¹³³ itikad: inanç

¹³⁴ temayül: eğilim

¹³⁵ vâki olan: gerçekleştirilen

¹³⁶ mütehayyir etmek: şaşırtmak

¹³⁷ telakki: kabul

¹³⁸ işrâb: ima

¹³⁹ tahrik: hareketlendirme

¹⁴⁰ taaccüp etmek: şaşırmak

¹⁴¹ nağme-fezâ: nağmeli

¹⁴² telâtum etmek: dalgalanmak

¹⁴³ şerâre: kıvılcım

— Evet, hanımefendi, dedim. Ta Erzurum’dan. Beni hanımefendi gönderiyor. Sizin anlayacağınız Şehriyar Kalfa.

Bütün mevcudiyeti birden bir inkişâf-ı sürûr ve heyecanla¹⁴⁴ alevlendi: “Aaa, Hacı Kalfa mı?”

— Evet, Hacı Kalfa, dedim muzafferiyetle¹⁴⁵, karşımdaki kadının bu ilk tezahürü¹⁴⁶ ile pür-heyecan ve ateş¹⁴⁷ bir mahlûk olduğunu anlamıştım. Ve bu ruh ve mizaçta bir kadına hulûl¹⁴⁸ ve tahakkümün ne kolay olacağını ilk hamlede görüyordum.

— Aman söyleyiniz beyefendi, diye teheyyüc etti¹⁴⁹. Nasıl, kendisi iyi mi?

— Maalesef sizlere ömür hanımefendi, dedim. Gözümün önündeki bu saf ve pâk ufk-ı sîmâ¹⁵⁰ şimdi birdenbire hüznün ve matem bulutuyla karar vermişti.

— Ya, vah vah, zavallı dadıcığım. Ee, anlatınız rica ederim, dinliyorum.

Kâfi¹⁵¹ derece bir fikir edindiğim için hanımefendiye meseleyi nasıl arz ve izah edeceğimi tayin etmiştim. Bu, vakayı olduğu gibi, bilâtağyir ve tahrif¹⁵², samimiyetle nakl ve hikâyeden ibaret olacaktı.

— Bendeniz Erzurum Hastanesi’nde sertabip bulunuyordum. Bir iki defa hanımı tedavi etmiş ve böylece tanışmıştım. Nihayet son hastalığında yani, bir ay kadar evvel, gösterdiğim itina¹⁵³ ve

¹⁴⁴ inkişâf-ı sürûr ve heyecan: heyecan ve sevinçle

¹⁴⁵ muzafferiyet: zafer

¹⁴⁶ tezahür: belirme

¹⁴⁷ pürheyecan ve ateş: heyecanlı

¹⁴⁸ hulûl: yanaşma

¹⁴⁹ teheyyüc etmek: heyecanlanmak

¹⁵⁰ ufk-ı sîmâ: aydınlık çehre

¹⁵¹ kâfi: yeterli

¹⁵² bilâtağyir ve tahrif: değiştirmeden ve bozmadan

¹⁵³ itina: özen

ihitimam¹⁵⁴ onu o kadar memnun etti ki bana teşekkürünü eda¹⁵⁵ için mühim bir sır tevdi etti.

Bu sır ve vazife kelimelerinde yüzünde humreti¹⁵⁶ andırır sarıh bir gölge uçu.

Devam ettim:

— Bu sır hakkında sizin de malumatınız olmak lazım gelir zannederim. Pederiniz hîn-i vefatında¹⁵⁷ size bir mektup yazmış ve Hacı Dadı vasıtasıyla göndermiş. İşte bu mektubunda bahsedilen mühim sır...

Uzak hatıraların kesafetiyle¹⁵⁸ gözleri durgunlaşıyordu:

— Evet, dedi; evet. Paşanın ölmeden evvel bana mektup yazmış ve göndermiş olduğunu sonradan duydum, öğrendimse de bu mektup elime geçmediği için içinde neden bahsolunduğunu bilmiyorum. Zevcim Raci Bey bu mektubu benden gizlemişti.

— Hacı Hanım, Raci Bey hakkında bana bütün tafsilat¹⁵⁹ ve malumatı anlattı hanımefendi. Paşa vefat ettiği gece mektubu kendisine teslim ederken “Mektubun kızımın eline geçmemesi ihtimali de olduğu için söyleyeceklerimi olduğu gibi yazamadım.” demiş olduğunu da biliyorum. Demek ki aldanmamış!

— Efendim, o günlerde Raci Bey’le ayrı yaşıyorduk. Fakat buna rağmen, o bin çareye başvurarak, bana gelen mektupları zapt ve müsadere edermiş. Ben bunu bilahare¹⁶⁰ öğrendim. Hatta paşanın metrukâtı¹⁶¹ hakkında bu mektubunda tafsilat olduğunu da bilahare öğrendim. Paşa vefat edip de terk ettiği emlak satılmak lazım geldiği zaman tekrar barıştık, o zaman pek zengin olduğunu bütün

¹⁵⁴ ihtimam: özen

¹⁵⁵ eda: ödeme

¹⁵⁶ humret: kızılık

¹⁵⁷ hîn-i vefat: vefat sırasında

¹⁵⁸ kesafet: yoğunluk

¹⁵⁹ tafsilat: açıklamalar

¹⁶⁰ bilahare: sonradan

¹⁶¹ metrukât: miraslar

dünyanın bildiği babamdan beş para nakit kalmayışını hep hayretle telakki ettik.

— Evvela siz beni dinleyiniz hanımefendi. Paşa bilakis, o mektubuyla size haber vermiş olduğu gibi, Hacı Hanım vasıtasıyla size büyük bir servet terk etmiştir. Otuz bin altın kadar bir şey...

Buraya gelince, paranın sihir ve kerameti bütün şa'şaasıyla tesirini gösterdi; hanımefendinin yüzü o anda derin bir güneşle parladı: “Ne söylüyorsunuz, sahih¹⁶² mi beyefendi. Fakat durunuz, müsaade ediniz de kızımı çağırayım, o da işitsin!” dedi. Ve kapıya koşarak heyecanlı bir sesle: “Suzan, Suzan, koş gel!” diye seslendi.

O anda kapıdan bir genç hanım tulû etti¹⁶³. Fakat bu tam münasebetiyle bir tulû oldu. Annesinin hutut-ı vechiyesi¹⁶⁴ daha rakik¹⁶⁵, daha asil bir iltima¹⁶⁶ ile timsalî¹⁶⁷ bir hüsn-i levne¹⁶⁸ hasıl etmişti. Narin görünen ufak tefek vücudu şekillerinin gayr-i me'mûl¹⁶⁹ zenginliği ile nazarının ve tebessümünün binbir şiir ve ahenk manasıyla feveran etti¹⁷⁰. Hanımefendi:

— Bak Suzan, dedi, galeyanla. Beyefendi Erzurum'dan Hacı Dadı tarafından geliyor. Hani sana anlattığım Şehriyar Kalfa. Dadıcığım bir ay kadar evvel ölmüş, büyük babandan miras kalmadı diyorlardı ya, tam otuz bin altın para kalmış. Ben sana söylemez miydim? Bu para Hacı Dadı'da saklı imiş.

Bu kadar kısa bir zaman zarfında, bir çeyrek evvel hiç tanımadığım bu mahluklarla kırk yıldır tanışıyor ve sevişiyormuş gibi ısınmış ve kaynaşmış görünüyorduk. Bu tesirle genç kız derin bir hararetle elini uzatarak “Sahih mi?” diye çırpınıyordu.

¹⁶² sahih: gerçek

¹⁶³ tulû etmek: görünmek

¹⁶⁴ hutut-ı vechiye: yüz çizgileri

¹⁶⁵ rakik: ince

¹⁶⁶ iltima: parıltı

¹⁶⁷ timsalî: benzeyen, simgesel

¹⁶⁸ hüsn-i levn: renk güzelliği

¹⁶⁹ gayr-i me'mûl: beklenmedik

¹⁷⁰ feveran etmek: birdenbire köpürmek, öfkelenmek

Tashih ettim¹⁷¹: “Bu para Hacı Hanım’da saklı değil, en doğrusu iş pek karışık ve esrâr-âlûddur¹⁷². Paşa parasını bankalara teslimde cesaret edememiş, Jön Türklerin haber alıp kendini tazyik ederek¹⁷³ müsadere etmeleri ihtimalinden korkmuş. Sizden de bir haber alamadığı için mecbur olmuş, bir yere gömmüş. Ve definenin miftahını bir kitaba işaret ederek, kitabı Hacı Hanım’a teslim etmiş ve bunu yalnız size teslim etmesini tembih etmiş.

Valide, kız yüzlerinde inşirah¹⁷⁴ ve galeyan ateşleriyle dinliyorlardı. Daha henüz işin müşkülâtını derk edememişler¹⁷⁵, paranın kolaylıkla ellerine geleceğini zannediyorlardı.

Teferruat ve tafsilâtı olduğu gibi nakletmek icap etti. *Fuzuli Divanı*’nın esrarını nasıl keşif ve ihraç ettiğimi¹⁷⁶ birer birer kayıt ve izah ettim. Ben anlatırken gözlerinde hayret inkisârı¹⁷⁷ takip ediyor, sonra tekrar ümit ve emel canlanıyorlardı.

— Vâkıâ, paşanın selamet için işi bu kadar müşkülât ve esrara boğmaya hakkı vardı. Servetin rastgele bir adamın eline geçmesi tehlikesini bertaraf için ne kadar tedbir alınsa o kadar iyi olurdu. Fakat paşa bu esrar ve müşkülâtı sizin yalnız başınıza halledip edemeyeceğinizi nasıl düşünememiş bunu pek mütehayyirim.

Hanımefendi izahat verdi:

— Paşa evvelden beri esrara, büyüye, eski an’ane¹⁷⁸ ve rivayetlere son derece meftun idi. Bu merakı tabi olmuş olacak.

— Fakat bu sebeple paranın konulduğu yerde ilelebet meftun kalıp kaybolması imkânı yok mudur? Çünkü iş o kadar esrar ile âlûdedir¹⁷⁹ ki halletmeye muktedir olabilecek miyim mütehayyirim.

İkisinin de yüzünde endişe gölgesi karardı:

¹⁷¹ tashih etmek: düzeltmek

¹⁷² esrâr-âlûd: gizemli

¹⁷³ tazyik etmek: baskılamak

¹⁷⁴ inşirah: ferahlık

¹⁷⁵ derk etmek: anlamak

¹⁷⁶ ihraç etmek: ortaya çıkarmak

¹⁷⁷ inkisâr: kırıklık

¹⁷⁸ an’ane: gelenek

¹⁷⁹ âlûde: bulanmış, kaplanmış

— Nasıl, ne diyorsunuz, diye haykırdılar.

— Evet, dedim. Paranın keşif ve ihracı ancak lütfkâr bir tesadüfe bağlıyor; bu kadar esrar ve zulmetle¹⁸⁰ âlûde bir defineyi meydana çıkarmak, ne müşkül bir iştir düşünseniz. Ben binbir müşkülâtlarla kitaptaki işaretleri nasılsa meydana çıkardım. Acaba bunu siz yapabilir miydiniz?

Ben de yarın Moda Burnu'na gidip acaba bir şey yapabilecek miyim? İki koy burnunda dokuzuncu boğum, bir içeri iki dışarı merdiven sahanlığı. Raks-ı âhenin ne demek? Acaba bu paranın saklı olduğu yeri mi gösteriyor, yoksa başka bir alamet mi haber veriyor? Hâsılı bir sürü müşkülât ve esrar ki bidayette müthiş bir surette gayr-i kabil-i hâl¹⁸¹... İşî meydana çıkarabilmek lazım gelen maharet¹⁸² gösterebileceğimden korkuyorum. Ve bu me'yusiyetle¹⁸³...

Hanımefendi, samimi bir hamle-i hulûs u safvetle¹⁸⁴ sözü kesti:

— Nasıl, nasıl; dedi. Bizi böyle yol ortasında yalnız bırakmak fikrinde misiniz? Aa, vallahi buna Allah razı olmaz...

Suzan Hanım da ateşin bir nazarla: “Hacı Dadı işi size nasıl emniyetle teslim etmiş ise biz de aynı samimiyetle ve bin kat daha fazla bir hulusla¹⁸⁵ nihayete kadar takip etmenizi sizden rica ederiz. Değil mi anne?

Annesi kuvvet ve hararetle tasdik ediyordu¹⁸⁶: “Elbette, hiç şüphe mi var kızım? Vallahi, sizi daha bir saattir tanıyorum fakat gerek çok sevdiğim Hacı Dadı tarafından geldiğiniz için, gerek asil ve yüksek bir zat olduğunuz yüzünüzden okunduğu için, size kemâl-i emniyetle¹⁸⁷ bütün hayatımızı teslim etmekte bir dakika bile tereddüt etmem. Bizi bırakmayınız, biz kendi kendimize bu işi nasıl hallederiz.

¹⁸⁰ zulmet: karanlık

¹⁸¹ gayr-i kabil-i hâl: gerçekleşmesi mümkün olmayan

¹⁸² maharet: beceri

¹⁸³ me'yusiyet: ümitsizlik

¹⁸⁴ hamle-i hulûs u safvet: saf ve temiz hamle

¹⁸⁵ hulus: saflık

¹⁸⁶ tasdik etmek: onaylamak

¹⁸⁷ kemâl-i emniyet: tam bir güven

Hanımefendi şunları da anlattı ki benim için mühim noktalar idi:

— Raci Bey korkunç, pek yaman bir adamdır; canı, dünyası paradan ibaret bir mahluk. Demin söylediğim gibi babamın gönderip de elime geçmeyen mektup ile miras hakkında aldığım haberler arasında bana bugüne kadar bir masal gibi geldiği hâlde, şimdi anladığım bazı teferruat var ki size bildirmek lazımdır. Babam ölünce, diğer bazı emlak ile Aksaray’da babamın öldüğü konağı biz satmıştık. Bir müddet sonra Raci Bey İstanbul’a avdeti tutturdu. Ben itiraz ediyor, gelmek istemiyordum. Öyle ki, katiyen ayrılarak kendisi İstanbul’a gelmeyi iltizam ettim¹⁸⁸. O İstanbul’a avdet etti. Şimdi anlıyorum, İstanbul’a gelip mektupta bildirilen parayı elde etmek istiyordu. Elbette Hacı Dadı’yı aramış, onu bulup esrara vâkıf olmak¹⁸⁹ istemiştir. Bu cümleden olarak avdetten sonra konağı evvelce satın alan adamdan geri almış. İhtimal paraların burada saklı olduğunu zannettiği için konakta taharriyâtta bulunmak istemişti. Hâlbuki siz paraların Moda’da olduğunu söylüyorsunuz. Demek ki korkunç şeytanetine rağmen aldanmış!

Tashih ettim: “Ben daha paranın nerede olduğunu bilmiyorum hanımefendi. Ben bugün hiçbir şey bilmiyorum. Evvela sizi görüp bir kere anlaştıktan sonra, şimdi yarın ilk işim Moda’ya geçip oralarda bir keşifte bulunmak olacak. Esrarın ilk ukde-i halli¹⁹⁰ Moda’dadır zannediyorum, o kadar! İş bundan sonra meydana çıkacak. Olabilir ki aldanıyorum.

Suzan Hanım birden kıvılcımlandı: “Aa Moda’ya ben de beraber gelsem, diye telâtum etti.

Memnun ve muzaffer bir tebessümle baktım. Bunlar, ana kız ikisi de saf ve pür-galeyan iki latif mevcut idi. Gayet kolayca zabt u rabta müsait¹⁹¹ iki yavru mahluk ki aynı zamanda yüz bin perestişe¹⁹² layık ve şayan şeylerdi.

¹⁸⁸ iltizam etmek: gerekli görmek

¹⁸⁹ vâkıf olmak: sahip olmak

¹⁹⁰ ukde-i hal: çözüm noktası

¹⁹¹ zabt u rabta müsait: kontrol altına almaya uygun

¹⁹² perestiş: sevgi

— Müsaade ediniz de taharriyâtı yalnız başıma yapayım, dedim.

Hanımefendi: “Ama yarın akşam mutlak uğrar bize de malumat verirsiniz, değil mi?”

— Elbette, vazifem, dedim. Kapıya kadar teşyi ettiler¹⁹³. Ellerini sıktım, merdivenden inerken arkamdan sesleniyorlardı:

— Ama ne merakla bekleyeceğiz! Sakın geç kalmayınız.

İki yüz elli bin lira ve bu iki nefis mahluk... Hayatta ne ilahi saadetler varmış!

4

O gün ilk vapurla Kadıköyü'ne atladım. Moda'ya doğru hem yürüyor hem eğer keşif ve tahminim doğru çıkmaz da burunda aradığım izi, alameti bulamazsam, ne yaparım diye düşünüyordum.

Sokaklar tenha, hele burun bî-hayat¹⁹⁴ idi. Kendimi çayırda bulduğum zaman, düsturu¹⁹⁵ tahattura¹⁹⁶ çalıştım. Ne diyordu? İki koy burnunda, şimale¹⁹⁷ doğru sahilde.

Burunda iki taraftan sahil vardı. Biri cenup¹⁹⁸ diğeri şark¹⁹⁹! İşte bu fena, dedim. Bunu şimdiye kadar niçin düşünmemiştim? İlk darbenin sersemliği ile yürüyerek oteller tarafına geçtim. “Şimale doğru sahil!” Ah, öyle ya, öyle ya! Bu taraf sahili şarka mütevec-
cih²⁰⁰ ise de şimale doğru değil midir?

Acaba burası mı?

Kalbim atarak tevakkuf ettim²⁰¹.

Dokuzuncu boğum.

¹⁹³ teşyi etmek: uğurlamak

¹⁹⁴ bî-hayat: cansız

¹⁹⁵ düstur: kural

¹⁹⁶ tahattur: hatırlama

¹⁹⁷ şimal: kuzey

¹⁹⁸ cenup: güney

¹⁹⁹ şark: doğu

²⁰⁰ mütevecchi: yönelik, doğru

²⁰¹ tevakkuf etmek: durmak

Acaba “boğum” kelimesinden maksat ne idi? Etrafıma bakıyor, şeytanları imdadıma çağırarak “dokuzuncu boğum!” diye tekrar ediyor, gözlerimle zerreden mana arıyor, küçük hatvelerle²⁰² ilerliyordum.

Otelleri geçtim. Gazinoya geldim, onu da geçtim. Bu sahilde “boğum”a benzer tek bir zerre bile yoktu. “Boğum!” Bu ne olabirdi?

Sonra “boğum” değil de bir de “dokuzuncu”luk var... Demek burada bunda lâ-akall dokuz, belki de daha fazlası var?

Tekrar burna avdet ettim; tekrar tetkik ve muayeneye²⁰³ başladım.

“Boğum, boğum?” diye tekrar ediyor, aklım, fikrim, gözüm kulağım hep muhitime mahsur ve münhasır²⁰⁴, ağır ağır ilerliyordum.

Tekrar gazinoya kadr-i bilâmuvaaffakiyet²⁰⁵ gelince, içimde bir tuğyân²⁰⁶ gürledi:

— Hay, Allah senden razı olsun, yaşa, diye homurdandım.

Bu “razı olsun!” kelimesine o esnada verdiğim mana, her hâlde paşayı hiç memnun etmezdi.

Garip adam! Nereden aklına geldi. Yok, dokuzuncu boğum, yok bir içeri, iki dışarı, sahanlık, yok başının belası... Sihirbaz mısın, büyücü müsün? Ne tuhaf adam imişsin!

Vâkıâ tedbir ve ihtiyata²⁰⁷, riâyete mecbur olduğun şerait²⁰⁸ dâhilinde kalmışsın, fakat işi böyle gayr-i kabil-i hal, arapsaçına döndürmekte mana ne? Bunu biraz daha basit, biraz daha sade bir şekilde halledemez miydin?

²⁰² hatve: adım

²⁰³ muayene: inceleme

²⁰⁴ münhasır: sınırlı

²⁰⁵ kadr-i bilâmuvaaffakiyet: başarısızlık

²⁰⁶ tuğyân: şaşkınlık

²⁰⁷ ihtiyat: tedbir

²⁰⁸ şerait: şartlar

O zaman, eğer iş bu kadar kolay olsaydı, nihai mükâfatı kazanmakta hiçbir kıymet kalmayacağını düşündüm ve buna istihkak²⁰⁹ için zekâ, sa'y²¹⁰ ve meşakkat, hatta daha ileri giderek mihnet, afet, bâdire²¹¹ lazım olduğunu itiraf ettim.

İki yüz elli bin lira ve iki nur mahluk! Bu kolay kazanılırsa, ne zevk kalır ne de bir lakayt olurdu!

Dalgın, yorgun yürüyor, şimdi artık havâssıma²¹² hâkim olarak, Fener'in, Adalar'ın arz ettiği bakir ciyâdetle²¹³ meclûb, denizin, semanın füsûn-ı şiiiriyle²¹⁴ meshûr²¹⁵, gayr-i ihtiyarî²¹⁶ ilerliyordum. Orada bir ağaca dayanarak, kalbim nihayetsiz emel hararetiyle pür-galeyan, havassım tahassüsâtımın²¹⁷ inkişafıyla, sarhoş bütün mesemmâtımla²¹⁸ teneffüs ediyor, gençlik ve zenginlik ve bunların bahş ve temin edeceği aşk ve zevkin bütün emvâcını²¹⁹ her nefesimle sermestâne²²⁰ içiyordum.

Oraya oturmak istedim, ağacın kökünde oturulabilecek bir münasebet yer ararken, kökün boğum boğum olduğunu gördüm ve birden bir şimşekle tutuştum.

Sıçradım, geriledim. Ağaca hariçten dikkat ettim.

Bu bir ağaç değil, adeta boğumlu bir kök idi.

Demek... Demek...

Ah, acaba bahsolunan aradığım boğumdan murat ağaç mı idi?

²⁰⁹ istihkak: hak kazanma

²¹⁰ sa'y: gayret, çalışma

²¹¹ bâdire: felaket

²¹² havâss: duygular

²¹³ ciyâdet: güzellik

²¹⁴ füsûn-ı şiiir: şiiirin büyüğü

²¹⁵ meshûr: büyülenmiş

²¹⁶ gayr-i ihtiyarî: düşünmeden

²¹⁷ tahassüsât: duygulanmalar

²¹⁸ mesemmât: hücreler

²¹⁹ emvâc: dalgalar

²²⁰ sermestâne: sarhoşçasına

Burundan itibaren onu mütecaviz²²¹ ağaç vardı. Koşa koşa burna gittim, saymaya başladım. Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz...

Acaba bu muydu?

Kalbim iki yüz elli bin liranın ve Suzan Hanım'ın câzibe-i muhabbetiyle²²², çarpınıyor, dövünüyor, göğsümü parçalayıp, fırlayıp çıkmak istiyordu.

Başımı kaldırdım, ağacı muayene ettim.

Eğer boğum bu ise... Sahanlık ne olacaktı?

O zaman ağacın, yükselirken, kıvrılıp bükülerek bir merdiven gibi şekiller arz ettiğini gördüm. Bu merdiven ağaca, hakikaten bazı yerlerde bir sahanlık şekli veriyordu.

Artık kendimi tutamayarak, titremeye başlamıştım.

Bir içeri, iki dışarı merdiven sahanlığı bu muydu, burada mıydı?

Aman ya Rabbi, bu kadar kolay mıydı? Bu mümkün müydü?

Gelen geçen olmasın diye sağı solu tetkik ettim. Ağaca tırmandım, bir içeri sonra iki dışarı sahanlığa kadar çıktım. Ellerim tutmuyor, dizlerim titriyor, adeta düşmek üzere bulunuyordum. O vakit, ağacın hemen tepesine yakın bir irtifada²²³, kitapta yazdığı gibi, karayel tarafına baktım. Sık yapraklar, ufak dallar arasında... raks-ı âhenin...

Bu son nokta, en hall-i müşkil²²⁴, en sabr ü sükûnu²²⁵ imha eden bir taharri²²⁶ oldu.

Artık ne olursa olsun, bu demir raksı mutlak ele geçireceğimden emin, semalarda uçar gibi: "Hay Allah senden razı olsun paşa...

²²¹ mütecaviz: aşkın

²²² câzibe-i muhabbet: sevginin cazibesi

²²³ irtifa: yükseklik

²²⁴ hall-i müşkül: güç olanı çözen

²²⁵ sabr ü sükûn: sabır ve durgunluk

²²⁶ taharri: araştırma

Pek tuhaf bir adammışsın. Ne orijinal ne ince ne dâhi! Ne kurnaz... Ne..."

Bir taraftan adeta yüksek sesle, söyleniyor, diğer taraftan, yapıkları açarak, dalları ayırarak, karayel tarafına bakıyordum.

Hayır, demire, raksa müteallik, bir şey hiçbir şey yoktu!

Acaba?..

Yılan bir fikir, dimağımı²²⁷ zehriyle ateşledi. Evet, acaba ben haber alıp gelinceye kadar demir raks keşfedilmiş, ele geçirilmiş ve bize... hava mı kalmıştı?

Yeis²²⁸ ve izmihlâl²²⁹ ile ezilmiş kalbim hareketten muattal²³⁰, başımı dala dayadım, öyle kaldım.

Gözüm dalların arasından kısmen görünen semaya dikilmiş, öylece, me'yûs ve perişan bakarken, en üst ve en kalın bir daldan ve aşağı doğru sarkan bir tel gördüm. Bu tel, filhakika²³¹ benim baktığım karayel cihetine doğru, yaprakların arasına dalıp kayboluyordu. Fakat o kadar uç yapraklara ki yetişmek imkânı yoktu. Bunun için ucunda ne olduğunu anlamak kabil değildi.

Tekrar ümit ve hararetle harekete gelen kalbim yeni bir şevk ve güşâyışle²³², beni tahrik etti. Sağıma soluma bakındım, uzunca bir dal arıyordum. Nihayet ayağa kalkıp uzanarak kâfi tûlda²³³ bir dal kırdım ve bu dal ile yaprakları açarak, bin meşakkatle mahût²³⁴ telin ucunda, küme yeşillik arasında gizlenmiş kibrit kutusu cesâmetinde²³⁵ bir çinko mu, demir mi herhâlde şimdi belli olmayan bir şekil gördüm.

²²⁷ dimağ: zihin

²²⁸ yeis: keder

²²⁹ izmihlâl: tükenmişlik

²³⁰ muattal: hareketsiz

²³¹ filhakika: aslında

²³² güşâyış: açıklık

²³³ tûl: uzunluk

²³⁴ mahût: belli

²³⁵ cesâmet: büyüklük

Artık ben, ben değildim. Benim yerimde bir deli, bir hasta, bir kuş, bir... bir... bir...

Ah, iki yüz elli bin lira ve Suzan Hanım. Suzan Hanım, Suzan, Suzancık. Bu para hep senin, yalnız para değil, bütün dünya, bütün insanlar hep, hep senin... Ben de, ben de... Hem hepsinden gayr-i kabil-i istirdâd²³⁶, hepsinden esir ve hepsinden iradesiz bir surette hep senin idim. Şimdi dal ile yaprakları açmaya, teli yakalayıp kendime çekmeye çalışıyor, bin mâni, bin oyun ile muvaffak²³⁷ olamıyordum. Yaklaştıktan sonra daldan kurtularak yine fırlayıp gidiyor yahut bir yere takılarak inat ediyor, gelmiyordu.

Nihayet, başka bir noktaya çıktım, oradan bin müşkülâtla teli elde ettim, çektim, çektim. Bu bir kalın telgraf teli idi. Ucundaki kutuyu elimde tuttuğum zaman, zannettim ki bütün dünya, dünyanın bütün saadetleri, bütün zevkleri bu küçük kutunun içinde, elimde teneffüs ediyor. O kadar canlı, o kadar kanlı, o kadar pür-feyezân²³⁸, pür-hayat²³⁹ idi.

Kutuyu telden koparmak, uzun ve yorucu bir iş oldu. Esasen bu iş için hazırlıklı olmadığım, yanımda tek bir çakıdan başka hiçbir alet bulunmadığı için, teli kesip kutuyu ayırmak için çakıyı parça parça ettim.

Nihayet, kutuyu hâmilin²⁴⁰ ayaklarım yere bastığı vakit, artık yürümüyor, uçuyordum.

Hemen karar verdim. Kutuyu, onların heyecanıyla da mesut olmak için, hanımefendilerin huzurunda açacaktım.

5

Koşa koşa kendimi Kadıköy vapurunda bulduğum vakit saat dokuz buçuk idi. Cebimdeki “raks-ı âhenîn” kutusunu elimle tutu-

²³⁶ gayr-i kabil-i istirdâd: geri alınması imkânsız

²³⁷ muvaffak: başarılı

²³⁸ pürfeyezân: taşkın

²³⁹ pürhayat: hayat dolu

²⁴⁰ hâmilin: taşıyarak

yor ve onu dünyaya bedel bir ta'zîze²⁴¹ okşuyordum. Hemen apartmana yetişip hanımları sevindirmek, hararetli hayatlarına daha fazla nüfuz etmek saadeti mütevalî²⁴² hamlelerle bütün mevcudiyetimi sarsıyordu.

Bu kadar müşkülattan sonra, kutunun içinde paraların nerede olduğu tabii artık vuzuh²⁴³ ve suhuletle²⁴⁴ anlaşılacaktı. Öyle lazım gelirdi. Artık hokkabazlığa, büyücülüğe, efsun ve esrara hâcet²⁴⁵ kalmamıştı.

Apartmanın kapısını hizmetçi açtığı zaman hemen içeri aldı; salona girmeden Suzan Hanım koridorda koştu yetişti: “Ne yaptınız?”, diye şitâb etti²⁴⁶.

Muzafferiyetle kutuyu uzattım:

— İşte, on beş senedir Moda sahilinde rüzgârın keyfine sallanarak sizi bekleyen raks-ı âhenîn kutusu hanımefendi, dedim.

Kutuyu kaptı, sevincinden sıırıyordu. Şahane gözleri, saadet buğularıyla yaşarmış, duramadı, hemen koştu annesine götürdü.

Ben derin bir inşirah ile dolaşıyordum. Az sonra hanımefendi ile beraber avdet ettiler. Sanki kırk yıllık dost, hayır, daha iyisi, akraba veyahut kardeş idik. O kadar teklifsiz, o kadar ki, lakırdı arasında, hanımefendi kendini unutup bana “sen” diye hitap ediyordu.

— Nasıl buldunuz, diye en evvel merak ettiler.

Tafsilatı olduğu gibi verdim. Kutuyu açmak için çekiç, keski falan getirdiler. Bu kalın galvanizli sacdan yapılmış, bir kutu idi. Parçalandığı vakit, içinden muşambaya sarılmış küçük bir kâğıt çıktı; ellerim titriyordu, açarken yine paşanın esrarperverlik ibtilâsıyla²⁴⁷ yeni yeni müşkülata müsâdif olacağımızdan²⁴⁸ korkuyordum.

²⁴¹ ta'zîze: şeref

²⁴² mütevalî: art arda gelen

²⁴³ vuzuh: açıklık

²⁴⁴ suhulet: kolaylık

²⁴⁵ hâcet: gerek

²⁴⁶ şitâb etmek: koşturmak

²⁴⁷ ibtilâ: düşkünlük

²⁴⁸ müsâdif olmak: karşılaşmak

Küçük bir mektup kâğıdı idi. Yayılmış bir yazı ile tek bir satır vardı:

“Dik mâil²⁴⁹ mermeri kaldırınız!”

Hoppala

Pek kısa bir an, beynimin tehevür²⁵⁰ kıvılcımlarıyla tutuştuğunu, kaynadığını hissettim. Müthiş bir küfrü ağzımda tutarak, fakat gözlerimde irâeden²⁵¹ kendimi menedemeyerek hanımefendiye baktım.

O sersem olmuş gibi idi.

Dik mail mermeri... Bu mübarek acaba nerede idi?

Her adımda bin meşakkatle uzaklaşan bu define acaba bir oyun mu, bir müşkülât tuzağı mı idi, bu müşkülattan sonra ele geçecek mi idi?

Üçümüz de bir sükût²⁵² ile birbirimize bakıyorduk. Nihayet hanımefendi:

— Bu mermer mutlak konakta olacak, dedi ve derin derin düşünerek:

— Konakta, hamamda mutfakta, yemek odasında mermerler vardır; duvarlarda, musluklarda, mermerler vardır, fakat bunların hangisi dik maildir bunu şimdi tahattur edemiyorum.

Sonra hemen:

— Evet, evet, dedi. Mutlak konakta olacak. Çünkü paşa bu kâğıdın benim elime geçeceğini bildiği için artık konak falan demeye hacet görmemiş olacak.

Babasının sihirbazlığı hakkında pek nâkıs²⁵³ bir fikri olduğu nasıl anlaşıyordu. Mübarek adam, işte kızının kendisinin de itiraf ettiği veçhile²⁵⁴, nerede olduğunu tayin edemediği mermerden bah-

²⁴⁹ mâil: eğri, eğik

²⁵⁰ tehevür: öfke

²⁵¹ irâe: gösterme

²⁵² sükût: sessizlik

²⁵³ nâkıs: noksan, eksik

²⁵⁴ veçh: gibi, suret

sederken, yerini de söyleseydi ne âlâ olmaz mıydı? Şimdi dik mail mermer peşinde bir seyahat mi başlayacaktı?

Fakat birden bir aksülamel²⁵⁵ oldu, bu müşkülât içinde uğraşmakla bu iki ilahi mahlûkla samimi temaslar tezyid ederek²⁵⁶, böylece aramızda ne derin bir alaka hasıl edeceğini takdir ettim ve hemen metanetle cevap verdim:

— Bu kâğıt elimize geçtikten sonra arkası kolay... Elverir ki, birden başka esrara kimse vâkıf olmasın.

Hanımefendi:

— Yo, bakınız size neler anlatacağım, dedi. Dün siz daha burada iken Suzi'nin sütünesi gelmiş. Bu, Suzi'yi delice seven bir Çerkez kadını olup, ara sıra babasında oturur. Sizden sonra yanıma geldi. Ona işi anlattık. Birçok şeyler öğrendik. Ben size söylememiş miydim? Babamın bana yazıp Hacı Kalfa ile gönderdiği mektup benim elime geçmeden zevcim tarafından müsadere edilmiş ve bundan sonra bizi orada bırakıp kendisi İstanbul'a gelmişti. İstanbul'a gelir gelmez konağı sattığımız adamdan geri almış ve oraya yerleşmiş. Sütüne onunla beraber olduğu için o zaman konağın yıkmadık köşesini bırakmadığını görmüş. Mutlak parayı arıyordu. Fakat sütüne temin ediyor ki, bu kadar taharriye rağmen hiçbir şey bulamamış. Nihayet me'yûs olunca, tamir ve tanzime²⁵⁷ lüzum görmeksizin kalkmış Ayastefanos'taki²⁵⁸ köşke taşınmış. Şimdi konak, harap, yıkık, berbat bir hâlde imiş.

Suzi heyecanla ilave etti:

— Yılan, çıyan dolu imiş.

Hanımefendi, fazla bir tebessümle:

— Evet, ev boş, mutlak, define konakta ise kendisinden sonra biri gelip de paraları almamak için, bir sürü yılan çıyan muzır hayvanât²⁵⁹ doldurmuş. Kapısını, penceresini açık bırakmış gitmiş. Size

²⁵⁵ aksülamel: tepki

²⁵⁶ tezyid etmek: artırmak

²⁵⁷ tanzim: düzenleme

²⁵⁸ Ayastefanos: Yeşilköy

²⁵⁹ hayvanât: hayvanlar

bu adamın ne muzır, ne zehirli hayvan tabiatında olduğunu kabil değil tarif edemem ki... Yani, şimdi parayı bulamamışsa bile konağı görüp aramak bizim için pek, pek güç bir iş hâlinededir.

— Bunları sütnine hanım mı anlattı, dedim. Kendisinden, sadakatinden emin misiniz?

İkisi de hararetle tezkiye ettiler²⁶⁰. Sütnine, Suzan Hanım'ı delice bir muhabbetle seviyordu.

— Yılan mılan. Her hâlde çalışacağız, arayacağız ve bulacağız, dedim.

Hanımlar bu azmime hayran, teşekkür ettiler.

— Şimdi siz bana konağın nerede olduğunu ve içinin tertibatını²⁶¹ tarif ediniz, dedim.

Konak, Aksaray'da Ağa Yokuşu'nda, dedi. Etrafında yüksek duvarlar vardı. Bu eski tertip, geniş, üç katlı büyük bir konak idi. Vâsi²⁶² bir bahçe ortasında bulunuyordu. Alt katta kapısından girilince, geniş bir mermer avlu, sağda solda kapılar ve odalar, karşıda geniş bir merdivenle birinci kata çıkılıyordu. Her kat nısfı²⁶³ selamlık nısfı harem olmak üzere iki kısma tefrik edilmişti²⁶⁴. Hamam, harem tarafında, yemek odası selamlık cihetinde idi.

Hanımfendi mümkün olan tafsilatı vererek konağın tertibat-ı dâhiliyesini²⁶⁵ bana tarif etti.

Bir kere gidip evin etraf ve civarını keşfetmeli, sonra içeri girip taharriyâta koyulmak için ne yapmak lazım geleceğini anlamalıydı.

Hanımlar çılgınlıkla haykırıştılar: “Aman yılan çıryan dolu imiş!”

Yılana çıyana karşı silah bulunacağını söyledim. Asıl müşkül yılandan çıyandan ziyade, evde muhafız, bekçi falan varsa orada idi. Çünkü ya hırsız gibi yakalanmak yahut vurulmak tehlikesi

²⁶⁰ tezkiye etmek: onaylamak

²⁶¹ tertibat: düzen

²⁶² vâsi: geniş

²⁶³ nısf: yarı

²⁶⁴ tefrik edilmek: ayrılmak

²⁶⁵ tertibat-ı dâhiliye: iç düzenlemesi

mevcut idi. Bunun için evvel emirde²⁶⁶ konak hakkında sıkı bir tetkik ve teftiş lazımdı.

Hanımefendi: “Aman, kendinizi tehlikeye koymayınız, hiç razı değilim. Maazallah kazaya uğrarsanız, diyor, Suzan Hanım, daha derin bir hararetle beni sıyanet ediyordu²⁶⁷.”

Hayat ne garip ve dünya ne acayip şeydir! Şu kadınları bir gün evvel, bir para işi delâletiyle²⁶⁸ tanımış ve ancak bu iş şevk ve tehâ-lüküyle²⁶⁹ birden tefliksizleşerek derin bir samimiyet kazanmıştım. Bugün bu samimiyet, hayatım için o serveti feda ederek beni sıyanet derecesine kadar yükseliyordu. Aradan para işi kalkarsa benimle nasıl bir rabıta²⁷⁰ kalabilirdi? Ah kadın şefkati!

Beni yemeye alıkoydular. Yemekten sonra, lakırdı arasında aklıma geldi; bazı malumat almak arzusuyla sütineyi görmek istedim; fakat onun erkenden çıkıp gittiğini öğrendik. Hanımefendiler hayret ettiler, daha dün geldiği hâlde bugün, bu sabah böyle ansızın kalkıp gitmesini pek garip buldular.

Ben keşf-i evvel²⁷¹ için çıktım. Taksim’de tramvaya atladım, Sirkeci’de indim. Oradan Aksaray tramvayına binmek için beklerken Taksim’den beri aynı tramvayda gelmiş kuru yüzlü, keskin gözlü bir adam nazar-ı dikkatimi celp etti²⁷². O da benimle tramvay bekliyordu.

Vaktiyle derin bir merakla okuduğum zabıta²⁷³ romanlarının te-siri ile sarsılarak kendi kendime, “Acaba?” dedim.

Ve sırf dikkat kesildim. Belli etmemeye çalışarak, herifi tetkik ediyordum; onun da bana karşı aynı hâlde ve aynı vaziyette olduğunu zannetmeye başladım. Evet, sahih midir, acaba?

²⁶⁶ evvel emirde: öncelik, önce

²⁶⁷ sıyanet etmek: korumak

²⁶⁸ delâlet: vasıta

²⁶⁹ tehâlük: can atma

²⁷⁰ rabıta: bağ

²⁷¹ keşf-i evvel: ön keşif

²⁷² nazar-ı dikkati celp etmek: dikkati çekmek

²⁷³ zabıta: polis

Bunu anlamak pek kolaydı. Aksaray tramvayı geldi. Atladım, herif de atladı; Ayasofya’da indim, herif de indi. Ben hiç onu fark etmiyormuş gibi görünüyor ve en derin bir dikkatle onu takip ediyordum.

Adliyeye doğru yürüdüm. Baktım arkamdan geliyor! Hiç şüphe yok, bu herif beni takip ediyor. Fakat niçin? Ve nasıl bir sebeple?

Kendisini bir tartmak için adliyeye girdim, sağ taraf kapısından dâhil oldum, yukarı çıktım. Herif gelmedi, demek beni aşağı kapıda bekliyordu. Kendi kendime tebessümle:

— Herifcioğlu, seni şimdi iyi sattım, hem o kadar çabuk ki sen de şaşacaksın, diye söylendim.

Ve yukarı koridorlardan geçerek sol kapıdan çıktım, onu sağ kapıdan çıkacak diye beklerken, ben sol kapıdan çıkıp gidecektim. Fakat dış kapıdan çıkarken, herifi orada görünce onun benden fazla değilse, benim kadar kurnaz olduğunu, kolay satamayacağımı anladım.

Kim olursa olsun, ne için takip ederse etsin, arkamda olduğu hâlde ansızın konağa gitmek muvafık²⁷⁴ değildi, bunun için yürüye yürüye Alemdar Caddesi’nden köprüye geldim, herif arkamda! Galata’ya geçtim, herif arkamda. Beyoğlu’na çıktım, herif hâlâ arkamda! Ne de keskin gözleri var, o kadar keskin bir göz ki, gözlerime rast geldiği zaman ruhumu vuruyor zannettim.

Hem yürüyor hem herifi nasıl atlatabileceğimi düşünüyordum.

Fakat her şeyden evvel, konuşup anlaşılmak için apartmana uğramak lazımdı. Hanımefendiler beni görünce derin bir merakla: “Ne haber?” dediler.

— Haber falan yok, dedim. Peşime birisi takıldı, adım adım arkamdan geliyor. Onunla beraber konağa gitmek hiç doğru değil. İkisi de derin bir surette heyecana düşündüler. Suzan aşağı kata indi, pencerelerden herifi tetkik etti. Geldiği vakit sapsarı idi. Annesine korkudan titreyerek:

²⁷⁴ muvafık: uygun

— Anneciğim, babamın Sarım Bey’i, dedi. Demek babası benden, benim işlerimden haberdar olmuş, beni takip ettiriyordu. Fakat nasıl haberdar olmuştu? Bir şimşekle onlara: “Sizin sütnine hanım!” dedim.

Evet, mutlak sütnine dün akşam onlardan meseleyi öğrenir öğrenmez bugün erkenden koşmuş, efendisine işi anlatmış ve o da beni takip ettirmek için bir adam göndermişti.

— Fakat Sarım Bey ne korkunç bir adamdır, siz bilemezsiniz, diyorlardı. Sayısız insana kıymış, korkunç, evet, berbat bir Çerkez’dir.

Eyvah, şimdi ne yapacağız? Onun elinden kurtulmak imkânı yoktur. Kanlı bıçaklı, müthiş bir şakidir²⁷⁵.

Suzan ise elemle kıvranıyordu: “Ya size bir fenalık yaparsa...”

Ben cesur görünmeye çalıştım: “Ne yapabilecek? Dağ başında değiliz.”

Hanımfendi: Ah, siz onun ne yaman bir adam olduğunu bilseniz. Her fenalığı yapabilecek bir canavardır. Eğer isterlerse derhâl telef edeceğine²⁷⁶ eminim.

— Durunuz, beyhude heyecana kapılmayınız. Bir muhakeme edelim²⁷⁷, dedim. Anlaşılan bu adamlar, defneyi bulamadılar. Şimdi bizim bulmamızdan korkuyorlar. Beni telef ederlerse bir şey kazanamazlar, bilakis bidayette takip edip defne hakkında malumat almak menfaatleri iktizasıdır²⁷⁸. Bakınız görüyorsunuz, eğer sütnineyi haberdar etmeseydiniz, bu tehlikeye girmeyecektik.

— Ne bilirdik, ne bilirdik, diye dövünüyorlardı.

— Şimdi yapılacak şey, ihtiyatlı, tedbirli, bulunmak... Siz o kadına her şeyi olduğu gibi anlattınız mı? Moda meselesini falan, her şeyi?

²⁷⁵ şaki: eşkıya, haydut

²⁷⁶ telef etmek: öldürmek, yok etmek

²⁷⁷ muhakeme etmek: düşündürmek, tartmak

²⁷⁸ iktiza: gerek

— Evet, olduğu gibi. Ne bilirdik? Vah, vah gördün mü yaptığımızı Suzi?

Suzi her şeyden ziyade benim duçar olacağım²⁷⁹ tehlikelerden korkuyordu.

— Onlar korkunç bir çetedir. Ellerinden kurtulmak ihtimali yoktur. Ve bu para için bütün dünyayı mahvedeceklerine yemin ederim.

Ben itidalimi²⁸⁰ muhafazaya çalışarak devam ettim: “Demek beni takip ettiler, bir ipucu elde etmek için.”

Hanımefendi:

— Yo, dedi, yalnız o mu? İster misiniz, sizi bir yerde hapsedsinler de esrarı zorla söyletmeye çalışsınlar. Olabilir ya?

Evet, bu ihtimal de vardı.

— Fakat ben de tedbirli davranırım, ihtiyat ederim. Eğer takipten haberdar olmasaydım, bunu belki yapabilirlerdi. Fakat mademki heriften haberdar oldum ve o kendisi buna vâkıf değildir; ben onlardan daha mücehhezim²⁸¹ demek değil midir?

Suzan:

— Ah, sokağa çıkmayınız, diye yalvarıyordu.

Tebessüm ederek: “Müsaade ediniz de vakit kaybetmeyelim. Ben, şimdi herifi atlatıp, en evvel, mümkün olduğu kadar süratle konağı bir teftiş etmeye çalışacağım. Bugün buna muvaffak olacağımı zannederim. O çete haydudu ise ben de Avrupa’nın bütün cinâî²⁸² romanlarını okumuş bir doktordum. Onun kuvvetine ve vahşetine karşı benim de kurnazlığım, tedbirim var. İki yüz elli bin lira kolayca elde edilemez. Ne yapalım, çalışacağız, uğraşacağız. Eğer muvaffak olamaz, mağlup olur, paraları onlara kaptırırsak yazık bize! Bu, kuvvetle zekânın mücadelesi demektir; zekânın galebe edeceğine yüzde yüz eminim. Ben, herifi bugün eker de Aksa-

²⁷⁹ duçar olmak: uğramak

²⁸⁰ itidal: ölçü

²⁸¹ mücehhez: donanımlı

²⁸² cinâî: cinayet

ray'a gidebilirsem, akşama size meseleyi bir kâğıtla haber veririm. Heriflere izimi kaybettirmekliğim lazım. Bunun için birkaç gün sonra elimizde demektir. Üç güne kadar Allah kerimdir. Yalnız hiç kimseye tek bir kelime bile yok! Allah'a ısmarladık. Şayet yarın akşama kadar benden hiçbir haber alamazsanız, heriflerin beni bir yere tıktıklarını anlar ve zabıtaya malumat verirsiniz, o kadar...

Kapıdan çıktığım vakit, dimağımda bir bulut olduğunu söylemek lazımdır. Bahusus çıkıp da bizim herifi kendi gibi diğer iki kişi ile fiskosta görünce bulut daha kesafetle karardı.

Vay, vay, vay! Herifler işi bu kadar ciddi tutuyorlardı ha? Arkam sıra üç tane kanlı bıçaklı şaki ile hayatımın nasıl korkunç bir tehlikeye girdiğini görüyordum. Ben yalnız para ve yalnız kadın var zannediyordum. Fakat paranın ve kadının olduğu her yer gibi burada da yine bela ve yine tehlike çıktı ha?

6

Bir taraftan Taksim Meydanı'na ilerliyor, diğer taraftan en kesif²⁸³ bir heyecan içinde bu tehlikeli tazıların elinden nasıl kurtulabileceğimi düşünüyör ve araştırıyordum. Kendi kendime bunun için ne tarikler²⁸⁴ olduğunu tayin etmek lazımdı.

Evvela, herifler uzak ve civarda başka bir oto gayr-i mevcut²⁸⁵ bulunduğu bir zamanda oradan geçmekte olan bir otomobile atlayıp en büyük süratle kaçıp kaybolmak!

Bu, der-akab²⁸⁶ arkamdan yetişmek için hemen oralarda otomobil bulamayacakları تنها bir yerde mümkündü. Taksim Meydanı'nda bunu akla getirmek divanelik olurdu. Tenha yerde atlayıp kaçmak için boş otomobil beklemek... Herhâlde bu gayr-i kabil-i tatbik²⁸⁷ tedbiri terk etmek lazımdı.

²⁸³ kesif: keskin

²⁸⁴ tarik: yol

²⁸⁵ gayr-i mevcut: var olmamak, bulunmamak

²⁸⁶ der-akab: hemen

²⁸⁷ gayr-i kabil-i tatbik: uygulanması imkânsız

İkinci derecede iki kapılı binaların birine girip onlar kapının önünde beklerken arka kapıdan sıvışıp gitmek...

Fakat hayli senelerdir Anadolu'da yaşadığım için vaktiyle Beyoğlu'nda bildiğim böyle iki kapılı binaları der-hatır²⁸⁸ edemiyordum. Mesela, Hırstaki, Haçopolo Çarşılarıyla Bonmarşe tabii bu suretle kullanılamazdı. Çünkü bunları benim kadar bütün dünyada bildiğinden, hanımefendilerin teminine nazaran²⁸⁹ dessâs²⁹⁰ ve kurnaz olan herifler de benim kadar bilirdi. Bunların üçünün birden benim peşime saldırılmalarından, üçünün birbirini itmam ve ikmâl edecek²⁹¹ melekelerle malik²⁹² veya maharetlere sahip olduğu anlaşıyordu. Hem bu heriflere takiplerinden haberdar görünmemek en esaslı şart idi.

Üçüncü derecede, sıkı bir kalabalık içinde bir dükkâna girivermek, bir köşeye sapıvermek bir kapını arkasına gizlenivermek de halâs²⁹³ imkânı temin ederdi.

Bunların hangisini yapabilecektim?

Derin derin düşünerek ilerlerken, kışlanın önüne gelmiştim. Heriflerle aramızda yüz elli adım kadar bir mesafe vardı. Birdenbire dimağimde şeytanca bir fikir şimşeklendi. Caddenin sağ tarafından ekseriya dolu tramvaylarla otomobiller geçiyordu. Burada yürürken, geçen otomobillerden bir boş rast gelirse durdurup atlayıvermek... Arkadan gelecek otomobilin boş olmak ihtimali pek az olacağı gibi boş olsa da gelseler bile ne kaybetmiş olurum? Bir tecrübe için Şişli'ye veya Pangaltı'ya²⁹⁴ kadar gitmekte ne mahzur vardı?

Hem yürüyor, hem arkamdan gelen otomobilleri tetkik ediyordum. Bir geçti... Dolu! Bir diğeri daha, yine dolu! Üçüncüsü keza! Dördüncü, aman, acaba boş mu? Gözüm görmüyor, heyecanımdan

²⁸⁸ der-hatır: hatırlama

²⁸⁹ teminine nazaran: korkularını gidermeye, karşı

²⁹⁰ dessâs: hileci, hilekâr

²⁹¹ ikmâl etmek: tamamlamak

²⁹² malik: sahip

²⁹³ halâs: kurtuluş

²⁹⁴ Pangaltı: Şişli'de bir semt.

düşeceğim. Evet, evet, boş! Bastonumu kaldırdım, oto durdu, atlardım, ileriye gösterdim.

Fakat arabanın içinde olduğum için ne olduğunu tayin edemiyordum, oto hemen hareket etmedi ve kalktığı vakit, şoförün yanına bir adam daha atladı.

Acaba?

Aman, ya Rabbi! Acaba, bizim heriflerin birisi mi? Herif başını çevirip baktığı için göremediğim gibi, görsem bile, teşhis edecek kadar tanımadığım için...

Oto şimdi gibi uçuyor, Pangaltı'ya doğru gidiyor.

Eğer, bizimkilerden birisi ise, demek ki şoförü tanıyor, eğer şoförü tanıyorsa... Evet, şoförü tanıyorsa...

Sakin... O zaman, hanımefendinin: “Sizi bir yere kaldırıp kaparlarsa...” diye söylediği aklıma geldi. Gayriihtiyari bastonumla cama vurdum. Otuyu durdurup inmek istiyordum. İhtimal endişem esassız ve tıflane²⁹⁵ idi. Fakat herifler beni Şişli taraflarına bir yere götüremezler miydi?

Oto durmuyor, ben camı kıracak kadar vuruyorum, şoför başını çevirip bakmıyor bile!

Harbiye'ye uçuyoruz.

Bir an, deli olacak kadar derin hirâs²⁹⁶ ve ıstırap içinde çırpındım. Üç dakika sonra, Şişli Karakolu'nu geçip Zincirlikuyu'ya kıvrıldık mı bu caddede, kalabalıkta durdurmazsam o تنها yerlerde kabil değil meramımı²⁹⁷ ismâ edemeyeceğimi²⁹⁸ düşündüm.

Ve bastonumun ağır topuzunu cama kıracak şiddetle vurmaya başladım.

Şoför beyin başı nim hareket²⁹⁹ etti, öbür herif taş gibi, kımıldamadı bile... Bastonumla ve ağzımla, elimle dönmesini işaret et-

²⁹⁵ tıflane: çocukça

²⁹⁶ hirâs: korku

²⁹⁷ meram: amaç

²⁹⁸ ismâ etmek: sesi duyurmak

²⁹⁹ nim hareket: yarı hareket

tim; başına önüne baktı ve oto hiç hareket tebdil etmedi. Gidiyoruz, aman ya Rabbi, götürüyorlar... Götürüyorlar... Bir dakika sonra, heriflerin elinde olacağım...

Can havliyle otunun sağ kapısını açtım, kendimi sokağa atacak idim. Kolumu uzatarak şoförün kolunu tuttum, çektim. Tramvay meydanının kalabalığında herif artık aldırmamazlık edemedi. Oto-yu döndürmeye mecbur oldu.

Öteki, hâlâ mütehayyir, bî-hareket³⁰⁰ idi.

Şimdi tekrar gerisin geriye gidiyoruz, fakat ben bitap, arka üstü uzandım, geçirdiğim tehlikenin hirâs-ı ra'sesiyle³⁰¹ sarsılıyorum.

Birdenbire, bir asabi aksülamel ile gülmeye başladım. Kendi kendime ihtimal hiçbir esas olmaksızın işi bir facia, bir hâile³⁰² hâline soktuğumu düşünüyor ve son derece gerilmiş asabımın bu sükûnunda³⁰³ kakhahalarla gülmekten zevk buluyordum.

Taksim Meydanı'na gelince, atladım ve bir daha otomobil tecrübesine yemin ettim. Kalabalığa karışarak Galatasaray'a doğru yürümeye başladım. Cadde daha tenhaca idi. Yürürken çift kapılı binaları düşünüyor ve araştırıyordum. Bu sağda ve soldaki evlerin ihtimal hemen hepsinin bir arka kapısı olmalı idi. Fakat herkes için kabil-i istimâl³⁰⁴ olmadıkları için istifade edemezdim. Dükkânlar, lokantalarla yani umum tarafından kullanılabilecek iki kapılı bir bina... Bir bina?

Tokatlı(yan) lokantasının pasaj içine açılan kapısı vardı, ama bunu elbette herifler de benim kadar bilirlerdi. Otomobil seferinden sonra ikinci ve gayr-i kabil-i inkâr³⁰⁵ bir surette takiplerinden haberdar olduğumu bildirmemek kati surette lazımdı. O hâlde?

Birden aklıma geldi ki, beş sene kadar evvel, Tepebaşı'nın karşısında bir apartmanın boş dairesini gezmek için bir dostuma

³⁰⁰ bî-hareket: hareketsiz

³⁰¹ hirâs-ı ra'se: korkunun verdiği titreme

³⁰² hâile: dram

³⁰³ sükûn: durgunluk

³⁰⁴ kabil-istimâl: kullanılabilir

³⁰⁵ gayr-i kabil-i inkâr: inkâr edilemez

refakat etmiş ve sonra arka kapısında büyük caddenin bir sokağına çıkmıştık. İşte bu arka kapıdan heriflerin malumatları elbette yoktu, yine kapıcıyı görmek için gibi apartmana girecek ve kapıcıyı bulursam, boş apartman olup olmadığını sorarak bilahare arka kapıdan sızışacaktım.

Ağır ağır, geze geze Galatasaray'na geldim, Haçopolo Çarşısı'ndan tramvay yoluna çıktım, amfitiyatroyu geçtim, sol kaldırım tarafından ilerleyerek apartmana yaklaştım. Fakat kalbim öyle bir heyecanda idi ki kendimi güç tutuyordum.

Hayatlarını sükûn ve huzur içinde, selamet ve emniyet dâhilinde geçirmeye alışmış bizim gibi insanların sevk-i icâbât³⁰⁶ ile birdenbire böyle ihtilalci maceralar arasına yuvarlanınca ne kadar sersem, ne derece tecrübesiz oldukları şayan-ı hayrettir! İnsan melekâtını³⁰⁷ idareden âciz bir kadın gibi oyuncak kalıyor.

Apartmanın kapısından girdim, dar koridordan yürüyordum. İki üç adım bir merdiven var, dipte, karanlık içinde kapıcının odası ve yanında daha karanlık bir yolun ucunda arka kapının aydınlığı görünüyor.

Arkama bakıyorum, heriflerden bir alamet yok; hemen fırlayıp arka kapıyı açarak çıkıp gitmek için titriyorum.

Fakat kapıcı merdivenden iniyor; orada sebab-i huzûrumu³⁰⁸ bildirmek mecburiyeti var. Adama boş apartmanı olup olmadığını sorarken yanı başımda iki gölge peyda oluyor. Herifler!

Lakin ne azılı, ne korkunç heriflermiş! Ne küstahlık, ne cesaret! Acaba benden şüpheden falan çekinmiyorlar, hiç korkmuyorlar mı?

Ne olursa olsun bu tedbir de suya düştü. Hüsranla avdet ediyorum, asabiyetten tir tir titriyordum. Galatasaray'a gidip, bu üç haydut tarafından sabahtan beri takip olduğumu hatta otomobil ile beni kaçırlırken bin müşkülâtla mâni olabildiğimi anlatıp herifleri tevkif ettirmek aklıma geliyor. İlk tehevür dumanı içinde hemen

³⁰⁶ sevk-i icâbât: gerekli ilerlemeler

³⁰⁷ melekât: yetiler, beceriler

³⁰⁸ sebab-i huzur: bulunma sebebi

hemen şiddetle yürüyor, fakat sonra düşünüyorum ki, bu gibi işlerde kurnazlık, incelik, her vasıta ve her çareye müreccaktır³⁰⁹. Zabitaya müracaat bir sürü tahkikatı³¹⁰ mucip olacak³¹¹, tehlike daha büyüyecek, mesele ihtimal şüyu bulacak³¹² ve bu benim için hiç iyi olmayacak. Benim için ve bizim için!

Bizim, yani o nur yavrularla benim için. Onlarla hayatımın bu kadar yakın bir surette birleşmesi bu vakaların sayesinde olmuyor mu? Değil böyle yorgunluklar, en büyük tehlikeler bile bu saadete karşı kabul edilmez mi?

Tekrar kuvvet ve metanet buluyorum ve yine dönüyorum.

İkinci tedbir de gayr-i kabil-i tatbik olunca... Zira iki kapılı binalardan istifade imkânı yok, mademki yukarıya kadar çıksam bile, benimle beraber gelecekler, değil mi?

Sokaklar bir kalabalık olsa... İhtimal haralar güreler arasında, bir köşeye büzülür, nazarlarından dūr³¹³ kalabilirim.

Ateş gibi, şeytanca çâlâk³¹⁴ ve pūr-hareket³¹⁵, tayyar u mevâc³¹⁶ olmaktan başka bir çare yok... Önüme gelen, aklıma esen her fırsattan istifade için çalışmak lazım.

Ağır ağır aşağı doğru yürürken gözlerimle böyle gayr-i kabil-i keşf ve tahmin³¹⁷ fırsatlar arıyorum. Pera Palas'ın önündeyim. Onlar karşiki kaldırımında yine yüz elli adım gerideler. Cadde daha tenha... Ara sıra hızlı bir tramvay veya oto geliyor, geçiyor. İlerliyorum. Kroker'e geldim. Az daha yürüyorum, orada aşağı gitmek üzere olan bir tramvay durmuş, kalkmak üzere. Sıçrayıp atlasam, acaba yetiştirirler mi?

³⁰⁹ müreccah: tercih edilmek

³¹⁰ tahkikat: araştırma

³¹¹ mucip olmak: gerektirmek

³¹² şüyu bulmak: duyulmak

³¹³ dūr: uzak

³¹⁴ çâlâk: çevik

³¹⁵ pürhareket: hareketli

³¹⁶ tayyar ve mevâc: uçucu ve dalgalı

³¹⁷ gayr-i kabil-i keşf ve tahmin: keşif ve tahmini imkânsız

Fırlayıp tramvaya çıkıverdim, tramvay süratle ilerliyor; onlara bakıyorum, akıllarına gelmeyen bir hareketim üzerine, koşmaya başlıyorlar. Fakat tramvay, bu تنها sokakta, uçarcasına bir süratle aşağı doğru akıp gidiyor.

Ben imkân vermediğim bu halası henüz muhakkak görmeyecek, onları seyre diyorum. Bir otomobil çeviriyorlar fakat biz epeyce uzaklaştığımız için, ne yaptıklarını göremiyorum, kalbim vücudumu dağıtacak kadar kuvvetle dövünüyor. Altıncı Daire Yokuşu'nu inerken o taraftan otomobil gelip gelmediğini tetkik ediyorum. Hayır, yok mutlak çevirdikleri otomobil müşterili idi. İnşallah, inşallah öyle idi. Birdenbire köşeyi dönüp alt yokuşa giderken, yukarıdan bir tayaran³¹⁸ ile gelen bir oto görüyorum. Mutlak onlardır! Yetişecekler, yetişirler, yetiştiler, işte işte!

Oto aynı süratle geliyor, yanımızdan geçiyor, içinde tek bir kadın var. Oh, kurtuldum. Fakat daha emin değilim. Tramvay, yıldırım gibi yokuşu iniyor, postane karşısında duruyor, sıçrayıp atlıyorum, Galata'ya inen çapraşık sokaklara dalıyorum. Koşa koşa sağ sol sokaklara sapıp yolumu kaybettirmek için çırpınıyorum. Şimdi Köprü'deyim. Fakat böyle meydan yerde durmak olmaz. Düşünüp bir karar vermek için bir تنها yere girmek lazım. Uzak, uzak onların gelemeyeceği bir yerde... Galata rıhtımına dalıyorum, Tophane'ye doğru تنها sokaklardan koşuyorum. Nereye gitsem ki gelmek ve beni görmek ihtimalleri olmasın... Nereye, nereye?

7

Bir hayli dolaşık sokaklardan geçip izimi kaybettirdiğime emin olunca bundan sonra ne yapmak lazım geleceğini düşünmek icap etti.

Herifler beni kaybedince ilk iş olarak tabii Taksim'e apartmana gidecekler, beni orada bekleyeceklerdi. Eğer kendilerinden şüphe ettiğimden haberdar iseler ne ise, fakat değilseler pek hoş bir şey olacaktı. Beni günlerce beyhude yere orada beklerlerken ben bu tarafta işi tamamıyla yoluna koyar veyahut halleder bitirirdim.

³¹⁸ tayaran: uçarak

Fakat her ihtimali nazar-ı dikkate³¹⁹ alarak, onları haberdar edetmek lazım geliyordu. O hâlde, tabii biri Taksim’de beklerse, bir diğeri Aksaray’da bir üçüncüsü Köprü başında, bir dördüncüsü mesela Galatasaray’da nöbete çıkmazlar mıydı?

Demek, ilk iş onların tanımayacağı bir kıyafete ve şekle girmekti.

Tebdil-i kıyafet, nasıl olursa olsun, Aksaray’a gitmek için zaruri lazımdı.

Orada heriflerden birine tesadüf edersem, hiç şüphelerini celp etmeyecek bir surette esaslı bir tebdil-i kıyafet... Fakat nasıl, ne kıyafet? Nasıl bir kıyafete girmelidir ki, hiç şüphe etmesinler, akıllarına zerre şüphe gelmesin?

Buldum! Arkama bir cübbe taktım, başıma bir sarık sardım mı, iş olur biterdi, değil mi? Hiç nereden akıllarına gelirdi ki, Doktor Şakir Fatıhlı yahut Eğrikapılı, daha iyi bir Eyüplü mesela Keramet Hoca Efendi olsun?

Fakat bu kıyafeti nerede bulmalı idi?

Saate baktım, üç idi. Haziran gününün bu vaktinde akşama daha bir yıl vardı. Geri döndüm, Tophane’nin eskici dükkânlarına daldım. Bir iki dükkâna girdim. Bir cübbe, bir mintan arıyordum. Fakat heriflere nasıl olursa olsun bir şüphe vermemek lazımdı. Nihayet bir tane buldum ve dükkâncıya bir sürü masal ile bunları bir fakir hoca için aldığımı anlatarak satın aldım. Bir kâğıda bağlattım. Paketi aldım. Galata’ya doğru yürüdüm.

Orada bir manifatura mağazasına girdim, salaşpur³²⁰ sordum. Acaba sarığı salaşpurdan mı yaparlardı? Bunu bilmiyorsam da salaşpurdan sarık da pek âlâ olacağını gördüm. Ondan da aldım.

Paketler kolumun altında, yürüyordum. Şimdi bunları nerede giyecek, bahusus sarığı kafama nerede geçirecektim? Bin tereddüt, bin düşünce ile yürüyor, ayağımdaki iskarpinlere, ütülü pantolona bakarak, sarıkla cübbenin altında bu şık iskarpinin ve bu ütülü pan-

³¹⁹ nazar-ı dikkat: göz önü

³²⁰ salaşpur: seyrek dokunmuş astarlık ince bez

tolonun hiç gitmeyeceğini görüyordum, fakat onları da değiştirsem, elimde bir ağır paket olacaktı. Adam sen de! Paketi bir dükkâna emanet bırakırım, dedim. Ayağıma bir kaba potinle bir de eski bol pantolon aldım. Bunları hâmilan doğru köprüye gittim. Şüphe celbetmeden, kimse görmeden soyunup gitmek için en muvafık emin yer, köprü abdesthanelerinden birine girip rahat rahat soyunarak, arkamdakileri bir paket yapıp çıkmaktı. Ada iskeleleri abdesthanesine girdim. Bir gafletle³²¹ ele geçerim korkusuyla kalbim şiddetle atıyor, telaş ediyordum. Ayağımdan iskarpinleri çıkardım kaba potinleri giydim. Pantolonu değiştirdim. Frenk gömleğimi çıkardım, mintanı giydim, üste cübbeyi. Hep iyi idi. Şimdi sarığı nasıl saracaktım? Bunda ne müşkül bir sanat varmış? Sarıyorum, sarıyorum, bir türlü genç bir hoca başı yapamıyorum. Nihayet asıl değilse biraz benzerini yaptım, fesin kalıbını iyice bozdu, başıma oturttum. Aman ya Rabbi! Kendimi bir aynada görebilmek için neler vermezdim?

Şimdi bu kıyafet ve bu suretle dışarı çıkıp herkesin içine girebilecek mi idim?

Ömrümde bu kadar müşkül bir vaziyette bulunmamıştım. Kaç kere kapıyı açtım, çıkacağım vakit ilk gören adam bakıp: “A, uydurma bir hoca!” diyecek titriyordum.

Nihayet, yüz bin tereddüt, yüz bin havf ü hirâs³²² ile çıktım. Orası تنها idi. Yürürken, aklıma bıyıklarım geldi. Bıyıklarımı son modaya tabean³²³ kesmeyi iltizam edememiş, yalnız uçlarını biraz kısaltmıştım. Öyle olmakla beraber, şekilleri bir hocaya yakışmayacak surette mevzun ve müretteb³²⁴ idi. Gayriihtiyari elimle onları bozarak yürüyordum.

Paketi orada bir dükkâna bıraktım. Artık emin olmuştum, kimse bende harikulade bir şekil ve suret görmüyordu. Hiç kimse me-

³²¹ gaflet: dikkatsizlik

³²² havf ü hirâs: korku

³²³ tabean: uygun

³²⁴ müretteb: düzgün

rakla bile bakmıyordu. Demek kıyafetim olmuştu. Korkmadan yürürebilirdim. Herifler bile görse tanıyamazlardı.

Artık Aksaray’a gitmek, konağın mevkiini, etraf ve civarını keşfetmek zamanı gelmişti.

Köprü’de İstanbul tarafına yürürken aklıma geldi, hanımefendiler beni bu kıyafette görseler acaba ne yaparlardı ve acaba tanır-lar mıydı? Suzan Hanım kıyametleri koparır, haykırır, hanımefendi kakhahalarla gülmekten bayılırdı.

İlk iş, bir elektrik feneri, bir tornavida, bir burgu, bir keski almak oldu. Bunları bir paket yaparak, cübbenin geniş iç cebine yerleştirdim. Tramvaya atladım. Aksaray’a hareket ettim.

Konağın sokağı, yangınlardan harap bir hâle gelen Aksaray’ın bu ücra mahallesinde pek تنها idi. Dört taraf yüksek, kalın duvar-larla ihata edilmiş³²⁵, muazzam kapısı kullanılmamaktan örümcek-lerle âlûde kalmıştı. Yalnız, bir köşesinde bir çeşme ve ortasında kökü bahçe dâhilinde bir incir ağacı vardı ki bu ağaç vasıtasıyla duvara çıkıp öbür tarafa atlanabilinecekti.

Sokakları ağır ağır dolaşarak dört duvarı da uzun uzun tetkik ve muayene ettim. Yalnız arka duvar, bir diğer eski evin bahçesine muttasıl³²⁶ idi. Üç taraf, sokağa nazır bulunuyordu. Sokak kapısı-nı muayene ettim. Acaba kullanılıyor muydu? Ve içeride adam var mıydı? Buna dair bir alamet görememekle beraber kapı ve yol pek metruka³²⁷ da benzemiyordu. Fakat ihtiyaten, bir aşağı bir yukarı gittim geldim, gittim geldim. Gelen geçen olmadığı gibi, karşıda falan hane de bulunmadığından bu hareketim hiçbir şüpheyi mucip olmayacaktı. Fakat evden bir çıkan veya oraya bir giren olursa, içe-ride insan olup olmadığını anlayacaktım.

Akşama kadar bu minval³²⁸ üzere dolaşıp içeride kimse olma-dığına iyice emin olduktan sonra gidip biraz şey yiyerek avdetle

³²⁵ ihata edilmek: kuşatılmak

³²⁶ muttasıl: bitişik

³²⁷ metruk: تنها, terk edilmiş

³²⁸ minval: şekil

iyice karanlık olacağından incir ağacından içeriye dâhil olmaya karar verdim.

Bir aşçı dükkânında yemeğimi yedim, ağır ağır avdet ettim. Gece karanlık ve sokaklar تنها idi. Çeşmenin önüne geldiğim vakit gündüz o kadar ıssız olan sokak gece hâliyle adeta çöl manzarası irâe ediyordu. Fakat her hâlde ve her şeyden ziyade ihtiyat ve tedbir lazımdı. Bunun için saat daha dokuz buçuk olup, yaz gecesi daha erken olduğundan, tekrar dolaşmaya başladım. Nihayet ona geldi, yarım saat zarfında sokaktan tek bir insan geçmedi, artık ne olursa olsun, “Ya fatihü’l-ebvâb!”³²⁹ diyerek ağaca asıldım, çeşmenin taşlarına basarak, duvarın üstüne yetiştim. Bir dakika sonra bahçede idim.

Bahçe zifirî karanlık idi. İçeride insan varsa evvela bunu anlamak lazım idi. Karanlıkta, ses vermeksizin yürüyerek binaya yaklaştım. Hiçbir pencerede ışık yoktu. Demek emin ve salim hareket edebilirdim. Yalnız, ihtimal uykuda bulunabilirler diye yine gürültü etmekten içtinap³³⁰ lazımdı.

Büyük kapıyı muayene ettim. Pek kuvvetli ve kilidi pek muhkem³³¹ idi. Konağı dâiren-mâdâr³³² dolaştım, arka tarafta bir küçük kapı daha buldum. Bu kapı duhûl³³³ için öteki kapıya müreccahtı. Evvela, tabii idi, sonra kilidi de zorlanabilirdi. Aletlerimi çıkardım. Şöyle böyle uğraştım. Üç dakika sonra kapı açıldı. İçeri girdim.

Bir taraftan kendi kendime “Dik mail mermer!” sözünü tekrar ediyordum. Hanımefendiden konağın dâhili hakkında tam malumat almıştım. Bu malumata tabean bir elimde tetikte revolverim, diğer elimde elektrik fenerimin ianesiyle³³⁴ ilerliyordum. Birinci kata çıktım, yemek salonuna girdim, buradaki mermerleri muayene ettim. Buranın mermeri duvarda bir musluk idi. Altı ve üstü düz ve oymalı

³²⁹ Ya fatihü’l-ebvâb: Ey kapıların açıcısı

³³⁰ içtinap: çekinmek

³³¹ muhkem: sağlam

³³² dâiren-mâdâr: çepeçevre

³³³ duhûl: giriş

³³⁴ iane: yardım

mermer levhalarla müzeyyen³³⁵, muazzam bir şey idi. Fakat bunda diklik varsa da mail bir cephe yoktu. Binaenaleyh³³⁶ bir de hamamı muayene etmek lazımdı.

Hamam konağın en uzak bir köşesinde, mükerrer³³⁷ merdivenlerle, sıkışık kemerlerle gidilen bir yerinde idi. Bir merdivenden inerken, ayağımın yanında bir hışılta işittim, baktım, bir yılancık telaşla aşağı yuvarlandı. Kendi kendime güldüm. “Suzan Hanım’ın yılanları çıyanları ve ejderleri” dedim.

Hamam eski konakların mükellef ve mutena³³⁸ mahallerinden olup kurnalar müzeyyen, mermerle kıymettar idi. Rahat rahat elektirigimi yaktım. Dik mail taşı aramaya koyuldum. Dik mail taş... Dik mail taş. Hayır, hiçbir yerde böyle vaziyette bir taş görmüyordum. Yıkacak yerde bir şey göremeyince dışarı salona çıktım. Odayı gözlerimle araştırıyordum, birdenbire dizlerim titremeye başladı ve gözlerim karardı. Orada... Orada... Köşede... Elli santim arzında bir köşe, köşenin alt kısmı, mail olarak dikine konmuş bir mermer levha ile mestur³³⁹ idi.

Acaba?

Atıldım. Muayene ettim. Lahavle... Duvara vidalarla merbut³⁴⁰ olup, dört köşesinde dört vidanın piriçleri parlıyordu. Mutlak... Mutlak... Ah paşacık, paşacık, bizi bidayette çok yordun çok uğraştırdın ama nihayette bu kadar suhuletle... Titreye, titreye tornavidayı çıkardım, vidaları sökmeye başladım.

Hayat, saadet, bütün dünya ya şimdi benim olacaktı yahut? Aman ya Rabbi, acaba bir dakika sonra bütün altınlar gözümün önünde bulunacak mı idi?

Vidanın üstündekileri söktüm; heyecandan kuvvetim kesilmişti; biraz dinlendim. Altındaki vidaları da sökmeye başladım, onları

³³⁵ müzeyyen: süslü

³³⁶ binaenaleyh: bu nedenle

³³⁷ mükerrer: tekrarlanan, art arda

³³⁸ mutena: seçkin

³³⁹ mestur: örtülü

³⁴⁰ merbut: bağlı

da çıkardım, fakat artık cesaret edemiyordum. Titremeden gözlerim kararıyordu. Öyle bir anda idim ki ya hayat bulacaktım ya bir darbede esfel-i sâfiline³⁴¹ yuvarlanacaktım. Bir hareketle kendi kendimi idam etmek lazımdı.

Birkaç dakika tevakkuf ettim, hiçbir hareket etmeden vakit topladım. Sonra, elimi uzattım. Torna vida ile taşı kaldırarak geri çektim, taş kımıldadı. Arkasının boş olduğunu görüyordum. Daha taşı arka üstü devirmeden boşlukta torbaya benzer bir şey görmüştüm. Gözlerim kararıyordu, kalbim çarpıyordu, hemen düşmek üzere idim.

Kenevirden büyük bir torba idi. Elimi uzattım. Tıkın tıkın doldurulmuş, ağzı bağlanmış idi. Elimin temasından içinde altın olduğunu anlıyordum. Hemen ağzının ipini kestim, elimi daldırdım. Şıkır şıkır altınlar...

Aman Allah'ım, sen aklımı muhafaza et!

Torbanın ağzını açtım. Beşi bir yerde, tek, yarım, çeyrek altınlar... Bir yığın, bir küme, dolu, dolu... Karıştırırken bir başka küçük kese daha elime geçti. Onu açtım, pırlantalar, inciler, zümrütler, firuzeler... Servet! Dünya! Hayat!

Ve sonra, Suzi... Suzan... Ah, bugüne kadar cesaret edemiyordum, fakat elim bu muazzam servetin üzerinde olarak kalbimin bütün kuvvetiyle yemin ettim: "Suzan, sen benim olacaksın ve bu paralarla! Bunlarla beraber, senin aşkın, senin hayatın, senin güzelliğin, senin bütün o inci kadınlığın, ilahi mevcudiyetin benim olacak!" İnaniyorum, artık inaniyorum.

Bu oyun değil. Bugünkü para ile tahminen iki yüz elli bin lira! İki... yüz... elli... bin... lira!

Onları inandırmak ve deli etmek için kıymetli taşların kesesini pantolonumun cebine indirdim, torbayı, bağladım, taşı vidaladım. Artık emin, müsterih³⁴² ve aynı zamanda hiç hissetmediğim bir kuvvet ve metanetle cesur, pür-kuvvet³⁴³ hamamdan çıktım.

³⁴¹ esfel-i sâfilin: cehennem dibi

³⁴² müsterih: rahat

³⁴³ pürkuvvet: kuvvetle

Fakat dolaşık koridorlardan çapraz merdivenlerden çıkıp inerken, yanı başımda camı kırılmış bahçeye nazır bir pencereden dış kapının çatır çatır anahtarla açıldığını işitmeyim mi? Aman ya Rabbi!

Dehşet!

Acaba kim?

Elektriğimi söndürerek tetkik ettim. Birbiri arkası sıra girdiler. Bunlar dört kişi idi. Takım bizim herifler idi. Yüksek sesle söylene söylene içeri girdiler, kapıyı kapadılar. İç kapıya yaklaştılar. Artık göremiyordum. Fakat ben arka kapıdan çıkabilirsem de şayet şüphe ile gelmişler de konağı aramaya kalkarlarsa...

Herhâlde en münasibi, kendimi bahçenin karanlığına atmak, oradan keşfe çalışmak idi. Ben sessiz adımlarla arka merdivenden inerken onların kalın ökçeli kunduralarıyla kaba kaba gülererek büyük merdivenden çıktıklarını işitiyordum.

8

Kendimi bahçenin karanlığında bulduğum zaman gözlerimi çevirip pencereleri yokladım. Pek az sonra kapının karşı köşesindeki pencereler aydınlandı. Herifler oraya girmişlerdi.

Şimdi iki şık vardı: Ya burada kalıp sessizce odanın kapısına kadar yaklaşarak onların muhaverelerinden³⁴⁴ ahvâllerine³⁴⁵ vâkıf olmak yahut yavaşça sıvışıp ellerine geçmek tehlikesinden kurtulmak...

Öyle ya kalsam binde bir ihtimal ile bile olsa, keşif ve derdest edilmek³⁴⁶ tehlikesi vardı. Hâlbuki şimdi cebimde hazinem, bütün mevcudiyetim hiçbir beşerin duymadığı derin derin bir sermestî³⁴⁷ ile uçarak kendimi Taksim'e atmak!

³⁴⁴ muhavere: konuşmalar

³⁴⁵ ahvâl: hâller, durumlar

³⁴⁶ derdest edilmek: yakalanmak

³⁴⁷ sermestî: sarhoşluk

Ah, aman ya Rabbi, evet, evet... Doğru Taksim'e... Herifler şimdi burada değiller miydi? Demek ki apartmana tehlikesizce gidebilirdim.

Gidip onların gözünün önüne cebimdeki her kadını deli edecek derecede kıymetli ve emsalsiz³⁴⁸ pırlantaları, taşları atarak: "İşte!" demek ne muzafferiyetti.

Hemen kendimi kapıya attım. Yavaşça açtım, dışarı çıktım. Tekrar yavaşça çıktım, kapadım. Karanlık sokaktan hızlı hızlı koşmaya başladım.

Karşıma çıkıp bu تنها yerlerde beni beş on kâğıt ümidiyle soymaya kalkan bir hırsız ihya olurdu.

Hiçbir hırsız hiçbir yerde ve hiçbir vakitte ele geçiremediği kadar mahûf³⁴⁹ bir servet elde etmiş olmaz mıydı?

Nihayet tramvay yoluna çıktım, geçen bir tramvaya atladım. Beyazıt'ta inerek Fatih tramvayını bekledim. Yarım saat sonra Taksim Meydanı'na iniyordum.

Kalbim en zafer-bahş³⁵⁰ bir aşk mülakatına³⁵¹ gidiyormuşum gibi çarpıyordu.

Uçar gibi apartmana koştum, merdivenleri beşer beşer atlayarak çıktım, kapının zilini çaldığım zaman içimden şevk ve inbisat-tan³⁵² haykırmak hamleleri hücum ediyordu.

Hizmetçi bana yabancı yabancı bakarak: "Kimi istiyorsunuz?" diye sordu.

Kahkahalarla gülerek: "Hanımefendilere Cerci Hoca gelmiş de!"

Kız Rum şivesiyle: "Ne Cerci Hoca... Siz kimsiniz?" diye ısrar ediyordu.

Bizim gürültümüz Suzan'ı celp etti.

³⁴⁸ emsalsiz: benzersiz

³⁴⁹ mahûf: korkunç

³⁵⁰ zafer-bahş: zafer veren

³⁵¹ mülakat: görüşme

³⁵² inbisat: ferahlık

Tanımıyor, bakıyordu. Ben de sâkit³⁵³, muamma-âlûd³⁵⁴, ayakta hareketsiz duruyordum.

— Kimi istiyorsunuz, diye sordu.

— Dik mail mermeri istiyorum.

Suzan'ın çehresinde bu esnadaki ifadeyi ömrüm oldukça unutmayacağım. Gözlerinde binbir şimşekle bir sual kıvılcımlandı. Kaşlarını çatarak tekrar süzdü.

Ben başımdan sarığı çıkararak olduğum gibi göründüm. Bir çılgılık, bir feryat koptu: “Aa, Doktor Bey! Vallahi billahi o... Anne koş, koş!”

Ben içeri girmiştim. Hanımefendi koşarak geldi, evde aşçı kadın da mutfaktan kapı aralığına koşmuştu. Hepsini hayretle bana bakıyorlardı.

Hanımefendi elimden tuttu, beni salona götürdü.

— Bu, ne hâl Allah aşkına, diye soruyor idi.

O zaman onlara hikâyeyi kısaca anlattım.

— E, konağa gittiniz mi?

— Evet, dedim, sadece.

— İçeri girebildiniz mi?

— Evet, dedim, sadece.

— Ee, sual nazarıyla, aksi bir cevap almaktan korkarak, bakıyordu.

Elimi cebime soktum.

Küçük torbayı çıkardım, önüne fırlattım attım.

Bir şey anlamayarak baktı, elini uzattı, ben hiçbir söz söylemeyecek, bekliyordum.

Suzan da elini uzatmış, annesinden evvel keseyi kavramış, heyecanla çözüyordu. Şimdi torba açılmıştı. İkisi de gözleri korkunç

³⁵³ sâkit: sessiz

³⁵⁴ muamma-âlûd: anlaşılmaz

bir surette, adeta fırlamış denecek surette, açılmış, durulmuş, sabitleşmiş bana bakıyorlardı.

Ben sadece, yani “Bunlar kapının anahtarı” yahut “sürahi ile bardak” dermişim gibi tabii ve ehemmiyetsiz bir bâridlikle: “Altınların yanında bir de bu kese vardı. Bu kabil-i nakl³⁵⁵ olduğu için aldım, getirdim.” dedim.

Hâlâ inanmıyorlar, bir oyun yaptığımı zannediyorlardı.

Fakat nihayet anladılar, o zaman hanımefendinin gözlerindeki parlaklık, evvela duruldu sonra temeyyü etti³⁵⁶. İri damlalar yuvarlanmaya ve göğsünde derin hîn-i hıçkırıkla³⁵⁷ sarsılmaya başladı. Elimi kaptı, öperek: Ah, doktor bizi nasıl bir sefaletten kurtardın. Bize ne büyük iyilik ettik. Kabil değil tasavvur edemezsin³⁵⁸.” diye tezellüle³⁵⁹ başladı.

Suzan anasının bu teessür ve heyecanını derin bir teessürle dinliyor, torbadaki elmasları karıştırarak “Hâlâ gözlerime inanamıyorum.” diye sıırıyordu.

Hanımefendi, ellerinde tek bir elmas kalmadığını, ellerindeki eşyaları sata sata yaşadıklarını, borç edecek artık bir çare bulamayıp ne yapacaklarını şaşırdıklarını anlatıyor, ara sıra hıçkırarak uzun uzun hayatını anlatıyordu.

Paris’te yalnız kaldıkları zaman, orada sefarethane³⁶⁰ memurlarından bir adamla evlenmiş, onunla beraber Harb-i Umumi bîdayetinde İstanbul’a gelmişlerdi. Fakat buraya geleli daha iki ay olmadan zevci ansızın bir feci ile vefat edince ana kız pek parasız kalmışlardı. Kendilerinin serveti kalmamış, kocasının ise maaşından başka bir geliri yoktu. O zamana kadar aileden kalma ne var ne yoksa satmışlar, yemişlerdi. Şimdi ne yapacaklardı?

³⁵⁵ kabil-i nakl: taşınabilir

³⁵⁶ temeyyü etmek: sulanmak

³⁵⁷ hîn-i hıçkırık: hıçkırıklar

³⁵⁸ tasavvur etmek: hayal etmek

³⁵⁹ tezellül: alçak gönüllülük

³⁶⁰ sefarethane: elçilik

İşte o zamandan beri elmasları, halıları satarak yaşamışlardı. Kadın oldukları için bu işlerde daha çok zarar ediyorlar, pek çok aldaniyorlardı.

— Aşçısız, hizmetçisiz edemiyoruz, öyle alıştık. Bu aşçı kadına dokuz aylık borcumuz var. Hizmetçi geleli altı ay oldu, beş para almadı. Apartmana kira vermeyeli beş ayı geçiyor. Hepsisi de bizi temiz, asilzade görerek, sabrediyorlar, dişlerini sıkıyorlar, “Bir gün elbette verirsiniz.” diye bekliyorlar.

Suzan birdenbire serâpâ³⁶¹ titreyerek:

— Aman anneciğim, artık kurtulduk. Artık inşallah kurtulduk.

Hanımefendi ise, gözlerinde derin bir tazarruyla³⁶²:

— Allah nur içinde yatırsın babacığım, yine imdadımıza yetişti.

Hanım efendi: “Doktor; o Hızır’dır, vallahi Hızır’dır. Allah nereden gönderdi, nasıl minnettar olduğumu tarif etmek kabil değildir. Artık, canımız onun uğrunda fedadır.”

Hayır, hanımefendi, demek istiyordum; siz bana değil asıl, asıl ben size fedayım. Bahusus Suzan Hanım için, dünyaları, dünyanın bütün servetlerini, bütün saadetlerini feda ederim, diye haykırmak istiyordum.

O zaman: “Artık, istikbal bizimdir; kedere, eleme hacet yok. İnşallah mesut olacaksınız, mesut olacağız, diye temin ettim. Ve cereyan-ı kelâmı tebdil³⁶³ için konağın esrarını tarif ve tafsile³⁶⁴ başladım.

Nihayet müfarakat³⁶⁵ esnasında heriflerin zuhurundan bahsedince ikisinin gözü de korku zulmetiyle karardı. Suzan onların apartman karşısında پیدا olduklarını görünce annesine: “Anne doktor, herifleri galiba ekmiş, bak yine nöbete geldiler.” demişti.

³⁶¹ serâpâ: baştan ayağa

³⁶² tazarru: yalvarma

³⁶³ cereyan-ı kelâm-ı tebdil: sözü değiştirme

³⁶⁴ tafsîl: açıklama

³⁶⁵ müfarakat: ayrılma

Onlara hiç kimseye paradan, defineden bahsetmemelerini tembih ederek paranın külliyetli³⁶⁶ olmasından bir gecede alınamayacağını söyledim ve birkaç gecede altınları, hepsini birden bulundukları yerden kaldırıp getireceğimi söyleyerek veda ettim.

Israr ediyorlar, geceyi orada geçirmemi rica ediyorlardı.

Ben: “Yarın sabah, heriflerin ilk işi doğru buraya gelip nöbete girmek olacaktır. Sonra hapsolur çıkamam.” dedim ve apartmandan çıktım. Sarıǰı çıkarmış, arkamda cübbe ile Taksim Meydanı’na doğru yürüdüm.

Saat on ikiyi geçiyordu. Meydan تنها idi. Caddeye çıktım, Galatasaray’a doğru yürümeye başladım. Tek tük geçenler bulunuyor, dükkânları sönmüş, bazıları henüz açık idi. İlerledim.

Tokatlıyan’ı geçtim, Galatasaray’ı’nı geçtim, Tünel Caddesi’ne ilerledim. Burası iki taraf dükkânları kapalı, nispeten daha تنها, ben otele gidiyordum. Sol kaldırımdan yürüyorum, tamam Antuvan Kilisesi³⁶⁷ önündeyim. Arkamda bir oto borusu işitiliyor, ağır ağır peşim sıra geliyor. Karşıdan iki kişi bana doğru geliyorlar.

Bilmem nasıl oldu?

Bu adamlar yanıma geldikleri zaman oto da epeyce ilerlemiş, hatta beni biraz geçmişti.

Oto birdenbire durdu, adamlar kıskıvrak beni kavradılar, bir şey yapmaya, haykırmaya değil, anlamaya vakit bulamadan, kendimi otonun içinde buldum. Ağzımda bir mendil, gırtlığımda bir pençe, boğuluyorum.

Beni, otonun ayak yerine yatırdılar, birisi keskin bir sesle: “Haydi” dedi, oto bir döndü, süratle uçmaya başladı. Boğazım keskin bir demir pençenin tazyiki ile eziliyordu, boğuluyordum. Kurtulmak için başımı sallıyor, fakat kendimi bu demir tazyikten kurtarıyordum.

Çabalıyordum, ben çabaladıkça parmaklar sıkıyordu. Öyle ki, hareket etmek mümkün değildi.

³⁶⁶ külliyetli: çok, fazla

³⁶⁷ Antuvan Kilisesi: Galatasaray’daki Saint Antuan Kilisesi.

“Ey zavallı!”, dedim kendi kendime, “Suzan’a altınlara, hatta hayata da artık veda et!”

Uçuyorduk, sıçırıyorduk, atlıyorduk. Fakat delice bir süratle gidiyorduk.

Acaba nereye?

Acaba ne yapacaklardı?

Bunları düşünmeye imkân da yoktu. Çünkü son nefesimde gibi ağzıma köpükler gelmeye başlamıştı. Bu azap içinde kendimi kaybettim.

Vücudumda kalan hayat kuvvetiyle, kâbuslar içinde yuvarlanıyordum. Beni ite kaka tekmeliyorlar, yerde sürüklüyorlar yahut bir havuzdayım da kurtulmak, dışarı çıkmak için uğraştığım, didindiğim hâlde muvaffak olamıyordum. Su içinde vücudum rahatsız, üşüyorum fakat kabil değil karaya çıkamıyordum. Tamam, sahile yetişip çıkacağım vakit birisi ayağıyla beni tekrar suyun içine itiyor. Tekrar yuvarlanıyorum, tekrar uğraşıyorum, tekrar pençeleşiyorum.

Bu kaç saat sürdü kim bilir?

Çıplak duvarlı bir oda, demir bir karyolada uzanmış yatıyordum. Pencerelemin panjurları kapalı olduğundan oda epeyce karanlıktı. Fakat kuvvetli bir güneş panjur aralıklarından sızarak, odayı kâfi derecede tenvir ediyordu.

Vücudum, ihtimal uzun bir uyku uyuduğuma rağmen kırık ve harap idi. Bilhassa boğazım, içi dışı fena sızlıyor, fena yanıyordu.

Nerede idim?

Keşif için kımıldandım. Müşkûlatla dikildim, sendeleye sendeleye yürüdüm, pencerenin birine gittim. Aralıklardan hudutsuz bir kır ufku, uzakta bir kısım deniz görebildim. Burası neresi olabilirdi?

O zaman hanımefendinin sözlerinden tahattur ettim, acaba beni Ayastefanos’a falan mı getirmişlerdi?

Hem bunlar kimdi ve benim Taksim’de olduğumu nasıl anlamışlar, nasıl tanımışlar, nasıl keşfetmişlerdi? Heriflerin korkunç şaki olduğunu, onlarla ne vakit, ne cesaret ve ne de kurnazlıkta hiç boy ölçüşemeyeceğimi anlıyordum.

Şimdi kapana tıkmışlardı. Artık ötesini Allah bilecekti.

Tekrar yatağıma geldim ve düştüm oturdum.

Günlerimi vahim bir tehlikede görüyordum. Burada beni pekâlâ yok ederler ve kimse, hiç kimse bir şeyden haberdar olamaz, hatta hanımefendi, Suzan ne yapsa bir şey keşf ve ihraç edemez ve ettiremezlerdi.

O zaman, gözümde hamamdaki altın torbası ve Taksim'deki şiir ve güzellik hazinesi raks etmeye başladı. Aman ya Rabbi, tamam hayatıma sahip olacağım, nihayet saâdet-i muhayyileye³⁶⁸ vusûl³⁶⁹ imkânı tahakkuk ettiği zaman böyle eli kolu bağlı, eşkıya-dan korkunç canavarlar elinde kalmak ne felaketti!

Evet, beni nasıl keşfetmişler, nasıl bulmuşlar ve nasıl tanımışlardı?

Acaba, Aksaray'a gelen dört kişi onlar değiller de onlar Taksim'de mi bekliyorlardı? Yoksa bir nöbetçi bırakarak çekilmişlerdi de nöbetçinin haberi üzerine serîan³⁷⁰ mı koşmuşlar, yetişmişlerdi? Nöbetçi Aksaray'da ücra bir eve nasıl bu kadar süratle haber gönderdi? Telefonla mı? Acaba konakta telefon var mıydı?

Herhâlde, ne olursa olsun bu kör kapanda sıkışmış, fıldır fıldır küçük gözleriyle dışarıyı gözleyen sağa sola çarpınarak dönerken zavallı bir fare yavrusu gibi mahkûm ve mahpustum.

Lakin ne ustalıkla beni odaya atmışlar, ne kurnaz bir tertiple aşırımlardı? Heriflerin işi gücü doğduklarından beri böyle şeyler... Ben ise dört beş hafiye romanı okumak tafra-furûşluğuyla³⁷¹ onlara güya meydan okuyordum öyle mi?

Acı acı kendi iddiama güldüm.

İşte bu mütalaaların, bu iddiaların neticesi: Kapanda bir fare yavrusu...

³⁶⁸ saâdet-i muhayyile: hayallerdeki mutluluk

³⁶⁹ vusûl: kavuşma

³⁷⁰ serîan: hızlıca

³⁷¹ tafra-furûşluk: atıp tutma

Dışarıda bir ayak sesi işittim. Merdivenden yukarı birisi çıkıyordu. İri ayaklı, kalın ökçeli birisi... Sesi kapıma kadar geldi, bir anahtar gıcırdadı, kapı aralıklandı, iri bir kaya parçası şeklinde biçimsiz bir kafa, içeri sokuldu. İki yılan gözü bana doğru zehrini akıttı. Sonra yavaşça kapıyı kapadı, kilitledi, yine o ağır yürüyüşüyle merdivenden indi.

10³⁷²

Vücudum, nispi ve cüz'i³⁷³ istirahatı rağmen geceki tazyikin ve izdihamın tesiriyle harap ve berbat bir hâldeydim. Ayakta durmak değil, oturmuş bile duramıyor, mutlak yatmak istiyordum.

Sonra dimağım binbir müşevveş mülâhaza³⁷⁴ ve teellümle³⁷⁵ zîr ü zeber³⁷⁶ idi.

Nerede idim? Ne olacaktım?

Nerede idim sualine binbir acı fikir karışıyor, ne olacağım sualini ise yüz bin tehlike endişesiyle korkunç felaketler zehirliyordu.

Heriflerin elinde, onların keyif ve arzusuna tabi, her tehlikeye maruz bir zavallı idim. Maksatları ne olabilirdi?

Benden define hakkında malumat almak... Bu şüphesiz.

Ben, malumatımı onlara verebilir mi idim? Hayatım pahasına bile olsa vermeli mi idim?

O zaman, kendimi feda etsem bile, gözümün önünde dün geceki gözyaşlarıyla hanımefendi ve Suzan tecessüm ediyorlar³⁷⁷, onların hakkı, onların saadetini ve hayatını kendi selametim için fedaya hakkım olmadığını tasdik ve kabul ediyor, etmeye mecbur kalıyordum.

Peki, ne yapacaktım?

Bunu şimdiden tayin ve takdir etmeli ve hazırlanmalı idim.

³⁷² Orijinal/tefrika metinde numaralandırma bu şekilde devam etmektedir.

³⁷³ nispi vecüz'i: çok ve biraz

³⁷⁴ mülâhaza: karışık düşünce

³⁷⁵ teellüm: kederler

³⁷⁶ zîr ü zeber: alt üst

³⁷⁷ tecessüm etmek: belirlemek

Bunun için onların bana karşı muamelesi malum olmak lazımdı.

İhtimal ki beni söyletmek, benden bekledikleri malumatı almak için, işkenceye kadar kalkacaklardı.

Bugüne kadar hayatımda böyle şedit³⁷⁸, feci şeylerle hiç alakadar olmamış, hiç iştigal etmemiştim³⁷⁹. Böyle vakaları romanlarda okumuş, sinemalarda görmüştüm. Ömrümde benim de başıma böyle hâller geleceğini kim söylese şiddetle reddeder ve inanmazdım.

Fikrime intizam³⁸⁰ verip sıra ile usulü dairesinde bir hatt-ı hareket³⁸¹ çizmek lazım olduğunu görüyor, fakat buna rağmen fikrimin teşevvüşü³⁸² bu intizam arzusunu ihlal ederek, atlaya atlaya, binbir muhtelif³⁸³ şeyler düşünüyordum. Fakat hepsi de içinde olduğum müthiş vaziyetin tehlikeleri hakkında olmak şartıyla...

Şimdi ihtimal bana: “Defineyi bize teslim edeceksin!” diyecekler...

Acaba onu bulduğumu biliyorlar mıydı?

O gece elmasları apartmana getirdiğim vakit geçenki tecrübemize rağmen sevinçle her tehlikeyi unutmuş, galeyan ve meserret³⁸⁴ içinde etrafımızda düşmanlarımızın hafiyeleri bulunmak ihtimali olduğunu hiç aklımıza getirmemiştik.

Eğer biliyorlarsa... Bunu elde etmek için ellerinden gelen vahşeti irtikâb edeceklerdi³⁸⁵. Ve ben ne yaparlarsa yapsınlar, Suzan’ın letafeti, hanımefendinin hukuku namına her fedakârlığı kabul edecek, ağzımı açıp tek bir kelime söylemeyecek, en ufak bir malumat bile vermeyecektim.

³⁷⁸ şedit: şiddetli

³⁷⁹ iştigal etmek: meşgul olmak

³⁸⁰ intizam: düzen

³⁸¹ hatt-ı hareket: hareket çizgisi

³⁸² teşevvüş: karışıklık

³⁸³ muhtelif: çeşitli

³⁸⁴ meserret: sevinç

³⁸⁵ irtikâb etmek: yapmak, gerçekleştirmek

Eğer biliyorlarsa...

Evet, vâkıâ, aradım araştırdımsa da henüz bir alamet elde edemedim diyecek, onları yanlış yollara sevk için türlü oyunlar icat edecektim.

Kararım işte bundan ibaretti. Bu kararı iki üç saatlik perişan, dağınık, yorucu bir dimağ meşguliyeti ile verebilmişim.

*

İşte bu esnada merdivende yine o kaba haydut ayak sesi hasıl oldu. Boş keçeler üstünde aks-i endâz³⁸⁶ feryatlar çıkararak yaklaşıp yaklaşıp tekrar kapıya kadar geldi. Mükerrer anahtar gürültüsü oldu.

Kapı aralıklandı.

Deminki korkunç herif elinde bir tepsi ile içeri girdi.

Tepsinin muhteviyatı³⁸⁷ göreceğim muamele için pek muvafık bir miyâr³⁸⁸ olacağından merakla onu bekliyordum. Eğer çer çöp varsa muamele pek iptidai³⁸⁹ olacak demekti. Yok, yemekler mute-na ise, beni ehemmiyetle telakki ettiklerini anlayacak ve ona göre hazırlanacaktım.

Büyükçe mavi boyalı bir tepsi üstünde tabak içinde yüz dirhem ekmek, çatal kaşık bir çini kâsede çorba, diğer iki çini sahanda üstleri kapalı olduğu için ne olduğu anlaşılamayan yemekler vardı.

Bu tepsi beni hoş bir ümitle sarstı. Demek herifler, beni pek hoyratça muameleye maruz bırakmayacaklardı.

Herif tepsiyi getirdi. Yatağın üstüne koydu. Tavrı, lisanı her şeyi onun yabancı bir Çerkez olduğunu gösteriyordu. Zayıf, kuru vücudunda bir çelik kuvveti mahsustu³⁹⁰. Seyrek sarı bıyıkları, iğrenç mavi gözleri, elmacık kemikleri çıkık, yanaklarında bir sırtlan ifadesi vardı. Taş, demir, tahta ne ise, insani hislere karşı bu adam da şüphesiz o idi.

³⁸⁶ aks-i endâz: yankı

³⁸⁷ muhteviyat: içerik

³⁸⁸ miyâr: ölçü

³⁸⁹ iptidai: ilkel

³⁹⁰ mahsus: özgü, özel

Merhamet ne uzak... Şefkat ne beyhude... İnsaniyet ne vahim...

Şikârına³⁹¹ yırtıcı nazarlarıyla bakan bir kaplan gözünde ihtimal şefkat bulunur. Fakat bu yılan gözünde merhametin gölgesi bile hiç aksetmemiştir.

Ağzını aramak için lakırdı açmak istiyordum:

— Otursanıza... Ayakta durmayınız, dedim.

— Dudakları çirkin bir tebessümle gerildi, tatsız bir nazarla:

— Haydi ye, dedi. Sen bana bakma! Öyle ya, ona istirahat tavsiye edeceğime ben kendimi düşünmeli değil miydim?

*

Yemek yedim, suyu içtim, yatağa çekildim, oturdum.

Herif, aynı minval üzere, aks-i endâz ayak sesleriyle, defoldu gitti.

Oh, biraz vücuduma kuvvet, dimağıma faaliyet gelmişti.

Artık yatakta oturabilirdim.

Hatta ayağa bile kalkabilirdim.

Ve tekrar pencereye gidip aralıktan dışarı baktım. Bakarken, pencereyi açıp yatmakta bir mâni olmayacağını anlayarak, camı kaldırdım. Panjurları ittim, açtım.

Burası mutlak Kalitarya³⁹² civarı olacaktı. Uzakta deniz ta derinliklerde Adalar görünüyordu.

Aşağıya baktım. Binanın en üst katında bulunuyorum. Tam beşinci kat. Aşağı yukarı, yirmi yirmi beş metrelik bir irtifa. Yani firar³⁹³ imkânı akla gelemez.

Herifler elbette beni kolay kaçılacak bir yere getirip tıkamayacaklardı ya?

³⁹¹ şikâr: av

³⁹² Kalitarya: Rumcada “Sütçüler Köyü” anlamına gelen Kalitarya, bugünkü Florya.

³⁹³ firar: kaçış

Dört beş metre uzakta pervaneli bir tulumba vardı. İrtifası tam benim odanın hizasına kadar yükselen bu tulumba, esen rüzgâra tab'an³⁹⁴ ara sıra bir demir gürültüsüyle dönüyor ve su çekiyordu.

*

Pencereden uzak ufka ve beyaz köpüklü dalgaları görünen mavi denize, başka bir âleme, başka bir hayata ait şeylermiş gibi acı ve hasretli bir nazarla bakıyordum. Merdivende yine ayak sesleri aksetti. Fakat bu sefer birkaç kişi geliyorlardı.

İçim sızladı, yüreğim hop ettim. İşte, cendereye giriyordum.

Üç kişi idiler. Birisi deminki herif, diğer ikisi kıyafetleri muntazam, sözlerinden rabıtalı adamlar olduğu anlaşılan efendi adamlardı.

Selam verdiler, oturdular. Kısa boylu, şişmanca, top sakallı bir tanesi nereden başlayacağını düşünüyormuş gibi bir müddet tereddüt ettikten sonra:

— Bu iş nasıl olacak beyefendi, diye başladı.

— Ne işi, diye sordum.

İlk sözlerden vukuflarının derecesini, kabiliyetlerini nasıl adamlarla konuştuğumu anlayacağım için mücessem³⁹⁵ bir dikkat kesilmiştim.

— Bu para işi, dedi.

— Hangi para işi?

— Canım; Erzurum'dan niçin geldiğinizi, buradaki hareketlerinizi elifinden itibaren biliyoruz. Açık konuşalım. Geldiğiniz günden beri sizin peşinizdeyiz. Bu parada bizim de sizin kadar hakkımız olduğu için sizinle görüşmek ve bir karar vermek lazım geldi. Sizi buraya bunun için getirdik.

³⁹⁴ tab'an: uygun

³⁹⁵ mücessem: belirli

Bin türlü söz ağzıma geliyor fakat yutkunuyordum. Münakaşa mevkiinde değildim. Fakat birdenbire aklıma güzel ve parlak bir girizgâh³⁹⁶ geldi.

Hafif bir neşe ile omuzlarımı sallayarak:

— Ha, şu mesele mi? dedim. Demek bütün bu zahmetler bu iş içindi öyle mi? Vah vah, ben nasıl Erzurum’dan beyhude zahmet edip işimi gücümü bırakıp buraya kadar geldimse, siz de benim gibi aldanmış ve beyhude yorulmuşsunuz. O iş boş çıktı.

— Nasıl boş?

— Yani, öyle para falan yokmuş. Yahut varmış da bizden evvel başkaları ele geçirmişler.

— Nasıl ele geçirmişler?

Herifler sersem olmuşlardı. Gözleri ufalıp ufalıp yürüyordu. Muzafferiyetle:

— Evet, ele geçirmişler yahut hiç esası yokmuş. Vah vah. Siz bunun için mi uğraşıyorsunuz?

Birdenbire daha mudhike-perdâz³⁹⁷ oldum. Neşe ile:

— Vâkıâ ben de aynı ümitle ta Erzurum’dan buraya kadar geldim. Fakat işin boşluğunu anladığım için bugünlerde hemen yine avdet etmek üzere idim.

Ve tafsilat verdim. Uzun uzun ilk vukufu, *Fuzuli Divanı* tetkikatı³⁹⁸, iki koy burnu meselesini anlattım. Moda’da bulduğum kutuyu tarif ettim. İçinden çıkan kâğıtta definenin “dik mail kaya”-da olduğu söyleniyorsa da bu kayanın nerede bulunduğu bildirilmediğini ve o günden beri birçok düşünüp taşınarak me’yûs olduğum için kalkıp Erzurum’a gitmeye karar verdiğimi ilave ettim.

Herifler mutlak cevabı beklemiyorlardı. Onlar ya bir şey bilmiyorum yahut bir şey söylemem diyeceğimi bekliyorlardı. Beni bu kadar açık, bu kadar kolay bulunca şaşırdılar.

³⁹⁶ girizgâh: giriş

³⁹⁷ mudhike-perdâz: komiklik

³⁹⁸ tetkikat: incelemeler

Ben, bu tavırlarından vukuflarının pek mahdûd³⁹⁹ olduğunu anladığım için son derece memnundum. Demek hamam meselesinden haberleri yoktu. “Raks-ı âhenîn” meselesi hakkında kâfi malumatları mevcut değildi.

Biraz durdular ve:

— Düşünelim ve görüşelim, diye çıktılar.

Onların ayak sesleri uzaklaşırken ben odada sevincimden sıçrayıp, bu muvaffakiyetimden bahtiyar oluyordum.

11

Ve hayfâ ki⁴⁰⁰ bu sevinç çok sürmedi.

Bir saat kadar herifler heyet-i mebuse⁴⁰¹ hâlinde bütün malûm-ı merâsim⁴⁰² ile yeniden geldiler, tavırlarında hâllerinde deminki hilm ü mülâyemete⁴⁰³ bedel hunhar bir tehevvr soluyordu.

İri karınlı, top sakallı herif ekşi bir sesle homurdandı:

— Demin birtakım esassız sözlerle bizi kandırmaya çalıştınız. İhtimal biz bu sözlerle bir ehemmiyet verip yanlış hareketlere kalkacaktık. Fakat biraz evvel adamlarımızdan aldığımız bir rapor bereket versin ki tam vaktinde gelerek bizi ikaz etti. Meseleyi en ince noktalarına kadar bütün hakikatiyle biliyoruz. Taksim’deki apartmana getirdiğiniz inciler, pırlantalar hep malumumuzdur.

Herif lakırdının burasına gelince benim dilim tutulmuş, beynim uğuldamaya başlamıştı. Bunu nasıl ve kimden haber almışlardı. Gece apartmanda hizmetçiden veya aşçı kadından başka kimse yoktu. Acaba bunların hizmetçi veya aşçı ile bir teması veya münasebeti mi vardı?

Herif dişleri kin ve husumetle⁴⁰⁴ gıcırdıyormuş gibi haşın bir sesle devam ediyordu:

³⁹⁹ mahdûd: sınırlı

⁴⁰⁰ hayfâ ki: ne yazık ki

⁴⁰¹ heyet-i mebuse: topluluk

⁴⁰² malûm-ı merâsim: bilinen merasimle

⁴⁰³ hilm ü mülâyemet: yumuşaklık

⁴⁰⁴ husumet: düşmanlık

— Bizim size karşı hiç fena fikrimiz yoktur. İstedüğümüz sizin kadar ve belki sizden ziyade bizim de hakkımız olan paraları munassaf⁴⁰⁵ bir surette taksim etmektir. Eğer aklınızı başınıza alıp bütün mekânetinizle⁴⁰⁶ düşünüp, bu hususta bir muvafakat⁴⁰⁷ cevabı vererseniz; siz de selâmet bulursunuz biz de. Ne olsa sizi bütün ömrünüzce ihya edecek bir hisse alacağınıza emin olunuz. Fakat...

Herifin buraya gelince dişleri daha müfteris⁴⁰⁸ bir tehevvürle gıcırdayarak sesi daha müthiş bir homurtu ile boğuldu:

— Fakat şayet olabilir ya, kendi kendinize bir kurnazlık yahut bir inkâr falan gibi oyunlara kalkacak olursanız işiniz bitiktir. Beyefendi bizi, bu hususun size iyice anlatılması için gönderdi. Yarın sabaha kadar mühlet⁴⁰⁹ veriyoruz. İyice düşünüp taşınınız. Eğer bizimle beraber olup paranın nerede olduğunu anlatır ve mevcudu taksime⁴¹⁰ razı olursanız âlâ. Aksi hâlde biz sizi söyletmenin yolunu biliriz.

Ben bu son sözler esnasında biraz istirdâd ettiğim⁴¹¹ itidalimle:

— Mesela nasıl, diye alaylıca sordum.

Herifin gözleri cehennemî bir şimşekle tutuştu. Çirkin dişleri şeytani bir tebessümle sırttı, başını bana doğru uzatarak kısık bir sesle:

— Oy, bu hususta hiç müşkülât çekmeyeceğimize emin olunuz, bitli fındıktan, kızgın şişe kadar yüz bin usul var. Bunların birine mukavemet etseniz⁴¹², diğeri sizi mahv u helâk ederek⁴¹³ ağzınızı açtırıp bülbül gibi söyler.

⁴⁰⁵ munassaf: bölerek, bölünmüş

⁴⁰⁶ mekânet: ağırbaşlılık

⁴⁰⁷ muvafakat: kabul

⁴⁰⁸ müfteris: yırtıcı

⁴⁰⁹ mühlet: süre

⁴¹⁰ taksim: bölüşme, paylaşma

⁴¹¹ istirdâd etmek: takınmak

⁴¹² mukavemet etmek: direnmek

⁴¹³ mahv u helâk etmek: mahvetmek

Herifler bu sözlerin en soğukkanlı insanları bile havaya uçuracak infilâklı⁴¹⁴ tesiri, mehabetiyle⁴¹⁵ azametle çıkmışlar gitmişler, ben yalnız kalmıştım. Vücudumun bütün zerratına⁴¹⁶ kadar titriyordum. Bitli fındık...

Bu müthiş işkence ismi beni birden uzak bir maziye çekmiş, sürüklemişti. Babamın kütüphanesinde birçok siyasi kitaplar, tarihler arasında elime geçen Fransızca “Ermeni İhtilalleri” ismindeki kitapta bu tabiri rast geldiğimi tahattur ediyordum.

Kitapta şark vilayetlerinde Abdülhamit’in memurları tarafından Ermeni ihtilalcilerine tatbik edilen bu işkence arîz ü amîk-i nakl ü tarif olunuyordu⁴¹⁷.

Fındık bir noktasından delinerek içi ayıklanıyor ve bu delikten birçok bit dâhil olunuyor; işkence edilecek adamın tepesinde bir ustura ile bir yara açılarak bitli fındık delik noktası iç tarafta kalmak üzere bu yaraya sokuluyor, bitler delikten dışarı çıkmak isteyerek kanla ve kesilmiş etle temas edince o kadar müthiş bir ezâ⁴¹⁸ hasıl oluyor ki en metîn⁴¹⁹ şakiler bile gizlemek istedikleri esrarı fâş edip⁴²⁰ kurtulmaktan başka bir şey düşünemiyorlar.

Vay habisler! Bunu nereden ve kimden öğrenmişlerdi? Kızgın şişi herkes bilir; ateş en iptidai insanların bile eza için akıllarına gelebilecek bir vasıtaadır. Fakat Abdülhamit’in fennî⁴²¹ ve esâtirî⁴²² tazîb⁴²³ usullerine nereden ve nasıl vâkıf olmuşlardı?

Sıçradım kalktım, kendimi pencereye attım. Dışarıda sema, deniz, sahra, lakayıt ve pür-nur, bî-hiss ü feyyâz⁴²⁴, binbir ahenk, bin-

⁴¹⁴ infilâk: patlama

⁴¹⁵ mehabet: büyüklük, görkem

⁴¹⁶ zerrat: hücre

⁴¹⁷ âriz ü amîk-i nakl ü tarif olunmak: etraflıca tarif edilmek

⁴¹⁸ ezâ: eziyet

⁴¹⁹ metîn: sağlam, dayanıklı

⁴²⁰ fâş etmek: açıklamak

⁴²¹ fennî: bilimsel

⁴²² esâtirî: kurmaca, uydurulmaca

⁴²³ tazîb: işkence

⁴²⁴ bî-hiss ve feyyâz: hissiz ve verimsiz

bir şetaretle⁴²⁵ pür-tarâb⁴²⁶ ve füsûndü⁴²⁷. Hazin bir hasret nazarıyla uzun uzun kırlara, ağaçlara, ufuklara baktım.

Kurtulmak! Evet, fakat nasıl? Bu beş kat yükseklikte odadan kurtulmak mümkün mü idi?

Birdenbire beynimde bir şimşek tutuştu. Beş adım ötede esen rüzgârın nevazîşleriyle⁴²⁸ türlü ahenkler yaratarak dönen hava değirmeni beni telli bir elektrik darbesiyle sarsmıştı.

İşte firar vasıtası orada idi. Kaçmak için beş katı aşmak değil, beş adım ötede dönen değirmen iskelesine dolaşmak lazımdı ve bu elbette daha kolaydı.

Fakat bu beş adımlık hava uçup geçilemeyeceğinden bir çare bulmak lazımdı.

Bir çare... Bir çare... Ama nasıl çare? Bunu nerede ve nasıl bulabilirdim? Gözlerim deli gibi odanın köşesini bucağını dolaşılıyor, değirmen kısmına yetişmek için bir kolaylık verecek bir madde, bir vasıta, bir şey arıyordu. Yatak yüzü parçalansa uzun uzun kesilip örülse, acaba işe yarar mı idi? Gözüm penceredeki perdelerle ilişti, bunlar koyu yeşil renkli kalın reps⁴²⁹ kumaşından ve her pencerede çift kanat, iki buçuk üç metre tulunda altı parça idi. Birbirlerine bağlanıp kullanılabiliyor muydu? Perdeyi elimle tutmuş muayene ediyordum. Kenarlarında kalın kordonlar dikili olduğunu gördüm.

Tamam! İşte bu kordonlar hepsinden çok muvaffakiyetle işe yarayabilecek yegâne şeylerdi. Altı perde de aşağı yukarı yirmi metre kadar kordon bulunmalıydı. Bu tulda kordon beni ihtimal aşağı kadar da indirebilir diye düşündüm ve sevindim. Hâlbuki gözle tahminde toprağın yirmi metreden fazla olması ihtimali beni mesela birinci kat irtifasında havada sallanmış bırakır diye korktuğum için yine değirmen tarikini tercihe karar verdim.

⁴²⁵ şetaret: sevinç

⁴²⁶ pürtarâb: şen, neşeli

⁴²⁷ füsûn: büyüleyici

⁴²⁸ nevazîş: okşama

⁴²⁹ reps: fitilli döşemelik kumaş

Bu işi yapmak için havanın kararmasını beklemek lazım olduğundan yatağa uzanıp firar ve halas ümitleriyle düşünmeye daldım.

*

Uyandığım vakit güneş gurûba⁴³⁰ yaklaşmış yani üç saatten fazla bir zaman uykuda geçmişti. Şimdi zindancı yemeği getirecek defolup gidince ben ameliyata başlayacağım. Burada kalıp bitli fin-dık veya kızgın şiş işkenceleriyle dağlanmaktan veya tehlikeden korkup Suzancığımın hakk-ı hayatını⁴³¹ bu eşkiya sürüsüne teslim etmektense yere düşüp parçalanmayı tercih ediyordum.

Pencerede uzun uzun değirmeni tetkik ettim. İrtifası benim pencereyi pek az geçiyor ve ucunda atacağım kemendin takılıp bağlanabileceği kollar, yerler bulunuyordu. Bir, üç, beş atışta olmazsa onuncu veya yirmincede mutlak bir kenara tutturacak ve bu beş adım yeri kordona asıla asıla geçip bir kere değirmenin çubuklarına ilişince artık kurtulmuş olacaktım. Değirmenin merdivenleri olsa da olmasa da çubuklardan sıyrılıp aşağı inmek hiçbir şey değildi.

Artık yerimde duramıyor, odanın içinde mütemadiyen⁴³² gidip gelerek yemek getirecek herifi bekliyordum.

Herif, epeyce geç kaldı. Yemek getirdiği vakit hava kararmış etrafı zulmet ihata etmişti. Yemeği beş dakikada yiyip herifi savdım ve onun ta aşağı kadar indiğini ayağının sesiyle takip edip anlayınca perdelerin kordonlarını sökmeye başladım. Bunun için ekseriya dişimi kullanmak lazım geldi. Bir saat sonra kordonları sökmüş ve iki kat olarak sıkı sıkı birbirine bağlayarak örmüş ve on metre kadar tulunda, bir kişiyi haydi haydi çekecek kalınlıkta bir ip elde etmiştim. Bunun bir ucuna bir ilmek yaptım ve Meksikalıların “Laso” dedikleri ucu ilmekli kordonla değirmene en yakın pencereye geldim. Evvela pencereden uzanıp eğilerek sağda solda ve alt kattaki pencereleri muayene ettim. Ancak birinci ve ikinci katta ziya vardı, diğer katlar zifirî karanlıktı. Kordonu büküp hazırlayarak değirmene fırlatıp attım. Bir, iki, üç, beş, sekiz, on bir... Atıyor,

⁴³⁰ gurûb: gün batımı

⁴³¹ hakk-ı hayat: yaşam hakkı

⁴³² mütemadiyen: sürekli

fakat kabil değil tutturamıyordum. On, yirmi değil; yüz, bin defa sabaha kadar uğraşacak, binde olmazsa diğerinde mutlak muvaffak olacaktım. Öyle ki ilk sıralarda beceremediğim hâlde tekrar tekrar uğraştıkça kazanılan tecrübelerle nihayet, yirmi dakikayı mütecaviz uğraştıktan sonra laso değirmenin gece karanlıkta seçemediğim bir köşesine takıldı, elimdeki ucu çektim, kordonu tespit ettim, tarttım. O kadar kuvvetle bağlıydı ki ne kadar uğraşılsa çözülmek veya kurtulmak ihtimali yoktu.

Kordonun bendeki ucunu iki pencere arasındaki bölmeye bağladım.

İşin güç tarafını yapmıştım. Şimdi sıra en güç tarafına gelmiş yani bu ipe tutuna tutuna pervaneye yetişmek kalmıştı. Vaktiyle mektepte iken jimnastikte oldukça maharetim var idiye de on beş seneyi mütecaviz bir zamandan beri kendimi çekmemiş, ham bir hâlde olduğumdan başka yirmi metreyi mütecaviz bir yükseklikte parende atarak bu uçurumu aşmak yapabileceğim bir şey değildi. Buna rağmen bitli fındık veya kızgın şiş işkencesinden kurtulmak ve bhusus paraya ve Suzan'a kavuşmak için daha korkunç tehlikeleri kemâl-i cesaretle⁴³³ iktihâma⁴³⁴ hazır bulunuyordum.

Şimdi aşağıki heriflerin uyuması, etrafın tehlikeli gözlerden azade kalması için beklemek lazımdı.

Kalbim derin ümitlerle çırpındığı hâlde beklemek için yatağa uzandım.

12

Harekete geçmek vaktinin hulûl ettiğine karar verdiğim zaman evvela pencereden iyice sarkarak aşağı katın pencerelerini muayene ettim. Uyanık olup olmadıklarını, odalarda aydınlık olup olmadığını anladıktan sonra pencereyi açtım.

Mektepte jimnastik yaptığımı söylemiştim; bu emniyet olmasa bile yaptığım işin hayati ehemmiyeti beni teşvik ve teşci ediyor-

⁴³³ kemâl-i cesaret: büyük bir cesaret

⁴³⁴ iktihâm: göze alma

du⁴³⁵. Tehlikeli bir vaziyette olmakla beraber geçeceğim mesafe dört veya beş metreden fazla değildi. Burada da binde bir ihtimal ile elim çözülp de tepe aşağı yuvarlanıp beynim parçalansa bile şaki, haydut heriflerin elinde ateşle veya bitlerle can vermekten elbette hem ehven⁴³⁶ hem insanlığa daha muvafık idi.

Bir kere ipi koluma kenetleyip arasına almak ve diğer elimle çekerek kaydırmak istiyordum. Böyle olursa ellerimle ilerlerken kayıp kurtulması ihtimali yoktu.

Evvela, pencereyi tutarak sarktım, sonra ipi sağ koluma kenetleyip sıkıştırdım. Sol elimle kulaçlayıp kendimi çekmeye başladım.

Biraz kayarak ilerledimse de bu hareket pek müşkül olacaktı. Acaba iki elimle tutup da asıla asıla, atlaya atlaya, kavraya kavraya ilerlemek daha mı iyi olacaktı? Fakat belaya bakınız ki vücudumun ağırlığı kâmil⁴³⁷ sağ koluma binmiş olduğundan şimdi onu çözüp elimi uzatarak ipi yakalamak pek müşkül idi.

Çâr-nâ-çâr⁴³⁸ bu tertip üzere ilerlemek zarureti vardı.

Dişimi sıkarak böylece ilerlemeye çalıştım. Beş dakika kadar uğraşmak neticesi ancak bir metre kadar kaymış idim. Şimdi havada, bir cambaz çocuğu gibi asılmış, binbir tehlike üstünde, binbir can havliyle soluyarak ilerlemeye çalışıyordum.

Sağ kolum ipten kesilmeye başlıyor, aynı noktada sıyırtma sebebiyle keskin bir sızı ciğerlerime işliyor, kolumu kesilmiş, kopmak üzere zannediyordum.

Bir gayret, bir gayret daha. Az daha ilerledim. Şimdi pervane, gecenin zulmeti içinde heyûla-âmiz⁴³⁹ kollarıyla ve elleriyle karar-mış olan gözlerime müşevveş buudlar⁴⁴⁰ arz ediyor, kendimi bir büyük bina iskelesinin sedinde zannediyordum.

⁴³⁵ teşci etmek: cesaretlendirmek

⁴³⁶ ehven: daha iyi

⁴³⁷ kâmil: tamamen

⁴³⁸ çâr-nâ-çâr: ister istemez

⁴³⁹ heyûla-âmiz: hayalî

⁴⁴⁰ buud: boyut

Ah, bir kere ayağım bir yere istinad etseydi⁴⁴¹. Şimdi daha yaklaşmış, gecenin zulmeti içinde elimi uzatsam bir sütunu tutacağımı zannediyordum.

Sol elimi boşlukta bir savurdum. Havada bir şeye temas etmeyecek dündü. Yine bana geldi.

Bir hareket daha. Şimdi hareketler tecrübe sayesinde daha muvaffakiyetli oluyor, alışkanlıkla daha mesafeli kımıldanışları temin ediyordum.

Beş dakika sonra pervanenin bir kanadını elimin üstünde gördüm. Fakat buna tutunsam yine bir şey yapmış olmayacaktım. İhtimal boş ise dönecek, beni aşağı kaydırıp tehlikeli bir vaziyete koyacaktı. Bunun için az daha gayret edip, yarım metre kadar daha yaklaşmak lazımdı.

Artık muvaffakiyet tahakkuk ediyor, gözümün önünde beş dakika evvel adem-i muvaffakiyet⁴⁴² ihtimaliyle hazin hazin tebessüm ederek vedâ-âmîz⁴⁴³ nazarlarla bakan Suzancık şimdi daha yaklaşmış, daha sıcak bir neşe ile zengin göğsünü bana arz eder gibi görünüyordu. Şimdi iyice yaklaşmışım ve uzattığım elime makinenin dişli bir yeri geçti. Ayaklarımı sallıyor, bir yeri tutarak elimi de ona göre bırakmak istiyordum. Fakat ayaklarım havada sallanıyor o kadar uğraştığım hâlde hiçbir noktaya temas etmiyordu.

Kollarımda kuvvet kalmamış olduğundan bir de orada elimle asılıp durmaktan korkuyordum. Biraz daha ilerledim.

Oh, selamet!

*

Şimdi pervanenin üzerinde sabit bir vaziyetle yerleşmiş rahat ve inşirah ile nefes alıyordum. Sevinçten gözlerim kararıyor, hemen hoplayıp sıçraya sıçraya uzaklaşmak istiyordum. Ne muzafferiyetti.

Şimdi yarın sabah o eğri büğrü herifler bin cinayet kastıyla, tehditler, tazyiklerle benim odaya çıktıkları vakit kafesi boş ve kuşu

⁴⁴¹ istinad etmek: değmek, dayanmak

⁴⁴² adem-i muvaffakiyet: başarısızlık

⁴⁴³ vedâ-âmîz: veda eden

uçmuş görünce kim bilir ne hâle geleceklerdi? Ben ise o zaman ve bu sefer her türlü emniyet tertibatını almış müsterih ve âsude⁴⁴⁴ evimde oturacaktım.

Şimdi aşağı inmek lazımdı. Bu ise gayet kolay oldu. Yalnız, değirmenin orta hizasına geldiğim zaman mücâvir⁴⁴⁵ pencereden birinde bir hareket gördüm ve mahvoldum.

Perde açılmış, karanlıkta birisi beni görüyor zannettim. Don-dum. Kaskatı kaldım. Acaba rüya mı görüyordum, yoksa sahih mi idi? Başımı çevirip bakmaya cesaret edemiyordum. Ya bir adam beni görmüş, fark etmiş ise... Ya şimdi evdekileri uyandırırsa... Ya beni sonra tutarlarsa...

Bu sefer evde değil bir karanlık, rutubetli mahzene atarlar ve ne yapsalar hakları olurdu.

Orada bana bitmez tükenmez asırlar kadar uzun bir iki dakikalık azap ve halecan⁴⁴⁶ vakti mürur etti⁴⁴⁷. Nihayet daha ziyade durmanın mümkün olmadığını görerek ne olursa olsun diye başımı şöyle çevirerek bir daha baktım.

Eyvah! Meğer perde kıvrılmış, bükülmüş, ters çevirerek öylece konmuş değil miymiş?

*

Artık saniye fevt edecek⁴⁴⁸ zaman yoktu.

Telaş ve isticâl⁴⁴⁹ aşağı doğru sıyrılmaya başladım. Fakat yere yaklaştıkça şimdi de müthiş bir homurtu ile köpeğin koşup geldiğini gördüm.

Ve işte o zaman mahvolduğumu anladım.

Köpek müthiş surette havlıyor ve evdekileri uyandırıp kaldırmak tehlikesini gösteriyordu. Şimdi atlasam ya can alacak bir ye-

⁴⁴⁴ âsude: rahat

⁴⁴⁵ mücâvir: komşu

⁴⁴⁶ halecan: çarpıntı, heyecan

⁴⁴⁷ mürur etmek: geçmek

⁴⁴⁸ fevt etmek: kaybetmek

⁴⁴⁹ isticâl: acele

rimden ısıracak, ben kanlar içinde yere yuvarlanıp kımıldayamaz olacağım yahut ben köpeği ıskat edip⁴⁵⁰ koşsam arkamdan herifler yetişecekler. Yani yine mahvolacaktım.

Bu korku içinde hareketsiz kaldım. Gariptir ki ben hareket etmeyince köpeğin sesi de kısıldı.

Biraz daha bana baktıktan sonra köpek şimdi az ileri gidip kıvrılarak orada uyumaya başladı.

Şimdi ne yapmalıydı? Tekrar hareket eder etmez köpek yine uyanıp yine bağırmaya başlayacaktı. Beş dakika en müthiş bir azim ile ve ömrümün en korkunç zamanını düşünmek için sarf ettim. Ve hemen karar vererek hissettirmeyecek surette yavaşacık uzanarak orada elimin yakınında duran birkaç demir çubuğunun birini aldım ve artık metin ve ateşin sıyrıldım, yere atladım.

Köpek kımıldamaksızın öylece olduğu yerden homurdanıyordu. Eğer bağırıp veyahut hareket edip bana atıldığını görecektim olur sam hemen kafası budur deyip çubuğu beynine çalacaktım.

Zaten selamet için yapılacak başkası da yoktu. Köpek var diye bu muzafferiyetli firar planını akamete⁴⁵¹ mahkûm edemezdim.

Fakat köpek başına gelecek faciayı sezmiş de işi hafif geçirmek istiyormuş gibi horlamakla kanaat etti ve kımıldamadı.

Öyle oldu ki adeta evin bir adamı imişim gibi köpeğin önünden yürüyerek geçtim. Yüreğim dünyayı yıkacak surette gümbürdüyordu. Hayatımın en müthiş kozunu oynuyordum.

Yürüdüm, bahçenin çitini aşarak yola çıktım, köpeği huylandırmamak için kalbimin halecanına rağmen üç dört dakika ağır ağır gittikten sonra tabanı omzuma vurarak Ayastefanos'a doğru koşmaya başladım.

⁴⁵⁰ ıskat etmek: etkisiz bırakmak

⁴⁵¹ akamet: sonuçsuzluk

13

Ufukta İzmit üzerlerinden tebellür etmeye⁴⁵² başlayan tulûun⁴⁵³ ilk eserleri ile nim aydınlık⁴⁵⁴ zulmet içinde sabah serinliği ile âlûde, yaz harareti altında bu ıssız kır yollarında arkamdan birisi veya hut köpek gelmek ihtimalinin korkusuyla koşuyordum.

Ayastefanos Köprüsü önümde idi. Fakat bir türlü yetişemiyordum. Sanki ben yaklaştıkça o sekiyor, uzaklaşıp gidiyordu.

Fakat bir zaman sonra soluk soluğa ve bitmiş, harap bir hâlde oraya geldim ve artık emniyetle dönüp arkama baktım.

Gittikçe açılan hava altında yolda ve görünürde hiç kimseler yoktu. Uzakta yüksek hava değirmenleriyle Kalitarya, birbirine sıkışmış köşkların heyulasıyla⁴⁵⁵ bir küme hâlinde görünüyordu.

Arkamda henüz muvakkat⁴⁵⁶ hocalığımdan kalan cübbe duruyor ve hatta koşmama etekleri mâni olduğu gibi şimdi yürümemi tazyik ediyordu. Saatime baktım, dört buçuk idi. Bunun doğru olduğunu pek yakinen bilemiyorsam da herhâlde takribî dört, beş arasından olmalıydı.

Evvela, şimendiferin ilk treni kaçta olduğunu anlamak için İstanbul'a gitmek istedim. Ve yorgun yorgun yürürken istasyon yakınında gördüğüm bir otomobil beni ikaz etti. Şimdi elbet bu saatte tren yok idi, istasyonda bekleyeceğime, şu şoförü kandırıp da bir hamlede İstanbul'a gitmek ve doğru Taksim'e koşarak, iki gecedir benden haber almamış bir hâlde ne yaptıklarını merak ettiğim o iki nur yavrunun endişe ve heyecanını teskin etmek⁴⁵⁷ daha doğru değil miydi?

Otomobilde şoför yoktu. Sağa sola baktım, kimseyi görmedim. İnsan ne garip mahlûktur! Hayatında başkalarının seyyiesiyle⁴⁵⁸ bir

⁴⁵² tebellür etmek: belirmek

⁴⁵³ tulû: gün doğumu

⁴⁵⁴ nim aydınlık: yarı aydınlık

⁴⁵⁵ heyula: hayalet, gölge

⁴⁵⁶ muvakkat: geçici

⁴⁵⁷ teskin etmek: yatıştırmak, sakinleştirmek

⁴⁵⁸ seyyie: suç

iki gayr-i muntazam⁴⁵⁹ ve gayr-i meşrû⁴⁶⁰ iş görmeye alıştı mı ve bahusus belalı sergüzeştler arasında yuvarlandı mı hemen suistimale vahşi ve gayr-i kabil-i mukavemet⁴⁶¹ bir meyil duyuyor.

Orada sahipsiz duran otomobile bakarken içimden hemen atlayıp, biraz kullanmasını bildiğim makineyi tahrik ederek ver elini İstanbul deyip uçmak için şiddetli bir arzu hissediyordum. İstanbul'a gelince تنها bir yerde makineyi bırakarak savuşur giderdim. Beni kim bulabilir, kim ele geçirirdi?

Fakat ben orada dururken her nasılsa otomobile pek uzak olmadığı anlaşılan şoför eğri bir bakışla yaklaştı.

— Ne haber, hoca'fendi? Otomobil mi lazım, diye sordu.

Başımda sarık olmadığı için hocalığımı nereden anladı diye canım sıkılarak:

— İstanbul'a gider misin, dedim.

Külhanbeyi herif uçar tavrıyla:

— Vereceğin paraya bakar, sözünü söyledi.

Mektepten kalma bir külhanbeyi hatırasıyla ben de aynı şive ile mukabele ettim:

— Ne istiyorsun ki?

Çapkın oğlan tam külhanbeyi tavrıyla beş parmağını açıp elini gösterdi.

— Beş mi, dedim.

— Beklemiyorsun ki be kardeş, diye söylendi. Bak, bir, iki, dedi ve beş parmaklı elini havada iki defa salladı.

— On mu, diye sordum.

Başıyla, tasdik etti.

— Haydi, yedi buçuk vereyim de götürüver, dedim, otomobile atladım.

Şimdi, تنها yollarda uçuyorduk.

⁴⁵⁹ gayr-i muntazam: düzensiz

⁴⁶⁰ gayr-i meşrû: kanunsuz

⁴⁶¹ gayr-i kabil-i mukavemet: karşı konması imkânsız

İstanbul’a altı, altı buçukta varabilirdik. Tam vakitti. Şimdi Raci Beyefendi’nin aleyhimdeki bu çirkin oyunu hakkında zabıta-ya müracaat edip etmemek lazım geleceğini düşünüyordum. Fakat bu iş için evvela hanımefendinin fikrini almak icap ediyordu. Onun için serbestliğin neşesini mesemmâtıma kadar içerek etrafı temaşa-ya⁴⁶² daldım.

*

Şimdi, Taksim Meydanı’nda otomobil tevakkuf etti. Paraları omzundan uzatarak atlardım ve Beyoğlu’nun sabahlara mahsus nim tenhalığı⁴⁶³ içinde caddeden apartmana doğru süratle yürümeye başladım.

Aman şimdi ne kadar sevinecekler, ne kadar mütehayyir olacaklardı. Kim bilir Suzancık nasıl şaşırarak, nasıl neşelenecekti?

Bahusus benim firarımın tafsilatını duyunca, bunu tıpkı sine-malardaki Amerika dramlarına, Eddie Polo’ların⁴⁶⁴, Douglas Fairbanks’lerin⁴⁶⁵ harika-engîz⁴⁶⁶ sergüzeştlerine benzeterek nasıl çırpı-nacak ve beni nasıl tebrik edeceklerdi!

Apartmana girdiğim vakit, neşeden kanatlanmış gibiydim. Katları uçarak çıktım. Hemen zile bastım.

Fakat kapı açılmıyordu. Bir daha, bir daha zili çaldım. O vakit tembel, uykulu bir sesle içerden bir kapı açıldığını duydum. Sürük-lenici bir ayak döşemelerin üzerinde gürültü yaparak birisi kapının arkasına geldi.

Ve esneyen bir ağız homurtulu bir sesle seslendi:

— Kimdir o?

Bu aşçı kadındı. Hemen heyecanla:

— Madam benim, aç da görürsün.

⁴⁶² temaşa: seyir

⁴⁶³ nim تنها: yarı boş

⁴⁶⁴ Eddie Polo (1875-1961): Asıl adı Eddie Weimer olan Avusturyalı kökenli bir Yahudi ve Amerika sessiz sinemasının ünlü aktörü.

⁴⁶⁵ Douglas Fairbanks (1883-1939): Amerikalı sinema oyuncusu, senarist, yönet-men.

⁴⁶⁶ harika-engîz: olağanüstü, muhteşem

Kapının arkasında ihtiyat zincirinin tıkladığını hissettim ve kapı nim⁴⁶⁷ açıldı.

Aşçı kadın, beni görür görmez hayret tavrıyla:

— Ah, beyefendi. Siz misiniz? Lakin neredesiniz, dedi ve kapıyı hemen açarak beni içeri aldı.

— Hanımefendiler yoklar mı, diye sordum.

Çırpınarak:

— Ne hanımefendiler... diye feryat etti.

Korkmaya başladım.

— Lakin ne oldu, ne var? Bana anlat. Haydi, durma, diye haykırdım.

Kadın o zaman, yine çırpınarak, dövünerek anlatmaya başladı.

Benim buradan çıktığım gecenin sabahı öğleden evvel Suzan, ufak tefek almak için Beyoğlu'na gitmiş, fakat öğleye kadar gelmemiş. Meraktan çıldırmış olan hanımefendi arkasından hizmetçiyi göndererek yine beklemiş, saat biri geçtiği hâlde hiçbir haber almayınca kendi sokağa fırlamış. Genç kızın gitmesi mümkün dükkânlara, yerlere koşup sormuş. Bunların bazısında böyle bir hanımın geldiğini, bazısında öyle bir kadın görmediklerini öğrenmiş. Ve artık aklını kâmilten kaybeden kadıncağız Galatasaray'a, zabıtaya koşmuş.

Zabıta semtin noktalarına telefon ederek bir malumat almak istemişler, fakat hiçbir emareye⁴⁶⁸ dest-res olamayınca⁴⁶⁹ hanımefendiyi her ne kadar tatmine çalışmışlarsa da kadın bayılıp ayılmaktan kendini kaybetmiş bir hâlde olduğundan onu apartmana getirmişler.

Ve kuvvetle iki saate kadar, küçük hanımı bulup getireceklerini vaat ederek⁴⁷⁰ çıkmışlar, gitmişler.

⁴⁶⁷ nim: yarım, yarı

⁴⁶⁸ emare: iz, belirti

⁴⁶⁹ dest-res olmak: rastlamak

⁴⁷⁰ vaat etmek: söz vermek

İki, üç, dört saat geçmiş. Daha bir haber gelmediğini görünce hanımefendi artık kendisinden kâmilan geçerek hizmetçiyi tekrar karakola göndermiş.

Karakoldan yine teminat vermişler, lazım gelen muameleye teşebbüs edildiğini ve daha biraz beklemesini tavsiye etmişler.

Fakat o akşam geç vakit, o gece hâlâ bir habersizlik içinde hanımefendi artık yataktan başını kaldıramayarak kendini kaybetmiş bir hâlde kâbuslar içinde dövünmeye başlamış.

O gece binbir bela, binbir eza içinde sabahlamışlar. Fakat hanımefendi çok rahatsız olduğundan hemen doktora koşan hizmetçi kız biraz sonra hekimle gelmiş, hekim kadını muayenede vehim olmak ihtimali olan bir hastalık olduğu için tedaviye ihtiyaç olduğunu söylemiş, o zaman hanımefendi “Beni hastaneye götürün!” diye emrettiğinden, mecbur olarak Alman Hastanesi’ne kaldırmışlar.

Kadın, bu tafsilatı verdikten sonra:

— İşte hanımefendi hastanede, küçük hanım kayıp! Artık siz bilirsiniz, diye söylendi.

Hemen kapıdan fırladım, hastaneye koştum. Fakat bela asıl orada zuhur etti. Çünkü hastanede daha kabul saati olmadığı için içeri koymuyorlardı. Kapıcıya müdürü görmek için ısrar ettim. Herif biraz nazla içeri gitti, biraz sonra gelerek beni içeri götürdü.

Kapının karşısında muşamba döşenmiş soğuk bir hastane odasına koydu, gitti.

Az sonra matruş⁴⁷¹ ve genç mi ihtiyar mı olduğu belli olmayan bir Amerikalı ile yüz yüze geldim.

Herife hemen, dün buraya Hadiye Hanım namında bir hasta getirmişler, onu görmek suret-i katiyede⁴⁷² lazımdır, müsaadenizi rica ederim, dedim.

Herif, bunun hastanenin kaidesine mugayir⁴⁷³ olduğunu söyledi, o zaman meselenin ehemmiyetini biraz çitlatıp, bu kaidenin

⁴⁷¹ matruş: sakalsız

⁴⁷² suret-i katiye: kesinlikle

⁴⁷³ mugayir: aykırı

mutlakü'r-riâye⁴⁷⁴ olmadığını, olsa bile sevk-i zaruretle⁴⁷⁵ ihlâlinde bir beis⁴⁷⁶ olamayacağını söyledim.

Herif, tereddüt eder gibi oldu ve: “Biraz müsaade ediniz.” diye çekildi gitti.

Beş dakika sonra beni aldılar, yukarı çıkardılar.

Bu mülakat pek feci bir şey oldu. Hadiye Hanım, daimî bir humma⁴⁷⁷ içinde çırpınıyor, hicranlar⁴⁷⁸ içinde kıvranıyor, nöbet nöbeti takip ediyor, müthiş bir heyecan içinde kıvranıyordu.

Beni görür görmez; silkindi, sıçradı:

— Ah, Doktor Bey, siz misiniz? Fakat neredesiniz, ne oldu, haberiniz var mı, diye hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Orada bulunan hastabakıcının teminine nazaran bu ağlama büyük bir tehlikeyi izale eden⁴⁷⁹ bir hadise olmuş.

Orada kısa birkaç cümle ile benim de başıma gelen macerayı anlattım ve kendimi kurtardığım gibi, nihayet üç gün sonra Suzan Hanım'ı da sağ ve salim getirip kendisine teslim edeceğimi, hiç merak etmeyip müsterih olmasını söyledim.

Kadının ben bu teminatı verirken hıçkırıkları durmuş, yüzüne sükûnet⁴⁸⁰ gelmeye başlamıştı. Ellerime sarılarak:

— Ah, doktor, seni bilirim. İstersen bu vaadini tutacağına eminim. Ve Suzan için her fedakârlığı yaparak çalışacağını da iyice biliyorum. Hayatlarımız senin elinde. Artık her şey lütfuna kalmış, diyordu.

O zaman kendisine dedim ki:

— Beni götürenler Raci Bey'in adamları olduğu gibi, Suzan Hanım'ı da onların kaldırdığına hiç şüphe yok. Şimdi ben, buraya

⁴⁷⁴ mutlakü'r-riâye: mutlaka uyulması gereken

⁴⁷⁵ sevk-i zaruret: zorunluluk hâli

⁴⁷⁶ beis: sorun

⁴⁷⁷ humma: ateşler

⁴⁷⁸ hicran: kederler

⁴⁷⁹ izale etmek: savuşturmak

⁴⁸⁰ sükûnet: dinginlik

gelinceye kadar ilk iş olarak gidip polis müdürüne aleyhimdeki suikastı haber vermek, yer ve şahıs tayin ederek dava etmek fikrinde idim. Fakat değil mi ki Suzan Hanım'ın macerası vukua geldi⁴⁸¹, şimdi bu iş için zabıta'yı ayaklandırır ve Kalitarya'ya sevk-iyyatta bulundurursak, bir kere Suzan Hanım da benim gibi aynı yerde ve aynı evde hapis bile olsa, benim firarımdan sonra elbette ihtiyaten onu başka mahalle aşırımış olacaklardır. İhtiyat ve tedbir işi gürültüye vermeyip el altından hareket etmeyi emreder. Selamet böyle hareketi müstelzimdir⁴⁸². Siz ne diyorsunuz?

Hanımefendi böyle ince meseleleri anlayacak ve halledecek mevkide mi idi bilmem?

Fakat bütün bir ruh teslimiyetiyle ellerimi tekrar sıkarak:

— Siz nasıl bilirsiniz, nasıl münasip görürseniz öyle hareket ediniz. Muvaffak olacağınıza ben eminim. Haydi, Allah yolunuzu açık, işinizi âsân⁴⁸³ etsin, dedi.

Veda ederek çıktım.

Evet, hiç bu işte zabıta'yı ayaklandırmak akla muvafık değildi. Eşkıya inini, hırsız yuvasını basacak değildik ya! Vâkıâ bu adamlar, eşkıyadan da eşnâ⁴⁸⁴, hırsızdan da şerîr⁴⁸⁵ idiler. Fakat bizim menfaatimiz gizlice, gürültüsüzce, tedbir ve ihtiyatla hareket etmekte, heriflere iz vermeksizin ellerindeki zavallı kızcağızı kurtarmakta idi.

*

İlk iş olarak, otelime gittim ve soyunup bir banyo yaparak, kafamı dinleyip soğukkanla düşünmek ve karar vermek için biraz uykuya yattım.

Fakat ne uyku, ne uyku!

İnsanın başına neler geliyor, yahu!

⁴⁸¹ vukua gelmek: meydana gelmek

⁴⁸² müstelzim: gerektirme

⁴⁸³ âsân: kolay

⁴⁸⁴ eşnâ: daha kötü

⁴⁸⁵ şerîr: daha fena

Ben, Erzurum Hastanesi sertabibi Şakir Feyzi namında, halimü'l-etvâr⁴⁸⁶, rakikü'l-kalb⁴⁸⁷, munisü'l-hilkat⁴⁸⁸, ferd-i garîb⁴⁸⁹, şu anda ne içinden çıkılmaz macera girdaplarında yuvarlanıyordum.

İki ay evvel, kim der idi ki, birden işleri güçleri yağma ve gâret⁴⁹⁰, çapul ve sirkatten⁴⁹¹ ibaret olan bir sürü eşirrâ⁴⁹² ile yumruk yumruğa, pençe pençeye, silah silaha mücadeleye mecbur olacağım.

Hem söyleseler bile inanır mı idim? İnanmak mümkün müydü? Bir kere ömrümde bir kimse ile kavga etmiş bir adam değildim. Gürültülü maceralardan daima içtinap eder, çekinirdim.

Bir hususiyetim, Sherlock Holmes, Arsen Lupen maceralarını ve bazı İngiliz, Amerika zabıta romanlarını kemâl-i merak⁴⁹³ ve itina ile okumak olmaktan ve yalnız keskin ve mutlak tehlikeli zamanlarda bî-pervâ⁴⁹⁴ bir cesaretle mücehhez bulunmadan ibaretti.

İşte, bu eşkıya sürüsüyle, büyük bir kazıktan, büyük bir zincirden kurtulmuş haydutlarla uğraşacak ancak bu silahlarım vardı. Ve ben, bu kadar zayıf, henüz fiilen büyük tecrübeler geçirmemiş bu melekeler ve kuvvetlerimle Suzan gibi muazzez⁴⁹⁵, muazzezler muazzezi bir yavruyu kurtarmaya ve sonra konaktaki dik ve mail taş arkasında mahfuz⁴⁹⁶ yüzlerce ve binlerce lirayı almaya yelteniyordum.

⁴⁸⁶ halimü'l-etvâr: sakin tavırlı

⁴⁸⁷ rakikü'l-kalb: ince ruhlu

⁴⁸⁸ munisü'l-hilkat: yumuşak yaratılışlı

⁴⁸⁹ fert-i garîb: garip bir insan

⁴⁹⁰ gâret: talan

⁴⁹¹ sirkat: hırsızlık

⁴⁹² eşirrâ: azıllar

⁴⁹³ kemâl-i merak: büyük bir merak

⁴⁹⁴ bî-pervâ: sakınımsız

⁴⁹⁵ muazzez: kıymetli

⁴⁹⁶ mahfuz: saklı

İtiraf ederim ki işin bu noktasını düşününce ber-dehhâş⁴⁹⁷ uçurumundan yuvarlanıyormuşum gibi gözlerim kararıyor, beynim dönüyor ve mevcudiyetim uyuşuyordu.

Hastanede yatan zavallı kadına verdiğim vaat beni her şeyden ziyade ıskat ve müteheyyiç ediyordu⁴⁹⁸. Bu kadına: “Siz müsterih olunuz, ben üç gün zarfında kızınızı sağ ve salim teslim edeceğime söz veriyorum.” demiştim.

Hâlbuki hiçbir malumata, hiçbir ize hatta hiçbir şüpheye malik değildim. İçinde çırpındığımız sırrı keşif ve halledebilmek için insan bir Sherlock Holmes olmalıydı. Ben ise sadece bir doktordum.

Ne yapacaktım? Nereye gidecektim?

Doğru yolda suallerin bulamadığım cevaplarının yükü altında belim bükülmüş, ensem çökmüş bir hâlde ağır ağır yürüyordum.

Polis müdüriyetine müracaat etmeyi düşündüm. Fikrime göre bu gibi şeylerde bazen resmî eller bir şey yapabilmekten ziyade yapılması muhtemel olan şeyleri de bozarlar. Onun için bu noktadan da fayda beklemeyerek perişan, kararsız yürüyordum. Arkamdan bir ses işittim:

— Artık dostlarınızı tanıyamıyor musunuz? Döndüm, baktım.

— Vay, azizim. Aman seni Allah mı gönderdi, diye haykırdım.

Bu Hasan Fuat isminde, ta rüştiyeden⁴⁹⁹ beri mektep arkadaşım, muhtelif işlerde bulunmuş, gâh gümrükte muhafaza memuru, gâh Abdülhamit zamanında sarayda bilmem ne memuru; fakat acar, yırtıcı, bıçak gibi keskin bir dostumdu. Mektepte iken semtlerimin yakınlığından ekseri ders çalışmak için geceler bize gelir, benimle müzakere ederdi.

Esasen çok uysal, yumuşak, hatır-nevâz⁵⁰⁰ bir adam olduktan başka, bana karşı derin minnetleri vardı. Hele bir sene imtihanı benim sayemde geçtiğine kanaat etmiş olduğundan kaç defa: “Bu

⁴⁹⁷ ber-dehhâş: dehşetli

⁴⁹⁸ müteheyyiç etmek: heyecanlandırmak

⁴⁹⁹ rüştiye: ortaokul

⁵⁰⁰ hatır-nevâz: hatırbilir

iyiliğini ölünceye kadar unutamayacağım.” gibi şükran sayhaları⁵⁰¹ izhar etmişti⁵⁰².

Bunu, bu müteredit⁵⁰³ zamanda birdenbire karşımda görünce birçok istifadeler ümit ederek sevinmiş ve hemen koluna girip sürükleyerek bir gazinoya oturtmuştum.

Orada ilk merasim kelimelerini atlayarak ve içinde bulunduğum sergüzeştin teferruatından mümkün olduğu kadar tayy edip⁵⁰⁴, hikâyeyi ve hikâyeye sahiplerini gayr-i kabil-i teşhis⁵⁰⁵ bir surette koyduktan sonra:

— Şimdi sen beni dinle, diye kendisine kısa bir anlattım.

Ben anlatırken o ikide bir de elini alınına vurup:

— Vay, geçmişini, hay anasını... Ulan yaptıkları şeye bak! İnsan roman okuyorum zannediyor, diye haykırıyordu.

Nihayet, iş benim başıma gelen oyun, Kalitarya’daki hapsim, oradan firarım, avdetle Suzan’ın kaçırılması bahsine intikal edince hayretinden ve hiddetinden köpükler içinde kaldı:

— Ulan, bu zamanda be! Böyle şeyler nasıl olur? Hani sen söylemesen vallahi inanmayacağım, diyerek gözleri açılmış dinliyordu.

Nihayet, hanımefendiye ettiğim vaadi de anlatarak şimdi ne yapacağımı bilmediğimi de ilave ettim. Ve kendisine tesadüfüm üzerine akıl öğrenmek için memnun olduğum söyledim.

İri bıyıklarını parmaklarına dolayarak hafifçe düşündü:

— İyi kardeş ama dedi. İyi kardeş ama bu işler akıl ile tedbirle, tecrübe ile yapılmalıdır. Karşımızdaki herifler müthiş bir haydut çetesi. Bunlarla başa çıkmak kolay değil. Bahusus şu vaziyette yani küçük hanımın nerede olduğunu bilmediğimiz için elimiz, ayağız

⁵⁰¹ sayha: nara

⁵⁰² izhar etmek: ortaya çıkarmak

⁵⁰³ müteredit: kararsız

⁵⁰⁴ tayy etmek: atlamak

⁵⁰⁵ gayr-i kabil- teşhis: teşhis edilmesi mümkün olmayan

bağlı lâl⁵⁰⁶ ve mebhut⁵⁰⁷ kalacağız. Bana kalırsa, sen müsaade et de gideyim. Ben, şube müdürü Osman Bey'i göreyim. Yok, yok, yok. Resmen değil, hususi olarak bir danışayım. Bir fikir sorayım. Onlar orada hep böyle dalavereler içinde yuvarlanarak pişmiş adamlardır. Her gün ellerinden ipten kazıktan kurtulmuş böyle bir sürü it geçiyor. Onların bütün dalaverelerini alırlar. Ne olsa, bizim gibi acemi değildirler. Atacağımız adımları bilerek atmış olalım.

Ben resmî memurlar işin içine girecekleri için hiç hoşlanmamakla beraber hususi olarak gidip konuşmasını rica ettim. Kendim de bu esnada tebdil-i kıyafetle gidip Kalitarya'da bir dolaşmayı, firar ettiğim köşkün ne hâlde olduğunu anlamayı kararlaştırdığım için, bugünü böyle geçirdikten sonra akşamüzeri kendisiyle yine kahvede buluşmak üzere ayrıldık.

*

Tebdil-i kıyafet... İyi ama nasıl? Kalitarya, o تنها yere, ne kıyafetle gitmek makuldü?

Evvela, leblebiciliği düşündüm, fakat bu heriflerin yalnız kıyafetleri değil, lisanları da kendilerine mahsus olduğundan bundan vazgeçmeye mecbur oldum.

En nihayet düşünce düşünce şüpheyi celbetmeden köşklerin arasında rahatça dolaşabilmek için macunculuğu muvafık buldum.

Bunlar, şehir uşağı ekseriya ceketli pantolonlu adamlardır, bazen klarnet veya flavta çaldıkları olursa da yalnız ellerindeki maplakları⁵⁰⁸ şingirdatarak bir âhenk-i mahsus⁵⁰⁹ ile “Maacuuunn, âlâ macunlarım var!” veyahut “gül, nane, tarçın, ayva, hindistan ceviz-i” gibi isimler sayarak bir terane⁵¹⁰ tutturup giderler ki bunları ben o sırada yapabilirim zannediyordum.

⁵⁰⁶ lâl: suskun

⁵⁰⁷ mebhut: şaşkın

⁵⁰⁸ maplak: helva ve macun yapımında kullanılan sapı uzun küçük kürek

⁵⁰⁹ âhenk-i mahsus: özel bir nağme

⁵¹⁰ terane: ezgi, melodi

Fakat macuncu avadanlığı⁵¹¹ acaba nerede bulabilirim? İşin gücü, öğleye kadar bunu tedarik edip hemen yola çıkmaktı.

Yolda yürürken Galatasaray'ın karşısında sucunun önüne gelmiştim hemen aklıma geldi, herife bir sordum:

— Baksana arkadaş! Macuncuların bir yeri var mıydı? Bunlar umumiyetle ne semtte bulunuyorlar?

Herif bir müşteriye doldurduğu buzlu portakal şerbetini bir edâ-yı mahsusla⁵¹²sunarak, bana yan ağızla:

— Efendim, macuncuların kahvesi Tahtakale'dedir. Orada bir küçük kahvede bulunurlar.

— Ya, Tahtakale'nin acaba ne tarafında?

— Nalburları geçince, büyük helvacının karşısındaki sokağın içinde bir küçük kahvede orada kime sorsanız gösterirler, dedi. Soluğu hemen Tahtakale'de aldım. Tarif olunan yeri söylediği gibi gayet kolayca buldum. Bu küçük karanlık, içeri doğru derin pis bir kahve idi. Fakat girdiğim vakit kahveciden başka kimse yoktu. Bu saatte macuncuların iş başında olduğunu, öğrendim. Kahveciye bir lira toka edip:

— Arkadaş, bir müşkülüm var, dedim. Bana bir macuncu tablası lazım. Fakat boş değil, dolu istiyorum. Hazır, macunlarıyla her şeyiyle hazır bir tabla. Bunu bulabilir miyim? Ve nerede bulurum?

Herif verdiğim liraya ağız bir metre açılmış, havadan gelen bu kadar paraya bir türlü inanmayarak, sahte olmasın gibi altını üstünü çevirip bakıyor ve cevap bulamıyordu.

Biraz kendisini ısıtmak ve daha lakırdı açabilmek için durmadan söyleniyordum:

— Kalemde birkaç arkadaş bir bahis tutuştuk da! Birine bir azizlik yapmak istiyoruz da. Hani şöyle bir macuncu kıyafetiyle birdenbire kaleme girip bir tuhaflik olsun diye karar verdik de.

Herif ancak kendine gelebildi:

⁵¹¹ avadanlık: takım

⁵¹² edâ-yı mahsus: özel bir tavırla

— Ha, etti. Ha şu dalga! Bunu yapsa yapsa Topal Hacı yapabilir. Macuncular şimdi macunlarını pişirip ya döktükleri ya dökecekleri saattir. Fakat Topal Hacı’yı nerede bulmalı. Belki o, tablasını size bugünlük kiraya verebilir.

Bu kolaylık beşaretine⁵¹³ hemen sevinerek: “Aman, birini bilmiyor musun?” dedim.

Herif biraz düşünerek:

—Hele siz biraz geliniz de bir soralım, dedi, kahvenin kapısını kilitlemeyi unutmuyarak, caddeye çıktık.

Orada bir helvacı ile gitti, konuştu. Sonra bir aşçıya uğradı ve bana eliyle işaret ederek bulduğunu müş’ir⁵¹⁴ bir tavırla:

— Geliniz bakalım, dedi. Kendisini Unkapanı’na doğru takibe başladım. Dar, pis, eğri büğrü sokakları geçiyorduk. Orada bir eski, küçük hanın kapısından girdi, bir odanın önünde çömelmiş, cigara içen kısaca boylu bir adama yaklaşp ve beni göstererek bir şeyler söyledi. Herif ayağa kalkmıştı. Yaklaştım, ona da kalemde tertip edilen bir azizlikten, bir arkadaşla oynanacak bir oyundan bahsederek bir tablayı bugün bana kiraya verip veremeyeceğini sordum.

Odanın içindeki bir sehpa üzerinde, nârlı yüzü, rengârenk gözler içinde ağdalanan tablayı göstererek:

— Kolay beyim, dedi.

Sonra pişkin ve işini bilir bir dubâracı⁵¹⁵ tavrıyla:

— Şimdi, dedi, şimdi beş lira macun için verirsiniz, on beş lira da tabla için rehin bıraksanız, tabla geldiği hâlde on beş liranızı geri alırsınız.

— Ee, dedim, kıyafet için?

Kahveci bu alaya geliyor ve macuncu da tebessümden kendini menedemiyordu.

⁵¹³ beşaret: müjde

⁵¹⁴ müş’ir: bildiren

⁵¹⁵ dubâracı: düzenbaz

— Zannederim benim boyumdasınız ve aşağı yukarı bir yapıdayız. Biraz kısa, biraz uzun kusura bakmazsanız, size eskice püsküce bir kat elbise de bulabilirim. Bunun için de iki lira bırakırsınız.

Bir kat elbise Köprü’de emanetçide idi. Birini de burada bırakacaktık. Fakat muvaffakiyet için ne ehemmiyeti var. Hemen paraları saydım. Ayağıma açık mavi üzerine koyu çizgili bir bıçkın pantolonu, üzerine siyah ve kolları yağlı, yakası yırtık eski bir ceket, içime mavi bir mintan, belime bir Trablus kuşağı ve başıma da küçük siyah bir fes giydim.

Herif ayağımdaki potinleri de pek şık bularak, sivri topuklu bir iskarpın verdi, kakhaha ile gülerek onlara: “Aman ne tuhaf olacak. Acaba beni kalemde tanırlar mı?” diyordum.

Maplakları elimde sehpa kolumda, tabla başımda sokağa çıktığım vakit, Erzurum Hastanesi’nin heyet-i tibbiyesi⁵¹⁶ beni bu kıyafette görseler diyor, kendi kendime katılıyordum.

Bir tarafta canavar haydutların tanımaması ve istediğim malumatı alabilmekliğim için fevkalade tedbire mutlak lüzum olduğunu düşünerek, kendi kendimi muvaffakiyetimden tebrik ediyordum.

*

Uzunçarşı’dan Mercan’a Mercan’dan Beyazıt’a Beyazıt’tan Kumkapı’ya inmek bir hamlelik iş oldu. Kendimi Ayastefanos’a giden trenin üçüncü mevkii vagonunda bulduğum zaman düşünmeye başladım. Şüphesiz bu kıyafetle beni kim görse tanıyamazdı, değil ki o eşkiya yamakları.

Gece, binbir müşkülâtla, binbir tehlikeye karşı gelerek firar ettiğim ölüm kapanına o gün yine kendi ayağımla hem de Â’lâ macunlarım var... Misk, portakal, hindistan cevizi, badem macunlarım var...” diye şarkı söyleye söyleye gidiyordum.

Hayatın garabeti⁵¹⁷ ve fecaati⁵¹⁸...

⁵¹⁶ heyet-i tibbiye: tıbbi heyet

⁵¹⁷ garabet: gariplik

⁵¹⁸ fecaat: korkunçluk

Ayastefanos'ta trenden inip de تنها kırlara vurunca sesimi bir denedim. Avazım çıktığı kadar ve ahenkle çıkarmaya çalışarak: *Â'lâ macunlarım var...*" diye ötmeye başladım.

Pek yabancı bir ahenk oluyordu ama Kalitarya'da o تنها köşklerde oturmaktan aptallaşmış, bir sürü sersem kadınlara ses beğendirmeye gitmiyordum!

Gece uçurumlardan aşarak tırmandığım yel değirmenini karşıdan görünce itiraf ederim ki kalbim, dışar olabileceğim tehlikelerden zıp zıp atıyordu.

Fakat bu kadarını yapıp, buraya kadar geldikten sonra şimdi böyle esassız bir korku için geri dönecek değildim. Daha beş dakika mesafeden elimde maplakları şıkırdatıp, ince bir sesle: "Haydi, macuncu geldi." diye haykırıyordum.

Nihayet, işte köşkün bahçe kapısı... İşte giriyorum, işte maplakları tekrar öttürerek yine: "Macuncu geldi." diye söyleniyordum.

Bir, iki dakika; bir hareket yok.

Acaba daha durmak münasebetsiz mi oluyor?

Fakat pencerelerde hiçbir hayat hareketi yok. Adeta köşk bomboşmuş gibi bir ölüm sükûtu var. Perdeler sıkı sıkı indirilmiş, panjurlar kapanmış, hâsılı içeride galiba kimse yok.

Öyle ya, öyle ya... Lakin ben bunu niçin düşünemedim?

Bu adamlar, benim bu gece kaçtıktan sonra soluğu doğru karakolda alacağımdan elbette korkarlar, karşı lazım gelen tedbirleri elbette ittihaz ederler.

Mesela, kim bilir belki de köşkü öylece bırakarak firar etmişlerdir. Ve bu gayet tabiidir. Hiç akli başında olan bir herif böyle bir vakadan sonra hâlâ burada oturur mu?

Ben bunu İstanbul'da düşünüp de beyhude yere bu kadar zahmetlere, bu kadar masraflara girmemeli değil miydim?

Kendi kendime "Hay sersem herif, ahmak, ahmak!" diye mırıldanıyordum.

Fakat tam çıkmak üzere bulunuyordum ki bir kadın sesi işittim.

— Macuncu, diye bağıırıyordu.

Ani bir sevinçle: “Ha!” dedim ve böyle erkeklerin gitmiş, bir veya iki kadın kalmış olmasını daha muvafık buldum. Çünkü bu sersem kadınların ağzından kurnazlıkla ince malumat alabilirdim.

Bahçenin taflanlar arasındaki yolundan ilerleyerek kapıyı yaklaştığım vakit, kapının aralık edilip yaşlı bir kadının görüldüğünü fark ettim:

— Ayol, diyordu, ayol sen buraları artık unuttun galiba. Aylar var ki görünmüyorsun. Bilirsin ya macun budalasıyızdır.

Kocakarı beni başka bir macuncuya benzetmiş olacaktı. Tamam, tablamlı sehpanın üstüne koyup da terlemiş alnımı açmak için fesi arkaya ittiğim vakit, köşkün arka tarafından kalın bir yürüyüşle dün ve evvelsi gün bana yukarıki evde yemek getirmek lütfunda bulunan Çerkez’i görmeyim mi?

Hemen belki tanır diye küçük siyah fesimi kaşımın üstüne indirdim ve kadınla tatlı tatlı konuşmaya başladım.

15⁵¹⁹

Biz konuşurken Çerkez yanı başımda ayakta duruyor ve hiçbir şey söylemeyerek sükût içinde dinliyordu.

Kadın dedi ki:

— Macuncu başı, bizim hanımefendiler şimdi bu köşkte değiller. Arkada, başka bir köşkte oturuyorlar. Bilirsin ki her vakit sen geldiğin zaman tablamlı bizde boşaltıyordun. Eğer istersen oraya da git, onlar da macunsuz da kalsınlar...

Herif, bana şüpheli bir tavırla duruyor gibi geldiğinden kadınla daha fazla konuşup ağzından lakırdı almaktan sarf-ı nazar ettim⁵²⁰ ve parlak bir nara ile: “Hay hay!” dedim. Ve tablayı kapınca başımın üzerine ve sehpayı koluma taktım, herife:

— Haydi bakalım, düş önüme kabadayı, diyerek yola düzüldük.

⁵¹⁹ Orijinal/tefrika metinde numaralandırma bu şekilde devam etmektedir.

⁵²⁰ sarf-ı nazar etmek: vazgeçmek

Köşkten çıktık, diğer köşklerin arasından geçtikten sonra açıkta tek ü tenhâ⁵²¹ bir vaziyette duran kâgir⁵²² bir diğer köşke doğrulduk.

Herif giderken hiç sesini çıkarmıyor, derin derin düşünüyor yahut öküzler gibi geviş getiriyordu.

O köşke vardığımız zaman, bir hayli vâsi olan etraf bahçesinden geçtik, herif inşallah burada beni kadınlarla yalnız bırakır da birkaç malumat alırdım. Eğer burada da bir şey koparamazsam dönüşte öteki köşke uğrayıp oradaki kocakarıyı söyletmek işten değildi.

Herif köşkün arka kapısından girdi, ben bu tenhada sehparamı yere indirmiş, tablâmı üstüne koymuş, yanık yanık elimdeki maplakları şakırdatmakla meşguldüm.

— Ee, canım, macunun âlâsı, dedik.

*

Bir an oldu ki kapının açıldığını ve herifin elinde bir tabakla tekrar gözüküğünü gördüm. Hiç sessiz bir işaretle beni içeri çağırıyordu.

Tablayı ve sehpayı kapınca “Bismillah, işte geliyor.” dedim ve kapıdan içeri aldım.

Dışarının güneşinden olacak, karanlıkça bir ev altı idi. Fakat adımı atar atmaz bilmem ne oldu, iki kolumu kuvvetli eller büküp arkama aldılar ve ân-ı vâhidde⁵²³ küçük bir zincirle kilitleyerek tablâmı bir tarafa, sehparamı bir tarafa bir tekme ile ben de bir çukura yuvarlandığımı hissettim.

Ve tepemde bir demir kapının kilitlendiğini işittim.

Kendime kaç saat sonra geldiğimi tayin etmek mümkün değildir. Çünkü her ne kadar yanımda saat varsa da bunu görmek için hafif bir ziya bile yoktu. Zifirî karanlık bir kuyu yahut mağara içinde gömülmüş denilebilirdim.

⁵²¹ tek ü tenhâ: tek başına

⁵²² kâgir: taştan yapılmış

⁵²³ ân-ı vâhid: kısa süre

Ayağımın altında açılmış olan delikten tepe aşağı yuvarlandığım vakit başım, öteye beriye çarpmış olmalı ki sızılar hissediyor ve elimle yokladığım zaman ıslaklık bularak kan akmakta olduğunu zannediyordum.

El yordamıyla cebimdeki iki mendili birbirine bağlayarak başımın yaralarını sıktım ve zulmet içinde parmaklarımın temasıyla bulunduğum yerin ne şekil olduğunu anlamaya çalıştım.

Lakin bu herifler ne yırtıcı ne canavar şeylerdi ve meramlarına nâil olmak⁵²⁴ için hiçbir vahşetten hiçbir hıyanetten geri durmamakta ne yaman insanlardı!

Bir kere son derece kurnaz ve keskindiler. Beni macuncu kıyafetinde bile tanıyıp böyle bir tuzağa düşürmekteki bariz muvaffakiyetlerini şu mevkide bile tebrike layık buluyordum.

Bir taraftan bu mukayese ile meşgulken diğer taraftan elimle ayağımla ölçmüş, yoklamış, bulunduğum yerin sarnıç olmak üzere yapılmış bir tuzak olduğunu keşfetmiştim.

Demek yine ellerine geçmiş, hem bu sefer evvelki gibi merhamet, insaf bekleyemeyecek zalim bir surette avuçlarının içinde tıkışmış kalmıştım. Geçen sefer müreffehen⁵²⁵ karyolalı bir odada ve muntazam yemeklerle it'âm edilmek⁵²⁶ şartıyla hapiskens, bu sefer tekme altında ezilen bir fare yavrusu gibi çaresiz vaziyette bulunuyordum.

Bu sefer ihtimal yemek falan vermeyecekler ve kim bilir ne işkencelerle canımı alacaklardı. İçim sızlayarak:

— Zavallı hanımefendi, zavallı Suzancık, diye ah ettim.

Lakin bu etrafımda dönen dolap nasıl şimdi? Bunlar burada kaç evi işgal etmişler, nasıl teşkilatla birleşmişlerdi?

Evvela, kaçtığım köşkteki kocakarı beni tanımış mıydı? Her hâlde kuru kemikli Çerkez'in köşkün yan tarafından gelmesi hayra alamet değil, bilakis suikastın başladığını anlatıyordu.

⁵²⁴ nâil olmak: ulaşmak

⁵²⁵ müreffehen: rahatça

⁵²⁶ it'âm edilmek: doyurulmak

Demek ki bunlar ben daha oraya gelmeden ve eğer bu mümkün değilse gelirken uzaktan beni tanımış ve tertibat almış, her şeyi hazırlamış bulunuyorlardı. Bunda şüphe yok. Köşkün boş olduğunu ihtiyar kadın söylemişti. Demek benim firarım üzerine zabıtaya müracaatımdan korkarak, ihtiyaten orasını tahliye etmiş olacaktı. Orasını tahliye etmiş ve merkezlerini civardaki bu sarnıçta can çektiğim köşke nakletmiş olmaları lazım geliyordu.

Fakat “onlar” dediğim bu eşkıya çetesinin elebaşları kimlerdi? Ve ne kadar nüfuzlu, emirlerinin altında ne hunhar yardımcılara malik reislerdi?

Bu noktaları düşündükçe yalnız kendi selâmetime değil, bütün İstanbul’un selâmetini tehlikede görerek “Meşhur zenginler nasıl sağ kalıyorlar?” diye titriyordum.

Böyle müthiş reisler elindeki yırtıcı haydutlar para için neler yapmazlardı Ya Rabbim!

İşte bizi (Suzancık elbette benim gibi böyle cendere içinde değildir a, çünkü ne olsa babasının emriyle kaldırılmış ve saklanmış olduğundan elbette benden ziyade hüsn-i muamele⁵²⁷ görmektedir.) böyle hain maksatla kurban edip takip etmiyorlar mıydı?

Şüphesiz benim kellemler artık uçmuş demektir.

İnsan garip bir mahluk... Bir saat evvel tasvirî havsalasını yakıp kavuran korkunç vakalar, bir saat sonra daha feci şartlar dâhilinde tahakkuk edip başına geliyor. Ne olmak lazım gelir? Bu hâlde korkudan can vermek endişeden harap olmak değil mi?

Hâlbuki bu tevekkül mü, tahammül mü nedir? İnsana bir salâbet⁵²⁸ geliyor, adeta tehlike içinde kıvranan kendisi değilmiş de okuduğu bir romanın kahramanı imiş gibi hissiz, tutuk, nefes alıp oturuyor.

⁵²⁷ hüsn-i muamele: iyi muamele

⁵²⁸ salâbet: sağlamlık

İşte ben de tasvirî halecanlar içinde bayıltacak şu andaki vaziyetimi, bu karanlık belki yılanlar, çıyanlar me'vâsı⁵²⁹ olan yerde adeta sekînetle⁵³⁰ görüyordum.

Bu belki kurtulacak hiçbir ümidi olmayanlara mahsus bir sekînet ki tıpkı darağacına götürülenlerin bazılarında aşırı görülen mekânetin aynı...

*

Böyle ruhum bin endişe ve sükûn tevalisi⁵³¹ arasında kıvranıp kanayarak kaç saat kaldım bunun tahmini kabil değildir.

Yalnız bu esnada bir an oldu ki bulunduğum yerin üst köşesinde bir aykırı ses işitir gibi oldum. Kendi kendime: “Eyvah, cellatlar geliyor!” diye yüreğim hopladı.

Filvaki⁵³², sesin geldiği tarafta bir kapak kalkarak içeri giren ışık sayesinde zindanın insan boyunu pek az tecavüz edecek⁵³³ kadar yüksek bir yer olduğunu görmemle beraber anlaşılamayan bir el, kapağın arasından uzanıp bir kutu gösterdi.

Acaba bunu bana alsın diye mi uzatıyorlardı? Her ne olursa olsun bu benim içindi, uzandım, aldım. Kapak da o esnada kapandı.

Şimdi yine karanlıkta idim. Fakat hemen hayatı bir fikir zihnimi yakmaya başladı. Elimdeki mustatil⁵³⁴ şeklindeki kutuyu sallayarak:

— Acaba içinde ne var, açayım mı, yoksa, diye düşündüm. Evet, bu mevkide elbette düşmanlarımdan hayır ve vefa bekleyemezdim.

⁵²⁹ me'vâ: yer

⁵³⁰ sekînet: sakinlik

⁵³¹ tevali: takip

⁵³² filvaki: gerçekten

⁵³³ tecavüz etmek: aşmak

⁵³⁴ mustatil: uzayan

Elbette bu bana bir muzırret⁵³⁵ îka etmek⁵³⁶ için tertip olunmuş bir oyundu. Salladığım kutudan hiçbir ses işitmiyordum. Öyle geliyordu ki hareket, hayat vardı da ses yoktu.

Bu ne olabilirdi?

Birden dimdik olmuş, kıllarımdan soğuk bir raşenin⁵³⁷ aktığını duydum. Bir yılan mı? Bir yılan mıydı?

İnsiyakî⁵³⁸ bir hareketle kutuyu fırlattım, attım.

Ve hemen kapağı açılıp da eğer yılan varsa çıkar ve beni burada korkunç ölümlerle boğar endişesiyle yere eğilerek aradım.

Hayret, karanlıkta kutunun düştüğü tarafa eğilmiş elimle araştırıyordum ki elime bir mum geçti.

Filhakika, kutuyu yere attığım vakit kapağı açılmış, içindekiler dökülmüştü. Tekrar bir daha muayene ettiğim vakit bir kibrit kutusu da buldum.

Bu ne demek oluyordu?

Mebhut, muhtelic⁵³⁹, hemen mumu yakarak peyda olan ziya içinde kutuyu da aldım. İçinde katlanmış bir kâğıt olduğunu görünce hemen çıkararak açtım, bu kâğıt yazılıydı.

Titreyerek halecanlar içinde gözüm görmeyerek kâğıdı evirip çevirip ve bunun ne manası olduğunu anlamak istiyordum.

Bunu ancak imza yerinde Suzan ismini görünce anladım bu o kadar me'mûlsuz⁵⁴⁰ bir saadetti ki şimdi sarnıç içinde deli gibi sıçırıyor, koşuyor ve çırpınıyordum.

Fakat ne olduğunu daha vuzuhla anlamak için hemen yazıyı okumak lazım olduğunu düşünerek mumu elime aldım ve kâğıdı okumaya başladım.

⁵³⁵ muzırret: zarar

⁵³⁶ îka etmek: vermek, yapmak

⁵³⁷ raşe: titreme, ürperme

⁵³⁸ insiyakî: içgüdüsel

⁵³⁹ muhtelic: titrek

⁵⁴⁰ me'mûlsuz: umulmaz, beklenmedik

“Pek büyük tehlikeler içindeyiz. Eğer planım muvaffak olursa sizi ve kendimi kurtarmayı kuvvetle ümit ediyorum. Siz hiç endişe etmeyerek geceyi bekleyiniz, Allah’ın yardımıyla kaçabilirsek ne âlâ... Kaçamadığımız hâlde yarın son gününüz olacaktır. Bunun için her fedakârlığı ihtiyar ederek⁵⁴¹ sizi kurtarmaya hayatıma ah-dettim. Sabır, intizar⁵⁴² ve ümit.

Suzan”

Ah, yavrum, Suzan’ım! Demek o da aynı evde idi ve benim bodruma tıkdığımdan haber almış bulunuyordu.

Bu kutuyu böyle gönderebilmek için evdekilerin bazılarını kendi tarafında celbetmesi lazım gelirdi.

Acaba bunlar kendilerinden bir fayda me’ûl edilebilecek faal insanlar mıydı, yoksa hizmetçileri evin dâhilinde böyle bana bir kutu verebilecek derecede olanlardan mıydı?

Yarın son günüm olacağını haber verdiğiğe nazaran evde hâkim kuvvetlerin tasavvurlarından ve hareketlerinden haberdar bulunması lazım gelirdi. Herhâlde hiç ümit etmediğim bu halas tahakkuk eder de buradan Suzan’ın sayesinde kurtulur, kaçabilirsem tabii o da beraber kaçacağından artık ilk yapılacak şey hemen dos-doğru polis müdüriyetine gidip bütün vukuatı anlatarak zabitanın himayesi altında Aksaray’daki konaktan defineyi alıp kaldırmak ve belki tevkifleri mümkün olmayıp, kaçabileceklerinden, heriflerin bundan sonrası için pençelerinden kurtulmak üzere, hanımefendi ve Suzan’la birlikte meçhul ve uzak diyarlara uçup gitmekten başka çare yoktu.

Fakat ne mümkünse yapıp herifleri kaçırmamaya çalışmak da İstanbul’un ve insanların selameti için lazım bir şeydi.

Bu, köhne Bizans’ın oyuklarında gizlenmiş yaşayan ve başkalarının mallarını elde ederek geçinmeye çalışan binlerce caniden bu bizimkiler elbette eşnâdırlar.

⁵⁴¹ ihtiyar etmek: yapmak, gerçekleştirmek

⁵⁴² intizar: bekleyiş

Ötekiler ihtimal açlıklarından, ihtimal ihtiyaçlarından şunu bunu çalarak ötekini berikini öldürerek yaşamaya çalışıyorlar ki berikiler böyle köşklerde oturacak kadar servetleri olduğu hâlde ancak fazla para için katil ve cinayet irtikâbından zevk buluyorlardı.

Kendi kendime verdiğim karar katiyen bu idi. Dosdoğru polis müdüriyetine gidip bu köşkleri ve bilhassa o Raci olacak caniyi ve avânesini⁵⁴³ ihbar etmek ve onların ele geçmesi için mümkün olanı yapmak olmalıydı.

Böyle gece yarısına kadar (çünkü şimdi elimdeki mum sayesinde saatimi muayene ederek vakti takip edebiliyordum) bin türlü kararlar arasında çırpınıp çırpınıp bekledim.

Acaba halas mı yoksa mevt mi⁵⁴⁴?

Şimdi yahut biraz sonra kapak yine açılıp buradan çıkarılacak mıyım, yoksa verilen haber mucibince bu saadet mümkün olamayarak yarın ölecek miyim?

Öleceksem acaba nasıl ölümle öldürecekler?

Bu hatta en hafif bir surette bile olsa benim için yine feci ve müthiş olacaktır. Çünkü iki ihtimal içindeyim.

Kurtulup Suzan’la mesut hayatlarda yaşamak yahut kurtulamayıp burada katlölünmek!

Acaba şu esnada Suzancık istediği şeyde muvaffak olmak için ne çarpıntılar içinde uğraşıyor ve acaba uğraşıyor mu, yoksa muvaffakiyetten me’yûs olmuş dövünüyor mu?

16

Saatlerce bu endişelerle dövündüm. Bazen bir dakika, bin türlü vehmin⁵⁴⁵ ihtilâcıyla⁵⁴⁶ seneler kadar uzuyor ve beni bu kasırgalar arasında kıvrandırıyor. Acaba Suzancık teşebbüsünde muvaffak olup da beni kaçırabilecek mi, yoksa bu korkunç gecenin korkunç

⁵⁴³ avâne: yardımcı

⁵⁴⁴ mevt: ölüm

⁵⁴⁵ vehm: kuruntu

⁵⁴⁶ ihtilâl: çarpıntı

saatleri böyle binbir teşennüc⁵⁴⁷ arasında sürüklenip sabah olarak fenaya mahkûm mu kalacağım?

Tertibatın ne olduğuna dair zerre kadar malumatım olmadığı için kendi kendime bin türlü şeyler tasavvur ediyor, bazen Suzan'ı da bu firar teşebbüsünde ele geçip bahusus beni de beraber götürmek istediği anlaşılarak onun da işkencelere maruz kalmasını haşyetle⁵⁴⁸ görüyor, kendi kendimi harap ve helak ediyordum.

*

Saat on ikiyi geçmiş, mumlar bitmiş, ben artık kâmilten me'yûs bir hâlde kalmış idim. Evi derin bir sükût kaplamış, bir iki saatten beri tek bir çıt işitilmiyor ve kendi kendime acaba bu mezar sükûtu içinde neler oluyor, Suzancık harekette mi diye meraktan kuduru-yordum.

Fakat saatler bu derin ve her türlü harekete müsait sükûta rağmen boşu boşuna geçip geçip sabaha yaklaştıkça kara bir ümitsizliğin varlığını istila etmesine mâni olamayarak meftûr⁵⁴⁹ kalmıştım.

Hissedilmez bir hareket oluyor gibi geldi. Sarnıcın kapısı mı açılıyordu? Hemen o tarafa atıldım, yoklamaya başladım. Sıçrayıp sıçrayıp elimle bakıyor ve demir kapak yerinden uyanıyor zannediyordum.

Hayır, aldaniyordum, kapak bir vech-i sâbık-ı muhkim ü metîn⁵⁵⁰ yerinde idi. Me'yûsen⁵⁵¹ çöktüm ve başımı elimin içine alarak yine yumruklamaya başladım.

Uzun zamanlar geçti. Müddetini tayin edemeyeceğim bu zamanlardan sonra bir an oldu ki artık aldanmadığıma hükmetmek, kapağın kımıldadığına karar vermek lazım geldi.

Evet, oh ya Rabbim, şükür Allah'ım. Kapak kımıldamış, açılmış, karanlıkta bir el uzanmıştı. Fakat tanıyamadığım bir sesin fi-

⁵⁴⁷ teşennüc: kasılma

⁵⁴⁸ haşyet: korku

⁵⁴⁹ meftûr: ümitsiz

⁵⁵⁰ vech-i sâbık-ı muhkim ü metîn: önceki gibi sağlam bir şekilde

⁵⁵¹ me'yûsen: ümitsizce

sılıtısını işitince ve uzanan elin nasırlı, bulaşık olduğunu hissedince dondum, kaldım.

Bu ne idi? Ben Suzan'ı bekliyor, onun sesini işiteceğimi, onun elini tutacağımı zannediyordum. Acaba, bu yine bana kurulmuş bir tuzak mı idi, yoksa?

Ne olursa olsun, mademki Suzan'ın söylediğine nazaran yarın sabah ölüm muhakkaktı, o zamana kadar her türlü teşebbüse hakkım vardı. Ses fısıldadı:

— Şu sandalyeyi alınız da gürültü etmeden çıkmaya çalışınız.

Ve kapaktan aşağı yukarıdaki pencerenin ianesiyle hafifçe aydınlık sayesinde bir sandalyenin bulunduğum yere uzatıldığını görerek hemen ellerimi uzatıp kavradım.

Ve yere koyarak sıçradım, üzerine atladım, şimdi bu sayede sarnıcın kapağına rahatça yetişebiliyor ve kapağın kenarlarını kolayca tutabiliyordum.

Bir kere kollarımla sıkı sıkı tutunca ayaklarımı sandalyenin arkasına dayayarak kendimi çektiğim gibi, yukarıda sesin sahibi (galiba bir ihtiyar kadın) de elleriyle tutup yardım ettiğinden o anda kendimi kapağın üstünde buldum.

Kadın, kulağıma sokularak:

— Aman dikkat ediniz, dedi ve sarnıcın kapağını yine yerine koyup eliyle kolumu tutarak beni çekmeye başladı.

Karanlıkta nereye götürüldüğümü, ne yapıldığını fark edemiyor, sade itaatle sürüklenen tarafa gidiyordum. Yüzüme dokunan serin bir cereyan, yakında açık bir pencere veya kapı olduğunu hissettiriyordu.

Kendimi kâmilen bu hava ile muhat⁵⁵² bularak bahçeye çıkarıldığımı anladım ve semanın aydınlığı altında gölgede bir şeklin bana atıldığını görerek bunun Suzan olduğunu hissiyle kollarımı açtım.

Şimdi Suzan kollarımın arasındaydı. Başka hiçbir sebeple, hiçbir vechile bu vaziyette bulunması mümkün olmayan nûr-ı mah-

⁵⁵² muhat: kuşatılmış

lûk⁵⁵³ bu feci gecenin feci hadiseleri sevkiyle göğsümün üstünde kalbimin çarpıntıları arasında teneffüs ediyordu.

Fakat bu derâgûş⁵⁵⁴ pek kısa oldu. İhtiyar kadın kapıyı çekmiş, bizi bir eliyle sürüklüyordu.

Koşmaya başladık.

*

Dün gece daha harikali bir firar ile yine bu topraklarda soluk soluğa koşmuş ve artık her şey olup bitmiş zannederek türlü hül-yalarla mesut olmuşum. Fakat bu gece bir gece evvelkinden daha zengin, daha heyecanlı bir firarın kahramanı oluyor ve yine o topraklarda, fakat bu sefer daha parlak muvaffakiyet ümitleriyle çırpınarak koşuyordum.

Köşkten işitilmeyeceğimize kanaat getirecek kadar uzaklaştığımız zaman elimle onları durdurarak kendim de tevakkuf ettim.

— Durun da bir nefes alalım ve biraz konuşalım, dedim.

Kocakarı:

— Aman, beyim bir an bile durmak hatadır, bir ayak evvel uzaklaşıp köye olsun varalım da selamete çıkalım, diye cevap verdi. Sonra maazallah arkamızdan gelirler de ele geçirecek olurlarsa üçümüzün de bittiğimiz gündür.

Daha bulunduğumuz yerden dün geceki kaçtığım köşke bile varmak için hayli yol vardı. Sonra oradan Ayastefanos'un hizasına yetişmek için uzun bir mesafe kat'ı⁵⁵⁵ lazım geliyordu. Eğer bizim kaçtığımızı herifler haber alıp peşimize düşecek olsaydılar, şu anda bile yakalarımız ellerinde olmakla beraber yine kadının sözlerini doğru bularak artık koşmuyorsak da hızlı hızlı yürüyorduk.

Şimdi Suzan hem nefes nefese yürüyor, hem de anlatıyordu:

— Sizin bu sefer yine ele geçip sarnıca konulmanız sayesinde ben de kurtuluyorum. Çünkü eğer siz olmasaydınız, biz kendi kendimize kaçmaya karar veremeycektik. Sizin öldürölmek tehlike-

⁵⁵³ nûr-ı mahlûk: nur saçan, yüce varlık

⁵⁵⁴ derâgûş: kucaklaşma

⁵⁵⁵ kat': aşma

sinde olduğunuzu haber alır almaz, ben Sıdika Hanım'ı zorladım, artık elini ayağını öptüm, türlü vaatler, türlü ricalarla kalbini yumuşatarak muavenetini⁵⁵⁶ temin etmeye muvaffak oldum.

Kesik kesik anlattığı ve ara sıra Sıdika Hanım'ın ilave ettiği sözlerle gerek firarın şeraitini ve gerek daha evvel vukua gelip de meçhulümüz kalan ahvali anlamaya başladım.

*

Bu ahval şu veçhile cereyan etmiş oluyordu.

Sıdika Hanım, Suzan'ın sütnnesi, babası Raci Bey'in yakınlarından ve mensubiyetinden olduğu için bu adam Paris'ten avdet ettiği zaman onun yanına gelmiş ve orada oturmaya başlamıştı. Fakat ara sıra pek çok sevdiği Suzan'ı gelip görmekten de hâlî kalmıyor⁵⁵⁷ ve böylece iki aile arasında bir hat temin etmiş oluyordu.

Ben, Erzurum'dan gelip de hanımefendilerle görüştüğüm vakit bu haberi de Raci Bey o aralık başka bir iş için Mısır'a gitmeye mecbur olduğundan (Sıdika Hanım'ın anlayabildiği kadar) küçük kardeşi Hüsrev Bey'in bu işe göz kulak olmasını tembih etmiş, gitmişti.

Hüsrev Bey ise daha genç, daha faal, daha haris⁵⁵⁸ bir adam olduğundan böyle bol bol para haberini alır almaz bütün bütün faaliyete gelerek türlü dolaplar kurmuş, türlü tedbirler almıştı.

Benim müteaddit⁵⁵⁹ kollar vasıtasıyla takip ettirilmem, Taksim'deki apartmanın gözaltında bulundurulması, Aksaray'daki konağa ihtiyaten adamlar iskân edilmesi⁵⁶⁰ hep bu zümredendi.

Sıdika Hanım işin kendi kabahatiyle böyle büyüyüp vahim neticeler almak üzere bulunduğunu görünce getirdiği haberdan pişman olarak kabahatini tamir için çare araştırmakta bulunuyordu.

⁵⁵⁶ muavenet: yardım

⁵⁵⁷ hâlî kalmamak: boş durmamak, geri kalmamak

⁵⁵⁸ haris: hırslı

⁵⁵⁹ müteaddit: sayısız

⁵⁶⁰ iskân edilmek: yerleştirilmek

İşte bu esnada bir gün Suzan'ın cebren⁵⁶¹ yakalanıp Kalitarya'daki köşke getirildiğini görmüş, o vakit çok sevdiği küçük hanımın da tehlikeye düştüğünü görünce aklı başından giderek ne yapıp yapıp bu hâllere bir nihayet getirmeye karar vermişti. Fakat Suzan her ne kadar köşkten çıkmaktan menolunuyorsa da fena bir muameleye maruz kalmıyordu. Bunun için bakalım ne olacak, birkaç gün daha geçsin diye, işi açıktan açığa isyana dökmemeyi iltizam ediyorlardı.

Nihayet dün ben de yakalanıp sarnıca tıklılınca ve bahusus ciddi tehlikede bulunduğum öğrenilince iki kadın, bilhassa Suzan, deli gibi olarak mutlaka beni kaçırmaya ve bu arada onlar da kaçmaya karar vermişlerdi.

Hüsrev herifi, Raci Bey gibi sevken ve tab'an⁵⁶² hilekâr ve zalim bir adam olduktan başka bu hile ve zulüm meylini kolayca cina yet derecesine çıkaracak kadar denî⁵⁶³ tabiatlı bir melundu⁵⁶⁴.

Raci Bey para için her hileye başvurur. Her oyunu mübah⁵⁶⁵ adeder. Maddeten fenalığa kadar ilerlemezken, bu adam bilakis fenalık yapmaktan zevk alıyordu. Melun hilkatı⁵⁶⁶ onu en sade oyunlara bile kan karıştırmaya sevk ediyordu. Sıdika Hanım:

— Bunun babası da dubaracıdır⁵⁶⁷, fakat Hüsrev Bey korkunç bir adamdır, Allah kimseyi eline düşürmesin, diyordu. Sizin paşanın paralarını ele geçirmeniz ihtimalini düşündükçe kudurmuş gibi ağzı köpüklenerek deli oluyordu.

Suzan, birdenbire halecanla koluma sarılarak:

— Aman bir ayak sesi var. Koşa koşa bize doğru geliyorlar, diye çırpındı.

⁵⁶¹ cebren: zorla

⁵⁶² sevken ve tab'an: yaratılış olarak, mizacen

⁵⁶³ denî: alçak

⁵⁶⁴ melun: kötü, uğursuz

⁵⁶⁵ mübah: sevap, uygun

⁵⁶⁶ hilkat: yaratılış

⁵⁶⁷ dubaracı: hilekâr

Üçümüz de ihtilaç içinde durduk. Gecenin karanlık sükûtunda bu açık sahada arkamızdan birtakım adamların koşa koşa geldiğini işitiyorduk.

Aman ya Rabbi! Acaba bizi mi takip ediyorlar? Eğer öyle ise daha köprüye hayli mesafede, bu saklanacak bir siper bile bulunmayan açık yerde ellerine geçtiğimiz gündü.

Ne yapabilirdik?

Sıdika Hanım zangır zangır titriyor “Aman evladım, bir çare bul yavrum!”, Suzancık baygın bir hâlde kollarıma asılarak: “Mahvolduk, mahvolduk!” diye inliyordu.

İlk yapılacak şey tabii tabana kuvvet koşmak ve mümkün olduğu kadar köye yakın bulunmaya çalışmaktı.

Fakat bana, hatta ne olsa genç olduğundan daha idmanlı olan Suzan’a kalsa koşmak kolaydı. Fakat koşacak hâli olmayan ihtiyar kadını da bırakmak muvafık olmadığından herifler ne olsa bize yetiyecekler ve muhakkak ele geçireceklerdi.

Ben, hem koşuyor hem de onları sürüklemeye çalışıyordum.

Tamam, köprüye yaklaştığımız zaman oradan bir otomobil borusu sesi işittim.

Ve o anda bir otomobilin feneriyle yolun aydınlandığını gördüm.

Bu tarafta herifler epeyce yaklaşmışlar: “Hey, durun... Sonra fena ederiz, kıpırdamayın!” diye haykırıyorlar, üzerimize geliyorlardı.

Fakat orada görünen otomobil bize doğru geleceğine tevakkuf etmiş ve galiba dönmüş gidiyordu. Ben bu felaketi görünce dizlerimin bağı çözülerek: “Eyyvah, şimdi mahvolduk!” diye inledim ve artık koşamaz, hatta hareket edemez bir hâlde idim. Başım dönüyor, gözlerim kararıyor, artık ayaklarım dolaşarak yere yuvarlanıyordum.

Suzan, zavalıcılık tir tir titreyerek: “Aman, Doktor Bey, durmayınız, kaçalım, kaçalım geldiler işte!” diye feryat ediyor, beni sürüklemeye çalışıyordu.

Şu bize nispeten zayıf görünen kadınlar hayatın en müşkül zamanlarında ne kadar metanet gösteriyorlar ya Rabbim!

İşte belki ben koşabilsem, şu anda köprüye varmış ve belki tehlikeden kurtulmuş bulunacağımız hâlde mâhâza kımıldanmayıp bir kötürüm gibi orada çömelip kaldığım için herifler geldiler, bizi yakaladılar.

Bunlar iki kişiydi, fakat çelik gibi elleriyle bir tanesi bizim gibi daha beş kişiyi haklayabilirdi.

Suzan, benim heriflerin elinde çırpındığımı görerek istimdâd ediyor⁵⁶⁸ “İmdat, cankurtaran yok mu?” diye haykırıyordu.

Bu esnada köprü tarafından sesler işitildi:

— Hey, dur be... Davranma!

Ve bize doğru koşuşan adamlar fark olunuyordu.

Çerkezler bu hâlde karşı biraz şaşalamakla beraber metanetlerini bozmadılar. Fakat imdatçılar yetişmişler, ellerindeki elektrik fenerlerinin ianesiyle herifleri kısıkvrak tutmuşlardı.

Bir tanesi.

— Ne oluyor canım, diye sordu.

Bu ses! Bunu pek yakından tanıyordum. Ben kimin olduğunu düşünürken gelen üç kişiden birinin elindeki fenerin aksiyle yüzünü de görünce:

— Fuat, diye haykırdım.

Bu, mektep arkadaşım, dün Beyoğlu’nda rast gelip bizim işi danışmak üzere polis müdüriyetine gönderdiğim Hasan Fuat Bey’di.

17

Gelenlerin kimler olduklarını görüp anlar anlamaz hemen haykırdım:

— Aman herifleri iyi tutunuz, kaçmasınlar.

Fuat’ın pek acar adamları olduğu anlaşılan arkadaşları bu işi zaten yapmışlar, onları kısıkvrak bir hâlde getirmişlerdi.

⁵⁶⁸ istimdâd etmek: yardım istemek

Herifler debeleniyor, kurtulmak için uğraşıyorlar, bükülmüş kollarını, galiba kelepçelenmiş ellerini kurtarmak için kıvranyorlardı.

Fuat bu muvaffakiyetten memnun, muzaffer, gür sesiyle soruyordu:

— Canım bu hâl ne, yine ne oldu size Allah aşkına?

Kısaca anlatmaya mecbur oldum.

— Yeni bir bela, dedim. Fakat artık eminim ki bu bela sonuncudur. Şimdi sizin sayenizde bu şakiler elde edildi ya! Hemen dönüp köşke gidelim. Orada da kimi bulursak, onları da zincirleyelim. Tafsilatı sana sonra anlatırım. Sıdika Hanım olmasaydı, abd-i âciz⁵⁶⁹ bugün ahrete yolcuydum.

Fuat haykırdı:

— Amma yaptın ha, be. Bu kadar kolay mı bu?

— Kolay molay, yapacaklardı işte! Malum bazı adamların indinde⁵⁷⁰ kellenin, canın hiçbir pare⁵⁷¹ ehemmiyeti yoktur. Armut koparır gibi insan başı koparırlar.

Ben bunları söylerken yüzüne derin bir endişe yayılan Suzan kolumu sarsıyor:

— Aman köşke gitmeyelim. Ben artık oraya gitmek istemem. O heriflerle uğraşmak kolay değildir. Bir sürü belalı haydut.

Sıdika Hanım da bu fikirde olduğu için Fuat’la müzakere ettik. İş bu hâlinde artık resmen hükümete tevdi etmek zaruri idi. Biz otomobile gidecektik. Fuat arkadaşlarıyla köyün polis merkezine giderek bağladıkları herifleri oraya teslim edecekler ve icap ettiği veçhile, hareketle köşkü basıp yakalayabildiklerini tevkif edeceklerdi.

Kadınlar bu karara çok memnun oldular. Biraz yürüyüp otomobile dolduk. Fuat’la arkadaşlarını köyün caddesine bırakarak biz İstanbul yolunu tuttuk.

⁵⁶⁹ abd-i âciz: aciz bir köle

⁵⁷⁰ indinde: göre

⁵⁷¹ pare: parça

Yolda Suzan bana artık en çok en çok dört beş defa görüşmüş bir yabancı muamelesi değil, en samimi bir can yoldaşı muamelesi hitabı yapıyordu.

Sıdika Hanım düşünceliydi.

Acaba bir hareketle yeğenini ele verdiğine nedamet mi ediyordu⁵⁷²?

Bu noktayı merak ederek sordum:

Köşkte kaç erkek vardı Sıdika Hanım?

— Hüsrev Bey, iki candan arkadaşı... Bunlar, beyler. Sonra uşaklar arasında bu tutulanlardan başka üç dört kişi daha var.

— Nasıl? Bu köşk adeta bir kışlaya benziyor.

— Evet, öyledir.

— Ee, siz kadınlar kaç kişiydiniz?

— Dört, beş de kadın vardık. Fakat zannetmem ki Hüsrev Bey'i ele geçirebilirsiniz. O ne iblis, ne şeytan heriftir bilir misiniz?

Suzan burada korkmuş bir tavırla kolumun altına sokularak:

— Aman bir görseniz Doktor Bey! Bir başı var, tıpkı bir yılanbaşı. Hele gözleri... Diyorum ya, insan adeta başı büyümüş bir yılanın karşısında bulunduğunu zanneder. Yandan yandan, acı acı, kör kör bakan iki gözle, insanı mutlaka titretiyor.

Sıdika Hanım ilave etti:

— Hüsrev Bey yaman bir heriftir. Dünyada bu adamın bütün ömründe tek bir kimseye bir iyiliği dokunmuştur diyemem. Muzır-râta⁵⁷³ gelince, işi gücü her an her dakika fenalıktır. Gece gündüz etrafındakileri tazib edecek⁵⁷⁴ muzır oyunlar tertip eder. Kadınları korkutmak, erkekleri ürkütmek için her saat türlü korkunç işler yapar. Mesela, daha evvelsi gün, kimin aklına gelir beyim? Entarime bir kestane fişegi takmış. Nasılsa tutuşturduğu fişek patlamaya başlayınca, ay, deli oluyorum, zannettim. Bacaklarımın arasında bir

⁵⁷² nedamet etmek: pişman olmak

⁵⁷³ muzır-râta: zararlar

⁵⁷⁴ tazib etmek: acı çektirmek

patırtı, bir gürültü. Bomba mı patlıyor, top mu patlıyor bilemeyerek düştüm bayıldım. Suzancık içinde bulunduğu badireyi, korkularını, her şeyi unutmuş sütünesinin hâline gülüyordu.

Sıdika Hanım darılır gibi:

— A, kızım gülme Allah aşkına, gülecek zamanda mıyız? Şimdi Hüsrev Bey’i tutamazlar ya! Şayet tutarlar da bir zarar görürse düşün bir kere ne kududur, ne deli olur. Sadece seni, Doktor Bey’i kaçırdığım için değil, şimdi bir de polislerin eline geçip hapslere girmek de var. Artık ele geçmekten Allah kurtarsın. Hınzır herif yapmayacağı yoktur. Etimi, kemiğimi didik didik etmeye doyamaz, kanımı son damlasına kadar içmek ister.

Temin ettim:

— Yo, Sıdika Hanım, sen hiç korkma, dedim. Mesele, kendisini yoksa bir ele geçirmekte. Bir kere hükümetin pençesine geçerse onun dişini sökerler, tırnaklarını kırarlar da, kan içmek değil, parmak kaldıracak kudreti kalmaz.

*

İstanbul’a vardığımız zaman saat dördü geçiyordu. Bu vakitte sabah her ne kadar aydınlamışsa da her taraflar kapalı olduğundan hastaneye gidip hanımefendiye müjdelemek mümkün değildi. Suzan yerinde duramıyor, kıvranıyor:

— Niçin olmasın, diye sızlanıyordu. Burası hastane, herkes ayaktadır. Gider, müdürü yahut nöbetçi vazifedârı⁵⁷⁵ uyandırırız, meseleyi anlatırız, başımıza gelen harikulade vukuattan tabii müteessir olurlar⁵⁷⁶, bizi annemin yanına bırakırlar.

Ben, en evvel kapıda kapıcıyla uğrayacağımız müşkülâtı görerek tereddüt ediyordum. Fakat yanımdaki kadınların telaş ve isticâli mecbur etti. Hastaneye dayandık.

⁵⁷⁵ vazifedâr: görevli

⁵⁷⁶ müteessir olmak: üzölmek

Nakli uzun sürecek. Birçok müşkülattan, kapıcının temerrüdünden⁵⁷⁷, nöbetçi doktorun usul-perestliğinden⁵⁷⁸ bahse lüzum yok. Yalnız yarım saat kadar sabredip bu müşkülâtı hallettikten sonra hanımefendinin odasına girebildiğimizi söyleyeyim kâfi.

Valide ve kızın birbirine sarılmaları, bayılmaları, ağlamaları, Sıdika Hanım'ın bu işte oynadığı faal vazifeden – her nasılsa Hüseyin Bey'in korkusunu muvakkaten⁵⁷⁹ unutarak – memnuniyeti, bana kadınların, bilhassa hanımefendinin, kızını bulup getirebildiğinden hararetili teşekkürleri, benim mukabeleten⁵⁸⁰ bu işte Suzan Hanım tarafından hayatımın kurtulduğunu itiraf etmelerim...

Artık bir heyhey ki, deme gitsin:

Hanımefendi:

— Oh, artık, diyordu. Bir kere herifler şimdi ele geçtiler ya! Saadetimize artık hiçbir mâni kalmadı demektir. İlk işimiz konaktan paraları derleyip toplayıp almak, artık rahatımıza bakmaktır.

O zaman benim de aklıma paralar geldi. Bunları mühim meseleler arasında unutmuştum sahih. Onlar da vardı. Saadet yalnız ölümünden kurtulmakta ve Suzan'la beraber kurtulmakta değil, hamamın duvarında saklı definde idi.

Artık kâmilen bana kaynamış olan Suzan'la sürebileceğim pürüzsüz, nâmütenâhi⁵⁸¹ bahtiyarlık hayatını lekesiz bir sema gibi görerek derin neşe ve hayat selleriyle coşuyordum.

*

Biraz sonra hastaneden hanımefendiyle beraber çıkıp apartmana gittik. Aşçı kadın bizi çılgın gibi bir sevinçle karşıladı.

Biz saadetimizle binbir hülya kurar ve Kalitarya'daki vukuatın son haberlerine intizar ederken, Fuat Bey'in geldiğini haber verdiler.

⁵⁷⁷ temerrüd: inat

⁵⁷⁸ usul-perestlik: katı kuralcılık

⁵⁷⁹ muvakkaten: geçici olarak

⁵⁸⁰ mukabeleten: karşılık olarak

⁵⁸¹ nâmütenâhi: sonsuz

Fuat, büyük bir zafer tavrıyla:

— İş oldu, bitti. Artık hiçbir şeyden korkunuz kalmasın. Herifleri kündeleyip hepsini deliğe tıktık. Fakat o Hüsrev Bey yok mu sahiden azılı bir canavarmış. Kıyasıya beş on kurşun atmadan teslim olmadı. Şimdi Galatasaray’ında merkez memuru bey zatiâlinizi⁵⁸² görüp ifadenizi almak istiyor. Orada memurların refakatiyle Aksaray’daki konağa gideceğiz. Oradaki paraları derleyip toplayıp keyfimize bakacağız.

Hanımefendi, Fuat’ın bu işte son kertede oynadığı mühim ve canlı vazife için kendisine teşekkürler ediyor, o kendi mizacındaki adamlara mahsus bir mertlikle teşekkürle hacet olmadığını, işte yalnız bir arkadaşlık olduğunu söylüyordu.

*

Merkez memuruyla biraz görüşüp meseleyi kısaca anlattıktan sonra yanımıza bir sivil komiser resmen açılması için lazım gelen muamelelerin peşinde koştu. Nihayet bir an oldu ki, hamamda mühim dik mail taşın önünde bulunduk. Vidaları söküp memurların muvâcehesinde⁵⁸³ gizli altın dolu torbayı serdiğim vakit ne şahane bir manzara idi.

Hâzırûnun⁵⁸⁴ gözleri kamaşmış, dudakları lertzân⁵⁸⁵, kalpleri pür-şitâb⁵⁸⁶ nasıl baktıklarını ömrüm oldukça unutamayacağım.

Paraları Fuat’ın muavenetiyle torbaya sıkı sıkı bağlayıp Galatasaray’ına geldiğimiz zaman merkez memuru bey bunları teslim için birkaç saatlik intizar mecburiyetinde olduğumuzu söyledi.

Bu iş ancak iki saat sonra olabildi. Hanımefendi bizzat merkez memurunun huzurunda tedarik ettiğimiz iki şahitle paşanın vâris-i

⁵⁸² zatiâliniz: saygın bir kişi olarak siz

⁵⁸³ muvâcehe: ön

⁵⁸⁴ hâzırûn: huzurda bulunanlar, oradakiler

⁵⁸⁵ lertzân: titrek

⁵⁸⁶ pürşitâb: aceleci

yegânesi⁵⁸⁷ olduğunu ispat etti. Ve torbayı yüklenince hep birden apartmana doğrulduk.

*

Artık Suzan'ı görmeliydi. Yerinde duramıyor, fıkır fıkır kaynıyor, vücudu binbir hararetle yanıyor, gözleri süzülüyor, bilhassa bana baktıkça bu gözlerde nihayetsiz bir şefkat ve muhabbet canlanıyordu. Ah, nur, yavru Suzancık!

Hanımefendi bütün bu hâllerin farkında olacak ki, yemekten sonra Hasan Fuat'a verilmek üzere bana bir küçük çıkın altın teslim ederek:

— Bunu dostunuza verirsiniz, kıymetli muaveneti böyle şeylerle hiçbir vakitte kabil-i te'diye⁵⁸⁸ değildir. Bunu bilhassa söylemenizi rica ederim. Size gelince siz artık, biz demeksiniz. Sizi para ile mükâfatlandırmak arzusu bile büyük küstahlıktır. Yalnız bilsem ki münasip gördüğüm hediye kabul etmek istersiniz?

Anlamayarak bakıyordum. Müşfik⁵⁸⁹ bir tebessümle izah etti:

— Yok, telaş etmeyiniz. Hediye dediğim şey bilmecelerde olduğu gibi canlıdır. Size kızımı zevce olarak vermek istiyorum. Kabul mü?

Kulaklarına kadar kıpkırmızı olmuş olan Suzan başını eğerek latif bir vaziyetle bana ellerini uzattı. Bu nur elleri ibadet vaziyetiyle tutarak genç kızı kendime çektim. Ve onu göğsümün üstünde sıkarak pâk⁵⁹⁰ bir izdivaç⁵⁹¹ busesi⁵⁹² kondurdum.⁵⁹³

⁵⁸⁷ vâris-i yegâne: tek vâris

⁵⁸⁸ kabil-i te'diye: ödenebilir

⁵⁸⁹ müşfik: şefkatli

⁵⁹⁰ pâk: saf

⁵⁹¹ izdivaç: evlilik

⁵⁹² buse: öpücük

⁵⁹³ Matbaacının notu: “*Define* burada bitmiş görünmekle beraber henüz hitam bulmamıştır. Feci ve esrarengiz mâbâdını, *Kan Damlası* ismindeki zeylinde okuyacaksınız.”

KAN DAMLASI

Define'nin Zeyli

Numara bir

Bu sabah saat sekiz raddelerinde⁵⁹⁴ köyün karakolunda telefon zili şiddetle çınıyordu.

Muavin bey henüz uykuda olduğundan karşıki odada bulunan nöbetçi polis efendi telefona gelerek aleti kulağına götürdü ve gür bir sesle haykırırcasına sordu:

— Alo, nedir o?

Telefonda gayr-i tabî bir teessürle⁵⁹⁵ büzülmüş, titrek bir ses hemen atıldı:

— Pardon efendim, orası karakol değil midir?

— Evet, ne istiyorsunuz?

— Merkez memuru bey orada mıdır?

— Hayır, daha uykudan kalkmadı.

— Aman kendisini çabuk uyandırınız, konuşmak, kendisine bir şey söylemek istiyorum. Oturduğum köşkte müthiş bir cinayet irtikâb edildi⁵⁹⁶. Bir kadın öldürdüler... Çabuk gelmeli, meseleye vaziyet etmeli⁵⁹⁷. Kendisini hemen uyandırınız ve sözlerimi söyleyin.

⁵⁹⁴ radde: sıra, zaman

⁵⁹⁵ gayr-i tabî bir teessür: sıra dışı kederler

⁵⁹⁶ irtikâb edilmek: işlenmek

⁵⁹⁷ vaziyet etmek: el koymak

— Siz kimsiniz, nerede oturuyorsunuz?

Cevap aynı sesle şu yolda verildi:

— Ben Doktor Şakir Feyzi... İstanbul yolunda çilek tarlalarının üstünde, tepedeki İngiliz Köşkü'nde oturuyorum... Bildiniz ya?

Polis, Şakir Feyzi Bey'i ve oturduğu köşkü tabii iyi biliyordu.

Köşk, Tarabya tepelerinin birinde vaktiyle konsoloslukla İstanbul'a gelmişken bilahare hizmetten çekildiği vakit şehri terk etmeyecek burada kalmış zengin bir İngiliz tarafından yaptırılmış pek mutena⁵⁹⁸, pek musanna⁵⁹⁹ bir bina idi. Dört tarafı büyük ihtimamlarla⁶⁰⁰ yetiştirilmiş cesîm⁶⁰¹ ağaçlarla muhat⁶⁰² ve yüksek duvarlarla çevrilmiş bu köşk yalnız medhalde⁶⁰³ denizden görülebilirdi.

Son senelerde boş kalmış iken bu yaz ibtidâsında⁶⁰⁴ zengin bir Türk ailesi taşınmış ve ailenin sürdüğü mükellef hayat esasen zengin sakinleri tarafından bile hayretle telakki edilecek derecede debdebeli idi.

Her akşam otomobiller çiftler çiftler, birisinde biri yaşlı, diğeri genç iki müstesna hanımefendiyle bir genç bey, diğerinde mürebbiye olduğu anlaşılan bir kadınla iki çocuk ve bazen yaşlı bir kadın görülürdü.

Demek köşkte bu gece bir cinayet irtikâb edilmişti ve oturanlar zabıtanın müdahalesini istiyorlardı.

Memur efendi keyfiyeti, ihmal edilemeyecek bir ciddiyet ve vahamette⁶⁰⁵ görerek hemen binanın merdivenlerini çıkmaya başladı. Üst kata geldiği vakit orada kapalı bir odaya tık tık vurarak henüz uykuda olan muavin beyi haberdar etti

*

⁵⁹⁸ mutena: seçkin

⁵⁹⁹ musanna: şahane

⁶⁰⁰ ihtimam: özen

⁶⁰¹ cesîm: kocaman

⁶⁰² muhat: kuşatılmış

⁶⁰³ medhal: giriş

⁶⁰⁴ ibtidâ: baş, başlangıç

⁶⁰⁵ vahamet: güçlük, tehlikeli

Bir çeyrek sonra muavin bey telaş ve isticâlle kalkıp giyinmiş bir hâlde yanına iki memur daha alarak çift atlı bir arabaya atlamış, köşke giden en kısa yolda uçuyordu.

Köşkün kapısına geldikleri zaman orada kendisine intizar⁶⁰⁶ olunduğunu bir hareket ve faaliyet gördü. Uzun boylu, iri yapılı, mehîb⁶⁰⁷ tavırlı bir kapıcı muhkem ve metîn parmaklığı açarak kendilerini içeri aldı ve orada bir elektrik düğmesine basarak köşkü zabitanın geldiğinden haberdar etti.

Polisler büyük bir itina⁶⁰⁸ ile bakıldığı anlaşılan yolda cesîm ağaçların gölgesinde ilerlemeye başladılar. İki dakika kadar yürümüşlerdi ki yolun öbür tarafından bir uşak koşarak geldi ve delâlet⁶⁰⁹ ederek onları köşke sevk etti.

Köşkün camlı kapısında muavin bey, Doktor Şakir Feyzi Bey'i gördü ve tanıdı.

Şakir Feyzi şakaklarında hafif beyazlara rağmen yüzünün rengi ve cildinin parlaklığı ile henüz pek gençti. Refah ve servet içinde yaşayanlara mahsus bir vakar ve metanetle⁶¹⁰ mümtaz⁶¹¹ çehresi insana hürmet ve riâyet ilka ediyordu⁶¹².

Nazik bir tebessüm ve zarif bir tavırla muavini selamlayarak:

— Sizi vakitsiz bir saatte rahatsız ettiğime pek teessüfüm⁶¹³ beyefendi, dedi. Fakat mesele o kadar korkunç, o kadar esrarengiz ki hepimiz deli gibi bir hâldeyiz. Kıymettar muavenetinizle⁶¹⁴ bizi

⁶⁰⁶ intizar: bekleyiş

⁶⁰⁷ mehîb: heybetli

⁶⁰⁸ itina: özen

⁶⁰⁹ delâlet: işaret

⁶¹⁰ metanet: dayanıklılık

⁶¹¹ mümtaz: seçkin

⁶¹² ilka etmek: bırakmak

⁶¹³ teessüf: keder

⁶¹⁴ muavenet: yardım, dayanak

irşâd⁶¹⁵ ve tenvir eder ve bilhassa hanımların havf⁶¹⁶ ve heyecanını teskin⁶¹⁷ buyurursunuz ümidindeyim.

Muavin bey genç ve haris bir adamdı. Vazifesine hararetle bir irtibatı, mesleğine büyük bir meftuniyeti⁶¹⁸ vardı. İstikbali namına bu gibi müşevveş⁶¹⁹ ve umumun merakını celbedecek⁶²⁰ surette esrarlı cinayetlerin ne büyük bir faydası olacağını bildiğinden büyük bir memnuniyetle taşıyordu.

Mükerrer⁶²¹ ser-fürûlarla⁶²² kibar köşkün sahibinin iltifatlarına mukabele ederek⁶²³:

— Vazifemizi yapacağız beyefendi. Yahut eğer mesele söylediğiniz gibi pek girift⁶²⁴ ve pek gayr-i kabil-i hal⁶²⁵ ise bütün gayretimizle çalışacağız, işi istediğiniz gibi tenvir edemezsek her hâlde kabahati bizim gayretsizliğimize hamletmemelisiniz⁶²⁶.

Şakir Feyzi memurları büyük hole aldı ve orada ipek yastık ve kadife minderli hasır koltuklara oturatarak izahat vermeye ⁶²⁷ başladı:

— Şimdi efendim, meseleyi bir kere kısaca arz edeyim. Biliyorsunuz ki buraya geleli üç ay kadar oldu. Aile kayınvalidem, refikam⁶²⁸, çocuklarım, bunların mürebbiyesi ve refikamın sütannesinden, bunlardan başka hizmetçilerden, uşaklardan ve aşçılardan

⁶¹⁵ irşâd: bilgilendirme

⁶¹⁶ havf: korku

⁶¹⁷ teskin: yatıştırma, sakinleştirme

⁶¹⁸ meftuniyet: tutku

⁶¹⁹ müşevveş: karışık

⁶²⁰ celbetmek: uyandırmak

⁶²¹ mükerrer: tekrarlanan

⁶²² ser-fürû: boyun eğiş

⁶²³ mukabele etmek: karşılık vermek

⁶²⁴ girift: karmaşık

⁶²⁵ gayr-i kabil-i hal: halledilmesi mümkün olmayan

⁶²⁶ hamletmek: yüklemek

⁶²⁷ izahat vermek: açıklamak

⁶²⁸ refika: eş

mürekkebirdir⁶²⁹, cem'an⁶³⁰ yekûn⁶³¹ on altı kişiyiz. Şimdiye kadar köşk her ne kadar تنها bir yerde ise de duvarları, kapısı muhkem ve muhafazalı⁶³² olduğundan korkusuzca oturuyorduk. Aklımıza hiçbir fenalık, tehlike ve korku gelmiyordu. Bildiğiniz veçhile⁶³³ etrafındaki duvarlar gayet yüksek olup aşılması hemen hemen gayr-i kabil bir hâlde olduğundan ve kapımız gayet metîn ve bir kere kapanıp kilitlenince girilmesi muhal⁶³⁴ denilecek kadar kuvvetli bulunduğundan hariçten kimsenin içeri duhûlü⁶³⁵ kabil değildir. Gündüzleri kapıcımız sadakat ve merbutiyeti⁶³⁶ mücerreb⁶³⁷ bir adam, bir dakika bile kapıdan ayrılmayıp vazifesini son derece dikkatle ifa ettiğinden, hâsılı⁶³⁸ köşk her türlü tecavüzden, her türlü tehlikeden masun⁶³⁹ ve emindir zannediyorduk.

Buraya gelince Şakir Feyzi muavinin dudaklarında gördüğü bir tebessüme iştirak eder⁶⁴⁰ gibi bir küşayişle:

— Hâlbuki dedi, hâlbuki bu sabah hilâf-ı mutad⁶⁴¹ kapıya vuruldu ve gürültülü, heyecanlı bir surette uyandırıldım. Hizmetçi kızlar renkleri atmış, dudakları mosmor, gözleri açılmış bir hâlde titriyor, ağızlarından hiçbir lakırdı fark edilmeyerek mütemadi⁶⁴² inilti çıkarıyordu. Kayınvalide kalbinden biraz rahatsız olduğu cihetle⁶⁴³ daima en adi heyecanlardan bile sakındığımız için kızlar dosdoğru bize gelerek bizi uyandırmışlardı. Onlardan bir söz almak için bir hayli uğraşmak lazım geldi. Anlaşılmaz kelimeler söylüyor-

⁶²⁹ mürekkeb: oluşan

⁶³⁰ cem'an: hepimiz

⁶³¹ yekûn: toplamda

⁶³² muhafazalı: korunaklı

⁶³³ veçhile: gibi

⁶³⁴ muhal: imkânsız

⁶³⁵ duhûl: girmek

⁶³⁶ merbutiyet: bağlılık

⁶³⁷ mücerreb: sınanmış

⁶³⁸ hâsılı: özetle

⁶³⁹ masun: korunmuş

⁶⁴⁰ iştirak etmek: katılmak

⁶⁴¹ hilâf-ı mutad: alışılmışın dışında

⁶⁴² mütemadi: sürekli

⁶⁴³ cihet: sebep

lar, derin bir heyecan içinde çırpınıyorlardı. Nihayet söz söylemek imkânını bulunca refikamın sütninesi Sıdika Hanım'ın karyolasında kan içinde yatmakta olduğunu, boğazı bir bıçakla parça parça edilmiş bulunduğunu söyleyebildiler. Hemen koştuk. Sıdika Hanım köşkün arkasında, hizmetçilere tahsis ettiğimiz⁶⁴⁴ küçük bir binanın ikinci katında kendisine mahsus bir odada yatar. Odada sizin de göreceğiniz veçhile, en edna⁶⁴⁵ bir karışıklık, en küçük bir perişanlık bile yok. Yatak, yorgan, yastık hiç bozulmamış adeta diyebilirsiniz ki kadıncağız bir melek uykusu uyuyor, sabaha kadar hiç kımıldamamış... Fakat karyolaya yaklaşınca korkunç... Oh korkunç bir manzaranın karşısında kalıyorsunuz. Göğsünün hizasında dümdüz ve buruşuksuz bir hâlde duran yorganın üstünde başı duvara dönmüş yatan ihtiyar kadının kapıdan görülebilen gırtlığı kan içinde, oyulmuş bir çukur hâlinde dehşetinizi tahrik ediyor. Fakat işin en müthiş noktası o kadarla kalmıyor... Yatağa iyice yaklaşıp kadının yüzüne baktığımız zaman alınının tam ortasında bir damla koyu ve pıhtılanmış kan görüyorsunuz...

Şakir Feyzi son derece mütehassis olduğu⁶⁴⁶ anlaşılan bu tafsilatı kendine mahsus bir belagatle⁶⁴⁷ söylerken ellerinin titrediği görülüyor ve gözlerinde nihayetsiz bir korkunun karardığı hissolunuyordu.

Sözünü bitirdiği zaman:

— Korkunç değil mi beyefendi, diye sordu.

Muavin bey metanet göstermek için tebessüm etmeye çalışarak:

— Filhakika⁶⁴⁸ korkunç... Ve esrarengiz, dedi.

Sonra fikrini izah etti:

— Bir kere buyurduğunuz gibi hariçten kimsenin giremeyeceği malumken yabancı tarafından yapıldığına şüphe olmayan bu

⁶⁴⁴ tahsis etmek: ayırmak

⁶⁴⁵ edna: adi

⁶⁴⁶ mütehassis olmak: duygulanmak

⁶⁴⁷ belagat: güzellik

⁶⁴⁸ filhakika: aslında

cinayet nedir, sonra da odanın sakin ve muntazam görülmesi ve yatağın hiç el sürülmemiş kadar mevzun⁶⁴⁹ ve düzgün bulunması. Tabii değil mi efendim ne olsa kadıncağızın gırtlığında o korkunç çukuru açabilmek için uğraşmak lazımdır. Ve kadın tabii olarak bıçak darbesinin altında mukavemet edip⁶⁵⁰ çırpınacağından yatak bozulmak lazım gelirdi. Böyle müthiş bir yara açıp bir ihtiyar kadını öldürdükten sonra yatağı düzeltecek kadar soğukkanlı bir katil ne işittim, ne gördüm. Ne de tasavvur edebilirim⁶⁵¹.

Burada muavin bey bir dakika sükût ederek⁶⁵² sordu:

— Köşkteki uşaklardan falan emin misiniz beyefendi?

Doktor teminat verdi:

— Tamamıyla... Kapıcımız... Şoförler ve uşaklar hepsi de te-hhül ettiğim⁶⁵³ beş seneden beri hizmetimizi bir gün bile terk etmemişler ve bizim muamelelerimizden olsun, gerek aldıkları maaşlardan, bol bol verdiğimiz bahşişlerden daima memnun olmuşlardır. Onların hiç birisinden böyle bir hareket değil, bilakis bizim tehlike-de olduğumuzu hissederlerse canlarını sakınmayarak muavenet ve müdafaa (edeceklerini) bekleriz.

Muavin beyin başı tekrar kalkarak gözleri keskin bir nazarla baktığı hâlde dudaklarından şu sual döküldü:

— Sizin bir düşmanınız veyahut ihtiyar kadının bir hasmı var mıdır acaba?

Burada Şakir Feyzi'nin yüzü bir ölü çehresi gibi solarak dudaklarında olan titreme bütün vücudunda şiddetli bir ihtilaç hareketi peyda etti. Ve elini alnından geçirip bozuk bir sesle kekeledi:

— İşte en müthiş nokta beyefendi... Düşman var... Hem öyle bir düşman ki dünyada bir misali daha yoktur denilecek kadar şerîr⁶⁵⁴

⁶⁴⁹ mevzun: düzenli

⁶⁵⁰ mukavemet etmek: karşı koymak

⁶⁵¹ tasavvur etmek: hayal etmek, tasarlamak

⁶⁵² sükût etmek: susmak

⁶⁵³ tehhül etmek: evlenmek

⁶⁵⁴ şerîr: kötü

ve mühlik⁶⁵⁵ bir adam hem Sıdika Hanım'ın hem bizim ailenin bî-aman⁶⁵⁶ bir hasmıdır⁶⁵⁷... Bütün aile efradı⁶⁵⁸, biz de cinayetin onun tarafından yapıldığını ve yaptırıldığını zannederek korkuyoruz...

Burada biraz canlanır gibi olarak:

— Fakat bu adam beş buçuk sene kadar evvel hükümetçe yakalanarak yaptığı şeylerden dolayı muhakeme edilmiş ve hapse mahkûm olmuştu... Şimdi acaba hapisten kurtulmuş mudur?

Muavin bey birdenbire ayağa kalkarak:

— Onu kolay anlarız... Hele bir naaşı⁶⁵⁹ görelim de lazım gelen muameleye başlayalım, dedi.

*

Şakir Feyzi o zaman kendine delalet ederek holün girdikleri kapısının mukabil⁶⁶⁰ tarafına açılan küçükçe bir kapıya doğru yürüdü. Buradan çıktılar, köşkün arkasında, yakında, ağaçlar altında tahinî⁶⁶¹ boyalı küçük bir binaya yürüdüler.

Yolda giderken Şakir Feyzi bir taraftan anlatıyordu:

— Efendim iş, refikamın büyük pederi Arnavutluk ricalinden⁶⁶² Abdüssamed Paşa'nın terk ettiği servet etrafında deveran ediyor⁶⁶³. Bu servet, paşa tarafından Aksaray'da bulunan bir konağın hamamında bir taşın arkasına gizlenmiş ve birtakım karışık tertiplerle o zaman Paris'te bulunan kızına bildirilmişti. Bu defineye, o zaman henüz kayıinvalideden ayrılmamış olan refikamın pederi de matla olup⁶⁶⁴ yalnız nerede bulunduğu hakkında bir malumatı olmadığından bizle bu adam veyahut bu adamın biraderi arasında bir müca-

⁶⁵⁵ mühlik: öldürücü

⁶⁵⁶ bî-aman: amansız

⁶⁵⁷ hasım: düşman

⁶⁵⁸ efrad: fertler

⁶⁵⁹ naaş: ceset

⁶⁶⁰ mukabil: karşı

⁶⁶¹ tahinî: tahin rengi

⁶⁶² rical: ileri gelenler

⁶⁶³ deveran etmek: dönmek

⁶⁶⁴ matla olmak: talip olmak

dele, bir muhasama⁶⁶⁵ peyda olmuştu. Biz muvaffak olarak⁶⁶⁶ definenin saklı olduğu yeri keşfettik. Onlar bu parayı almamıza mâni olmak için her çareye başvurarak türlü tecavüzlere kalktılar. Mesela beni iki defa kaçırarak Kalitarya'da bir köşkte hapsedtiler ve bir seferinde bir mahzene tıktılar, bir defa refikamı Beyoğlu'nun en kalabalık bir yerinde kapıp kaçırdılar. Biz bu öldürülen Sıdika Hanım'ın sayesinde bütün bu tehlikelerden kurtulduk ve herifleri hükümete teslime muvaffak olduk.

Söz burada iken binanın kapısına gelmişlerdi. Doktorun söylediklerini büyük bir dikkatle dinleyen muavin bey yine bir tebessümle:

— Ee, iş âşikâr⁶⁶⁷, öyle ise, dedi. Cinayet bir intikam işidir. Ve hasmınız veya hasımlarınız tarafından irtikâb olunmuştur.

Doktor merakla sordu:

— Ee, köşke nasıl girebildiler?

Zabıta memuru manalı bir tebessümle:

— Orasını da anlar öğreniriz... Fakat bence asıl merak olunacak cihet bir kere bu kadar müşkülâtı iftihar ederek⁶⁶⁸ köşke girdikleri hâlde neden aynı zamanda size de fenalıkta bulunmadılar da yalnız bu kadını hakladılar?

Doktor bu “hakladılar” tabirinin soğukluğuyla vücudunda serâpâ⁶⁶⁹ buzlu bir raşe geçtiği hâlde sükût ediyordu.

Muavin bey biraz teskin için gibi:

— İş, beyefendi hakikaten pek karanlık ve pek esrarengizdir. Fakat hiç merak buyurmayınız, zabıta bu düğümleri pek çabuk çözerek canileri ele geçirecektir. Daha karışık birçok cinayetlerde büyük maharetler⁶⁷⁰ göstermiş memurlarımız vardır. Şimdi merkeze malumat verince bu memurlar gelirler, sizin göremeyeceğiniz

⁶⁶⁵ muhasama: düşmanlık

⁶⁶⁶ muvaffak olmak: başarmak

⁶⁶⁷ âşikâr: belli

⁶⁶⁸ iftihar etmek: anlamak

⁶⁶⁹ serâpâ: baştan ayağa

⁶⁷⁰ maharet: beceri

noktaları görürler, düşünemeyeceğiniz şeyleri düşünerek olabilir ki bir hamlede meseleyi tenvir ediverirler... Sonra canilerin tevkifi bir gün ve hatta bir saat meselesi hâlinde kalır. Tabii bunların hüviyetleri malum, şekilleri mazbut⁶⁷¹ olduğundan ve hapishaneden çıkan eşirrânın⁶⁷² izleri zaten polisçe takip edildiğinden nerede oldukları hemen keşfolunarak yakaları kolayca elimize geçecektir. Siz müsterih⁶⁷³ olunuz efendim.

Yukarıda Sıdika Hanım yatağında tıpkı Şakir Feyzi'nin tasvir ettiği gibi yatıyordu. Muavin bey yorganın bir ucunu şöyle hafifçe kaldırarak bakmak istedi, o zaman yaradan akan kanın pıhtılanmış göl içinde bulunduğu görüldü.

İhtiyar kadının çehresinde bir elem, bir teşennüc⁶⁷⁴ ifadesi görünmüyordu. Muavin, “Kadın bir darbeye öldürülmüş, nefes almaya ve mustarip olmaya bile kuvvet bulamamış...” dedi.

Maktulenin⁶⁷⁵ sağ eli göğsünde, avuçları kapalı olarak duruyor, sol eli yanında uzanmış bulunuyordu.

Muavin bu kapanmış olan sağ ele baktığı zaman parmaklarının arasında bir kâğıt bulunduğu görüldü. Çekip aldı. Dörde bükülmüş çizgili bir defter kâğıdı idi. İçinde sülüse benzer acemi bir yazı ile:

“İhtar: Numara bir!” sözleri yazılıydı.

Şakir Feyzi bütün vücuduyla titremeye başlamış, ayakta duramayarak karyolanın demirine dayanmaya mecbur olmuştu.

Muavin bey teselliye lüzum görerek:

— Yani bunun arkası gelecektir, demek istiyorlar, fakat siz hiç korkmayınız beyefendi zabıta, canileri ele geçirerek sizi muhafaza edecektir, emin olunuz, dedi.

⁶⁷¹ mazbut: belli

⁶⁷² eşirrâ: azıllar

⁶⁷³ müsterih: rahat

⁶⁷⁴ teşennüc: kasılma

⁶⁷⁵ maktule: ölü

Numara iki

Aynı gün, hemen hemen aynı saatte yukarıdan aşağı koşarak gelmiş bir çocuk, Anadoluhisarı'nın polis karakolu kapısında durmuş, hafv ve dehşetle gözleri tabiatın haricinde açılmış olduğu hâlde içeri haykırıyordu:

— Polis efendi... Muavin bey orada mı?

Kalem odasındaki masa başında cigara içerek bir defterin üzerinde kaydetmekle meşgul bir polis başını kaldırıp lakaydane⁶⁷⁶ baktı:

— Ne var, ne olmuş, diye sordu.

Çocuk içeri girmiş, kalem odasında bir sandalyeye çökmüştü. Benzi sapsarı, gözleri feci bir korku ile çukurlanmış ve dudakları titriyordu.

Polis bu hâli görünce lakaytlığı biraz zail⁶⁷⁷ olarak سوالini tekrar etti:

— Ne var canım? Bir şey mi oldu?

Çocuk lakırdı söyleyebilmek için metanetini toplamaya çalışıyor görünüyordu. Dışarıdan bir başka polis efendi daha odaya girmiş, masanın öbür tarafındaki sandalyeyi almış, o da çocuğun mütevahhiş⁶⁷⁸ hâline merakla bakıyordu.

Çocuğun koşa koşa, telaş ve heyecanla geldiği anlaşılıyordu. Ve bu telaş ve heyecanın sebep-i aslîsi⁶⁷⁹ onu son derece korkutmuş ve titretmekte bulunmuştu. Polislerin gözleri adeta lisana gelmiş gibi onu söylemeye zorluyorlardı.

Nihayet lakırdı söyleyebilecek hâle gelince kekeleme tarzında ifade ile:

— Otağ Tepe'de... Zincirli Köşk yok mu? Hani Hacı Teyze oturur... Orada Fuat Bey vardı... Hani gümrükçü... İşte onu öldürmüşler, diye söylendi.

⁶⁷⁶ lakaydane: kayıtsızca

⁶⁷⁷ zail: yok

⁶⁷⁸ mütevahhiş: ürkek

⁶⁷⁹ sebep-i aslî: gerçek sebep

Polisler, büyük bir merak ile büzülmüşlerdi. İkisi de bir anda sordular:

— Öldürmüşler mi? Kim, ne vakit?

Çocuk biraz açılmış, yüzüne kan gelmiş, cevap verdi:

— Ne bileyim ben... Hacı Teyze oğlunu öyle görünce düşmüş bayılmış... İşiten komşular koştular, bir tanesi ben oradan geçiyordum, bana: “Çabuk karakola git, muavin beye haber ver, gelsin!” dedi.

Masa başında kayıtlı meşgul polis fırlamış kalkmış, koşarak yukarı merdivenlere tırmanmıştı.

Aşağıda, odada kalan polis, anlamak için soruyordu:

— Yahu, bu nasıl şey böyle, diyordu. Bu adamı kim öldürmüş, hiçbir şey bilmiyor musun?

Çocuk, adem-i malûmat⁶⁸⁰ beyan eden bir yüz ifadesiyle başını sallıyordu.

Bu esnada yukarıda ayak sesleri peyda oldu, muavin bey yataktan kalkmış olacaktı. Ve yukarı gidip kendisini uyandırmış olan polis paldır küldür merdivenden iniyordu.

Fakat muavin bey aldığı haberden son derece müteheyyiç⁶⁸¹ olacaktı ki polis efendi yerine oturmadan, merdivenden muavinin indiği işitildi.

Muavin bey ceketinin yakasını ilikleyerek kapının önünde durdu:

— Şemsi Efendi sen benimle gel, dedi ve çocuğa hitap ederek:

— Haydi, küçük, düş önümüze bakalım, dedi ve süratle uzaklaştılar.

*

Zincirli Köşk, Otağ Tepesi'nin üst başında, eğri büğrü bir yokuşun kaldırımları bozuk, taşları dökük bir kenarında, bahçe içinde bulunuyordu.

⁶⁸⁰ adem-i malûmat: bilgi yoksunluğu, bilmezlik

⁶⁸¹ müteheyyiç: heyecanlanmış

Bahçeye üstü damlı büyük bir ahşap kapıdan giriliyor, karşıda köşkün camlı kapısı görölüyordu.

Bugün bu saatte bütün mahalle halkı bahçeyi doldurmuşlar, evi işgal etmişlerdi. Herkes yukarı çıkıp ölüyü görmek için oraları araştırıyor ve bir kapının önünde toplanmış kalabalık, ölünün orada bulunduğunu anlatıyordu. Sofada, minderin üzerinde ihtiyar bir kadın uzanmış, renksiz ölü gibi bî-hareket⁶⁸² yatıyordu. Etrafında bildik ve akrabalar, kadın erkek limonlar, ruhlar ile ihtiyar kadını tedaviye, teskine çalışıyorlardı.

Muavin bey ilk iş olarak evi boşaltmak emrini verdi ve o kalabalık Polis Şemseddin Efendi'nin müdahalesiyle dağıtılarak ev boşalınca gelen sükûn⁶⁸³ içinde tetkik⁶⁸⁴ ve istintak⁶⁸⁵ işi başladı.

Komşu Kantarcı Hüseyin Efendi muavin beye delalet ederek ölünün odasına götürmüş, bir taraftan bildiğini, işittiğini anlatarak onu meselenin bütün safahâtından⁶⁸⁶ haberdar etmek istiyordu.

Girdikleri oda vasatı⁶⁸⁷ bir büyüklükte, bahçeye nazır, üç pencere ile aydınlanmakta, yere serilmiş bir Frenk keçesi, köşede bir minder, iki sandalye, üç ayaklı masadan başka cibinlikli küçük bir karyola ile mefruş bulunuyordu⁶⁸⁸.

Karyolaya yaklaştılar, ölü hiç el sürülmemiş denecek bir intizamla⁶⁸⁹ örtülü, yorganın altında adeta rahat bir ihtizar⁶⁹⁰ ile sönmüş denecek bir sükûn ve hareketsizlik içinde yatıyordu. Yorganın çeneye gelen tarafı biraz açılıp da ölünün kanlı ve korkunç bir yara ile delinmiş gırtlaklı görünmeseydi, adeta uyuyor denilebilirdi.

⁶⁸² bî-hareket: hareketsiz

⁶⁸³ sükûn: dinginlik

⁶⁸⁴ tetkik: inceleme

⁶⁸⁵ istintak: sorgulama

⁶⁸⁶ safahât: aşamalar

⁶⁸⁷ vasatı: ortalama

⁶⁸⁸ mefruş bulunmak: döşenmek

⁶⁸⁹ intizam: düzen

⁶⁹⁰ ihtizar: can çekişme

Yalnız alnının iki kaşı ortasına gelen hizasında kesif⁶⁹¹ bir koyulukla pıhtılaşmış bir damla kan, sakın uyuyor denilebilecek insanın fena bir akıbete uğradığı şüphesini peyda ederek yorgani açmaya sevk ediyor ve yorgan açılınca gırtlığın tam ortasında üç santimetre kadar kutrunda⁶⁹² korkunç ve kan pıhtılarıyla iğrenç bir manzara almış bir yara, bir çukur görünüyordu.

Muavin bey, Kantarcı Hüseyin Efendi'ye sordu:

— Buna hiç kimse ilişmedi ya?

— Evet. Hacı Teyze ile sabahleyin nasıl bulduksa, o hâlde duruyor, kimse el sürmedi beyim...

Muavin, tabii efkâr-ı umumiyede⁶⁹³ büyük bir heyecan tevleid edebilecek⁶⁹⁴ mahiyette olan böyle bir cinayetin mıntıkası⁶⁹⁵ dâhilinde vukuunu, zekâ ve dirayetini⁶⁹⁶ âmirlerine izhara⁶⁹⁷, isminin gazete sütunlarında zikir⁶⁹⁸ ve tahririne⁶⁹⁹ bir vesile olacağı için büyük bir memnuniyetle telakki ediyordu⁷⁰⁰.

Uzarak nim bükülmüş⁷⁰¹ yorganın üst kısmını daha geniş bir hareketle biraz daha açtı ve istiğrabla⁷⁰² beyân-ı fikr etti⁷⁰³.

— Garip şey, dedi. Böyle bir darbeyi yiyen bir adam nasıl bu kadar sakın ve debelenmeden, çabalamadan ölebilir?

Kantarcı Hüseyin Efendi de aynı istiğrabı gösteriyordu:

— Evet, beyefendi, bendeniz taaccüp ettim⁷⁰⁴ ya!

⁶⁹¹ kesif: keskin

⁶⁹² kutur: çap

⁶⁹³ efkâr-ı umumiyeye: kamuoyu

⁶⁹⁴ tevleid edebilmek: doğurabilmek

⁶⁹⁵ mıntika: bölge

⁶⁹⁶ dirayet: bilgi

⁶⁹⁷ izhar: gösterme

⁶⁹⁸ zikir: anılma

⁶⁹⁹ tahrir: yazılma

⁷⁰⁰ telakki etmek: kabul etmek

⁷⁰¹ nim bükülmüş: yarıyı kıvrılmış

⁷⁰² istiğrab: şaşkınlık

⁷⁰³ beyân-ı fikr etmek: fikrini söylemek

⁷⁰⁴ taaccüp etmek: şaşkırmak

Muavin geri çekilip köşedeki mindere oturarak:

— İyi, şimdi anlatın bakalım bu iş nasıl olmuş?

Hüseyin Efendi, tabakasını çıkarıp bir sigara takdim ederek sandalyenin birini aldı, oturdu ve anlatmaya başladı.

*

Dün gece Fuat Bey, yemekten sonra sokağa çıkmayarak evde oturmuş ve bugün erken kalkacağını söyleyerek erken yatmıştı.

Fuat Bey son senelerde kâmilin⁷⁰⁵ balıkçılıkla meşgul olduğundan bazen erkenden balığa gittiği oluyordu. Validesi Hacı Teyze onun yattığını görünce kendisi de karşıdaki odasına çekilmiş, uyumuştur.

Sabah olunca Fuat'ın kalkmış gitmiş olduğunu zannederek yatağından kalktığı zaman oğlunun oda kapısını, onun erken gittiği günler gibi açık bulacağına kapalı görmüş ve bunu tesadüfe hamle ederek aşağı inmiş, hizmetçinin pişirdiği kahvesini içip kahvaltısını yedikten sonra tekrar yukarı çıktığı zaman yatağı düzeltmek için oda kapısını açıp içeri girmek istemişti. Fakat kapı kilitli idi.

Hacı Teyze mütehayyir kalarak⁷⁰⁶, bu saate kadar Fuat Bey'in uyuduğu asla vâki olmadığından⁷⁰⁷ kapıyı sarsmaya başlamış, bu gürültü üzerine yine içeriden bir ses alamayınca haykırarak oğlunu uyandırmak istemiş ve devam eden korkunç sükût üzerine merakı bir kat daha artarak hizmetçiyi çağırıp odayı açmak çarelerini aramıştı.

Hizmetçi, evlerinde ekseri bu gibi müşkülat zuhurunda hep komşuları Kantarcı Hüseyin Efendi'ye müracaat ederler ve iki aile bu hususta pek canciğer olduklarından, aralarında gizli ve kapalı hiçbir şey bulunmazdı. Bunun için doğru komşuya koşmuş ve sokağa çıkmak üzere bulunan Hüseyin Efendi'ye:

— Aman Hüseyin Efendi demişti, aman Hüseyin Efendi... Ayol Fuat Bey'in odasının kapısı kilitli, uyuyor mu, ne yapıyor,

⁷⁰⁵ kâmilin: tamamen

⁷⁰⁶ mütehayyir kalmak: şaşırarak

⁷⁰⁷ vâki olmak: görülmek

haykırıyoruz, bağıyoruz, belli değil, Hacı Teyze'm sizi çağırıyor, kapıyı açmak için acaba ne yapsak...

Hüseyin Efendi hemen avadanlık⁷⁰⁸ çekmecesini yakalayarak hizmetçiyle beraber koşmuş ve bulabildiği aletlerle beş dakika sonra kapıyı açmaya muvaffak olmuştu.

Hüseyin Efendi buraya gelince sözlerine gayriihtiyari⁷⁰⁹ bir galeyan gelerek devam etti.

— Kapıyı açınca evvela Fuat Bey'i bir feci ile ölmüş zannettim, çünkü o kadar sakın yatıyordu, cibinliğin arkasından alnındaki damla görünmediğinden adeta uyuyor denilebilirdi. Fakat yatağa yaklaştığım zaman fena bir sarsıntı verdi. Ve hemen cibinliği açarak yorganı kaldırdım. İşte o vakit manzaranın dehşetinden annesi avaz avaz bağıarak düştü, bayıldı, ben sersem, deli gibi ne yapacağımı bilmeyerek öteye beriye koşuyor, hizmetçinin muavenetiyle Hacı Hanım'ı ayıltmaya uğraşıyordum, komşular işittikleri haykırma üzerine koştular geldiler, size haber gönderdik. İşte bildiğimiz bu beyefendi...

Muavin cigarasını bitirmişti. Sâkit⁷¹⁰, adeta câmid⁷¹¹ denilebilirdi.

— Siz kapının kilidini söküp öyle girdiniz içeri, öyle değil mi? diye sordu.

Hüseyin Efendi kuvvetle tasdik etti⁷¹²:

— Evet, efendim, evet... Adeta kilidi açmak için birkaç dakika uğraşmaya mecbur oldum.

Muavin bey kalkıp pencereye gitti ve bahçeye baktı. Sokaktan girilince bulundukları ikinci kat, bahçe tarafında bir de mutfak olduğundan üçüncü katı teşkil ediyor ve tahminen zeminden on, on iki metre yüksek bulunuyordu. Bahusus⁷¹³ önünde küçük bir setten

⁷⁰⁸ avadanlık: takım

⁷⁰⁹ gayriihtiyari: elinde olmadan

⁷¹⁰ sâkit: suskun

⁷¹¹ câmid: donmuş

⁷¹² tasdik etmek: onaylamak

⁷¹³ bahusus: özellikle

sonra arazi daha çukurlaşarak gözü korkutan bir yükseklik hasıl oluyordu.

Muavin kaşlarının arasında derin bir sual hattı kazınarak Kantarcı'nın yüzüne baktı?

— Ee, nasıl olur, demek istiyordu.

Kantarcı Hüseyin Efendi geniş göğsünden derin bir sayha⁷¹⁴ izhar ederek:

— Evet, hayrettir beyefendi, diye haykırdı.

Şimdi dışarı sofaya çıkmışlar, orada komşu kadınların takayyüdüne⁷¹⁵ terk edilmiş maktulün validesini görmüşlerdi.

İhtiyar kadın gözleri açılmış, renksiz, manasız bir nazarla etrafına bakınıyordu. Muavin Hüseyin Efendi dedi ki:

— Hanımın ifâde-i evveliyesini⁷¹⁶ almak lazım gelirse de şimdi tabii pek perişan hâlde olduğundan bundan sarf-ı nazar ediyordum⁷¹⁷.

Bu lakırdıyı Hacı Teyze işitti, o iştir iştirmez vücudu bir elektrik sadmesine⁷¹⁸ maruz kalmış gibi dimdik olarak sıçradı, kalktı, metîn bir sesle:

Hayır, oğlum, diye haykırdı; hayır oğlum, Fuat'ımın kanına giren alçakları bir an evvel yakalamak için benim rahatsızlığım mâni olmasın, size belki bir ipucu verebilirim ki, o sayede hainlerin izini elde edebilirsiniz.

Orada toplanmış olan hanımlar açığa çekilerek muavin beye bir sandalye ikram ettiler.

Hacı Teyze gözlerinde acı bakışlarla inliyordu.

— Ah, Fuat'ım... Seni bu hâlde görecektim miydin oğlum? Evet, beyefendi, bu hırsızlık falan değil... Sade bir düşmanlıktır. Zaten oğlum son günlerde bilmem neden pirenlenmiş, kuşkulanmış, bu

⁷¹⁴ sayha: nara

⁷¹⁵ takayyüd: uğraş

⁷¹⁶ ifâde-i evveliyeye: ilk ifade

⁷¹⁷ sarf-ı nazar etmek: vazgeçmek

⁷¹⁸ sadme: çarpma, çarpıntı

hâllere uğramıştı. Mesela bir hafta evvele gelinceye kadar her gece yemekten sonra iskeleye iner yahut arkadaşlarına gider ve gece yarısı gelir, yatarı. Hâlbuki son gecelerde sokağa çıkmamaya başladı ve kapıların kilidine ehemmiyet veriyordu. Hatta daha evvelleri sokak kapısının ve aşağıki kapının kilidiyle hiç meşgul olmadığı gibi yattığı odayı da kilitlemez, kapıyı açık bırakıp uyurdu. Fakat bilmem neden, son günlerde, demin söyledim ya ona bir hâl ârız⁷¹⁹ olmuştu. Adeta bir şeylerden korkuyor, bir tehlikeden ürküyor denilebilirdi.

Muavin sordu:

— Bir tehdit, bir tecavüz falan bir şey mi olmuştu?

— Ben ne bileyim oğlum, bana böyle şeyler söylemezdi ki, zâhir⁷²⁰ beni meraklandırmamak için olacak... Yalnız geçen sabah kalkmış sokağa çıkıyordu, beni çağırarak, “Anne, dedi; anne şu kâğıtları sana vereyim de sen evin içinde bir yere sakla!” ve kâğıtlarla beraber bankada parası varmış, onun da defterini verdi. Ben, haydi kâğıtların saklanması ne ise, fakat her gün, her vakit üstünde taşıdığı banka defterini niçin verdiğini sordum: “İnsan hâli bu anneciğim, belki sokakta düşürürüm.” diye sözü kapattı.

Orada, bir kapının dibinde yere diz çökmüş oturan hizmetçi aklına bir şey gelmiş gibi atılarak ilave etti:

— Büyük hanım, evvelisi akşam, hani geldiği vakit ne kadar telaşlıydı. Adeta birisi kovalamış da koşmuş gibi ter içinde ve nefes nefese idi:

Büyük Hanım:

— Ha, evet, zaten söyledim ya, birkaç günlerdir pek hâli değişti. Adeta babayiğit oğlum korkak, ürkek bir adam olmuştu. Yatmadan evvel bütün kapıları yoklar, bahçeye uzun uzun bakar, karanlıklarda sanki birini arıyormuş gibi saatlerce pencerelerin önünde dolaşır dururdu.

⁷¹⁹ ârız olmak: meydan gelmek, ortaya çıkmak

⁷²⁰ zâhir: herhâlde

Muavin, aklını düçar-ı veleh eden⁷²¹ muammalar, meçhuller ve sırlarla sersem olmuş, donmuş kalmıştı. Uzun ve düşünceli bir sükûtu müteakip⁷²²:

— Oğlunuzun teslim ettiği kâğıtları verir misiniz, diye sordu.

İhtiyar kadın, hemen hizmetçi kıza sakladığı yeri tarif ederek emretti ve kız gidip, beyaz bir tîre⁷²³ sarılmış bir kâğıt destesi getirdi. Muavin bunlara bir kere aralıklarından bakarak dört beş zarflı mektuptan ibaret olduklarını gördü. Zarfların üzerinde: “Anadoluhisari’nde Hasan Fuat Bey’e!” adresi muharrerdi⁷²⁴. Bunlar, şekilleri ve renkleri ve üzerindeki adres yazıları da başka başka olduğundan, her birinin mürseli⁷²⁵ de başka olduğu anlaşıyordu.

Bir tanesi Fuat Bey’den yirmi beş lira borç isteyen ve çocukluk hatıralarından bahsedişine nazaran⁷²⁶ eski bir arkadaş tarafından gönderildiği anlaşılan bir mektup olup, altında başka bir yazı ile “Yirmi beş lira gönderilmiştir!” kaydı vardı. Diğerleri de böyle hiçbir şüpheyi celbetmeyecek hususi iş ve para mektupları olup yalnız bir tanesini açtıkları vakit hepsi haşyetle⁷²⁷ irkildiler. Bunun imza mahallinde koyu bir kan damlası görünüyordu ve elkabsız⁷²⁸ olarak şu sözleri ihtiva ediyordu⁷²⁹:

“Davet ve teklifimizi kabul etmedin, kendi menfaatini kendin çiğnedin... İhtarlarımızı biliyorsun ya... Bu aynı zamanda haber verdiğimiz tehlikeye teslim olmaktır. Hakkında verilen hüküm icra olunacaktır, haberin olsun!”

Muavin alnının ortasında kazılmış sual hattı, haşyet ifade eden ihtizazlarla⁷³⁰ büzüldüğü hâlde:

⁷²¹ düçar-ı veleh etmek: serseme çevirmek

⁷²² müteakip: takip eden

⁷²³ tîr: iplik

⁷²⁴ muharrer: yazılı

⁷²⁵ mürsel: yazı stili

⁷²⁶ nazaran: göre, karşın

⁷²⁷ haşyet: korku

⁷²⁸ elkabsız: isimsiz

⁷²⁹ ihtiva etmek: içermek

⁷³⁰ ihtizaz: titreme

— Bu nasıl şey böyle, demekten kendini menedemedi.

Kantarıcı Hüseyin Efendi, yüzünde geniş bir hayret ifadesiyle:

— İnsan deli olacak, dedi. Aklım ermedi gitti.

Eğer Fuat Bey şu anda yatakta kanlar içinde yatmasaydı, roman okuyorum yahut sinema seyrediyorum diyebilirdim.

Tam bu esnada maktulün yattığı odada muavin beye refakat edip gelmiş olan polis Şemsi Efendi gayriihtiyari izhar edilmiş bir sayhâ-yı hayret⁷³¹ ile haykırdı:

— Aman; bu ne bu, diyordu. Muavin bey, koşunuz, geliniz, bak ne buldum!

Hep birden sıçrayıp odaya hücum ettiler. Şemsi Efendi yorgani ölünün yarı beline kadar açmış ve karnının üzerinde duran elinin avucunda bir kâğıt olduğunu görerek bunu çekmiş almıştı.

Bu kâğıtta şu sözler yazılıydı:

“İhtar: Numara iki!” ve imza mahallinde mektupta olduğu gibi aynı büyüklükte ve aynı koyulukta bir kan damlası görülüyordu.

Hanımlar vaveyla⁷³² koparıp kaçıştılar, Muavin Hüseyin ve Şemsi Efendiler, üç erkek, soğuk bir haşyetle titremekten kendilerini menedemeyerek birbirlerinin yüzlerine baktılar.

Doktor mu, katil mi?

Şakir Feyzi zevcesinin ve kayınvalidesinin çocuklarla birlikte oturdukları küçük salona avdet ettiği⁷³³ vakit onları büyük bir korku içinde birbirine sarılmış bir hâlde buldu.

Çocuklar büyükannelerinin ısrarı ile bu sabah gezmeye gönderilmemişler, mürebbiyeleriyle onların yanından ayrılmamak için kati bir emir almışlardı.

Hadiye Hanımefendi kalbinden rahatsız olduğu için kızı ve damadı sıkı bir takayyüdle onu her türlü heyecandan sıyanet⁷³⁴ için

⁷³¹ sayhâ-yı hayret: hayret çılgılığı

⁷³² vaveyla: çılgılık

⁷³³ avdet etmek: geri dönmek

⁷³⁴ sıyanet: koruma

pek çok ihtimam ederlerdi. Şakir Feyzi zevcesini, Sıdika Hanım faciasından annesini haberdar etmemek için ikaz etmişse de genç kadın heyecanından duramamış, işi annesine mümkün olduğu kadar hafifletmek ve alıştırmak şartıyla bildirmişti.

Vâkıâ⁷³⁵ büyükhanım kızının ihtiyatlarıyla⁷³⁶ aldığı haberin fecaatından⁷³⁷ zararlı bir sadme duymamıştı. Fakat yavaş yavaş düşündükçe, korktukça korkunç bir havfın tırnaklarıyla kemirilmeye ve zehirlenmeye başlamıştı.

Ana kız, Şakir Feyzi polislerle maktul kadının odasında meşgulken bulundukları küçük salonda birbirleriyle konuşuyorlardı ve ihtimallerden, vakanın esrarından, bunun ne manaya delalet edebileceğinden vesaireden bahsediyorlardı.

Cinayette kimin medhali⁷³⁸ olduğu ilk anda Şakir Feyzi ve Suzan Hanım tarafından birlikte keşif ve tahmin edilerek Hüsrev Bey'in ismi geçmiş ve meçhul halledilmiş olduğundan hep bu sade ihtimaller, keşifler birbirini takip ediyordu.

Düşündükçe, konuştuğça korkuları çoğalıyor, Hüsrev Bey hakkında Sıdika Hanım'dan rivayeten malum, müheyyiç ve haşyet veren tafsilat canlanıyor, hanımefendinin sâbık⁷³⁹ kocası Raci Bey'e dair bildiği şeyler gözlerinin önünde diriliyor ve iki kadın feci tehlikeler, korkunç tehditler arasında kıvranıyorlar, binbir ihtizarla harap oluyorlardı.

İşte Şakir Feyzi bu esnada yanlarına geldi.

Çocuklar köşelerinde mürebbiyeleriyle oynamakta iken içeri giren babalarını görünce koşa koşa ona atıldılar. Doktor her vakit yaptığı gibi bunları yerden kapıp birini bir koluna, diğerini bir koluna alarak ve kadınlara emniyet vermek için şen görünmeye çalışarak kayınvalide ve zevcesinin köşesine ilerledi.

Yürürken kendilerini temin etti:

⁷³⁵ vâkıâ: gerçekte

⁷³⁶ ihtiyat: tedbir

⁷³⁷ fecaat: korkunçluk

⁷³⁸ medhal: dâhiliyet

⁷³⁹ sâbık: eski

— Muavin bey hiç endişe etmememizi, vakada ilk nazarda görülen esrarın iki saat sonra hallolunup bütün vuzuhuyla⁷⁴⁰ meydana çıkarılacağını ve alınacak tedbirler sayesinde bütün bir emniyetle müsterih olarak yaşayabileceğimizi temin ediyorlar.

Hanımlar bu sözleri memnuniyetle telakki ettiler.

Çocukları yere indirerek kendisi de bir koltuğa oturan doktor, izahat verdi. Fakat bu izahattaki teminatın samimi olmadığı, ara sıra söz söylerken gözlerinde koyulaşan endişeli nazarlarından anlaşılabilirdi.

Bilhassa hanımları tehdit, tedhiş edebilecek⁷⁴¹ her türlü teferruatı saklıyordu. Mesela maktulün parmaklarının arasından çıkarılan kâğıttan bahsetmedi. Muavin beyin işi pek muallak⁷⁴² ve esrarlı bulunduğunu söylemedi.

Nihayet:

— Şimdi müdüriyeti resmen haberdar etmek için gittiler, bir iki saate kadar alakadar memurlarla gelerek tahkikata vaziyet edecekler.

*

Şakir Feyzi lakırdıyı hep cinayet etrafında dolaştırmak isteyen kadınları meseleyle meşgul etmemek için gezmeye götürmek istiyor; onlar bitmiş, kırılmış vücutlarından; geçmiş, sönmüş neşelerinden bahsederek bir yere kımıldamamak arzusunda olduklarını tekrar ediyorlardı.

Doktor o zaman hevâiyâtan⁷⁴³, o gün gazetelerde gördüğü garip ve tuhaf vakalardan bahsedip onları oyalandırmaya çalıştı.

O esnada bir hizmetçi kız gelerek:

— Efendim, dedi; efendim ölüyü muayene için doktorlar gelmiş.

Şakir Feyzi fırlayarak:

⁷⁴⁰ vuzuh: açıklık

⁷⁴¹ tedhiş edilmek: dehşete düşürmek

⁷⁴² muallak: belirsiz

⁷⁴³ hevâiyât: gündelik şeyler, havadan sudan şeyler

— Neredeler, diye sordu.

— Aşağıda dış salonda bekliyorlar. Hizmetçi kız cevap verdi.

Doktor koşa koşa geniş merdivenlerin topukları gömen halıları üzerinde sekerek aşağı indi.

Salona yaklaşırken uzaktan siyah ceketli, siyah boyunbağlı biri uzun boylu ve sakallı, diğeri kısa ve şişman matruş⁷⁴⁴ iki adam gördü. Bunlar koltuklara ilişmişler, hemen vazifelerini yapmak için mütehallik⁷⁴⁵ bir tavırla kendisini görür görmez ayağa kalktılar.

Uzun boylunun gözünde koyu camlı bir Amerikan gözlüğü vardı. Koyu siyah ve top sakalı, kısa bıyıkları arasında gayet beyaz dişlerle dudakları soğuk bir tebessümle açılmıştı.

Şakir Feyzi bu tebessümden ve kısa boylu adamın Çinli gözüne benzeyen uçları yukarı kalkık ve kısık gözlerinden soğuk bir raşe duydu.

Fakat şimdi müteessir⁷⁴⁶ asabında şahısların bırakabileceği gayr-i müsait intibalarla⁷⁴⁷ uğraşacak zaman olmadığından hemen:

— Kadını muayene için gelmişsiniz.

Ve bilhassa uzun boylu doktorun cevap tasdiken eğilmesi üzerine:

— Buyurun yol göstereyim, dedi ve hızlı hızlı kapıdan çıkarak bahçeye yürüdü.

Sıdika Hanım'ın odasına girdikleri zaman yatak ve oda aynı hâlde bulunuyordu.

Kendisi doktor olmak hasebiyle bu muayeneye alakadar olmakla beraber hazır bulunmak istemeyerek:

— Vazifenizi yapınız beyefendiler, bendeniz bahçede bekliyorum, giderken yine görüşürüz, dedi. Ve onları bırakarak çıktı.

*

⁷⁴⁴ matruş: tıraşlı

⁷⁴⁵ mütehallik: alışkın

⁷⁴⁶ müteessir: etkilenmiş

⁷⁴⁷ gayr-i müsait intiba: uygun olmayan izlenimler

İki saat sonra Şakir Feyzi'ye tahkikat için adliye memurları geldiğini haber verdiler. Şakir Feyzi hemen okuduğu gazeteleri elinden atarak koştu, aşağı indi.

Memur efendilere kendisini biraz evvel doktorların beklediği salonda mülâki oldu⁷⁴⁸.

Tarabya Muavini kendisini görünce tebessümle ayağa kalkmış ve aynı zamanda koltuklarından kımıldayarak ayağa kalkan memurları eliyle göstererek:

— Meselenin ehemmiyeti hakkında müdüriyete müstacel⁷⁴⁹ kaydıyla verdiğim haber üzerine kendileri hemen şitap ederek geldiler, dedi.

Reislerini takdim etti:

— Hacim Bey müdde-i umumi⁷⁵⁰ muavinlerinden.

Hacim Bey, orta boylu, kuru denecek kadar zayıf, kömür derecesinde siyah kaşlı, şakakları ağarmış, tepesi açılmış, yaşlı, lakırdı söylerken ellerini daima yukarıda tutarak, ağzından betaetle⁷⁵¹ dökülen kelimelerin manalarını tercüme ediyormuş gibi hareketler yapan bir adamdı.

Müteenni⁷⁵² bir tebessümle kendisine boyun kırmıştı.

Şakir Feyzi mukabeleten⁷⁵³ ser-fürû ederek nezaket ve hürmetle:

— Müthiş endişeler içinde kıvranıyoruz beyefendi, dedi; himmet-i âlînizle⁷⁵⁴ sükûn ve huzura kavuşursak nasıl minnettar olacağımızı tarif edemem. Memur bey tabii size meselenin evveliyatını izah buyurmuştur. Buyurunuz gidelim, mahall-i vak'ayı⁷⁵⁵ görünüz ve tahkikata başlarsınız.

⁷⁴⁸ mülâki olmak: buluşmak

⁷⁴⁹ müstacel: acele

⁷⁵⁰ müdde-i umumi: savcı

⁷⁵¹ betaetle: yavaşça

⁷⁵² müteenni: çekingen

⁷⁵³ mukabeleten: karşılık olarak

⁷⁵⁴ himmet-i âlî: üstün gayret

⁷⁵⁵ mahall-i vak'a: olay yeri

Önlerine düşüp bahçeye doğru yürürken muavin bu mükellef malikâne sahibine yakın tespitini göstermek istiyormuş gibi bir gösterişle teklifsiz görünmeye çalışarak yanına sokuldu ve nim koluna girip kulağının dibinde fısıldamaya başladı.

— O kısa boylu, sarışın delikanlı, ismi Hayret'tir, hakikaten ismiyle müsemma⁷⁵⁶ son derece zeki, son derece mûşikâf⁷⁵⁷ genç bir polis memurudur, adeta diyebilirim ki bugünkü zabitanın canı ve ruhudur. Verdiğimiz malumat üzerine kendisini ilk tahkikatı yapmak üzere İstanbul'dan bilhassa gönderdiler. Kimsenin göremeyeceği şeyleri görür, keşfedemeyeceği şeyleri keşfeder, bir zekâ ki son senelerde vuku bulan cinayetlerin hallinde büyük maharetler göstermiş ve zabıtamız da kendisine mühim bir mevki temin etmiştir.

Bu sözleri söylerken köşklerinde cereyan eden vakaya polis müdüriyetinin gösterdiği alakadan memnun olan Şakir Feyzi, cinayet tahkikatlarında bu kadar mühim bir varlık göstermiş genç Hayret'i görebilmek için biraz geri kalmış, yan gözle delikanlıyı süzüyordu.

Bu yayvan yüzlü, geniş omuzlu, kısa boylu biri idi. Yüzünün ifadesinde ilk nazarda bir belâhet⁷⁵⁸ manası okunuyordu. Yalnız bu mana bir kat telden ibaret sarı bıyıklarla gölgelenen manasız, zevksiz dudaklarının ucunda ara sıra titreyerek inkişaf eden⁷⁵⁹ bir tebessümle ihlal olunuyordu. Fakat bu tebessüm o kadar gayr-i mahsus olmakla beraber, o kadar ince, o kadar zeki, o kadar şeytan raşelerle titriyordu ve sonra aynı zamanda açık mavi gözlerinin ucunda da aynı manada, aynı ahenkte bir hatla o kadar yek-mâl ü hem-reng⁷⁶⁰ bir irtibat gösteriyordu ki ilk nazarda görülen belâhet, müthiş bir şeytanetin eseri olduğu zannını veriyordu.

⁷⁵⁶ müsemma: adı gibi

⁷⁵⁷ mûşikâf: kılı kırk yaran

⁷⁵⁸ belâhet: bönlük, aptallık

⁷⁵⁹ inkişaf etmek: ortaya çıkmak

⁷⁶⁰ yek-mâl ü hem-reng: tek vücut ve tek renk

Bu adam, ya pek aptal yahut pek dessâs⁷⁶¹ bir şeydi. Yani ya belâhet göstererek herkesi kandırmak isteyen bir kurnaz ya kurnaz görünmeye çalışan bir ahmak olmak lazım gelirdi.

Şakir Feyzi kendi kendine hafifçe tebessüm ederek:

— Bakalım elbette hangisi olduğunu görür ve anlırsınız, diye düşündü.

*

Şimdi cinayet odasına gelmişlerdi.

Hacim Bey naaşı muayene ediyor, merkez memuruna birtakım sualler soruyor ve aldığı malumat üzerine yüzünde ıstırap manalarıyla bakıyordu.

Hayret odaya girip naaşı görür görmez birdenbire değişmiş, kendini kendi anasırı dâhilinde buluyormuş gibi birdenbire gözleri parlamış, burnu titremiş, ağzı açılmış, sanki bütün havâssı⁷⁶² galeyana gelerek onu yanar bir ateş hâline getirmişti.

Müddeiumumi yatağın etrafında tetkikatını⁷⁶³ yaparken o, biraz uzakta burnuyla koku almak, gözüyle sır dağlamak, kulağıyla gayr-i mevcut⁷⁶⁴ ihtizazlardan mana çıkarmak için dolaşıyor, eğilip kar-yolanın altına bakıyor, pencereleri muayene ediyor, kapının kilidini gözden geçiriyor, yere serilmiş Fransız halısını keşfe çalışıyor, hasılı görünüşte hiç mana verilemeyecek hareketlerle meşgul oluyordu.

Müddeiumumi nihayet tetkikatı ikmâl ederek⁷⁶⁵ geri çekildi, yanlarındaki şişman karınlı bir adama:

— Ben baktım, şimdi sıra sana geldi, doktor, dedi.

Şakir Feyzi hayretle:

— Nasıl, dedi. Nasıl, beyefendi doktor mudur? Öyle ise demin gelenler kimdi? İki saat kadar evvel, memur bey gittikten sonra iki doktor daha geldi, naaşı muayene etti.

⁷⁶¹ dessâs: hilekâr

⁷⁶² havâss: duygular

⁷⁶³ tetkikat: incelemeler

⁷⁶⁴ gayr-i mevcut: var olmayan

⁷⁶⁵ ikmâl etmek: tamamlamak

Merkez memuru bu haberi son derece hayretle karşıladı:

— Nasıl, ne zaman, ne doktoru? Nasıl doktor?

O zaman Şakir Feyzi, naaşı muayene eden doktorları tarif etti.

Hacim Bey kemâl-i dikkatle⁷⁶⁶ dinleyerek: “Kabil değil beyefendi. Başka doktorların gelmesi mümkün olamaz. İşten, İstanbul’da evvela malumat alan memur sıfatıyla söylüyorum ki muayene yapmak için doktoru ben aldım geldim. Zaten nereden ve ne vakit gelecekler? Buna maddeten imkân yoktur.”

Bu sözler olurken Hayret birdenbire alev parçası gibi bir hâl alarak yaklaşmış ve dikkatle dinliyordu.

Müddeiumumi, merkez memuru bu muammanın esrarıyla dumanlanmış düşünürlerken Hayret birdenbire sayha izhar etti:

— Lakin anlamadınız mı? Katiller... Onlar... Bizzat onlardır. Mutlak cinayet esnasında burada bıraktıkları bir emareyi⁷⁶⁷ yok etmek için gelmiş olacaklar.

Hacim Bey istihfakârane⁷⁶⁸ başını salladı:

— Bu nasıl mümkün olur, dedi. Cinayetten köşkün ayaklanacağı, memurların geleceğini düşünmezler de ne cesaretle mahall-i cinâyete⁷⁶⁹ kadar girmeye kalkarlar, demek ele geçmekten korkmuyorlar mı?

Hayret, cüssesinden me’ûl edilemeyen⁷⁷⁰ bir galeyan ve tehâ-lük⁷⁷¹ içinde çırpınarak cevap verdi:

— Bunlar tâli⁷⁷² meselelerdir beyefendi, aranılacak, tahkik edilecek olursa anlaşılır ki bu adamlar buraya birtakım şerait⁷⁷³, birtakım alâik⁷⁷⁴ tahtında, yani gelmelerinden bir tehlike olmadığını

⁷⁶⁶ kemâl-i dikkat: tam bir dikkat

⁷⁶⁷ emare: iz, işaret

⁷⁶⁸ istihfakârane: önemsemeyerek

⁷⁶⁹ mahall-i cinâyete: cinayet yeri

⁷⁷⁰ me’ûl edilmek: beklenmek

⁷⁷¹ tehâ-lük: can atma

⁷⁷² tâli: ikincil

⁷⁷³ şerait: şartlar

⁷⁷⁴ alâik: ilişkiler

anladıktan sonra girmiş olabilirler. Bence katiyen muhakkaktır ki doktor diye gelenler, beyefendinin tarif ettiği gibi burada yalnız başlarına kalıp, sonra haber vermeden çekip gidenler bizzat katiller yahut adamlarıdır. Anladığıma göre bunlar hakikaten korkunç şeyler olmalı. Çünkü ne şart tahtında gelmiş olurlarsa olsunlar bu, tehlikeden yılmamaya, çelik asaba malik olmaya⁷⁷⁵ tevakkuf⁷⁷⁶ eder bir şeydir. Geldikleri vakit içeride kimse olmasa bile onlar burada iken gelebilir ya. Ne metanet, ne metanet!

Hayret derin bir hayretle öyle söylenirken Şakir Feyzi ilk günden beri Hüsrev Bey çetesinde şahit olduğu nihayetsiz cüretin, müthiş metanetin son bir nişanesini⁷⁷⁷ daha görüp bütün vücudunda soğuk bir raşenin aktığını hissediyordu.

“Numara üç!”, “Numara dört mü?!”

Köşkün hayatı gelip gidenler ve söylenip konuşulanların mucip olduğu⁷⁷⁸ teşevvüşten⁷⁷⁹ bozulmuş, her günkü ahenk ve sükun muhtel olmuştu⁷⁸⁰. Diğer günler ekseriya dadıları, çocukları otomobille gezmeye götürmezlerse bahçeye çıkarırlar, Hadiye Hanımefendi’yle Suzan Hanım ve kocası köşkün önünde havuza karşı yeşil tarhlarda⁷⁸¹ hasır koltuklara gömülür, gazete okur, konuşur ve gülüşürlerdi.

Bugün bahçe تنها, yalnız ara sıra koşarak geçtiği görülen hizmetçi ve uşaklar veyahut dış kapıdan içeri alınıp cinayet olan binaya doğru telaşlı telaşlı gidip gelen memurlar ve polislerle hareket buluyordu.

Yukarıda hanımefendilerin dairesinde en derin bir matem hükmü sürüyordu. Sabahtan beri gelen memurlar naaşı görmek için üçüncü defa idi ki Şakir Feyzi gitmiş, Suzan Hanım validesiyle ve

⁷⁷⁵ malik olmak: sahip olmak

⁷⁷⁶ tevakkuf: bağlı

⁷⁷⁷ nişane: iz

⁷⁷⁸ mucip olmak: neden olmak

⁷⁷⁹ teşevvüş: karışıklık

⁷⁸⁰ muhtel olmak: bozulmak

⁷⁸¹ tarh: alan

çocuklar dadılarıyla küçük bir salona çekilerek havf ve raşe içinde büzülmüşler, asapları gergin, kalpleri pür-helecan⁷⁸², bütün mevcudiyetleri en yırtıcı korkularla çarpıntılı, ara sıra işitilmeyecek bir derinlikle fısıldayan hislerle konuşuyorlardı.

Köşede oyuncaklarıyla cıvıldaşan çocuklar olmasaydı odada kimse yoktu denilebilirdi. O kadar matemli bir sükût, o kadar gamlı bir hareketsizlik hüküm sürüyordu.

Şakir Feyzi gecikiyor, gelmiyor ve kadınlar bu tehhürü⁷⁸³ feci tehlikelere hamlederek harap oluyorlardı.

Hâlâ niçin gelmiyordu; ne olmuştu? Acaba yeni bir tehlike mi çıkmıştı? Yeni facia mı keşfedilmişti?

Zengin ve cennet-yâr⁷⁸⁴ hayatlarında hiç olmadıkları bir zamanda bu afetle bükülmüş, ezilmişler, nefes alamayacak surette medhuş kalmışlardı⁷⁸⁵:

Bir hizmetçi yemeğin hazır olduğunu haber verdi.

Suzan abus⁷⁸⁶ bir eda ile:

— Yemek mi? Tamam... Onu düşünüyorduk, diye söylendi.

Hanımefendi daldığı korkunç kâbustan başını kaldırarak:

— Bey hâlâ orada mı? Acaba memurlar ne yapıyorlar, dedi.

Suzan birdenbire aklına gelmiş gibi:

— Sahih⁷⁸⁷... Ya sen git. Beye haber ver gelsin artık... Yahut bir uşak gönder onu çağır, diye emretti.

Çünkü köşkte hizmetçi kızlar vakadan ürkmüşler, titreye titreye bir daha ölünün bulunduğu yerde yatmak değil, oraya ayak atmamaya yemin etmişlerdi. Hizmetçi çıkarken geri dönerek:

— Beyefendi geliyor efendim, müjdesini verdi.

*

⁷⁸² pürhelecan: çarpıntılı

⁷⁸³ tehhür: gecikme

⁷⁸⁴ cennet-yâr: cennetlik

⁷⁸⁵ medhuş kalmak: korkmak

⁷⁸⁶ abus: somurtkan

⁷⁸⁷ sahih: gerçek

Şakir Feyzi müddeiumumi beyin bütün teminatına rağmen harap ve perişan bir hâldeydi, şahit olduğu şeyler bu yolda vakalara romanlarda okumak itibarıyla kısmen alışkın olmakla beraber mesut aile yuvasında vukua gelmek⁷⁸⁸ itibarıyla kendisini herc ü merc etmişti⁷⁸⁹.

Bilhassa sabahleyin naaşı muayeneye gelen zabıta doktoru sıfatıyla köşklerine kadar girmeye cesaret eden, katillere mensup adamlar oldukları artık tahakkuk etmiş⁷⁹⁰ bulunan canilerin küstah cesaretleri onu mebhut bırakmıştı. Bu kadar cüretkâr, bu kadar ince hesaplı bu kadar hunhar adamların, icraatı görülen derecede bırakmayıp ailelerinin daha muazzez⁷⁹¹ uzuvlarına, hayatlarının daha mahrem derinliklerine kadar teşmil etmeleri⁷⁹² ihtimali onu endişe ve korkudan deli ediyordu.

Fakat bu endişe ve korkularını kalbinin en iç köşelerine saklayıp hanımları tedhiş etmemek lazım olduğunu tasdik ederek sakin görünmeye ve hadiseyi korkulacak tehlikelerden muarra⁷⁹³ göstermeye çalışmak lazımdı.

Onun için salona mütebessim⁷⁹⁴ ve şen girdi.

— İş halloldu, diye temin etti. Vallahi, hakikaten zabıta ve adliye memurları her türlü takdire layık. Bilhassa müddeiumumi bey kemâl-i metânetle⁷⁹⁵ teminat verdi. Bugün olmazsa katillerin yarın akşama kadar mutlaka adaletin pençesinde bulunacağını vadetti. Köyün merkez memuru da hakikaten tecrübeli, işinin ehli bir adam. Diyorlar ki böyle bir cinayet vuku bulduğu zaman zabıtanın karşı karşı geldiği en müşkül mesele vakanın faili malum olmazsa, hiç olmazsa sebebini keşfetmektir. Bu bizim işte sebep malum. İntikam... Bu sebeple katil de iki kere iki dört eder gibi meydanda...

⁷⁸⁸ vukua gelmek: meydana gelmek

⁷⁸⁹ herc ü merc etmek: altüst etmek

⁷⁹⁰ tahakkuk etmek: kesinleşmek

⁷⁹¹ muazzez: kıymetli

⁷⁹² teşmil etmek: girmek

⁷⁹³ muarra: arınmış

⁷⁹⁴ mütebessim: gülümseyerek

⁷⁹⁵ kemâl-i metânet: tamamen emin

Hüsrev Bey'in hem-pâları⁷⁹⁶. O hâlde bunların ele geçmesi mutlak ve zaruri şey. Hiç polisin elinden kurtulmak mümkün müdür? Şimdi yapacakları ilk iş hapishaneden çıktıktan sonra Hüsrev'in nereye gittiğini anlamak olacak. Bu yolda adamların izleri zabıtaca mukayyet ve mazbut imiş. Hatta olmasa bile diyor müddeiumumi bey, yarın akşama kalmaz pençemize geçiririz.

Şakir Feyzi, doktor sıfatıyla iki adım yakınlarına kadar canilerin duhûl ettiklerini⁷⁹⁷, bu tertip ve cesarete bütün adliye ve zabıta memurlarının hayret ederek bunların müthiş şakiler⁷⁹⁸ olduğunu söylediklerini falan falan... gizlemiş yalnız müddeiumumi beyin katillerin mutlak ele geçecekleri hakkında teminatı tellendire pullandıra anlatmıştı.

Bu sözler sinirleri galeyan hâlinde olan hanımları biraz teskin ve beyin ısrar ve istirhamı⁷⁹⁹ üzerine yemek için aşağıya inmişlerdi.

Yemekten sonra kahveleri köşkün, büyük ağaçlarının gölgesine boğulmuş terasında içmişler, bugün uyumak için hiçbir arzu duymayarak koltuklarda sinmişler, rehavet⁸⁰⁰ içinde tek tük sözlerle konuşuyorlardı.

Dadıları çocukları çıkarmış uyutmuştu. Artık herkesi o kadar vahşi bir korku sarmıştı ki haydut ininde binbir tehlike ile muhat bir hayat yaşıyorlarmış gibi fevkalade tedbirlere lüzum görüyorlardı. Mesela, dadı çocukların yanından bir saniye bile ayrılmıyor, evde herkes büyük teyakkuz⁸⁰¹ içinde her an yeni bir facianın infilâkına⁸⁰² muntazır⁸⁰³ yaşıyorlardı.

Tek tük söylenen lakırdılar sürükleniyor, alışılmış uykunun tesiri yavaş yavaş hulûl ederek⁸⁰⁴ onları eziyordu.

⁷⁹⁶ hem-pâ: arkadaş

⁷⁹⁷ duhûl etmek: içeri girmek

⁷⁹⁸ şaki: haydutlar, eşkıyalar

⁷⁹⁹ istirham: rica

⁸⁰⁰ rehavet: gevşeklik

⁸⁰¹ teyakkuz: uyanıklık

⁸⁰² infilâk: patlama

⁸⁰³ muntazır: bekleyerek

⁸⁰⁴ hulûl etmek: gelmek

Birdenbire dış kapının açılıp kapanırken çıkardığı gürültülü aks-i endâz⁸⁰⁵ zil sesi duyuldu. Hepsi endişeyle kulaklarını kabarttılar. Acaba kim gelmişti veya ne olmuştu?

Şakir Feyzi sıçrayarak ayağa kalktı ve ağaçların arasından kapının yoluna baktı. İstanbul’dan gelen akşam gazeteleri için gönderilen uşağın gazetelerle geldiğini görünce sevinçle oturarak:

— Aman çabuk getir! Bakalım bir şey yazmışlar mı, dedi.

Suzan da pek merakla hemen uşağın elinden gazeteleri kaptı ve karı koca öteki koltukta sükût içinde kendilerine bakan hanımefendinin karşısında birbirlerinin omzuna eğilmiş, telaş ve heyecanla açtılar, gözleri merakla sütunları aramaya koyuldu.

Akşam gazetesi ikinci sayfanın son sütununda otuz altı punto ile:

“Esrarengiz İki Cinayet” ser-levhası⁸⁰⁶ altında şu sözleri yazıyordu:

“Gazetemiz makineye verildiği esnada korkunç bir cinayet haberi aldık. Biri Tarabya’da diğeri Anadoluhisari’nda birbirlerine münasebeti olduğu tarzının müşabehetinden⁸⁰⁷ ve âlâim-i sâireden⁸⁰⁸ anlaşılan iki cinayet irtikâb. Tarabya tepelerinde İngiliz Köşkü denmekle maruf⁸⁰⁹ malikânede Doktor Şakir Feyzi Bey’in ikametgâhında Sıdika Hanım nâmında vaktiyle Şakir Feyzi Bey’in zevcesinin⁸¹⁰ sütüneliğini etmiş bir kadınla, Anadoluhisari’nda Otağ Tepesi’nde sakin, sabık rüsûmât⁸¹¹ muhafızlarından olup, son zamanlarda balıkçılıkla meşgul Hasan Fuat Bey namında bir adam birbirine müşabih⁸¹² derin yaralarla ve kadında “numara 1!”, erkekte “numara 2!” yazılı tabelalarla maktul bulunmuşlardır.

⁸⁰⁵ aks-i endâz: yankı

⁸⁰⁶ ser-levha: başlık

⁸⁰⁷ müşabehet: benzerlik

⁸⁰⁸ âlâim-i sâire: diğer belgeler

⁸⁰⁹ maruf: bilinen

⁸¹⁰ zevce: eş, kadın

⁸¹¹ rüsûmât: gümrük

⁸¹² müşabih: benzer

Cinayetler esrâr-âlûd⁸¹³ ve korkunç bir mahiyeti hâiz⁸¹⁴ istihbarat-ı hususîyemize nazaran canilerin kim olabileceği malum ise de bunlar azılı dessâs-ı şerîrlerden⁸¹⁵ olduklarından ele geçmeleri zabıtaca müşkülâtlarla muhat görünmektedir. Lazım gelen tahkikat için muhabirlerimiz faaliyette olduğundan yarınki nüshamızda daha vâsi⁸¹⁶ malumat vereceğimizi vadederiz.”

Şakir Feyzi’nin yüzü solmuş, Suzan’ın gözleri kızarmıştı. Ne öğreniyorlardı? Sıdika Hanım numara bir, Hasan Fuat Bey numara iki idi? Bu alicenap adam da Sıdika Hanım gibi kendilerine hizmetten ve sadakatten bu cezayı mı görmüştü?

Suzan kesik bir iniltiyle: “Aman ya Rabbi!” diye mırıldanarak koltuğa düştü ve dayandı kaldı. Genç kadın bu numaraların üç, dört, beş, ihtimal daha çoğalırsa kimlere ait olabileceğini haşyetle görüyor, elemle titriyordu.

Hanımefendi oturduğu yerden kızının ihtilacını görünce merakla dikildi.

— Ne o, ne var? Ne yazıyor, diye sordu.

Şakir Feyzi saklamak mümkün olmadığı için bozuk bir tebessümle:

— Hasan Fuat... Hasan Fuat’ı da öldürmüşler, diye mırıldandı.

Aynı zamanda *Akşam*’ı atarak *Son Saat*’i açıp aramaya başladı.

Birinci ve ikinci sahifede bir şey yoktu. Üçüncü sahifenin ortasında çift sütun üzerine otuz altı punto ile şu müteheyyiç ser-levha altında:

Katmerli Cinayetler

Kelimeleri yazılı ve altında yirmi dört punto ile:

“Tarabya’da ‘numara 1!’ işaretiyle gırtlacağı delinmiş bir kadın naaşı – aynı surette katledilmiş ve ‘numara 2!’ rakamıyla işaret edilmiş Anadoluhisarı’nda bir maktul daha – cinayetler katmerli

⁸¹³ esrâr-âlûd: esrarlı, gizemli

⁸¹⁴ hâiz: sahip

⁸¹⁵ dessâs-ı şerîr: kötülerin en azıllarından

⁸¹⁶ vâsi: geniş

esrarla muhattır. – Katiller kim olabilir? – Anlaşıldığına göre numara üçü ve numara dördü de bu akşam yahut yarın haber alacak mıyız? Zabıta faaliyette.”

Gibi mühim ve ihtilâc-âlûd⁸¹⁷ haberler okunuyordu:

“Korkunç bir cinayet şebekesi muvâcehesinde⁸¹⁸ bulunuyoruz. Tehlikeli bir çete anlaşılan acı bir intikam sevkıyla⁸¹⁹ birtakım adamları öldürmeye karar vermiş görünüyor. Bunların birincisi Tarabya’da Doktor Şakir Feyzi Bey’in köşkünde ihtiyar bir sütüne, diğeri Anadoluhisarı’nda balıkçılıkla meşgul sabık rûsûmât muhafızlarından Hasan Fuat isminde bir adamdır. İkisi de gırtlaklarından hemen aynı bıçakla katledilmişlerdir ve ikisinin de avuçlarında bırakılan kâğıtlarda numara sırasıyla: ‘numara 1!’ ve ‘numara 2!’ kayıtları bırakılmıştır. Zabıta canilerin kimler olduğunu tespit etmişse de bunların kolayca ele geçirilemeyeceklerinden korkulmaktadır. Cinayetlerin tevali⁸²⁰ edeceği zannolunuyor. Elde edilen malumata ve delâile⁸²¹ nazaran cinayet beş yüz bin liralık bir miras işinden dört beş sene evvel mahrum kalmakla beraber hapishaneye sevk edilmiş ve beş altı ay evvel müddet-i cezâiyelerini⁸²² bitirerek sebîlî⁸²³ tahliye edilmiş birtakım şakilerin tertibidir. Son dakikaya kadar alabildiğimiz malumat bu merkezde olup gereği gibi faaliyete geçmiş olan zabıtaadan alacağımız havadisleri ve ayrıca tahkikat-ı hususiyemizi⁸²⁴ yarın arz edeceğimizi karilerimize⁸²⁵ vadederiz.”

Gazete Şakir Feyzi’nin elinden düşerek başına bir topuz yemiş bir zavallı gibi koltuğun arkılığına dayandı ve kaldı.

Şimdi Suzan biraz dirilmiş *Son Saat*’i yerden alarak göz gezdiriyordu. Okurken dudakları mosmor olmuş, titriyor, gözleri siyah

⁸¹⁷ ihtilâc-âlûd: çarpıntılı

⁸¹⁸ muvâcehe: karşısında

⁸¹⁹ sevk: güdü

⁸²⁰ tevali: takip

⁸²¹ delâil: deliller

⁸²² müddet-i cezâiye: ceza süreleri

⁸²³ sebîlî: salıverilip

⁸²⁴ tahkikat-ı hususiye: özel araştırma

⁸²⁵ kari: okuyucu

çukura yatmış bir alev manzarası gösteriyordu. Gazete onun da elinden düştü ve göğsünden boğuk bir sayha hâlinde:

— Aman ya Rabbi, mahvolduk, iniltisi çıktı.

Karanlıkta bir feryat

Saat nısfü'l-leyliden⁸²⁶ sonra üç buçuğa geliyordu.

Tarabya Karakolu'ndaki telefon zili şiddetli, heyecanlı, ihtilaçlı bir akisle birbirini müteakip üç defa çınladı.

Nöbetçi polis efendi bütün angaryaları bitirmiş, yazılacak kâğıtları yazmış, kayıt olunacakları kaydetmiş, cigara sararak istirahat hazırlanmıştı.

Telefon zili onu tembelce bir harekete sevk ederek sandalyesinden kalktı, karşıda zilin çaldığı memur odasına gitti. Telefonu kulağına tuttu.

— Alo, nedir o?

Üç saniye meçhul, boğuk bir sükût ve intizar. Telefonda şimdi bir ses... Fakat bir ses değil, bir feryat, boğazlanan bir adamın korkudan, can havlinden mütehasıl⁸²⁷ istimdâd⁸²⁸ sayhası, bir son ihtizar fırkasına benzeyen korkulu, kâbuslu, feci bir nara...

— Karakol değil mi orası?

Polis sesin vahşetinden ürkerek:

— Evet... Ne var, ne istiyorsunuz?

O istimdâd narası bu cevaptan biraz sükût ve emniyet bulan bir eda ile:

— Ha, etti, hah, aman polis efendi, memur bey orada mı?

— Burada, ne istiyorsunuz?

— Çabuk onu görmek istiyorum. Telefona çağırınız.

— Kendisi uyuyor.

⁸²⁶ nısfü'l-leyl: gece yarısından

⁸²⁷ mütehasıl: doğan

⁸²⁸ istimdâd: yardım

— Aman kaldırınız... Hemen şimdi... Bir saniye kaybetmeyiniz...

Polis bu isticalden bozularak sormaya mecbur oldu.

— Canım ne var, ne oluyor söylesenize?

Ses feci, ihtilaçlı bir hamle ile:

— Size olmaz... Size olmaz... diyorum. Haydi vakit kaybetmeyiniz, memur beyi çağırınız. Büyük bir tehlikedeyiz. Siz vazifenizi yapınız o kadar.

Polis sesin haşyetinden, sözlerin tehdidinden ürkerek telefonu bıraktı. Ve odadan çıkarak yukarı merdivene tırmandı.

Muavin bey bir buçuk saat evvel yatmıştı. Fevkalade bir vaka olmayınca böyle ne olduğu bilinmeyen telefonlarla uyandırılırsa fevkalade hiddetlendiğinden bütün karakolda onu böyle uyandırmaktan korkarlar, içtinap ederlerdi⁸²⁹. Şimdi uyanıp da mesele hafif, oyuncak bir şey çıkarsa ne cevap vereceğini havf ile düşünüyor ve tereddüt ediyordu. Fakat şayet mühim bir şeyse göstereceği ihmal ve lakayıttan da mesul olacağını bildiğinden muavini uyandırmak mecburiyetinde olduğunu görüyordu.

Kapıyı kurcaladı, içeriden bir ses işitildi:

— Kim o, ne var, ne oluyor?

— Efendim, telefon var.

— Ne imiş?

— Sizi istiyorlar... Korkulu, tuhaf bir sesle: “Tehlikedeyiz, yetişin, koşun!” diyorlar.

Polis, muavinin yatağından bir hamlede kalkıp yere bastığını işitti. Vazifesini kâfi⁸³⁰ derecede eda edilmiş⁸³¹ addederek aşağı indi.

Üç dakika sonra muavin bey yarı giyinmiş bir hâlde telefon başında idi.

— Alo... alo...

⁸²⁹ içtinap etmek: çekinmek

⁸³⁰ kâfi: yeterli

⁸³¹ eda edilmek: yerine getirilmek, ödenmek

Telefonda aynı ses beklemekten morarmış bir yoruntu ile:

— Siz misiniz muavin bey? Aman yetişin. Feci, korkunç bir tehlikede bulunuyoruz.

Koşun imdadımıza.

— Siz kimsiniz?

— Canım tanımadınız mı? Ben Şakir Feyzi... Tepede, İngiliz Köşkü'nde...

— Ha, siz misiniz? Ne oldu bir şey mi var?

Ses feci bir hevl⁸³² içinde kıvrandı:

— Ölüyoruz... Bir saniye kaybetmeksizin koşunuz... Aman beyefendi büyük, müthiş tehlike içinde bulunuyoruz. Lütfedin. İmdat sizden.

Muavin ne yapsa kâfi izahat almak için imkân olmadığını görerek telefonu bıraktı.

— Ziya Efendi... Şevket ve Hüseyin Efendileri hemen uyan-
dır, çabuk giyinsinler, sen de git, bir araba bul, getir!

Şevket ve Hüseyin Efendilerin uyanması, bir arabanın bulunup getirilmesi gösterilen fevkalade sürat ve verilen ehemmiyete rağmen bir çeyrekten fazla vakit geçmesini mucip oldu. Ve muavin arabaya polisleri alarak binip karakoldan mufarekat ettiği⁸³³ vakit, ilk telefon darbesinden yarım saat kadar mürur etmişti⁸³⁴. Arabanın köşke muvasalatı⁸³⁵ ve muavin beyin Şakir Feyzi'nin yanına kabulü garip bir şekilde vuku bulmuştu. Gecenin ilerlemiş olmasına yahut daha doğru tabirle bu yaz sonunun erkence ağaran sabahına rağmen bütün köşkün halkı ayakta idi. Bütün odalarda lambalar yanmış, hizmetçiler, uşaklar kapılarda bekliyor ve telaşlı telaşlı gidip geliyorlardı.

⁸³² hevl: korku

⁸³³ mufarekat etmek: uzaklaşmak

⁸³⁴ mürur etmek: geçmek

⁸³⁵ muvasalat: ulaşmak

Muavini bir uşak ve bir hizmetçi kız yukarı çıkarıp yüksek halılarla örtülü, ağır perdelerle ve mükellef eşya ile müzeyyen⁸³⁶ büyük bir odaya idhâl ettiler⁸³⁷.

Şakir Feyzi yanındaki bir odadan yıldırım süratiyle koşup gelerek:

— Aman beyefendi... Başımıza geleni bilerseniz...

— Ne oldu beyefendi? Adeta müthiş bir merak içindeyim.

Şakir Feyzi soluk, bitik, harap bir hâlde idi. Arkasında bir rop-döşambır, saçları dağınık, perişan, gözleri korku halkalarıyla çevrilmiş, dudakları renkten bî-eser⁸³⁸ titriyordu. Lakırdı söylerken ara sıra bütün vücudunda teşennüc alametleri fark olunuyor ve gözlerinin kapanıp saniyelerce açılmadığı oluyordu.

Bozuk, sönük bir sesle anlatmaya başladı:

— Sabahleyin malum olan faciayı müteakip ben kadınları mümkün olduğu kadar teskin etmiş, yarı aldatmak, yarı teselli etmek suretiyle temin edebilmişim. Fakat öğleden sonra akşam gazeteleri gelip de Anadoluhisarı'nda da aynı bizim cinayet müşabih ve pek yakından tanıdığımız bir adamın suret-i katlini⁸³⁹ öğrendiğimiz zaman, yalnız kadınlar değil, ben de dâhil olduğum hâlde hep birden korkunç bir surette bir dehşete kapılmaktan kendimizi menedemedik. Numara bir, numara iki kayıtları altında bizim sütnine ile Hasan Fuat'ın katlolunmaları bu numaraların devam edeceğini ve kim bilir ne vakit, sıranın nerede geleceğini göstermiyor muydu? Kayınvalidem ve zevcem tir tir titriyorlar ve durmayıp inliyorlardı. Onları teskin etmeye artık muktedir olamayarak kendim de dehşetli bir yeis⁸⁴⁰ ve havf içinde kıvranmaktan başka bir şey yapamıyordum. Fakat müddei umumi beyin ve zatı alinizin verdiğiniz teminat beni bir parça kuvvetlendirerek söylediğiniz gibi bu cinayetlere

⁸³⁶ müzeyyen: süslü

⁸³⁷ idhâl etmek: girmek

⁸³⁸ bî-eser: renksiz

⁸³⁹ suret-i katl: katledilme şekli

⁸⁴⁰ yeis: keder

verilen zâhirî⁸⁴¹ şekillerin bir süsten, bir blöften, bir boş tehditten ibaret olduğuna inanmak istiyordum. Ben bu can havli içinde akşamı etmiş, çocuklar dizimin dibinde, kayınvalide ve refika, üçümüz bir odada ne yapacağımızı bilmeyerek ve bin türlü karar vererek kıvrılmış kalmıştık. Uşaklara, hizmetçilere kati emirler vermiştim. Kapıcıya, kapıya son derece dikkat etmesini, gece bahçede hep birden sıra ile devriyeler gezmesini ve köşkün içinde nöbetle saat başlarında hizmetçilerin dolaşp etrafı yoklamasını kararlaştırdık. Bu hâlde saat on bire geldi. Kayınvalide harap, kırık, biz ondan bin kat beter, hurdahaş⁸⁴² yatmaya hazırlandık. Ve lazım gördüğümüz emniyet tertibatını⁸⁴³ aldık. Kayınvalidenin yatak odası bizim yatak odamızın yanı başındadır. Odaların dışarıya bir kapısı olduğu gibi, içeriden diğer bir kapı ile birbirine irtibatları vardır. Dış kapıları kilitledik. Anahtarları yastığımızın altına koyduk. Hatta ne olur ne olmaz diye lüzumu olmadığı hâlde ara kapıyı da kilitledim ve anah-tarı pijamanın cebine koydum. Çocukların yataklarını dadılarının odasından alarak bizim odaya getirdik; revolverimi elimin altına yerleştirdiğim gibi ihtiyaten bir revolver de kayınvalidenin yastığı-nın altına koydum. Siz, müddeiumumi bey bir iki güne kalmaz katil-ler heyetiyle ele geçer diye temin etmiştiniz. Bu müjdeyi beklemek için biz de dişimizi sıkarak sabretmeye karar verdik. İşte böyle muhasara⁸⁴⁴ altında bulunan kalelerde olduğu gibi binbir ihtiyat, binbir basiretle⁸⁴⁵ yattık, uyuduk. Ben bu kadar tedbire, bu kadar tertibe hiç lüzum olmadığını düşünmekle beraber hanımlara emniyet ver-mek için riâyet etmeyi iltizam ediyordum⁸⁴⁶. Ne kadar zaman geçti bilmem, uykumuz içinde bir tabanca sesiyle sıçradık. Yanımızdaki kayınvalidenin odasında birbiri arkası sıra dört el tabanca atıldı ve canhıraş⁸⁴⁷ bir ses “imdat, imdat!” diye feryat ediyordu. Zevcem deli gibi fırlamış, ellerime sarılarak: “Ne oluyoruz?” diye bayılmış-

⁸⁴¹ zâhirî: görünen

⁸⁴² hurdahaş: paramparça

⁸⁴³ tertibat: düzen

⁸⁴⁴ muhasara: kuşatma

⁸⁴⁵ basiret: kuruntu, sezgi

⁸⁴⁶ iltizam etmek: gerekli görmek

⁸⁴⁷ canhıraş: yürek paralayan

tı. Çocuklar uyanmışlar, ağlıyorlar. Evin alt katında ve sofada konuşmalar, haykırmalar oluyordu. Uyku sersemliği içinde ben de feci bir hâlde idim. Bu tabanca seslerinden ve feryatlardan sonra derin bir sükût devam etti. Hizmetçiler, uşaklar hep birden bizim kapıya gelmişler, kurcalıyorlar, sesleniyorlardı. Zevcemi o hâlde bırakarak ve titremekten harekete mecali olmayan vücudumu toplayarak kalkmaya çabaladım. Hizmetçiler girdiler, kayınvalidenin kapısını açtık; kendisini odanın ortasında kan ter içinde yerde yatmış bulduk. Boğazı tıpkı sütninenin olduğu gibi ve tırnakları, parmakları kan içinde idi. Tabanca yanı başında, elinin yakınında sıcak ve dumanlı bir hâlde yere düşmüştü. Koştuk, kendini kaldırdık, yatağa yatırdık. Ne bir hareket edebiliyor ne bir söz söyleyebiliyordu. Bir doktor sıfatıyla onu ayıltmak için bütün müdavatı⁸⁴⁸ yapmış, gözleri açıldığı, kendine geldiği hâlde hâlâ hareketten ve söz söylemekten aciz içinde bitap⁸⁴⁹ ve medhuş olduğunu görerek kayınvalidenin feci akıbetini anlamıştım. Onun damarlarında hafifçe bir tasallüb⁸⁵⁰ olduğunu biliyor ve buna karşı bazı tedabir⁸⁵¹ almış bulunuyorduk. Ne olduğunu hâlâ bilemediğim bu hadisenin darbesi altında tansiyon birden yükselmiş ve onun sol tarafına bir felç saikası⁸⁵² geldiği gibi ağzı da kâmilan söz kudretinden mahrum kalmış bulunuyor. Felaketi görüyor musunuz beyefendi? Ben kendisini ayıltmak tedabiriyle uğraşırken refikam hizmetçilerin yardımıyla kendine gelmiş, annesinin başucunda yanımda duruyordu. Ebkem⁸⁵³, mebhut, medhuş bir hâlde bekliyordu. Odanın kapısı kilitli, penceresi, panjurları sıkı sıkı kapalı olduğu hâlde kayınvalide bu silahı kime atmış ve gırtlığını böyle medhuş bir surette kim tırmalamış olabilirdi? Karımı bütün bu korkunç hâllere rağmen büsbütün korkutmamak için türlü sözler söylüyor, türlü ihtimallerden bahsediyor. Mesela validesinin bir kâbus içinde silahını gördüğü hayaletlere sıkılmış, boğazını kendisi tırmalamış olduğunu bile iddia ediyordum. Fakat o

⁸⁴⁸ müdavat: tedavi

⁸⁴⁹ bitap: yorgun

⁸⁵⁰ tasallüb: katılaşma

⁸⁵¹ tedbir: önlemler

⁸⁵² saika: hâl, durum

⁸⁵³ ebkem: dilsiz

esnada kayınvalideyi yatağının içinde çevirirken bir şey bulduk ki, zevce ve hizmetçileri değil beni de serâpâ havf ve haşyet içinde bıraktı. Bu bir kâğıttı. Tıpkı sütünün avucunda bulduğumuz kıtasında ve aynı yazı ile aynı kan damlası imza ile şu sözleri ihtiva ediyordu. “*Üç numara sen olacaksın, haberin olsun!*” Lerzân⁸⁵⁴, mebhut ve medhuş, ağzım açık, kulaklarım uğultulu, gözlerim kararmış, tekrar tekrar bu satırları okuyor, baygınlıklar içinde koltuğa düşmüş karımın önünde ben de bayılmamak için binbir azapla kıvranıyordum. Bu nereden gelmişti, ne vakit gelmişti? Kim getirmiş ve kayınvalideme nasıl verilmişti. Ve eğer yattıktan sonra gördüyse bile neden bizi uyandırmamış ve haber vermemişti? Öyle sualler ki cevaplarını bulmak, dimağımı⁸⁵⁵ dolduran bu meçhulleri halletmek imkânı yoktu. Çıldıracaktım, oda kapalı, kapı kilitli, pencere panjurları kapanmış ve demirleri sürülmüş... Bahusus sabahdan beri herkes binbir teyakkuz içinde olduğundan yabancı bir kimsenin içeri girmesi muhal bir hâlde iken nasıl olmuş da bu kâğıt kayınvalidemin yatak odasına kadar girmiş, girebilmişti?

Şakir Feyzi cevabını bulamadığı sualleri muavin beye ihtilaçlı bir tavırla ve korkudan açılmış gözlerle soruyor ve ondan kuvvet verecek ve emniyet artıracak bir söz bekliyordu.

Muavin bey kâfi bir cevap bulamadığı hâlde doktorun kuvvet ve emniyet ihtiyacını takdir ettiğinden:

— Şimdi anlar meseleyi hallederiz beyefendi... Siz müsterih olunuz. Bu iş her gün gördüğümüz adı şeylere benzemiyor, karışık ve çatalı bir şey. Fakat emin olunuz polisin elinde bütün müşkülât hallolunacak ve selametiniz temin edilecektir. Benim anladığım mademki etrafta bu kadar teyakkuz ve basiret içinde bulunurken böyle bir kâğıt valide hanımefendinin yatağına kadar girebiliyor, demek ki katillerin köşte parmakları ve aletleri var. Öyle değil mi efendim? Şimdi hizmetçileri ve uşakları sıkı bir istintaktan geçiririz, hüviyetlerini tahkik ederiz, işi anlarız. Zaten köşte böyle bir parmak olmasa, yapılan şeylerin vukuu mümkün olamaz değil

⁸⁵⁴ lertzân: titrete

⁸⁵⁵ dimağ: zihin

mi? Bendeniz de sizin tahmininiz gibi silahın bir kâbus içinde ateş edildiğini ve boğazdaki kanların hanımefendi tarafından bizzat tırmalamaktan hasıl olduğunu zannederim. Her nasılsa ve her ne vakitse bu kâğıdı görmüş ve tedehhüş ederek⁸⁵⁶ uykusunda bir kâbusa düçar olmuş⁸⁵⁷ ve bu kâbusun tesiri altında kendi boğazını tırmalamış ve tabancayı ateş etmiş olacaktır. Şimdi müsaade ederseniz gidelim bir kere odayı görelim.

Şakir Feyzi delalet ederek muavin beyi sofaya çıkardı. Pencerelerden sabah ziyası donuk ve renksiz merdiven başını aydınlatıyordu. Burası Hadiye Hanımefendi'nin odası idi. Büyük, mükellef bir karyolada hanımefendi bitap, cansız gibi uzanmış yatıyor, yalnız gözleri bütün hayatının kuvvet ve şaşaasıyla parlıyordu. Suzan Hanım yatağın yanında bir koltuğa oturmuş yorganın altından uzanan annesinin elini tutmuş, gözleri yaşlı, dudakları bükük bir hâlde sükût ediyordu.

Muavin yatağın yanına gidip birkaç teselli kelimesi mırıldandıktan sonra etrafı gezip yoklamaya ve gözleriyle köşeyi bucağı aramaya başladı.

Birdenbire gelip yerde halının üzerinde elini bir şeye uzattı ve bulduğu şeyi alıp muayene için pencereye yaklaştı.

Şakir Feyzi de büyük bir merak içinde ilerleyip muayene olan şeyi tetkik etti. Muavinin elinde çevirip baktığı şey, sarı bir maden parçası idi. Bu, kolasız yakaları rabt⁸⁵⁸ için kullanılan ve yivli tarafına bir küçük topuz geçirilerek kapanan bir iğnenin müteharrik⁸⁵⁹ topuzu olmayan kısmıydı. Ne olduğunu anlayınca iki erkek birbirlerine baktılar. Bu iğnenin, bhusus hanımefendiye hiç lüzumu olmaz ve mutlak bir erkek tarafından kullanılması iktiza ederdi⁸⁶⁰. Fakat emin olmak için Suzan'a gösterip anlamak istediler. Genç kadın:

⁸⁵⁶ tedehhüş etmek: dehşete düşerek

⁸⁵⁷ düçar olmak: görmek, uğramak

⁸⁵⁸ rabt: bağlama

⁸⁵⁹ müteharrik: hareketli

⁸⁶⁰ iktiza etmek: gerekmek

— Böyle iğneyi hiçbir yerde görmedim ve annemde de bulunmadığına eminim, dedi.

Demek muavin ve doktorun zannına muhalif olarak silah hanımefendi tarafından bir kâbus içinde atılmış olmayıp odaya her ne veçhile olursa olsun girebilmiş ve mâhud⁸⁶¹ kâğıdı getirmiş bir canıye mi sıkılmıştı? Hanımefendi şimdiki hâlde tekellüme⁸⁶² gayr-i kâdir⁸⁶³ olduğundan anlaması mümkün olmayacak müthiş muamma burada idi.

Müfettiş Hayret işe karışıyor

Akşam yaklaşmıştı. Artık köşkün hayatı melodram oyunlarının en feci sahneleri hâline gelmişti. Hanımefendilerin dairesinde kimse yokmuş gibi hiç ses seda çıkmıyor, çocuklar dadılarıyla odaların en kuytu köşesine çekilmişler. Yatağında camit bir hâlde yatan hanımefendiyi kızıyla damadı bir dakika bile yalnız bırakmayarak bin elem ve endişe ile bekliyorlardı.

Çağrılan şehrin en yüksek doktorları tedavi için lazım gelen şeyleri tayin etmişler ve gitmişlerdi.

Hizmetçiler artık kâmilten kendilerine kalmış olan alt katta köşede bucakta fısıldayarak konuşuyorlar. Cinayet mahallinde toplanmış adliye memurlarının istintaklarından kurtulup gelenler sorulan şeyleri anlatıyorlar, fikir beyan ediyorlar, ne yapacaklarını tayine mütehayyir görünüyorlardı.

Hiçbirisinin hanımefendinin hastalığına sebep vakadan haberleri yoktu. Hadise onlardan gizleniyordu. Yalnız gece rahatsız olduğu bir kâbus sebebiyle korkarak haykırdığı biliniyordu.

Üç gün evvele gelinceye kadar her köşesi bir neşe ve şetaret⁸⁶⁴ yuvası olan İngiliz Köşkü şimdi bir matem âbide-gâhı⁸⁶⁵ olmuştu. Saatler bu sessizlik, bu kasvet içinde sürüklenerek geçemiyordu.

⁸⁶¹ mâhud: bilinen

⁸⁶² tekellüme: konuşma

⁸⁶³ gayr-i kâdir: uygun olmama

⁸⁶⁴ şetaret: sevinç

⁸⁶⁵ âbide-gâh: yer

Nihayet hava kararmaya başlamıştı ki dış kapının gürültülü zili, velveleli akisler herkesi irkiltti. Artık kimin geldiği kimin gittiği bile köşkte büyük bir merakla takip ve tetkik olunuyordu.

Uşağın biri eğilip pencereden bakarak:

— Dün müddeiumumi beyle gelmiş olan Hayret Bey, dedi.

Mutfakta ocağın başında duramayarak çene çalmak için yukarıya kızların yanına çıkmış olan aşçı kadın manalı manalı bakarak:

— Ne o İstavro, dedi. Ne o? Polislerle ahbablığın mı var?

İki kapı yoldaş böyle yarenlik ederlerken oda hizmetçisi koşmuş geleni camlı kapıda karşılamış ve verdiği kartı hâmil⁸⁶⁶ yukarı beyin yanına fırlamıştı.

Üç dakika sonra kartından filhakika zabıta memuru Hayret olduğu anlaşılan zâir⁸⁶⁷ yukarı götürüldü. Çünkü artık Suzan Hanım kocasını rastgele aşağıya, öteye beriye yalnız göndermiyordu.

“Ne olursak beraber olalım, öleceksek hep bir yerde ölelim!” diye her şeyin annesinin yatak odasına bitişik odada olmasını istiyordu.

İşte Hayret Bey, Şakir Feyzi ile zevcesi tarafından bu odada kabul olundu.

Zabıta memuru lazım gelen merasim ve teşrifatı⁸⁶⁸ edadan sonra:

—Beyefendi, dedi, müddeiumumi bey tarafından geliyorum. Dünkü müşahadat⁸⁶⁹ üzerine yapılan tahkikât-ı evveliyeyi⁸⁷⁰ zatîalineze haber vermeye memurum.

Şakir Feyzi, pencerenin önünde geniş bir İngiliz koltuğu göstererek:

— Buyurunuz, oturunuz efendim. Teşrifinizden pek memnun oldum. Benim de size pek ihtiyacım var. Dün Tarabya muavini bey

⁸⁶⁶ hâmil: taşıyarak

⁸⁶⁷ zâir: misafir

⁸⁶⁸ teşrifat: protokol

⁸⁶⁹ müşahadat: gözlemler

⁸⁷⁰ tahkikât-ı evveliy: ilk araştırma

hakkınızda lazım gelen malumatı vermişti. Sizin bugünkü zabıta memurları arasında karışık işlerde ipucu bulmak hususunda yegâne bir maharete malik ve pek mûşikâf bir memur olduğunuzu öğrenmiş olduğumdan hususi surette muavenetinizi ve hizmetinizi rica etmek istiyordum.

Hayret'in toparlak vücudu oturduğu koltuktan bir hamlede yükselerek seyrek telli bıyıklarla mestur⁸⁷¹ dudaklarında bir memnuniyet tebessümü belirdi.

— Emrinize hazırım efendim. Bütün varlığımla zatıalinize müfid olmak⁸⁷² için çalışacağıma emin olunuz.

Suzan Hanım zevcinin yanındaki koltukta hiçbir şey söylemeyecek Hayret'i süzüyor ve konuşulan sözleri bütün canıyla dinliyordu. İhtimal şu küçük adamın akıl ve kurnazlığıyla kendilerini bu bâdirelerden⁸⁷³ kurtarabileceğini düşünerek bütün ruhuyla temenniler ediyordu.

Hayret, kendilerine mahsus edalı, cilveli söyleyişle şöyle başladı:

— Efendim, gerek buradaki gerek Anadoluhisarı'ndaki cinayetlerde görülen ilk alâim⁸⁷⁴ bunların zatıaliniz gibi Hüsrev Bey tarafından tertip ve îka olunduğu⁸⁷⁵ hakkında polisçe ve adliyece kanaat hasıl etmiştir.

Bizce bir kere bu kanaat hasıl olunca tabii olarak yapılacak ilk iş kendisinin hapishaneden tahliyesinden sonra izini arayıp bulmak idi. Dünden beri bu hususta yapılan taharriyât maatteessüf⁸⁷⁶ henüz bir semere⁸⁷⁷ vermemiştir. Fakat Hacim Beyefendi ilk izler üzerinde yürüyerek bu hususta kati malumatı elde etmek için me'yûs olma-

⁸⁷¹ mestur: örtülü

⁸⁷² müfid olmak: yardımcı olmak

⁸⁷³ bâdire: felaket

⁸⁷⁴ alâim: belirtiler

⁸⁷⁵ îka olmak: düzenlenmek

⁸⁷⁶ maatteessüf: ne yazık ki

⁸⁷⁷ semere: sonuç

arak lazım gelen teşebbüsâtta⁸⁷⁸ bulunur ve bu hususta zatîalınıza teminât-ı kâmile⁸⁷⁹ veriyor.

Suzan Hanım lakırdının yalnız daha böyle kuru bir teminata inhisar ettiğini⁸⁸⁰ görünce kendini tutamayarak lakırdıya atıldı:

— Aman beyefendi siz öyle söylüyorsunuz ama bu teminat bizi muhafaza edecek mi bakalım? Çünkü sizin şüphesiz haberiniz yok. Dün gece burada yine öyle feci şeyler oldu ki...

Hayret, me'mûl olmayan kibar bir tavırla ve nazik bir ser-fürû ile:

— Haberimiz var efendim... Ve bendeniz işte bunun için bu akşam buraya geldim. Hacı Beyefendi öğleden sonra bu vukuatından haberdar oldu ve beni sizi temin etmek ve müsterih tutmak için buraya gönderdi. Aldığımız malumattan anlaşıldığına göre dün gece valide hanımefendi gerek kâbus, gerek hakiki müthiş bir korku sadmesi geçirmişler ve bunun neticesi olarak hafif bir paraliziye⁸⁸¹ düşmüş bulunuyorlar. Odanın bir köşesinde bulunan bir yumuşak yaka iğnesi bu sadmenin bir kâbus veya hakiki bir arıza olmasında şüphe bırakacak bir alamettir. Demek haklı olarak canilerin bina dâhilinde bir yordakçıları olduğundan korkmak lazım geliyor. Bendeniz bir müddet burada ikamet ederek köşkün umûr-ı dâhiliyesini⁸⁸² ve hademenin ahval ve eşkâlini tahkik etmek için müsaadenizi rica ediyorum.

Şakir Feyzi memnun bir nefesle:

— İşte buna çok memnun oldum beyefendi. Çünkü artık evimizde uyumak değil, rahat bir nefes almak bile bir hayal oldu. Bu suretle hiç olmazsa taraf-ı âlînizden sıkı bir tarassud⁸⁸³ altında rahatça nefes almak mümkün olacak...

⁸⁷⁸ teşebbüsât: girişimler

⁸⁷⁹ teminât-ı kâmile: tam bir güvence

⁸⁸⁰ inhisar etmek: bırakılmak

⁸⁸¹ paralizi: felç

⁸⁸² umûr-ı dâhiliye: iç işleri

⁸⁸³ tarassud: gözlem

Sonra karısına dönerek istifsârkârane⁸⁸⁴:

— Öyle değil mi? diye sordu.

Suzan Hanım inşirahlı⁸⁸⁵ bir çehre göstererek:

— Ben de çok sevindim aman efendim, artık odalarımıza çıkmıyoruz. Bari odalarda olsun rahat etsek. Orada da sakar sakar titremekten harap oluyoruz. Elhâsıl⁸⁸⁶ bir hâl ki sormayın... Aman gideyim, anneme müjde vereyim, o da hiç olmazsa müsterih olsun.

Zevciyle misafiri yalnız bırakarak aralık kapıdan yanındaki odaya girdi.

*

Şimdi Hayret diyordu ki:

— Beyefendi bir kere vukuatı hülâsa edelim⁸⁸⁷. Canlı noktaları toplayalım, dikkate şayan hatları ayıralım, ona göre hareketimizi tayin edelim. Bir kere elimizde iki vaka var. Biri Anadoluhisarı'ndaki cinayet, biri buradaki facia... Bunların ikisi de aynı tarzda ve aynı şekilde ve aynı el tarafından yapılmış iki katil... Gerek tarzdan gerek icradan anlaşılıyor ki katiller bu hususta acemi ve iptidai değiller. Tertip zeki, icra şedittir⁸⁸⁸. Bendenize kalırsa maksat sizi tahvif⁸⁸⁹ ve tedhiştir. Gerek numara bir, numara iki kayıtları, gerek alna sürülen kandamları, sizi ürkütüp kendilerinin kudretinden korkutarak tehdit ve ihafedir⁸⁹⁰. Bundan maksat ise talep edecekleri şüphesiz olan meblağın bilâşekk⁸⁹¹ ve şüphe ve bilâtaallül⁸⁹² koparılmasını temindir. Yani sizden şimdi bu adamların büyük bir meblağ isteyeceklerini zannederim. Öyle ki siz “Bu adamlar korkunç şeyler, aman istedikleri parayı verelim, kurtulalım, yoksa bize de

⁸⁸⁴ istifsârkârane: sorgular gibi

⁸⁸⁵ inşirahlı: ferah

⁸⁸⁶ elhâsıl: kısacası

⁸⁸⁷ hülâsa etmek: özetlemek

⁸⁸⁸ şedit: şiddetli

⁸⁸⁹ tahvif: korkutmak

⁸⁹⁰ ihafe: korkutma

⁸⁹¹ bilâşekk: şüphesiz

⁸⁹² bilâtaallül: bahanesiz

kıyarlar. Baksanıza aynı gece aynı tarzda iki muhtelif⁸⁹³ noktada iki korkunç cinayet irtikâb ediyorlar. Her yerde elleri kolları var. Aman bir dakika durmayalım hayatımızı kurtaralım.” demenizi istiyorlar.

Şakir Feyzi iş yalnız bu kadarla kalsa memnun olacakmış gibi bir tehalükle atıldı:

— Aman böyle mi zannediyorsunuz, dedi. Aman böyle mi zannediyorsunuz? Biz ailece işin bu kadar basit olmadığından korkuyoruz. Çünkü Hüsrev denilen habis bütün alçak herifler gibi kinci ve hunhar bir canavardır. Korkuyoruz ki para istemekle beraber kendisini hapse koydurduğumuzdan dolayı intikam ateşiyle yanmaktadır. Kinini teskin için sıra ile bizim hepimizin kanını içecek ve bin türlü feci, korkulu ölümler içinde bizi telef etmekten zevk bulacaktır.

Hayret, seyrek telli sarı bıyıklarında yakan bir tebessümle ayağa kalktı. Başını metanetle sallayarak:

— Zannetmem, zannetmem... diye tekrar etti. Arzusu böyle olsa bile biz ne güne duruyoruz efendim? Sizi müdafaa için hepimiz seferber oluruz. Ve kılınıza halel⁸⁹⁴ gelmemesine bezl-i vücud ederiz⁸⁹⁵, emin olunuz.

Ve cevaba vakit bırakmayarak:

— Şimdi rica ederim benim burada kalacağımdan zatıaliniz ve hanımefendilerden başka kimsenin haberi olmamalıdır. Bana bu katta bir oda tahsis buyurunuz, anahtarını veriniz, şimdi çekileyim, kapanayım. Öyle ki yukarı hizmetçiler çıktığı vakit ben onların haberi olmadan buradan çıkmış gitmiş olayım. Anlıyorsunuz ya? Ben gece müsait bulduğum saatte odamdan çıkıp etraf ve havaliyi⁸⁹⁶ tefiş ve tahkik edebileyim.

Ve burada bodur parmaklı küçük elini hâkimâne⁸⁹⁷ kaldırarak temin etti:

⁸⁹³ muhtelif: çeşitli

⁸⁹⁴ halel: zarar

⁸⁹⁵ bezl-i vücud etmek: canını vermek, canı pahasına korumak

⁸⁹⁶ havali: civar

⁸⁹⁷ hâkimâne: hükmedercesine

— Siz müsterih olunuz beyefendi. Artık ben burada iken rahat rahat uyuyabilirsiniz. Çünkü gayr-i kabil-i mâni⁸⁹⁸ bir surette bir hadise vuku bulsa bile sizin hayatınıza ben siper olacağım ve zerre kadar bir fenalık gelmemesine çalışacağım. Zatiâliniz beni tanımadığınız için belki bu sözlerin ehemmiyetini hafif görürsünüz. Fakat arkadaşlarımla arasında meşhurdur: “Hayret’in sözü gayretin sözüdür!” derler. Yani verdiğim sözü ne yapıp yapıp ifa edeceğimi⁸⁹⁹ bilirler.

Şakir Feyzi ayağa kalkmıştı. Elini uzatarak tasdik makamında Hayret’in elini sıktı:

— Müsaade ediniz de şimdi hanımlarla oda meselesini halledelim, dedi ve yan odaya girdi.

Hayret yalnız kalınca gayet küşayişli bir tavırla ellerini ovuşturarak muvaffakiyetli adımlarla bir aşağı bir yukarı gezmeye başladı.

Her şey Hayret’in tarifi ve tembihi veçhile yapılmış, hizmetçiler ve uşaklar onu gitmiş zannederek gece olduğu vakit odalarına çekilmişlerdi.

Bir gece evvel ittihaz olunan⁹⁰⁰ tertip veçhile sofa nöbetçileri falan kaldırılmış, buna lüzum görülmediği bildirilmişti.

Şakir Feyzi ve zevcesi saat ona kadar, fakat kalpleri Hayret’in aynı katta gizlenmiş olduğundan müsterih, validelerinin başucunda beklediler, hanımefendi dün geceki sadmenin tesiriyle uyuşuk ve bî-hûş⁹⁰¹ yatıyor, ara sıra verilen sütü müşkülâtlâ yutarak tekrar başını yastığa düşürüyordu.

Saat on buçuğa geldiği vakit genç zevce ve zevce istirahat temini ederek ve yanında dadıyı bırakarak odalarına çekildiler.

Şakir Feyzi zevcesine diyordu ki:

— Aman Suzancığım sabaha kadar rahatça uyuyacağımızdan ne kadar memnunum, bakalım yarın sabah Hayret’ten ne haber

⁸⁹⁸ gayr-i kabil-i mâni: önüne geçilemez, engel olunamaz

⁸⁹⁹ ifa etmek: yerine getirmek

⁹⁰⁰ ittihaz olunmak: kurulmak

⁹⁰¹ bî-hûş: serser

alacağız? Acaba neler keşfedecek? Allah verse de biçimsiz vakalar çıkmasa!

Karı koca bu temenni ile sarıldılar, uyudular.

*

Kaç saat geçmişti tayin edemediler, uykularının derinliğinde birbirini peşi sıra atılan üç el tabanca sesiyle sıçradılar. Sofada feci vakalar oluyormuş gibi koşuşmalar, tepişmeler itişiyorlardı.

Suzan can havliyle kocasının boynuna sarıldı:

— Aman gitme, diye haykırıyordu. Bırakmam kımıldamayacaksn.

Şakir Feyzi bir erkek sıfatıyla kendini menedemeyerek silkindi, yataktan fırladı. Kapıyı açarak sofaya atıldı. Karanlık sofa, yere düşmüş ve açık bırakılmış, bir elektrik fenerinden çıkan bir hatt-ı ziya⁹⁰² ile tenvir olunuyordu. Bu ışıktan sofa kâfi derecede aydınlanmış ve bomboş görünüyordu. Doktor yerdeki feneri alarak onun ianesiyle⁹⁰³ köşeyi bucağı daha ziyade tenvir etti. Kapı köşeleri, merdiven başı falan bomboştı. Merdivene de koştu, aşağı atıldı, ancak o vakit bodrum katındaki odalardan silah sesi üzerine çıkan hizmetçi ve uşakların koştuklarını ve camlı kapının önünde yerde yatan birisinin başına gidip orada toplandıklarını gördü. Basamakları dört atlayarak ve açarcasına bir hareketle o da oraya gittiği vakit yerde elleri ayakları sımsıkı bağlı olduğu hâlde Hayret'in yatmakta olduğunu gördü.

Hayret, Şakir Feyzi'nin unutamayacağı yeşil bir tebessümle köpükler savuruyor, ellerini ayaklarını çözmek için didinip çabalayarak:

— Ah haydutlar... diye dişlerini gıcırdatıyordu. Ah haydutlar, elim bağlı olmasaydı ben onlara gösterirdim. Vurup öldüremedim ama elbette yaralanmışlardır. Çünkü nişancılığımıza güvenirim.

⁹⁰² hatt-ı ziya: ışık hüzmesi

⁹⁰³ iane: yardım

Hayret nasıl bağlanırmış?

Onun gibi iddiacı bir adam için rezalet derecesini aşan, gayr-i kabil-i tevîl ü inkâr⁹⁰⁴ bu hezimetten⁹⁰⁵ Hayret son derece mahcup ve muzmahildi⁹⁰⁶. Yukarıda büyük odaya kapanmış, zihnen pek meşgul olduğu zamanlara mahsus bir inatla başparmağının tırnağını kemiriyor, bir yerde oturamayarak odanın bir köşesinden bir köşesine kudurmuş hareketlerle gidiyor, geliyordu.

Bu inhizâm⁹⁰⁷ onun için o kadar ağır ve yırtıcıydı ki yeisinden başını yumrukladığı, boğazını sıktığı oluyordu.

O; Hayret, ben Müfettiş Hayret, şimdiye kadar karıştığı en çapraşık işleri bilmece halleder gibi çözüp açan, en gayr-i kabil-i hal sırları büyük bir kolaylıkla hal ve keşfeden zabıta memurları arasında o kadar az bir zamanda kendine pek parlak bir mevki temin etmiş olan cingöz, ateş Hayret, böyle bir kocakarı gibi elini ayağını bağlatsın ve güya himaye ve müdafaalarını deruhte ettiği⁹⁰⁸ o kadar nazik, o kadar zengin, o kadar kibar adamlara rezil, kepaze olsun?

Buna nasıl tahammül eder? Bu sukutu nasıl hazmedebilirdi?

Pek emsalsiz⁹⁰⁹ bir deha darbesiyle bunu tamir etmez, doktorla karısının nazarlarında kendini teberri edip⁹¹⁰ bu vasıta ile amirlerinin ve müdürünün evvelce kazanmış olduğu teveccüh ve hüsn-i nazarlarını zâyi etmeden⁹¹¹ işin içinden selamet ve şan ile kurtulmazsa İstanbul'dan kaçıp başka başka işler tutmaktan başka halas çaresi göremiyordu. Budalalar gibi kendini ele vermiş, kollarını ayaklarını bağlatmış, dünyaya kepaze olmuştu.

Evvela gizlendiği odada karanlıkta idi. Küçük elektrik lambası ianesiyle saati takip ediyor, vakit kâfi derecede geçip etraftan

⁹⁰⁴ gayr-i kabil-i tevîl ü inkâr: inkârı ve değiştirilmesi mümkün olmayan

⁹⁰⁵ hezimet: yenilgi

⁹⁰⁶ muzmahil: çökmüş

⁹⁰⁷ inhizâm: ezilip bozulma

⁹⁰⁸ deruhte etmek: üstlenmek

⁹⁰⁹ emsalsiz: benzersiz

⁹¹⁰ teberri etmek: aklamak

⁹¹¹ zâyi etmek: yok etmek, ziyan etmek

el ayak çekilerek bütün köşkü ve civarını vahşi bir sessizlik istila edince ortaya çıkarak keşfiyatta bulunmayı⁹¹² bekliyordu.

Onun fikrince katillerin köşkün adamları içinde müeyyidleri⁹¹³, yordakçıları ve elleri vardı. Bunlar aldıkları emirlere tab'an⁹¹⁴ amirlerinin arzularını icra ediyorlar, mesela hanımefendinin odasına girip tehditname bırakıyorlar yahut köşkün kendilerince her köşesi bucağı malum müştemilatında⁹¹⁵ her türlü hareketlere cüret edebiliyorlardı.

İşte belki bu gece veyahut yarın gece katiller tarafından elbet yine tertip olunan bir darbe daha vuku bulacaktı. Bu darbe ile herifler ya maksatlarını nihayet açığa vurup bir para istemek veyahut doktor ve ailesini daha korkutarak taleplerini daha emniyetle ve daha katiyetle istihsal⁹¹⁶ için başka yolda ve şedit hareketler göstereceklerdi.

İşte Hayret köşkün adamlarından habersizce gizlendiği odada bunları düşünerek, bu gece yine böyle bir cüret hareketi icrasına kalkarlarsa herifleri iş üzerinde olmazsa bile bir köşeden görmek ve şekillerinden öbür gün bunları yakalamak arzusunda idi.

Saat on ikiyi geçmişti, şöyle bir sofayı ve merdiven başını ve eğer oralarda biri yoksa aşağı katı dolaşmak arzusunun galeyanını hissediyordu.

Mümkün olduğu kadar sessiz ve bir gölge hareketiyle kapıyı açıp başını uzatarak sofayı nazarının âgûşuna aldı⁹¹⁷.

Merdiven başının yüksek camlarından dışarıda hükümrân olan mehtaplı gecenin nim aksetmiş ışıyla karanlığı hafifleşen sofada hiçbir arıza mevcut değildi. Kulak verdi, aşağı kat derin bir sessizlik içine gömülmüştü.

⁹¹² keşfiyatta bulunmak: keşif yapmak

⁹¹³ müeyyid: yardımcı

⁹¹⁴ tab'an: uygun

⁹¹⁵ müştemilat: eklenti

⁹¹⁶ istihsal: elde etme

⁹¹⁷ nazarının âgûşuna almak: gözlemlemek

Odadan çıkarak kapıların önünde tevakkufla içerde herkesin derin bir uykuya daldıklarını anladı, merdivene yürüdü. Aşağı indi. Her tarafta sessizlik ve uyku hükümrandı.

Kendi kendine “Galiba yanlış yolda yürüyorsun Hayret!” diye söylendi. Köşkün arka tarafındaki bahçe kapısını gürültüsüzce açarak bahçeye çıktı. Hafif bir mehtap yüksek ve ihtiyar ağaçların koyu karanlık gölgelerini lazım geldiği kadar tenvir edemiyordu. Köseyi bucağı dolaştı. Sütনেরin katlolunduğu ayrı dairenin önüne gitti geldi, hiçbir yerde hayat eseri yoktu. Kendi kendine yine “Evet, şüphesiz öyle oğlum. Yürüdüğün iz, pek aykırı.” diye mırıldandı. Döndü, tekrar köşke girdi, kapıyı kapadı. Yukarı kata çıkarak deminki gibi binbir itina ile hep etrafı dinlemek ve kolaçan etmek şartıyla, ağır ve teennili⁹¹⁸ hareketlerle odasına girdi. Koltuğa düştü.

Eğer zannı gibi katillerin köşkte yardımcıları yoksa bu olan biten ne idi? Sütনেরi nasıl öldürmüşler, hanımefendinin odasına o tehditnameyi nasıl koymuşlar, o yakalık iğnesini kim düşürmüş, bütün bunları kim yapmıştı? Bu bir peri masalı mıydı yahut hortlak işi mi?

Mutlaka köşkün içinde bir yahut birkaç cüretkâr, kurnaz ve şeytan habis vardı. Ve bu habis veya habislerdi ki elebaşlarına delalet ediyorlar, onların emirlerini ve arzularını ikmal ediyorlardı.

Bunu nasıl anlamalıydı ya Rabbim, nasıl anlamalı ve nereden öğrenmeliydi?

Birdenbire sarsıldı, gözlerinde derin bir uyku bulutu hissederek kendi kendine düşünürken uyumuş olduğunu gördü. Uyumuş ve nasılsa uyanmıştı. Saate baktı, saat dörde geliyordu. Kafasını yumruklayarak “Sana ne oldu, herif; sen böyle adamlara kaz der ve bunlara gülerdin. Böyle bir gecede, sana muzaffer hâlinde binlerce lira kazandıracak böyle ehemmiyetli bir anda uyumak ha, hımbıl!” diye söylendi.

Tekrar dikildi. Etrafı ve civarı deminki gibi bir daha dinlemek, deminki noktaları bir daha dolaşmak istiyordu. Kapıyı açtı. Mehtabın zevalinden daha kararmış olan sofayı dolaşarak aşağı indi,

⁹¹⁸ teennili: yavaşça

yukarı sofada olduğu gibi aşağı sofada da deminki gibi ne nefes ne hayat eseri vardı. Bahçe kapısını açtığı vakit karşıda ağaçların karanlığında kendine doğru yürüyen iki gölge gördü, hemen geri çekildi. Kapıyı kaparken belki gürültü çıkararak bu adamların dikkatini uyandırmaktan korktuğu için kapıyı kapayamıyordu.

Herifler bu esnada tabii yaklaşmakta olduklarından, şimdi, hemen şimdi, belki, eğer içeri gireceklerse kapıyı itecekler yahut açık olduğunu görerek şüpheleneceklerdi. Müthiş bir tereddüt sahnesi dakikalarca sürdü. Fakat bir anda iki kuvvetli kolun ellerini arkasına çekip büküğünü diğer bir elin pis kokulu bir mendille ağzını tıkadığını gördü. Kurtulmak, mukavemet etmek için kıvranır, çırpınırken dışarıdan gelenler kapıyı itmişler ve gökyüzünün aydınlığı altında can havliyle uğraşan Hayret'in nazarına biri sol omzu sağından yüksek ve kamburca, uzun boylu bir adamla, yine o uzunlukta zayıf bir insan şekli göstermişlerdi. Bu ani rü'yetin⁹¹⁹ şimşeklenmesi esnasında Hayret ellerinin kuvvetli bir iple iki yanına upuzun bağlandığını ve aynı ip uzatılarak ayakları da sarılıp hareketsiz bırakıldığını, ağzına tıkanan mendil ise yalnız ses çıkarmak değil, evet, hatta nefesini almaktan bile menedecek kadar derin bir kesafetle⁹²⁰ kendisini boğduğunu hissediyordu.

Ah, elleri bir santim kadar harekete muktedir olsaydı... Muktedir olsaydı da iplerin altında hemen kabzasını hissettiği revolverini arka cebinden çıkarabilseydi!

Beyninin uğultusu, vücudunun teşennücu arasında heriflerin amirane bir sesle "Öldü, tıkanı, bağlandı mı? Şimdi onu bir kenara koyun da gelin yukarı bakalım!" dediğini işitti.

Onlar sessiz hareketlerle çıkıyorlardı, burada yerde, Hayret deli olacak bir teheyyüc⁹²¹ ve teşennüc içinde kıvranıyor, bir şey yapmak, bir şey yaparak heriflerin yine bir cinayet, hıyanet îka etmelerine meydan vermemek, hiç olmazsa bu kadar bir iş görmek

⁹¹⁹ rü'yet: bakış

⁹²⁰ kesafet: yoğunluk, kalınlık

⁹²¹ teheyyüc: heyecan

arzusuyla ve bu arzunun elleri ayakları bağı ve ağzı tıkalı olduğundan icrasına muktedir olamadığından yeisle çırpınıyordu.

Böyle didinirken kendini bağlayan iplerin tazyiki⁹²² altında sağ elinin biraz gevşediğini hissetti. Daha çabalayarak elini daha serbestlemeye muvaffak oldu. Ah, biraz daha, biraz daha açılırdı, açılırdı da hemen oradaki revolverini alıp hiç olmazsa öyle havaya ateş edebilseydi. Köştekileri uyandırmış ve canilerin ya ele geçmelerine yahut kaçmalarına, yani yakalarını ele vermeseler bile bir yeni fenalık ikasına muvaffak olamamalarına yaramış olacaktı. Fakat saniyeler geçiyor, eli ne kadar açılırsa açılsın tabancanın kabsına yetişemiyordu.

Kanlı bir yeisle, yırtıcı hamlelerle didinerek, kıvrınarak, bükülerek elini kurtarmak için gayr-i kabil-i tahammül ezâlar⁹²³ içinde yerde yuvarlanıyordu.

Nihayet kabzayı avucunda hissetti. Eli bu iş için kâfi derecede serbestlemiş olmakla beraber tabancayı çıkarmak için yine imkân yoktu. Hâlbuki herifler yukarı çıkmalı dakikalar geçmişti. Kim bilir orada neler yapmakta idiler. Daha büküldü, daha kıvrandı, nihayet bileğine de bir hareket teminine muvaffak olarak tabancayı cebinden çıkardı.

Artık düşünmeksizin döşeme hizasında, sofanın meçhul bir köşesine doğru ateş etti. Bir, bir daha, bir daha... Üç el gürleyen silah sesi üzerine evvela yukarıdaki heriflerin şeytan gibi uçarak merdivenleri indiklerini ve me'yûs bir hareketle bahçe kapısına hücum edip dışarı kaçtıklarını gördü. Fakat gören Hayret'ti ve Hayret'in gözleri öyle bir korkunç adese⁹²⁴ idiler ki karanlıkta bile en ince hatları zapt ve tespit edebilirlerdi.

Yukarıdan, aşağıdan gürültülerle kapılar açılıp kimi yanmış, kimi yanmamış lambalarla, mumlarla köşkün sakinleri koşuşup başına toplanıncaya kadar o, gözlerinin zapt ettiği şekilleri hafıza-

⁹²² tazyik: baskı

⁹²³ gayr-i kabil-i tahammül ezâ: dayanılmaz acı

⁹²⁴ adese: mercek

sında develope etmiş⁹²⁵, hatta kâğıtlara çekmişti bile. Şimdi bu dört canlının eşkâli Hayret'in hafızasında kati bir sıhhatle mürtesimdi⁹²⁶.

Şöhretini kurtarmak endişesiyle herifleri vurduğundan falan bahsediyor, atıp tutuyordu. Fakat esasta bu hezimetini kendisi de affetmiyordu.

Şakir Feyzi'nin nazarında küçüldüğünü hissetmişti; doktor, uşaklar ellerini çözerlerken:

— Görüyorsunuz ya müfettiş bey, herifler bildiğiniz gibi acemi şeyler değil... Onlara karşı zorlu olmamak lazım gelir, demişti. Bu sözlerde Hayret'in mûşikâf endişesi ne manalar ne istihzalar⁹²⁷ ne takdirler buluyordu. İşte bu manalarla eziliyor, şimdi sabah olup da bu hadise evvela Tarabya Karakolu'na, sonra merkeze in'ikâs edince⁹²⁸ şöhreti ne sukutlara düşer olacağını düşünerek kendini yiyordu.

Bu yırtıcı azaplarla kıvranırken birden aklına parlak bir ilham sâni olmuş⁹²⁹ gibi şiddetle kapıya doğruldu, sofaya çıkarak doktorun oda kapısına hafifçe parmaklarıyla dokundu.

Kapı açıldı, doktor göründü. Hayret'in artık Şakir Feyzi'nin yüzüne bakacak cesareti kalmamıştı. Kızarmaktan kendini menedemeyerek dedi ki:

—Affedersiniz beyefendi, rahatsız ettim. Ümitsizliğe düşüp işi kâmilten terk etmeden evvel son gayret ve son darbe olmak üzere birkaç şey daha yapmak istiyorum. Köşkte kim varsa hepsini şuraya, sofaya toplayınız. Bir kere gözden geçirmek isterim. Ama noksansız olacak. Kim varsa...

Bir çeyrek sonra ta dış kapıcıdan, onun karısından, çocuğundan bahçıvan yamaklarına kadar bütün hizmetçiler, uşaklar sofayı doldurmuşlardı. Hayret, bölüğünü yoklayan bir yüzbaşı gibi, fakat bir yüzbaşının hiçbir vakit sarf edemeyeceği keskin bir dikkat ve

⁹²⁵ develope etme: canlandırma

⁹²⁶ mürtesim: resmedilmiş

⁹²⁷ istihza: alay

⁹²⁸ in'ikâs etmek: yansımak

⁹²⁹ sâni olmak: gelmek

teyakkuzla bunların arasında dolaşıyor, hepsini ayrı ayrı gözden geçiriyordu.

Hayır, hayır... Hafızasında fotoğraflarını gördüğü şekillerden hiçbirisi yoktu. Demek zannı gibi katillerin köşkün itbâsı⁹³⁰ arasında bir yardımcıları yok muydu? Öyle ise herifler başka, sırf yabancı mıydılar? E, o hâlde...

O hâlde bunlar dışarıdan mı geliyorlardı? Öyle ise nereden gelebilirler? Köşkün bir köşesinde saklanmaları imkânı var mıydı? Bahçe vâsi olmakla beraber dört kişinin birden bu kadar hademe ve itbân gözünün önünde saklanmaları mümkün müydü?

Türlü imkânlar, tuhaf ihtimaller Hayret'in dimağını burguluyordu. Herifler ya bir köşede gizleniyorlar veyahut hariçten geliyorlardı. Gizlenme meselesinin tahkiki bir saatlik bir teftişte anlaşılırdı. Dışarıdan gelmeye gelince... Bu nasıl mümkün olabilirdi? Bahçenin duvarları aşılması gayr-i kabil bir derecede çetin ve yüksek olduğundan duhul için müsait değildi.

Birdenbire dudaklarında bir Mefistofeles⁹³¹ tebessümü gölgelendi. Büyük keşifler yaptığı zamanlara mahsus bir zafer hareketiyle ellerini ovuşturarak kendi kendine:

— Öyle ise iş kolaylaşır, diye söylendi.

Evet, düşündüğü şey sahih çıkarsa hakikaten iş kolaylaşmış bulunacak ve bu kolaylık sayesinde canileri ele geçirmek ve aileyi tehdit eden felaketlerin önüne geçmek mümkün olacaktı.

Kazanç yalnız bundan ibaret olsa yine bir şey değildi. Eğer bu zafer tahakkuk ederse Hayret bir kere zengin olacaktı. Çünkü Şakir Feyzi ona istediği kadar para vereceğini vadetmişti. İkinci derecede şimdiye kadar emsali⁹³² görülmemiş olan bu parlak muzafferiyet⁹³³

⁹³⁰ itbâ: arkasındakiler

⁹³¹ Mefistofeles: Goethe (1749-1832)'nin *Faust* adlı eserinin şeytanı temsil eden kahramanı.

⁹³² emsal: benzer

⁹³³ muzafferiyet: zafer

sayesinde şöhreti yüz kat ve belki bin kat çoğalacak, emsalinin fevkine⁹³⁴ fırlayacaktı.

Nereden? Nasıl?

Hayret, tahsilli bir genç değildi. Mektebe gittiği zamanlar (haftanın üç dört gününü sokaklarda oyunla geçirir, mektebe muntazaman⁹³⁵ uğramazdı ya!) derslerden ziyade oyunla, alayla, arkadaşlarına muziplik etmekle, hasılı haşarılıkla uğraşır dururdu.

Yalnız kendisinde keskin bir zekâ vardı. Ve bunun sayesinde beş dakika hasr-ı zihin ettiği⁹³⁶ şeyleri başkalarının bir saatte yaptıklarından daha mükemmeliyetle anlar ve anladıklarının ianesiyle anlayamadıkları, öğrenemedikleri şeyleri de keşf ü hallederdi.

İşte onun en fark-ı hususiyeti⁹³⁷ bu idi: Keşif ve hal. Arkadaşları arasında bu hususta gösterdiği ustalıklardan, maharetlerden dolayı “şeytan” lakabına nâil olmuş⁹³⁸, korkunç bir kurnaz olmakla tanınmıştı.

Kendisinin bu zekâsına bir kere emin olduktan sonra, artık onun için hayatta zahmet edilecek hiçbir müşkül kalmamış demek değil miydi?

Mektepte iken ve sonra mektebi şهادetname⁹³⁹ almadan terk edip de sokak hayatına başladığı zaman her gün, her yerde kendisine adeta bu melekesini⁹⁴⁰ tenmiye⁹⁴¹ için hallolacak meseleler icat ve tertip eder ve bunun için saatlerce uğraşırdı. Vâkıâ böylece beyhude yorulur ve vakit sarf ederdi. Fakat hemen hepsinden bir kârla çıkmış

⁹³⁴ fevk: üst

⁹³⁵ muntazaman: düzenli olarak

⁹³⁶ hasr-ı zihin etmek: kafa yormak

⁹³⁷ fark-ı hususiyet: önemli farkı

⁹³⁸ nâil olmak: almış, ulaşmış

⁹³⁹ şهادetname: diploma

⁹⁴⁰ meleke: yetenek

⁹⁴¹ tenmiye: artırma

olurdu ki bu da kendisinin meşhur şeytanlığının müesses ve vehbî⁹⁴² bir Allah vergisi olduğuna kanaatinin kuvvetlenmesiydi.

Sonra zabıta işlerine girmiş, bunların hemen hepsinde, bütün başka zekâların âciz kaldığı müşkül ve muakkad⁹⁴³ şeyleri kolayca hallederek kendisine mektepte arkadaşlarının arasında peyda olan şöhretten pek fazla ve pek müsmir⁹⁴⁴ bir iştihâr⁹⁴⁵ temin etmişti.

O, bu hususta malumatından ve mantığından ziyade ani inkişafı, deha bârikaları⁹⁴⁶ hâlinde tezahür eden⁹⁴⁷ keşif ve hal kuvvetinin isabetine güvenir, onun sayesinde iş görürdü.

İşte bu sabah Şakir Feyzi'nin biraz alaylıca bir mutavaatla⁹⁴⁸ köşkün huddâm⁹⁴⁹ ve itbâsını topladığı vakitte Hayret yine böyle ani bir inkişaf ile bir keşif ü hal rü'yeti içinde kalmıştı:

— Vay anasını, diyordu kendi kendine; demek çukurda imişim.

O, mektep hayatından kalma argoları içinde bu “Bir çukurda imişim.” sözüyle “aldanıyormuşum” manasını kastediyordu:

— Demek çukurda imişim ha! Kazlık bu ya! Olur mu olur. Be hey keş herif, bunu sen nasıl düşünemedin? Düşünemezdin de ya! Bütün bu vakalar birbiri peşi sıra gelip beyninde parçalanmadan bunu nasıl anlayabilirdin? Sen evvela heriflerin mutlak köşkte bir yardımcıları, bir elleri olduğuna emindin. Bütün tertibatını bu nokta-i nazardan⁹⁵⁰ alıyordun. Hâlbuki gördün ya, bu uşaklar hepsi emin ve masum adamlar. Ötekiler kendi kendilerine işliyorlar.

⁹⁴² vehbî: bağışlanmış

⁹⁴³ muakkad: düğümlenmiş

⁹⁴⁴ müsmir: yararlı

⁹⁴⁵ iştihâr: ün

⁹⁴⁶ bârika: parıltı

⁹⁴⁷ tezahür eden: görünen

⁹⁴⁸ mutavaat: itaat

⁹⁴⁹ huddâm: hizmetçiler

⁹⁵⁰ nokta-i nazar: bakış açısı

Fikren kendi kendine konuşarak şimdi uşakların boşalttığı sofada adım adım bir heyula⁹⁵¹ gibi gezerken düşüncelerinin bu noktasında birdenbire ayağının topuğuyla yere vurarak durdu:

— Peki, ama bu nasıl olur, diye sinirlendi.

Evet, bu nasıl olurdu ve mümkün müydü? Köşke kendi kendilerine nasıl girebilirlerdi? Bir yardımcıları olup herhangi bir vasıta ile onları içeri almazsa, bir kere içeri nasıl girebilirlerdi? Haydi, köşkün bahçesine bir şeytani vasıta ile girdiler diyelim, bütün köşkün kapılarını ne ile açabilirler, bu kadar kolaylıkları nasıl elde edebilirlerdi?

İşte Hayret'in dimağında katmerlenen ve çöreklenen muammalar bunlardı ve işte bunların katmerleri ve çörekleri arasında kıvrılırken idi ki bir deha bârikası sayesinde keşf ü hal hassası⁹⁵² ona bir şimşek içinde görünen manzara hatları gibi karanlık içinde bir ihtimali mekşûf bıraktı⁹⁵³.

Öyle ya, bu herifler cin, peri değildiler ki kapalı bir kapının önünde: “Açıl kapı, açıl!” veya bir yüksek duvarın karşısında: “Eğil duvar, eğil!” diyecekler de önlerinde açılan kapıdan veya eğilen duvardan girecekler, cinayetlerini yapacaklardı.

Bahçenin etrafını ihata eden⁹⁵⁴ yüksek duvarlardan aşmak için tayyare de kullanamazlardı. O hâlde... Değil mi? O hâlde... Mutlaka dışarıdan içeri girmek için yalnız kendilerinin bildikleri bir gizli methal olmalı değil miydi?

*

Bu fikir üzerine boşalan bir yay gibi Hayret bir hız aldı, merdivenden aşağı koşarak bahçeye fırladı.

Artık köşte canilerin müeyyidleri olmadığına emin bulunduğundan; görülmekten, teftiş olunmaktan korkmuyordu.

⁹⁵¹ heyula: hayalet

⁹⁵² hassa: kabiliyet

⁹⁵³ mekşûf bırakmak: meydana çıkarmak

⁹⁵⁴ ihata etmek: kuşatmak

Bahçeyi delik deşik bırakmayarak didik didik didikleyecek, her köşeyi, her girintiyi, çıkıntıyı yoklayacak, muayene edecekti.

Saatlerce, saatlerce duvar diplerinde, müstemilat bodrumlarında, izbelerde gezdi durdu. Bazen duvarları eliyle yokluyor, kuytu yerleri kuvvetli elektrik feneriyle tenvir ederek gözlüyor, kendi kendine bütün bu esnada bir nakarat gibi hep: “Evet, ama nerede ve nasıl?” sözlerini tekrar ediyordu.

Öğle yemeğine çağırılmışlar: “Yesinler, beni beklemesinler.” demiş, işine devam etmişti. İki saat sonra Şakir Feyzi geldi ve hep Hayret’i şamarlıyormuş gibi acı acı gelen o istihzalı edasıyla:

— Ne yapıyorsun Hayret Bey, diye sordu.

O anda Hayret, bir hakikat hâline getirmemiş olmakla beraber şüphesinde birçok emarelerle kuvvetlenmişti.

Biraz sinirlice cevap verdi:

— Yolumda yürüyorum beyefendi.

Doktor daha koyu bir istihza ile:

— Benim gördüğüm sabahtan beri hepsi hepsi yüz adım bile mesafe katetmediniz. Buna yürümek değil, yerinde saymak derler, dedi.

Hayret bir omuz hareketiyle:

— Malum (y)a, Arşimet meşhur keşfini mesafe katederken değil, hamamda otururken bulmuştu, yürüyorum demekten maksadım, adım atıyorum demek değildir. İş görüyorum ve nihayet yaklaşıyorum demek istiyorum.

— Fakat aynı zamanda pek aç olmalısınız? On dakika gelip biraz bir şey yeseniz fena mı olur acaba?

Tam bu esnada doktor hiç orada, yanında değilmiş gibi bir humma⁹⁵⁵ içinde kendi fikri, kendi işiyle meşgul olan Hayret eliyle (sütninenin katlolunduğu binanın bodrumunda bulunuyorlardı) bir duvar köşesini yokluyordu. Birdenbire köşenin oynadığını görerek deli olur gibi bir teşennüc içinde:

⁹⁵⁵ humma: ateş

— Peki, beyefendi, peki, geliyorum. Haydi, gidelim, dedi ve elini kaldırıp duvarın hareketini menederek doktorla beraber dışarı çıktı. Parlak bir güneş tufanına müstağırık bulunduğu⁹⁵⁶ saniyede Hayret'in dimağında kıyametten nişan veren bir sarsıntı vardı. Kendi kendine:

— Demek, demek. Oh, nihayet, diye söyleniyordu.

*

Önüne çıkardıkları yemekten dört beş lokma ancak aldı, zaten onun gelmesi yemek yemek arzusundan değil, doktoru bodrumdan dışarı çıkarmak maksadından dolayıldı.

Saat dörde geliyordu. Sabahın yedisinden beri, yani dokuz saatir yoklamadığı nokta, dişlemediği köşe kalmamıştı ama işte nihayet ipucunu yakalamıştı. Hemen tekrar bodruma koştu, kımıldanan duvar köşesine yanaştı ve deminki noktaya eliyle kuvvetle tekrar basınca duvarda bir metre arzında bir kısmın bir mihver üzerinde dönerek bir yol açıldığını gördü. Elektrik fenerini yakarak karanlık yolu aydınlattı. Bu, muntazam örülmüş taşlarla meyilli bir yoldu. Demek köşkü yaptıran İngiliz burasını kim bilir ne maksatla para sarf ederek yaptırmıştı? Acaba nereye sevk ediyordu? Tereddüt bir saniye sürmedi. Hayret düşünmeyerek, düşünemeyerek, keşfinin sermestisi⁹⁵⁷ içinde müncezib⁹⁵⁸ ve meczup⁹⁵⁹ bir hâlde ileri atıldı. Fenerini yakıp yolu tenvir ederek ilerlemeye başladı. Meyil devam ediyor, iki tarafta ve yukarıda duvarlarda gittikçe itina azalarak yavaş yavaş bozulmuş ve yıkılmış görünüyordu. Süratle üç dört dakika yürüdüğü vakit ta uzakta, ileride gün aydınlığını fark etti. Daha yürüdü, iyice yaklaştığı vakit bu dalların kurumuş böğürtlen dalları ve çalı çırpı olduğunu ve ayağıyla itince kolaylıkla sıyrılarak bir mağara içine çıkıldığını anladı.

*

⁹⁵⁶ müstağırık bulunmak: bulanmak

⁹⁵⁷ sermestî: sarhoşluk

⁹⁵⁸ müncezib: tutkun

⁹⁵⁹ meczup: delirmiş

Şimdi Hayret mağaranın içinde idi. Methali iri kayalarla nim kapanmış olan bu mağaradan, kayaların arasından çilek tarlaları görölüyordu. Demek yol tepenin altından köyün öteki sath-ı mâiline⁹⁶⁰ açılmıştı. Binbir itinayla görünmemek için çok dikkat ederek kayaları kımıldatıp kendine bir geçit açarak sıyrıldı. Dışarı çıktı.

Şimdi tarlalar ve kırdan ibaret bir sath-ı mâilde bulunuyordu.

Etrafını iyice muayene edip kimse tarafından görölmediğine emin olduktan sonra ilerledi. En yakın çoban yolundan biraz yürüyünce orada, yamaçta eski bir kulübe, şüphesiz çilek tarlalarında çalışan rençperlerin⁹⁶¹ ikamet ettikleri bir bina gördü.

Kendisi bu binayı gördüğü anda binanın kapısında da bir rençper peyda oldu.

Herif haşın bir sesle haykırıyordu:

— Hey, hemşeri... Ne arıyorsun orada?

Hayret cevap verdi:

— Dolaşıyorum canım.

— Nerede dolaşıyorsun be adam? Tarlaların arasından dışarı çık! Haydi durma.

Hayret, biraz yavaşlayarak:

— Çıkayım ama yol bulamıyorum.

Herif hiddetle haykırdı:

— Aha! Oradan aşağı vur. O dereden atla, karşiki tarlaya geç, yol orada işte.

Hayret, gösterilen yerlerden geçmiş, yolu inmiş, sıra ile kestaneye ağaçlarının gölgesiyle uzanıp giden Tarabya'nın İstanbul yolundan köye doğru yürümeye başlamıştı.

Şimdi ne yapacaktı? Şüpheli mıntıkada bir daha görünmek ve dolaşmak hem iş için hem kendisi için tehlikeliydi. Eğer eşkıya yolun keşfolunduğunu sezerse her şey mahvolurdu. Onlara sezdirmeden o mıntıkada keşifte bulunmak için yegâne çareyi biliyordu, biliyordu

⁹⁶⁰ sath-ı mâil: eğimli yüzey

⁹⁶¹ rençper: çiftçi, işçi

ama o zaman başka mahzurlar⁹⁶² görüyordu. Köye ininceye kadar Hayret bu mücadele içinde dövündü, nihayet çaresiz kalarak, köyde karakola gidip muavinle bir görüşerek onların vasıtasıyla meçhulleri halletmek imkânından istifade etmek mecburiyetinde kaldı.

Fakat muavin İstanbul'a gitmişti. Karakoldan böylece boş olarak çıktı, yapacağı şeye karar veremeyerek köyün içinden, rıhtım kenarından iskeleye kadar yürüdü. Muavin ancak bir saate kadar gelebilecekti. O hâlde onunla görüşüp yapılacak şeyi tayin edinceye kadar beklemek lazım geliyordu. Vapur iskelesine yaklaşmıştı ki yukarıdan gelen otomobilde Şakir Feyzi'yi gördü. Doktor son derece bir heyecan içinde bulunuyordu.

Kendisini görür görmez otomobili durdurup:

—Canım neredesiniz Hayret Bey? Sizi köşkte arattım, bulduramadım. Kapıcı çıkıp gitmediğinizi söylüyor, yemin üstüne yemin ediyordu. Köşkün bodrumlarında bir kazaya, bir suikasta mı kurban oldu diye korkuyordum, meraktan deli gibiydim. Karakola gidip meseleyi haber vermek üzere idim. Artık her şeyi evdekilerden gizliyorum. Kadınlar çılgın gibi oldular. Ne söylense tehdit ve tehlike görüyorlar.

Hayret'in dudaklarında bir zafer tebessümü parlıyordu:

— Görüyorsunuz ya, dedi, ne suikaste ne kazaya kurban oldum. Sağ ve salimim... Yalnız sağ ve salim değil hatta muzaffer, beyefendi, fakat müsaade buyurunuz şu gelen vapuru bekleyelim, bakalım muavin bey çıkacak mı? Sonra konuşuruz.

İstanbul'dan vapur geliyordu. İskeleye yaklaştılar, çıkan yollar arasında muavin bey yoktu. Demek ondan sonraki vapurla gelecekti.

O zaman Hayret, Şakir Feyzi'nin koluna girip sefarethane⁹⁶³ tarafına doğru rıhtım üzerinde onu yürüterek:

— Şimdi artık sizi temin edebilirim beyefendi. Canilerin izleri elimdedir. Ve üzerinizde dolaşan tehlike artık kalmamış demek-

⁹⁶² mahzur: sakınca

⁹⁶³ sefarethane: elçilik

tir. Bana inanınız, yarın akşama kalmaz, hepsini ele geçirip adalet pençesine teslim edeceğim. Görüyorum ki şüphe ediyor, sözlerime pek güvenmiyorsunuz. Fakat sizi temin etmek pek kolay... Şimdi bu 509 Fiat'ınıza binerek köşke gidiniz, kapıcınıza tembih ediniz. İki saate kadar kapıcınızın gözüne görünmeden, yani sözümü teşrih edeyim⁹⁶⁴, kapınızdan geçmemek şartıyla köşkte bulunduğumu göreceksiniz. Şimdi haklı olarak şüphe etseniz bile ancak o vakit şüpheniz kalmayacak ve Hayret'in nasıl bir Hayret olduğunu anlayacaksınız...

Hayret Tarabya'da yaz günlerinin akşamına mahsus zengin ve kibar halkın otomobilleri arasında dikkatle yürüyerek köyün içine doğrulmuştu. Yolda giderken, Şakir Feyzi'ye verdiği cesaretli vaa-din acaba tahakkuku mümkün olacak mı, yoksa azılı haydutlar bir ferce⁹⁶⁵ bulup ellerinden kurtulacaklar mı, diye düşünüyor, bir an evvel muavinle görüşüp meseleyi ona anlatmak ve istediği malumatı alıp herifleri muzırretler⁹⁶⁶ îkasına meydan vermeden kısıkvırak elde etmek arzusunun tahakkümüyle⁹⁶⁷ meşgul bulunuyordu.

O anda köyden gelmekte olan bir polis efendi kendisine yaklaşıp, kulağına eğilerek:

— Muavin bey Yeniköy'den araba ile geldi, merkezde sizi bekliyor, demişti. Hayret adımlarını sıklaştıracak koşarcasına şitâb etti.

Tarabya muavini ile Gelenbevi Sultanisi'nde iki sene sınıf arkadaşlığı vardı. Gayet sevişirlerdi. Mektepten çıktıktan sonra hayatın binbir keşmekeşi arasında birbirlerini kaybetmişler, sonra Hayret polise intisâb ettiği⁹⁶⁸ vakit tekrar tesadüf ederek yeni baştan dostluklarını kuvvetlendirmişlerdi

Ne de olsa Hayret, yalnız kendisine mal etmek ihtimali olan muvaffakiyetine muavini teşrik etmek⁹⁶⁹ istemiyordu. Fakat öyle bir mevkide ve öyle bir anda bulunuyordu ki muavinin muaveneti

⁹⁶⁴ teşrih etmek: açıklamak

⁹⁶⁵ ferce: aralık

⁹⁶⁶ muzırret: kötülükler

⁹⁶⁷ tahakküm: baskı

⁹⁶⁸ intisâb etmek: başlamak

⁹⁶⁹ teşrik etmek: ortak etmek

zaruri ve muvaffakiyete iştiraki mecburi idi. Hayret'in istediği gibi çilek tarlalarında bir keşif yapmak, oradaki kulübeler hakkında bilgi toplamak ancak muavinin himmetiyle⁹⁷⁰ mümkün olacaktı. Onun bu muaveneti ise mutlaka tahte'l-arz⁹⁷¹ yol hakkında malumat itasıyla⁹⁷² mümkündü. Ne olursa olsun, büyük amirler, bu işteki muvaffakiyetin esasını Hayret'in dirayetine borçlu olduklarını elbette takdir ederlerdi. O hâlde ne noktadan bakılırsa bakılsın, muavinin yardımına müracaat zarureti vardı.

*

Muavini merkezde kendisini muntazır buldu. Eski mektep arkadaşları Hayret'i kendine mahsus tatlı tebessümlerinden biriyle karşıladı. Elini uzatarak:

— Beni musırren⁹⁷³ arayışından yine güzel kokular aldığını zannederim, dedi.

Bu koku meselesi Hayret'e mahsus bir ifadeye telmihti. Hayret takip ettiği dolaşık meselelerde şüphelerini, zanlarını “Koku alıyorum!” tabiriyle ifade etmek âdetinde idi.

Muavin bu sualine mahviyetli⁹⁷⁴ göstermeye çalıştığı mutad⁹⁷⁵ gururuyla cevap verdi:

— Koku mu, dedi, koku mu? Buram buram. Hem bilsen ne nefis kokular. Tıpkı Kotin'in veya Lüpen'in lavantaları gibi.

Muavin teheyyüçle kanepeyi gösterip onu oturarak:

— Aman anlat, anlat bakayım, diye haykırdı.

*

Ve Hayret son gecenin tafsilatını, tahte'l-arz yolun nasıl keşfedildiğini, çilek tarlalarındaki meşhudâtını⁹⁷⁶ kendine mahsus veciz ifadelerle nakletti.

⁹⁷⁰ himmet: yardım

⁹⁷¹ tahte'l-arz: yer altı

⁹⁷² ita: verme

⁹⁷³ musırren: inatla

⁹⁷⁴ mahviyetli: alçakgönüllü

⁹⁷⁵ mutad: alışılmış

⁹⁷⁶ meşhudât: görülenler

Muavin dinlerken şevk ve tehalükle hopluyor “Vay anasını! Demek, demek öyle ha!” gibi söyleniyordu.

Hayret sözünü bitirdiği vakit ilave etti:

— Şimdi azizim, fikrime göre yapılacak şey tarlalar hakkında malumat almak, o civardaki insanlar hakkında tahkikat yapmaktır.

Muavin eliyle masaya kuvvetli bir yumruk indirerek:

—Baş üstüne, diye haykırdı. Emredersiniz! Ondan kolay hiçbir şey yok. Şimdi bizim çocukları göndereyim, tarlalarda çalışan rençper de nevale⁹⁷⁷ almak için çarşıya inmişlerdir. Hemen anlarız.

Hayret itinalı bir tavırla elini uzatarak muavini durdurdu:

— Ne yapıyorsun, dedi. Ne yapıyorsun? Acele yok. Karşımızdaki herifler zannettiğin gibi basit ve iptidai şeyler değil, Scotlandyard⁹⁷⁸ hafiyelerine meydan okuyacak canilerdir. Adımlarımızı titreyerek binbir itina ile atmalıyız ki şüphe verip işi cıvıtmayalım. Havadan nem kapar azılı haydutlar olduğunu daima göz önünde bulundurup hiç koku vermeden kısıkvrak ellerini ayaklarını bağlamak lazım. Bana kalırsa evvela bir arabaya yahut otomobile binip yoldan bir geçmeli, oraya hâkim tepelere çıkıp kendi gözümüzle mevkiyi tarassut edip keşfetmeliyiz. Malumat almak için polislerinden en kurnaz birisine işin ehemmiyetini anlatıp hiç şüphe vermeksizin tahkikata memur edersin. Fakat kulağını iyi bükmeli ha. Zerre kadar ihtiyatsızlık edersek parti kaybedilmiş demektir. Herifler bağladılar falan ama işe burnumu soktuğumu öğrenmiş oldular. Şimdi tetik üzerindedirler.

Muavin ayağa kalktı:

— Anladım, işi sen bırak. Lazım gelen ihtiyatta kusur etmeyeceğime emin ol. Senin sayende herifleri ele geçirirsem tabii ben de istifade etmiş olacağım. Merak etme.

Dışarı çıktı. Hayret oturduğu odanın penceresinden muavinin, karşıdaki kahvede oturan polislerden birini eliyle çağırıp, caminin önüne götürüp onun kulağına ehemmiyetli ehemmiyetli bir şeyler

⁹⁷⁷ nevale: öteberi

⁹⁷⁸ Scotlandyard: Londra’da İngiliz zabıta heyeti (Yazarın notu).

fısıldadığını, polisin de ara sıra baş sallayarak mukabele ettiğini görüyordu. Sonra polis hızlı adımlarla çarşıya doğru yürüdü. Muavin başka bir polise bir şeyler daha söyleyerek içeri yanına geldi:

— Bu iş oldu, dedi. Şimdi bir otomobil çağırttım. İşittiğin gibi biz de ona biner, etraf ve civarı keşif ve tarassut ederiz. Fakat evvelce müsaade et de ben şu resmî elbiseyi çıkarıp bir sivil ceket giyeyim.

*

Üç çeyrek sonra muavinle Hayret keşif ve tarassuttan avdetlerinde tahkikata memur polisi kendilerine muntazır buldular. Onlar kuş bakışı gibi tahte'l-arz yolun fethası⁹⁷⁹ civarını tetkik etmişler, oradaki binaları zihinlerine resmederek arazinin adeta topografik bir haritasını almışlardı.

Polis, muavini takiben odaya girdi, edindiği malumatı arz etti:

— Efendim, tarlalarda çalışan bir iki hemşeri Laz'la görüştüm, burada çalışan rençperin kısm-ı azâmı⁹⁸⁰ Laz uşağıdır. Yalnız üç dört ay evvel uşakların Küçüktepe dedikleri harap bir kulübeyi birkaç kişi satın alarak eşya getirmişler, yerleşmişler, oturuyorlarmış.

Hayret bir zemberekle fırlatılmış gibi sıçrayarak:

— Ya, etti.

Muavin, sordu:

— Bunlar kimlermiş acaba, haber aldık mı, nasıl adamlarmış?

Polis cevap verdi:

— Tabii sordum. Fakat uşaklar pek bilmiyorlar. “Kendi hâllerinde adamlar.” diyorlar.

— Ne ile meşgul oluyorlarmış?

— Orada birkaç bağ almışlar, onları ektirmişler, oturup duruyorlarmış.

— İsimleri malum mu?

⁹⁷⁹ fetha: giriş

⁹⁸⁰ kısm-ı azâm: büyük kısmı

—İsim falan bilmiyorlar. Yalnız Sakallı Ali Ağa vardır, o, “Galiba bu adamlar Çerkez!” diyor.

Bu sefer Hayret’i bir zemberek değil, bir yanardağ infilakı yerinden fırlattı. Parmakları avucunun derilerini tırnaklarıyla kanatacak kadar tazyik ediyordu.

Bundan zaten şüphe edilemezdi ve o etmemişti ya! Caniler o kulübelerin birinde oturuyorlardı. Bir kere bu nokta tayin edince artık mesele meydana çıkmış ve herifleri derdest etmek⁹⁸¹ en yakın bir muvaffakiyet noktası teşkil etmiş demektir.

Polisi dışarı çıkardılar, muavinle baş başa geldiler, müzakereye başladılar. Muavin hemen müdüriyete malumat verip alınacak emir üzerine koşa koşa giderek Çerkezlerle avânelerini⁹⁸² tevkif etmek lazım geldiği fikrini beyan etti.

Fakat Hayret bu tevkifin adı bir sirkat⁹⁸³ maznunlarının⁹⁸⁴ tevkifi gibi sade olmasını nefesine yediremiyor, canileri iş üzerinde, bir şaheser hâlinde yakalamayı mesleğe daha muvafık ve dehasına daha layık görüyordu:

— Şimdi acele etmeyelim kardeşim, dedi. Kendilerine şüphe vermedikçe onlar bizim elimizde demektir. Bahusus yer altı yolu malumumuz olduktan sonra... İstedığımız anda tevkif etmek mümkündür. Yalnız ne saklayayım, doktor beyden fazlaca mükâfat almak için bu tevkifi parlak, şanlı şerefli bir surette yapmamız icap eder. Vaka, müdüriyetin ve gazetelerin kulağına basit bir şekilde inikâs etmemelidir. İşte heyecan olmazsa bile biz zorla koymalıyız. Dört beş adı hırsızı yakalamak gibi sade bir iş yapmayalım. İngiliz Köşkü ve Anadoluhisarı cinayetlerinin halkın zihninde ne derin izler bıraktığını unut[ma]malı. Lazımdır ki tevkif de bu izler kadar derin eserler bıraksın.

Muavin bahusus mükâfat meselesini duyunca Hayret’e hak verdi:

⁹⁸¹ derdest etmek: ele geçirmek

⁹⁸² avâne: yardımcı

⁹⁸³ sirkat: hırsızlık

⁹⁸⁴ maznun: zanlı

— E, ne yapmak istiyorsun? Nasıl hareket etmeliyiz, diye sor-du.

Hayret:

— Şimdi adamlarından becerikli ve cesur iki tanesini benim-le gönderirsin. Onları alır, İngiliz Köşkü'ne giderim. Herifler dün gece bir şey yapamadılar, bu gece mutlaka bir akın yaparlar zanne-derim. İşte onları orada, iş üzerinde yakalamak ne kadar parlak bir şey olur, değil mi? Sen de bu gece buradan hiç ayrılma ve kulağın telefonda olsun. İlk işaret üzerine birkaç kişi alarak koşar yetişirsin.

*

Söylenildiği gibi yapıldı. Hayret sivil kıyafetinde iki polisle karakoldan çıktı. Onlara ihtiyaten birer saat fasıla⁹⁸⁵ ile İngiliz Köş-kü'ne gitmeleri tembih olunmuştu. Çarşıdan bir otomobile atladı, köşke teveccüh etti⁹⁸⁶.

On dakika sonra Şakir Feyzi ile karşı karşıya idi. Doktor pek müteheyyiç bir hâlde bir mektup uzatarak:

— Ne olacaksa olacak! Eğer vaadiniz ciddi ise ne âlâ. Ama eğer ümidimiz boşa çıkarsa bu sefer mahvolduk, demektir. Bakınız, okuyunuz. Bu mektup bir saat evvel posta ile gelmiş.

Hayret doktoru cesaretlendirmek için hazırladığı lakırdıları geri teperek mektubu aldı, okudu:

“Beyefendi, sana bu sözler kulağına bir küpe olsun diye ya-zılıyor. Canını ve karının, çocuklarının canını kurtarmak istersen fedakârlık lazım. Fakat görüyoruz ki sen vâhi⁹⁸⁷ ümitlerle polisten medet umuyorsun. Ufak bir tereddüt canlarınıza mal olacak de-mektir. Şimdi sana verilecek bir dersimiz var. Boş vaatlere kapılıp hayatınızı tehlikeye koymamalısın. Elhamdülillah çok zenginsin, istediğimiz para senin için hiçbir şey değil demektir. Biz zannet-tiğinizi gibi adi Galata veya Tatavla çocukları değiliz. Vâsi bir şe-beke hâlinde çalışır, kuvvetli ve kudretli bir heyetiz. Bunu bugüne

⁹⁸⁵ fasıla: ara

⁹⁸⁶ teveccüh etmek: yönelmek

⁹⁸⁷ vâhi: asılsız

kadar yaptığımız şeyler sana anlatmadıysa bu sefer bu mektupla anlayacaksın.

Gözlerini aç, iyi oku. Yarın akşama kadar, Bulgaristan'da Filibe şehrinde, Makedonya Oteli'nde Hasan Fehmi namına elli bin liralık telgraf havalesi vereceksin. Fakat seni adım adım takip ediyoruz. Zabitaya müracaatta hiç fayda yok. Bu mektubu aldığın dakikadan itibaren kuvvetli bir tarassut altındasın. Samimi ol. Senin için elli bin lira nedir? Ver parayı kurtar canını.

Eğer bu tavsiyelere muhalif olarak polise gider, telefon eder, mukabil tedbirler almaya kalkarsan elimizden kurtulamazsın. Köşkle beraber bütün ailen dinamitle ber-hevâ edilecektir⁹⁸⁸.

Söz anlayana selâmet. Bu selâmet senin kendi elinde, artık düşün taşın istediğini yap!"

Ve imza yerinde evvelki gibi bir kan damlası görülüyordu.

*

Hayret, kâğıdı iki parmağının arasında ve ehemmiyetsiz bir tavırla doktora uzattı. Şakir Feyzi korkudan çürümüş gözlerle bakıyor ve anlamıyordu. İki kelime ile onu ikaz lazım geldi:

— Dün gece benim burada olduğumu öğrendiler, eninde sonunda sizden para isteyeceklerini söylemiştim ya, sıkıştılar, işi çabuk bitirmek istiyorlar. Bu gece yahut yarın öğleye kadar onları zincirlenmiş göreceksiniz.

Bu sözün bir martaval olmasından endişe ile bakan doktoru katiyen temin için Hayret sesinin en metin ahengiyle:

— Görüyorum ki bu lakırdıların palavra olmasından korkuyorsunuz. Fakat sizi namusumla temin ediyorum, artık katiyen selâmettesiniz. Bu andan itibaren zerre kadar endişeye lüzum yoktur. Yine evvelki gibi emniyetle yaşayacaksınız, selâmetle uyuyacaksınız, dedi.

Ve sonra şuh ve cilvekâr bir boyun kırmasıyla ilave etti:

⁹⁸⁸ ber-hevâ edilmek: havaya uçurulmak

— Hayret vâkîâ dün gece faka bastı. Fakat onun bastığı fakalar herkesin zıddı olarak ona mazarrat⁹⁸⁹ değil, hayat verir.

Kapan

Hayret düşünüyordu.

Verdiği teminatın Şakir Feyzi için kâfi bir kuvvet olmadığını görüyor, fakat ona telaş ve korkusu için hak vermeye de mecbur oluyordu. Çocuklarının ve karısının hayatlarını tehdit eden tehlikeye tevahhuşa⁹⁹⁰ elbette hakkı vardı. Çünkü nihayet kendisi ancak her türlü gaflete⁹⁹¹, her türlü hataya maruz bir polis memuruydu. En ufak bir gaflet her türlü tertibi bozabilir ve büyük felakete meydan verirdi.

İşte Hayret bütün maharetini teksif ederek⁹⁹² zerre kadar gaflet ve en edna bir hataya bile meydan vermeyip canileri şaheser bir tevkifle kapana sıkıştırmak için mûşikâf tertipleri alıyordu.

İşte bu endişe sebebiyledir ki rıhtımda doktora köşkün kapısından başka bir tarikle⁹⁹³ içeri girmeyi vadettiği hâlde çilek tarlalarındaki methali kullanmaktan fâriğ olmuş⁹⁹⁴, bir caka için her şeyi mahvetmekten, belki gözcüler tarafından görülüp muvaffakiyet imkânını çürütmekten korkmuştu.

Onun fikri, arzusu gece tabii olarak köşkü ziyaret edecek olan haydutları kuracağı tertip sayesinde köşkün bahçesinde kıpırdamaya, kaçmaya imkân bırakmayacak surette yakalamaktı.

Bir kere en azılıları, şüphesiz elebaşları böylece ele geçirilirse artta kalanların tevkifi her hâlde güç bir şey olmazdı. İhtimal Hüseyin Hüsrev hınzırı da gelenler arasında bulunursa kapana sıkıştırılmış olurdu.

⁹⁸⁹ mazarrat: zarar

⁹⁹⁰ tevahhuş: korku

⁹⁹¹ gaflet: dikkatsizlik

⁹⁹² teksif etmek: toplamak

⁹⁹³ tarik: yol

⁹⁹⁴ fâriğ olmak: vazgeçmek

Kendini bağladıkları gece karşılarında tehlikeli bir hasım olduğunu anlamışlardı. İşte bu sebeptendir ki ihtimal o gece para talebini havi⁹⁹⁵ mektubu bırakmaya gelmişlerken buna imkân görmeyerek veyahut işe faal ve korkunç bir hasım dâhil olduğunu anlayarak icraatlarını tesri etmiş⁹⁹⁶ olmak için bu mektubu postaya tevdi etmişlerdir⁹⁹⁷.

Artık şimdi müthiş musaraa⁹⁹⁸, ölüme kadar dayanacak bir mücadele başlamıştı. Bu mücadelede Hayret'in elinde pek yaman bir koz vardı. Yer altı yolu ki bundan istifade etmek için yanlış bir hareket yapmamak, heriflere yolun keşfedildiğini anlatmamak lazımdı. Çünkü olabilir ya, her ne kadar ihtimal haricinde ise de her tedbiri vaktinde ittihaz etmiş, tahte'l-arz tertibatıyla⁹⁹⁹ köşkün bir köşesine bir dinamit falan koymuş olabilirlerdi.

Lazımdı ki muzırretlerini îka edemeyecek bir surette hepsi birden ele geçsinler. Bahusus bu ele geçmede en küçük bir yanlışlık, tedbirsizlik ve hata olmayarak iş azami muvaffakiyetle yapılsın.

Hayret şimdi bahçede dolaşıyordu. Yer altı yolunun ağzı işte orada idi. İşte bodrumun methali görünüyordu. Gece haydutların oradan çıkıp bahçeye dâhil olacakları anda Hayret pusuya kurduğu adamlara müretteb¹⁰⁰⁰ bir işaret verecek, onlar gizlendikleri yerlerden çıkarak heriflerin üzerine atılacaklar ve kısıkırak bağlayacaklar. Gelenler faraza¹⁰⁰¹ dört kişi iseler birini ve ikisini kaçırmadan yakalamak için sekiz adama ihtiyaç vardı. Hâlbuki yanına ancak iki polis almıştı. Yardımcı olarak köşkün uşaklarından birkaç kişi daha temin etmek lazımdı.

Burasını düşünürken Hayret'in aklından bir şeytan ilhamı çıktı. Gece kamer¹⁰⁰² pek geç çıkıyordu. Ya herifler erken gelirler de

⁹⁹⁵ havi: içeren

⁹⁹⁶ tesri etmek: hızlandırmak

⁹⁹⁷ tevdi etmek: bırakmak

⁹⁹⁸ musaraa: görüşme

⁹⁹⁹ tahte'l-arz tertibat: yeraltı düzeneği

¹⁰⁰⁰ müretteb: önceden belirlenmiş

¹⁰⁰¹ faraza: farz edelim ki

¹⁰⁰² kamer: ay

bahçe karanlık olursa yahut ay bir bulut altına gizlenir de böyle şeylerde acemi bulunan uşaklar karanlıkta herifleri ele geçiremezlerse, iş bir kargaşalığa rast gelir, berbat olursa diye korktuğu için deminden beri buna bir çare düşünüyordu. İşte gerek uşaklardan en açık gözlerini emri altına almak ve gerek bu şeytan ilhamının muvaffakiyetini temin etmek için Şakir Feyzi'ye gitti.

*

Doktor karısının telkinatıyla bütün bütün altüst bir hâlde zuhur etti. Yüzü gözü korkudan karmakarışık bir hâlde idi.

— Zevcem annesini, çocukları alıp Büyükdere'de bir otele gitmek arzusundadır, dedi. O kadar korkuyor ki, Tarabya'daki otellere bile güvenemiyor. Mektuptaki “ber-hevâ” kelimesinden bütün Tarabya için bir tehlike görüyor. Herifler “Eğer mukabil tedbir ittihazına kalkacak olursanız işiniz bitiktir!” diyorlardı ya, sizin bu geceki yapacağınız şeylerden ürüyor, “Biz gidelim, kendimizi kurtaralım da Hayret Bey ne yaparsa yapsın.” diyor. Doğrusu artık kimseye emniyeti kalmadı. Bakınız, validesi hâlâ doktorların faydasız ilaçlarıyla, tavsiyeleriyle yatağında kımıldanamıyor.

Hayret'in yüzünde acı bir tebessüm gölgelendi:

— Hanımefendiye hak vermemek mümkün değil beyefendi, dedi. Fakat zatıalınıza şimdi öyle bir şey öğreteceğim ki sizi ân-ı vâhidde¹⁰⁰³ temin edecek ve bana emin olmaya cebredecektir. Vazife iktizası bunu iş bitinceye kadar ketm etmeliydim¹⁰⁰⁴. Fakat görüyorum ki pek perişansınız. Yine vazifedir ki bana sizi takviye için en sonra söylenmesi lazım gelen bir şeyi söyletiyor.

Ve duvarların işitmesinden korkuyormuş gibi doktorun kulağına sokularak sesle, fısıltıyla değil, dudakların hareketiyle:

— Dün gecedен beri taharrilerim¹⁰⁰⁵ sayesinde bir şey keşfettim. Karşıda mutfağın yanında, sizin sütnine hanımın katlolunduğu binanın bodrum katından ta köyün İstanbul yoluna doğru tahte'l-arz bir geçit var.

¹⁰⁰³ ân-ı vâhid: kısa süre

¹⁰⁰⁴ ketm etmek: gizlemek

¹⁰⁰⁵ taharri: araştırma

Doktor, vücudu kesif bir elektrik cereyanına temas etmiş gibi ihtilâçla sıçradı:

— Ne söylüyorsunuz? Aman Hayret Bey, mümkün mü?

— Evet, beyim, o kadar mümkün ki işte ben bugün buradan köye o tarikle gittim. Ve size rıhtımda o yoldan avdet etmek ümidiyle idi ki: “Kapıcınıza tembih ediniz, bakınız ben köşke kapıdan geçmemek üzere dâhil olacağım.” demiştim. Siz vâkıâ aldığınız mektubun heyecanından bu sözü unuttunuz. Ben ise başka mülahazalarla¹⁰⁰⁶ bunu icra etmedim. Fakat mesele orada değil. Mademki bu yolun ağzı bizim elimizde ve murakabesi¹⁰⁰⁷ bizim kuvvetimiz dâhilindedir, herifleri bu gece buraya geldikleri vakit kıskıvrak yakalamak güç bir şey midir?

Şakir Feyzi'nin gözleri hayretle, dehşetle, hayranlıkla açılıyor, ta derinliklerinden güneşler tulû ediyor¹⁰⁰⁸, ümitler saadet mertebesine çıkarak halas şevkiyle taşıyordu. Şuursuz bir hareketle uzanan el Hayret'in elini yakalamış, bütün bir vecdle¹⁰⁰⁹ sıkıyor, sallıyor ve sallıyor, sıkıyordu.

Mademki heriflerin köşke girecekleri böyle bir yol vardı. Ve bu yol keşfolmuştu. Artık her şey bitmiş, kendileri kurtulmuştu.

Hayret sözünün halk ettiği¹⁰¹⁰ şevk ve coşuşı¹⁰¹¹ en derin bir memnuniyetle görerek sözüne devam ediyordu:

— Anlaşılan bu yolu nasılsa keşfetmişler veyahut kendileri açmışlar ve köşke girip çıkmaya başlamışlar. Bir kere buna muvaffak olunca bütün kapılara anahtar uydurdular. En ücra yatak odalarına girmekten kolay ne vardır? İşte kayınvalide hanımefendinin odasına girip bıraktıkları kâğıdın sırrı şimdi anlaşıldı. Değil mi? Fakat bu gece son saatleri çalacak.

¹⁰⁰⁶ mülahaza: düşünce

¹⁰⁰⁷ murakabe: denetim

¹⁰⁰⁸ tulû etmek: doğmak

¹⁰⁰⁹ vecd: coşku

¹⁰¹⁰ halk etmek: yaratmak

¹⁰¹¹ coşuş: coşku

Doktor artık kurtulacaklarına inanıyordu. Bu hararetle hâlâ Hayret'in elini sallayıp sıkırmakta devam ederek:

— Aman müsaade edin de koşayım, Suzan'a müjde vereyim.

Hayret onu tevkif ederek:

— Yalnız benim gibi ihtiyatla rica ederim, diye fısıldadı. İnsanlardan değil, duvarlardan, koltuklardan bile içtinap etmek lazımdır. Malum ya darb-ı mesel¹⁰¹² “Duvarın kulağı vardır.” der. Biz ise yalnız duvarda değil, havada bile belki kulak vardır, diye ihtiyat etmeliyiz. Şimdi sizden bir ricam var, ben iki polis getirdim. Uşaklarınızdan birkaç tanesine ihtiyacım var. Bunların en atik, en işe yarayanlarını benim emrime vermelisiniz. Bir de köşkte en kuvvetli elektrik lambası kaç mumluktur?

Şakir Feyzi:

— Salonlarda yüzer mumluk lambalar vardır.

— Daha kuvvetlisi yok mu?

—Hayır!

— O hâlde köye adam gönderiniz, arasın tarasın, üç tane daha kuvvetli, mesela beş yüz yahut bin mumluk lamba alsın.

*

Bütün tertibat Hayret'in istediği gibi ittihaz olunmuştu. Kapıcıyla beraber şoförler dâhil olarak altı, iki de polis sekiz kişi lazım gelen talimatı almışlar, Hayret'in tayin ettiği yerlere gizlenmişlerdi. Şakir Feyzi'nin gönderdiği adam tembih mucibince üç tane bin beş yüz mumluk ampul getirmişti. Hayret birtakım tellerle bahçeyi ihata eden binaların cephesinde uğraşmış, çalışmış ve kendisinin gizleneceği bütün nukata¹⁰¹³, hâkim bir köşeye koyduğu bir elektrik düğmesi sayesinde bahçe meydanını birden gündüz hâline getirecek yerlere taktığı ampulleri bir hareketle yakmak imkânını temin etmişti.

¹⁰¹² darb-ı mesel: atasözü

¹⁰¹³ nukat: noktalar

Gece iyice ilerleyip gözcüler yerlerinde ahz-i mevki edince¹⁰¹⁴ Hayret gizlendiği yerden vakti lazım gelince bu düğmeye basacak ve bahçe üç tane bin beş yüz mumluk lambayla aydınlanıp, gizlenen adamlara: “Koşun, gördüğünüz adamları yakalayınız!” emrini verecekti.

Haydutlar birdenbire bu elektrik şelaleleri altında kalıp şaşıracıklar, avanaklaşacaklar ve dört taraftan kendilerine hücum eden uşakların, polislerin arasından bir tarafa kaçmaya imkân bulamayacaklardı.

Filhakika böyle oldu. Gece yarısı iki saat kadar geçmiş, geçmemişti. Hayret saklandığı köşeden gözleri mahut bodrum kapısına merkûz¹⁰¹⁵, heyecandan bitap. Bir an oldu ki orada bir gölgenin kımıldadığını gördü. Gölge ikileşti, üçleşti. Üçü birden asıl köşkün kapısına teveccüh ederek ihtiyatla ilerlemeye başladı.

Tam bodrum kapısıyla köşk kapısının orta yerine geliyorlardı, Hayret heyecandan yüreği göğsünün kemiklerini dağıtacak kadar şiddetle çarparak onların adımını sayıyor, eli elektrik düğmesinin üzerinde ihtilaçla oynuyordu. Bir adım, bir adım daha... Bodrumdan kâfi derecede uzaklaştılar, her ne kadar adamların ikisini oraya pek yakın koymuş ve dönerek kaçmalarına mâni her tedbiri almışsa da, uşakların çevikliğine, işgüzarlığına pek güvenmediğinden, “biraz daha, biraz daha ilerlesinler de” diye çırpınıyor, çarpınıyordu.

Nihayet, parmakları elektrik düğmesini tek, keskin bir hareketle çevirdi. Meydan, ani bir güneş huzmesiyle yıkandı. Dört taraftan uşaklar, polisler, kiminde revolver, kiminde sopa fırladılar. Kendisi de revolveri elinde atıldı.

Ortada kısa bir boğuşma, yırtıcı bir itişme oldu. Öyle ki Hayret yanlarına gidinceye kadar köşkün adamları canileri tutmuşlar, bağlamışlar. Harekete, firara gayr-i kabil bir vaziyete getirmişlerdi.

*

¹⁰¹⁴ ahz-i mevki etmek: yerleşmek

¹⁰¹⁵ merkûz: dikilmiş

Şimdi bütün köşk halkı, hatta dadıya varıncaya kadar herkes ansızın yanan lambalar, bahçede işitilen seslerle uyanarak yataklarından fırlamış, vaka mahalline şıtap etmişlerdi. Şakir Feyzi pijamasıyla bunların en önünde bulunuyordu. Ateşin bir hamle ile atılmış, Hayret'in yüzünü gözünü hararetle öpüyor, tebrik ediyor. Gözleri yaşlı yaşlı:

— Bizi kurtardınız, hepimiz hayatımızı size borçluyuz, diye teşekkür ediyordu.

Hayret doktoru sürükleyerek:

— Aman telefona koşalım, dedi.

Şimdi telefon başında idiler. Tarabya Karakolu'nu buldular, Hayret ağzı telefonda:

— Alo, sen misin Mıstık, diye sordu.

Muavin uykulu bir sesle cevap verdi. Hayret derin bir neşe ile ötüyordu:

— İş oldu azizim! Herifler, üç kişi elleri ayakları bağlı, yerde bir kaz hâlinde yatıyorlar. Sen hemen buraya sek... Hele bir ifadelerini alalım.

Telefonda muavinin şevk ve neşe naraları çınıyordu.

*

Tarabya muavini Hayret'in daveti üzerine bir çeyrek sonra köşke gelmiş, haydutları köşkün aşağı kat salonlarından birinde Şakir Feyzi de bulunduğu hâlde istintak etmişler fakat karşılarında kolaylıkla ifade verecek yumuşak adamlar değil, bilakis çetin, inatçı, çelik parçaları bulunduğunu görmüşlerdi.

Yarım saat kadar süren bu ilk istintakta sadra şifa verecek¹⁰¹⁶ bir malumat alamadıklarını görünce Hayret, muavini bir köşeye çekerek dedi ki:

— Şimdi bu herifleri bırakalım da çilek tarlasında bir görünelim. Anlaşılan elebaşları gelmemiş. Ya kulübede bulacağız yahut sıvıştı, gitti. Doktor beyin tarifine göre o Hüsrev olacak herif işin

¹⁰¹⁶ şifa vermek: işe yaramak

içinde ise -ki öyle olduğuna ben eminim- onu ele geçirmekte çok müşkülât çekeceğiz gibi görüyorum. Onun için vakit kaybetmeden koşalım.

— Fakat karakoldan adam almalıyız.

— Sen tertibatını al, karakola bir otomobil gönderelim, onlar tarlaya gelinceye kadar biz de buradaki mahut yoldan geçelim, gidelim. Şimdi Hüsrev hıncır kulübede ise adamlarını beklemektedir, acele edelim, belki yakalarız.

İşler Hayret'in söylediği gibi yapıldı. Bir polis otomobile bine rek karakola gitti. Hayret ile muavin kuvvetli elektrik fenerleriyle mücehhez¹⁰¹⁷ olarak diğer polis ve iki uşakla yer altı yoluna girdiler. Yol müddetince hiçbir arızaya tesadüf etmediler. Tarla tarafındaki ağza yaklaştıkları vakit Hayret ihtiyaten fenerleri söndürttü. Tarla-lara çıktıkları vakit gece hâlâ hüküm sürüyordu. Refakatlerindeki polisin delaletiyle Çerkezlerin oturdukları kulübeye yaklaştılar.

Burası karanlık içinde karanlık bir kümeden ibaretti. Ne bir ziya ne bir hareket ne bir ses... Bu esnada karakoldan da müfreze yetişip geldiğinden her türlü ihtiyatlara, tedbirlere riâyetten sonra başka bir çare bulamayarak kapıyı zorladılar ve içeri girdiler.

Bomboştu. Bir köşede, üzerinde lamba olan bir masanın üstün-de kapalı bir zarf duruyordu. Hayret'in fıldır fıldır dönen gözleri he-men bunu görmüş ve atılmıştı. Zarfın üzerinde telaşlıca bir yazı ile:

“Hayret Bey’e!” sözlerini görünce serâpâ raşe ile kaptı. Muavin bu hareketi fark ederek telaşla yaklaştı:

— Ne o, ne o?

— Ne olacak senin heriflerle dostluk rabıtası akdediyoruz¹⁰¹⁸, galiba.

— Nasıl dostluk rabıtası?

Hayret avucunun içinde sakladığı mektubu muavinin gözlerine tutarak:

— İşte bak, dedi. Bana mektup yazıyor.

¹⁰¹⁷ mücehhez: donanımlı

¹⁰¹⁸ akdetmek: bağ kurmak

—Nasıl mektup Allah aşkına? Aman aç bakalım!

Son derece ihtilaçla Hayret yırttı. Kâğıdı çıkardı ve okudu:

“Azizim Hayret Bey,

İtiraf ederim ki yaman adamsın. Dünyada benim tertibime ket vuracak¹⁰¹⁹ yoktur iddiasında idim. İşte yanıldığımı anladım. Bizimkileri gönderirken en akla gelmez şeyleri vukuundan evvel düşünüp, bulup, mukabil tertibatı almakta mâhir olduğumdan, her ihtimale karşı onlarla bazı tertipler almış, şayet bir tehlike zuhur ederse beni haberdar etmeleri için çareler bularak onlara tembihler etmişim.

Tayin ettiğim zaman geçtiği hâlde hâlâ tembihlerimin icra olunmadığını gördüğümde, ne olur ne olmaz, ihtiyat olarak her şey mahvoldu kararıyla sıvışıyorum ve sıvışmadan evvel işe girdin gireli gösterdiğin mahareti tebrike layık bularak seninle gayet meraklı bir mülakat yapmak arzusunu yenemiyorum.

Görüyorum ki biz aynı cinsten adamlarız. Birbirimizi tanımamak yazık olur zannındayım. Senin kadar fevkâlbeşer¹⁰²⁰ bir adamın pek tabii olarak benim gibi pervasız¹⁰²¹ ve cesur olması lazımdır. Sen de eğer cesaretinin ve dirayetinin eri isen yarın saat on birden on ikiye kadar bana gel. Fakat tek başına ve gıll u gışş¹⁰²² gelmelisin.

Geleceğin yer, Anadoluhisarı'nda Otağ Tepesi'ndeki çilek tarlalarının arasında tek başına ortada yükselen kırmızı boyalı, tek katlı, ahşap harabedir. Buradan etraf, yarım saatlik bir mesafe, kâmilten görünebilir. Yani yalnız gelmezsen beni bulamaz ve bu mükâfatın zevkinden mahrum kalırsın. Söz anlayana selamet!”

Kan damlası

Hayret neşeli çehresini muavine çevirdi:

— Nasıl, dedi.

— Köpoğlu herif, olur şey değil! Ne düşünüyorsun?

¹⁰¹⁹ ket vurmak: engellemek

¹⁰²⁰ fevkâlbeşer: insanüstü

¹⁰²¹ pervasız: korkusuz

¹⁰²² gıll u gışş: düşmanlık

— Ne düşüneceğim, yarın söylediği gibi gitmekten başka çare yok.

— Ne diyorsun? Bu tehlikeye kendini atacak mısın?

— Elbette. Tehlike bizim her yanımızda, her hareketimizde, alnımızın karşısındadır. Hususiyle bu sefer insaniyet için en muzır bir engereğin kafasının ezilmesi ihtimali var. Yarın söylediği saatte istediği gibi tek başıma olarak harabeye gideceğim. Hayret ediyorsun görüyorum. Fakat düşün ki gitmeyecek olsam bana Hayret denmemelidir. Hayret olduğum için gideceğim ve gideceğim için Hayret'im.

Yılan kafası

Öbür gün tayin olunan saate doğru, Anadoluhisarı'nın yeni bir sel yatağı gibi gayr-i muntazam¹⁰²³, yıkık ve harap yokuşundan Otağ Tepesi'ne doğru yürüyen Hayret hiçbir korku hissetmeden atıldığı müthiş tehlikeye karşı adeta memnun ve mesuttu.

Onun vazife iktzası böyle tehlikeler için zaptolunmaz bir incizabı¹⁰²⁴ vardı. Öyle bir incizap ki onu adeta sarhoş ederdi. İşte böyle bir sarhoşlukla yürürken memnuniyetini çoğaltan bir şey olmak üzere Hüsrev canavarını bugün bir kapana sıkıştırabilirce “kan damlası” meselesini selâmet ve muvaffakiyetle tasfiye etmiş olacağını düşünüyor ve bütün maharetini, bütün kudretini teksif ederek işe girişmeye hazırlanıyordu.

Yanına yalnız bir Browning almıştı. Zaten hasmının bugün silah oyunlarına girişmeyeceğini zannediyor, herif kendine karşı bir pusu kursa bile bunun hatır ve hayale gelmeyecek yolda bir şey olmasını bekliyordu.

Hüsrev hayatta bulundukça, ayakta durabildikçe Şakir Feyzi ailesinin selamette bulunmaları mümkün olmadığına kani idi. Herif bu işte para için olduğu kadar ve belki de daha ziyade bir kin güdüyor, birkaç sene hapiste süründüğünün intikamı için tutuşuyordu. Bugün adaletin pençesinden kellesini kurtarırsa, yarın yahut öbür

¹⁰²³ gayr-i muntazam: düzensiz

¹⁰²⁴ incizap: çekilme

gün yine hiç, ummadık bir yerde, hiç akla gelmedik bir cinayetle kafasını kaldıracak, zehirli dişlerini gıcırdatacaktı.

Bulutlu bir sema altında bütün bunları düşünerek eğri büğrü sokakta, yıkık dökük evler arasından yürüyerek nihayet tepeye çıktığı vakit ilk nazarda mevkisi dikkatli gözleriyle derâgûş etti¹⁰²⁵. Beş on adım daha yürüyüp mahalle arızalarından kurtulduğu vakit buranın vâsi, hudutsuz bir saha olduğunu, sağda solda, orada burada şimdiki hâlde hâlî¹⁰²⁶, metruk¹⁰²⁷ çilek tarlaları bulunduğunu ve bu geniş sahanın ta ileride tam ortasında her cihete nazır ve hâkim bir seddin üzerinde Hüsrev'in bahsettiği çatının yükseldiğini gördü.

Bu çatı bir iskeletten başka bir şey değildi. Duvarları, kaplamaların bazıları kopup düştüğünden delik deşik, pencereleri çerçevesiz veya camsız olduğundan dışlık, damı kısmen kiremitleri almış ve çatı tahtaları kırılmış, dökülmüş olduğundan yırtık pırtık, bir bina değil harap bir ahır, adeta büyük bir kümes denilecek bir şeydi.

— Herif şimdi gözdedir; beni gördü ve yalnız başıma bu cesaretime şaşıtı kaldı. Haydi, Hüsrev Bey, hodri meydan, diye söylendi.

Çatıya yürümek için yedi çilek tarlasından geçmek lazım geliyordu. Tarlayı çiğnemedi yaklaştırmayı tercih eden Hayret, kenar yoldan yürüyerek binaya biraz uzaklaşmış oluyordu.

Kendi kendine Hüsrev'in ne yapacağını merak ediyor, akla gelmez şeyler tasavvur ediyor. Mesela birleşip ikisi bir arada faaliyete geçerek Şakir Feyzi'den büyük bir meblağ koparmayı teklif edeceğini düşünüyor. Bu davete en çok bu teklifi sebep addettiğinden bu hâlde ne yolda davranacağını kararlaştırıyor, lakırdılar hazırlıyordu.

Herhâlde kan damlası cinayetlerini o kadar şaheser muvaffakiyetlerle hazırlamış ve başarmış, müteakip darbeleri o kadar sekînet¹⁰²⁸ ve maharetle tertip ve tespit etmiş olan bu harika caniyi yakından görüp tanımayı son derece merak ediyordu.

¹⁰²⁵ derâgûş etmek: taramak, kontrol etmek

¹⁰²⁶ hâlî: boş

¹⁰²⁷ metruk: terk edilmiş

¹⁰²⁸ sekînet: sakinlik

Çilek tarlasını ihata eden yolu katedip şimdi çatıya mütevec-
cih¹⁰²⁹ yola döndüğü vakit binanın arka cephesinin, arazinin orada
teşkil ettiği bir setten dolayı bu taraftaki cephe gibi yüksek olmayıp
alçak bulunduğunu gördü. Zaten kapı da bu cephede olduğu için
o cihete doğru yürümeye başladı. Şu anda Hüsrev acaba nerede,
hangi noktada idi? Demin tarla yoluna daha girmeden evvel yük-
sek cephe ile mücâvir¹⁰³⁰ cepheler görünürken manzarada hiç kimse
yoktu. Şimdi arka cephede de kimse görünmediğinden acaba herif
binanın içinde miydi?

Hayret binaya iyice yaklaşmış olduğundan herifin artık meydana
na çıkacağını zannediyor, dinliyordu.

Fakat kapıya kadar gittiği ve ihtiyatla birdenbire içeri girme-
yip medd-i nazar ettiği¹⁰³¹ hâlde de hiçbir eser-i hayat¹⁰³² manzur
olmadı¹⁰³³.

İçerisi kırık, kopuk bir döşeme ile vaktiyle Bağdadîleri¹⁰³⁴
yıkılmış olduğundan direkleri meydana çıkmış duvarlarla siyah,
perişan idi. Umduğu gibi Hüsrev'den bir nişan görmeyince aklında
kızıl bir şimşek çaktı. Acaba herif ona bir oyun mu oynamıştı? Onu
bu teklifle bu tepeye celbedip bu esnada kendisi Tarabya'da başka
bir darbeye mi cüret edecekti?

Böyle düşünerek içeri girmiş, ilerleyerek tarla tarafındaki cep-
heye yaklaşmış, vaktiyle birer pencere olduğu zannolunan yarıklar-
dan etrafa bakmaya başlamıştı.

Bu cephe tarladan epeyce bir irtifada idi. Bina vaktiyle buraya
konmuş olan bir destek direğine yatmış gibi bulunuyordu. Hayret'in
gözü o anda korkunç, müthiş surette korkunç bir şeye ilişti. Evvela
bir yılan, tarlada çilek yapraklarının arasında sürünerek ilerlemeye
çalışan bir yılan zannetti. Fakat şimşek yırtıcılığıyla hemen bunun

¹⁰²⁹ mütevecchi: yönelen

¹⁰³⁰ mücâvir: komşu

¹⁰³¹ medd-i nazar etmek: uzun uzadıya bakmak

¹⁰³² eser-i hayat: hayat belirtisi

¹⁰³³ manzur olmak: görmek

¹⁰³⁴ Bağdadî: bağlantı yerleri

ne olduğunu anladı, bir yıldırım hızıyla geri atılarak kapıdan dışarı fırladı.

O anda korkunç bir çatırtı ile çatının sendeleyerek tarlaya yıkıldığını gördü.

Şimdi olduğu yerde büht ü hayretle ve istikrâhla¹⁰³⁵ duruyor, gözleriyle çatının ana direklerinin bir testere ile diplerinden kesilmiş olduklarını görüyordu.

Demek bir kapan, bir caniden sudûr edeceği¹⁰³⁶ tabii olan iğrenç alçaklıkla tertip edilmiş bir tuzaktı. Demek Hüsrev onu yıktığı binanın altında ezmek istemişti. Fakat herifin kendisi nerede idi? Biraz evvel pencereden yılanı gördüğü vakit, süratle bunun bir yılan olmayıp orada çatıya bağlanmış olan destek direğinin ucuna takılmış bir ip olduğunu ve böylece ipin görünmeyen bir el vasıtasıyla çekilip ana direkleri evvelce belirsiz bir surette testerelemiş olduğu için kolayca yıkılacak binanın tepe aşağı olmasına çalışıldığını anlamış ve bunun için kendini dışarı atmıştı.

Öyle ise cani oralarda ya bir kuyu içinde ya bir taş arkasında gizli bulunuyordu. Şimdi enkazın peyda ettiği toz ve duman sıyrılıp dağılmaya başladığından lazımdı ki kendisi meydanda görülmesin ve direklerin arasında ezilip kaldığı zannı hasıl olsun ve bu zan ile yılan meydana çıkıp görünsün.

Bu fikirle Hayret hemen yere yatarak sürüne sürüne enkazın siperine iltica etti¹⁰³⁷ ve ihtiyaten tabancasını çekip bekledi.

Esen rüzgârdan başka bir ses işitilmiyordu. Olduğu yerde son derece dikkat ve basiretle bekliyor, bakınıyor, caninin kendi umduğu gibi bir beraberlik teklifinde bulunarak para kazanmak değil, canını çıkarıp intikam almak azminde olduğunu anlamış bulunduğundan imkân verirse herifin kurşun atacağını da anlayıp tedbirli, ihtiyatlı davranmak lüzumunu görüyordu.

¹⁰³⁵ büht ü hayretle ve istikrâhla: hayret ve iğrenmeyle

¹⁰³⁶ sudûr etmek: meydana gelmesi

¹⁰³⁷ iltica etmek: saklanmak

Öyle, enkazın fevkanî¹⁰³⁸ hattını siper alarak bakınırken hassas kulakları bir çıtırtı işitti. Ta ötede, alt köşede yıkık, kırık kerestelerin arasından bir sürüntü hissederek yılan başını gördü.

Bu, çirkin, iğrenç, bulanık, zehirli gözlü bir yılan kafasından başka bir şey değildi. Gözler kanlı bir iştah ile parlayarak kendisine dikilmişti. Bunlar tıpkı bir yılan gözleri gibi kudurmuş bir bulanıklıkla sivri, sabit, yırtıcı, tırmalayıcı idiler.

O anda Hayret'in başından vızlayarak bir kurşun geçti. Polis memuru:

— Ah melun¹⁰³⁹ herif, diye hırladı. Kurşun ha, al sana kurşun.

Ve silahını o da kullanmaya başladı. Fakat yanında silahtaki kurşunlardan başka bir de dolu şarjör olduğundan atımlarını idare etmek mecburiyetinde idi.

Cani onun silahının sesini tabii işitmiş olduğundan şimdi o da ihtiyata riâyet mecburiyetinde idi ve her hain gibi tabii korkması lazım geldiğinden ölüm tehlikesini göze alarak meydana çıkamaz ve bir cüret hareketiyle onunla yüz yüze gelemeydi. Bunun için böyle siper arkasında bekleyecekler, fırsat düşüp birbirlerinin beyinlerini yakıp kavurmaya çalışacaklardı.

Hayret bütün maharetiyle, bütün atikliğiyle etrafını tarassut edip ansızın herifin beklemediği bir yerden yükselerek kurşun sıkması ihtimaline karşı tedbir alıyor, bir taraftan enkazın terakümünü¹⁰⁴⁰ tetkik ederek bunların arasından bir yol bulup herifin başında Allah'ın gazabı gibi birdenbire peyda olarak kurşun altında yılan kafasını ezip ezemeyeceğini düşünüyordu.

Anlaşılan karşı tarafta mebzûl¹⁰⁴¹ kurşun vardı ki, herif sayısız, ihtiyatsız, sık sık silah atıyordu. Bunlar ya başından ya omzundan geçip uzağa gidiyor yahut tahtalara, direklerle saplanarak kör olup kalıyordu.

¹⁰³⁸ fevkanî: en tepe nokta

¹⁰³⁹ melun: lanet

¹⁰⁴⁰ teraküm: yıkıntı

¹⁰⁴¹ mebzûl: çok

Herif böyle on beşten fazla kurşun attığı hâlde Hayret ancak üç kurşun sarf etmişti. Bu esnada sürüne sürüne üç hatve¹⁰⁴² kadar enkazın yanından Hüsrev'in olduğu cepheye yaklaşmıştı. İki adım daha, birdenbire meydana çıkabilir ve o zaman emin olduğu nişancılığı sayesinde tek bir kurşunla caniyi yerlere serebilirdi. Fakat silah seslerinden anlıyordu ki o da ilk yerinde değildi. O da kendisi gibi yerini değiştirmiş, öteki cepheye dönmüştü.

İlk atılacak silahın nereden çıktığını görmek için ihtiyatla başını kaldırdı. Ve ta karşıda bir noktada yılan kafasını bir daha gördü. O da kendini görmüştü. İki silah birden patladı ve iki baş birden saklandı.

Hüsrev'in attığı kurşun sağ kulağının ibiğine dokunmuş, geçmiş gitmişti. Hayret müthiş bir küfürle mendilini çıkarıp akan kanları silmeye başladı.

Bu esnada mücadelenin başından beri düşmanın riâyet ettiği silah fasılalarının arası açılmaya başladı.

Acı bir tebessümle kendi kendine:

— Acaba, diye sordu. Acaba yaralanmış mıydı?

Fasıla bir hayli daha uzadığından Hayret'in şüphesi çoğalmış ve ona Hüsrev ne bir ses çıkarıp ne bir hareket ettiği için kendinin bir şeyi olmadığını zannettirmek için olsun bile olsa, silah atamayacak kadar hareketsiz, mecalsiz kaldığına inanmaya başlamıştı.

Ve cüretli bir tehlike ile kafasını yine uzatarak bakmaya başladı. Beş on dakika geçmiş, ne bir silah sesi işitiliyor ne yılanın kafası görülüyordu. Artık emin olarak ayağa kalktı ve enkazın yanından yürüyerek Hüsrev'in bulunduğu cepheye yaklaştı. Binanın tarla tarafındaki cephesinin de boş olduğunu görünce herifin bir kolayını bulup fırar ettiğini zannederek “Eyvah!” diye başını önüne eğdi. Fakat o anda gözlerini tarlanın otları arasında açık renkli bir elbise yığını cezbederek bunun bir insan ve Hüsrev olduğunu ve yaralanıp setten yuvarlanmış bulunduğunu anladı. Koşa koşa setten atlayıp taşlardan sekerek o noktaya yaklaştı.

¹⁰⁴² hatve: adım

Hüsrev yüzükoyun yatmıştı. Başı tersine dönmüş, ceketinin altında kaldığından görülmüyordu. Eliyle tutup çekerek ceketinin eteğini çevirdi. Dehşetli bir silkinti hareketiyle irkildi. Kurşun kafatasını parçalamış; göz, burun, beyin, kulak bir lapa hâlinde kanlı kemiklerle birbirine karışmıştı.

*

Hayret'in canileri İngiliz Köşkü'nde kurduğu dâhiyane kapanda sıkıştırıp ele geçirdikten sonra, kan damlası cinayetlerinin asıl elebaşını, insanlar arasında meş'um¹⁰⁴³ tesadüflerle yüz binde bir yetişmeyen yılan hilkatli¹⁰⁴⁴, iğrenç numuneyi de kendi kurşunuyla hâk-i helâke¹⁰⁴⁵ sermesi zabıta âleminin herkes tarafından takdirle karşılanan şaheser bir muvaffakiyeti addolundu.

En çok alkışlayan, en çok sevinen, tabii artık gece uykusu haram olmuş, rahat ve emniyet içinde nefes alamayacak bir kâbus içine yuvarlanmış Şakir Feyzi ile zevcesi Suzan idi.

Ve bu minnetlerini eda için doktor öbür gün akşam yemeğine davet ettiği Hayret'le gayet samimi musafahalarda bulunmuş¹⁰⁴⁶, karı koca en hararetle teşekkürlerle misafirlerini ağırladıktan sonra Şakir Feyzi samimi bir nevazişle¹⁰⁴⁷ genç polise bir zarf vererek:

— Yaptığınız bu iyiliğin borcu eda edilemez bir şükranıdır. Takdim ettiğim bu naçiz şey bunun için değil, bu esnadaki sarfiyatınızın¹⁰⁴⁸ telafisi içindir, demişti.

Hayret köşkten çıktığı vakit merakından duramıyordu. Ceke-tinden elektrik fenerini çıkarıp zarfın muhteviyatını¹⁰⁴⁹ muayene etti. Bunlar biner liralık beş adet banknottu.

SON

¹⁰⁴³ meş'um: uğursuz

¹⁰⁴⁴ hilkatî: yaradılışlı

¹⁰⁴⁵ hâk-i helâk: toprak

¹⁰⁴⁶ musafahalarda bulunmak: el sıkışmak

¹⁰⁴⁷ nevaziş: okşayış

¹⁰⁴⁸ sarfiyat: harcamalar

¹⁰⁴⁹ muhteviyat: içerik

